

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΑΣ

Είχε θέσει εαυτόν στην υπηρεσία της κοινωνίας

Στη ζωή του έδωσε πολλές μάχες και τις κέρδισε, όχι όμως και την τελευταία. Ο Δημήτρης Χριστόφιας άφησε την τελευταία του πνοή στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας, βυθίζοντας στο πένθος την οικογένειά του και το κόμμα της αριστεράς. Γεννήθηκε στο Δίκωμο και ήταν ένα από τα πέντε παιδιά του Χριστοφί και της Αννούς. Μέσα από δύσκολα παιδικά χρόνια κατάφερε από το Δίκωμο να βρεθεί στην κορυφή της ηγεσίας του ΑΚΕΛ, το οποίο υπηρέτησε πιστά μέχρι το τέλος. Αποκορύφωμα της πολιτικής του διαδρομής ήταν η Προεδρία της Δημοκρατίας το 2008. **Σελ. 16**

ΚΙΤΙΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Είχα υποβάλει και πάλι παραίτηση στην Ι.Σ.

Μερικές μέρες μετά την παραίτησή του ο μητροπολίτης Χρυσόστομος, πρώην Κιτίου, μιλάει στην «Κ» για την 46χρονη διαδρομή του στην Εκκλησία της Κύπρου. Αποκαλύπτει πως πριν από ενάμιση χρόνο είχε υποβάλει και πάλι παραίτηση, η οποία τότε δεν έγινε αποδεκτή. Δείχνει ως διάδοχό του τον επίσκοπο Αρσινόη. Αναφέρεται στη δύσκολη περίοδο πριν από την εκλογή του αρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Β', εκφράζοντας τη διαφωνία του για την απόφαση της τότε Συνόδου να απομακρύνει τον προηγούμενο αρχιεπίσκοπο. **Σελ. 15**

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Κυρώσεις η Ε.Ε. το «Γιαβουζ» η Τουρκία

Η Σύνοδος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις Βρυξέλλες θα καταγραφεί ως η πρώτη φορά που οι 28 ηγέτες της Ε.Ε. αποφάσισαν να λάβουν στοχευμένα μέτρα κατά των τουρκικών προκλήσεων στην κυπριακή ΑΟΖ. Ωστόσο, η επιλογή των μέτρων που ενδεχομένως να έχουν οικονομικές συνέπειες δεν φαίνεται να λειτουργούν αποτρεπτικά για την Άγκυρα, η οποία ως εν είδει απάντησης έστειλε και το δεύτερο γεωτρήσανό της ανοιχτά της Κερπασίας. **Σελ. 5**

ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΑ ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ

Αναζητούν τα αίτια για την απογείωση τιμών

Στην ΕΠΑ ρίχνουν το μπαλάκι για διερεύνηση των αιτιών, της αύξησης της τιμής των αεροπορικών εισιτηρίων, καθώς γίνεται λόγος για άτυπο καρτέλ. Οι εμπλεκόμενοι αποδίδουν το ψηλό κόστος στην αυξημένη ζήτηση. Προσπάθειες για προσέλκυση νέων εταιρειών. **Οικονομική, σελ. 5**

Κίνηση επέκτασης κατοχής στο Βαρώσι

Η απόφαση του «υπουργικού συμβουλίου» των Κατεχομένων για άνοιγμα της περίκλειστης πόλης υπό τ/κ διοίκηση

Στοιχείο συνολικού σχεδιασμού για «out of the box» ρυθμίσεις στο Κυπριακό, εκτιμάται ότι αποτελεί το άνοιγμα της πόλης υπό τ/κ διοίκηση, όπως αυτό ανακοινώθηκε από τους Τατάρ και Όζεραϊ την περασμένη Τρίτη. Τέτοια κίνηση θα αποτελέσει στην

ουσία επέκταση της κατοχής και στην περίκλειστη πόλη των Βαρωσίων, τονίζει στην «Κ» έγκυρη διπλωματική πηγή στη Λευκωσία, η οποία και εξηγεί: «Στην ουσία θα είναι νέα τετελεσμένα που θα παγιωθούν, αν δεν υπάρξει οποιαδήποτε δυναμική αν-

τίδραση. Από την άλλη, όμως, βλέποντας σήμερα τα διαδραματιζόμενα στην περιοχή μας, τίθεται το ερώτημα: Ποιος θα αντιδράσει στην ανοικοδόμηση μιας πόλης-φάντασμα μετά από 45 χρόνια με την πρόφαση μάλιστα ότι θα προσφερθεί στους

νόμιμους κατοίκους της»; Η ίδια πηγή εκτιμά ότι η Άγκυρα θα παραλάβει τους S-400, θα αποφύγει να προβεί σε οποιοδήποτε θερμό επεισόδιο και πως η Αθήνα θα πρέπει να δώσει στην Άγκυρα διά της διπλωματικής οδού αυστηρό μήνυμα. **Σελ. 6**

Αφιέρωμα της «Κ» στο Τσερνόμπιλ

Με αφορμή το τηλεοπτικό φαινόμενο της επιτυχίας του HBO, που καθλώνει εκατομμύρια ανθρώπους σε όλο τον πλανήτη, η «Κ» πλην της αποκρυπτογράφησης της σειράς, παραθέτει και τις εντυπώσεις και εμπειρίες από αποστολή στη ρημαγμένη από τη ραδιενέργεια πόλη της Ουκρανίας και συναντήσεις με επιζώντες της καταστροφής. Στο αφιέρωμα ο καθηγητής ιατρικής φυσικής Τζων Καλέφ-Εζρα απαντά και στο ερώτημα: Πόση ακτινοβολία δέχθηκε η Ελλάδα; **Ζωή, σελ. 1, 4, 5, 6**

Αυτοδυναμία ζητεί η Νέα Δημοκρατία

Οι κινήσεις Μπισσιάκη

Δύο παράγοντες κρίνουν το εύρος της νίκης στις εθνικές εκλογές της 7ης Ιουλίου στην Ελλάδα, η αποχή και τα μικρά κόμματα. Στα κομματικά επιτελεία εκτιμάται πως ο αέρας του νικητή που έχει διαμορφωθεί για τη Ν.Δ. θα οδηγήσει μαζικά τους ψηφοφόρους της στις κάλπες. **Σελ. 19**

Ο Τραμπ εξετάζει εναλλακτικές

Οι ΗΠΑ πιέζουν την Τεχεράνη

Η κατάρριψη του μη επανδρωμένου αεροσκάφους στον Περσικό Κόλπο προς στιγμήν έφερε τρόμο, με τον Τραμπ να απειλεί το Ιράν. Στη συνέχεια, ωστόσο, στην Ουάσινγκτον επικράτησαν δεύτερες σκέψεις και αποσοβήθηκε η ανοικτή σύρραξη με την Ισλαμική Δημοκρατία. **Σελ. 22**

Μένει ως γ.γ. ο Αντρος Κυπριανού

Προχωράει σε σχεδιασμό για βουλευτικές και προεδρικές

Ο Άντρος Κυπριανού φαίνεται ότι επιθυμεί να παραμείνει στην ηγεσία του ΑΚΕΛ και προχωράει σε σχεδιασμό για τις βουλευτικές εκλογές του 2021 και αναζητεί συνεργασίες για τις προεδρικές του 2023. Οι εξελίξεις στο Κυπριακό είναι αυτές που κινητοποιήσαν ομάδα περίξ της Παπαϊωάννου να θέσει θέμα παραμονής

του κ. Κυπριανού. Σε αναμονή, ωστόσο, και οι δελφίνοι, με τους Στέφανο Στεφάνου και Γιώργο Λουκαΐδη να θεωρούνται φαβορί για τη διαδοχή του Άντρου. Στο ΑΚΕΛ μετρούν αντίστροφα για το εκλογικό συνέδριο, ωστόσο, επί του παρόντος θεωρείται ταμπού κάθε συζήτηση διαδοχής και ανανέωσης. **Σελ. 10**

Η CNP φλερτάρει την Ελληνική

Σε εξέλιξη οι διαβουλεύσεις για εξεύρεση της χρυσής τομής

Σε εξέλιξη βρίσκονται οι παρασκηνιακές διαβουλεύσεις μεταξύ της CNP Cyprus Insurance Holdings, της θυγατρικής του γαλλικού ασφαλιστικού κολοσσού CNP Assurances, και της Ελληνικής Τράπεζας, για συνεργασία στον ασφαλιστικό τομέα. Πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι η CNP Cyprus φαίνεται να έχει σκοπό να

συνάψει συμφωνία με τραπεζικό ίδρυμα και να γίνει ο στρατηγικός ασφαλιστικός συνεργάτης του. Αν και καμία από τις δύο πλευρές δεν επιβεβαιώνει τις μεταξύ τους παρασκηνιακές συζητήσεις, είναι βέβαιο πως αμφότερες είναι ανοιχτές σε συνεργασίες που θα βελτιστοποιήσουν την απόδοσή τους. **Οικονομική, σελ. 3**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Μια κλωστή

Βλέποντας τη σειρά «Τσερνόμπιλ» και τις συμφορές που επισφώρεσε σε χιλιάδες ανθρώπους που τους εξόντωσε ή που ακόμα υποφέρουν από τη ραδιενεργό συμφορά, αντιλαμβάνεται κανείς πόσο αναλώσιμους θεωρούν τους ανθρώπους κάποιοι ηγέτες—συνήθως των υπερδυνάμεων και πόσο σημαντικό είναι η συλλογική σοφία να κατορθώνει να επιλέγει τελικά ηγέτες κατά το δυνατό σοφούς. Κρίνοντας από την κατάσταση στην ευρύτερη περιοχή, με τον καταστροφικό πόλεμο στη Συρία, με τον εμφύλιο στη Λιβύη, με την κρίση μεταξύ ΗΠΑ και Ιράν, τις τριβές μεταξύ ΗΠΑ και Τουρκίας, την ένταση στην ΑΟΖ της Κύπρου και στο Αιγαίο εξαιτίας επίσης της Τουρκίας, αντιλαμβάνεται κανείς ότι όλα μπορεί να κρέμονται από μια κλωστή. Στο δικό μας μικρό κυπριακό κόσμο η ειρηνική διευθέτηση υπό τις περιστάσεις κρίνεται ως πολύτιμη.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΤΣΕΡΝΟΜΠΙΑ Ι

Καταγράφοντας ιστορίες επιζώντων της τραγωδίας

Ο Τάσος Τέλλογλου το 2006 ταξίδεψε στο Τσερνόμπιλ και κατέγραψε τις ιστορίες επιζώντων από την πυρηνική καταστροφή του 1986, για λογαριασμό της εκπομπής «Φάκελοι». Στην Ουκρανία συνάντησε ανθρώπους που στιγματίστηκαν για πάντα έπειτα από το ατύχημα στον Σταθμό. **Ζωή, σελ. 4**

ΤΣΕΝΟΜΠΙΑ ΙΙ

Καλέφ-Εζρά: πόση ραδιενέργεια δέχθηκε η Ελλάδα

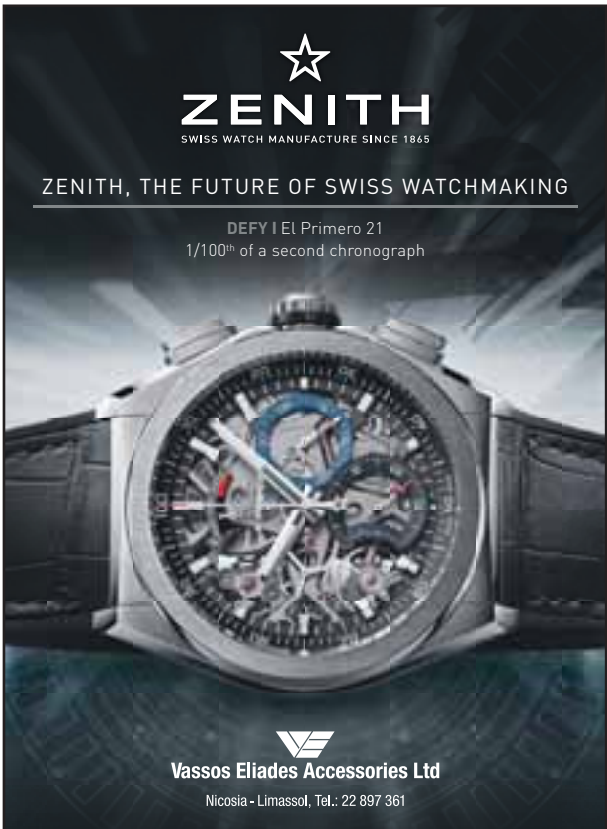
Ο καθηγητής Ιατρικής Φυσικής στο Ιατρικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων μιλάει στην «Κ» για το πόσο επηρέασε την Ελλάδα το πυρηνικό ατύχημα στο Τσερνόμπιλ. Τα 2.500 παιδιά που δεν γεννήθηκαν, εξαιτίας των εκτρώσεων, είναι τα αληθινά θύματα στην Ελλάδα, σημειώνει. **Ζωή, σελ. 5**

ΘΕΑΤΡΟ

Ο Παναγιώτης Λάρκου σκηνοθετεί τον «Βαφτιστικό»

Στην «Κ» μιλάει ο σκηνοθέτης Παναγιώτης Λάρκου για την παράσταση του ΘΟΚ «Ο Βαφτιστικός» του Θεόφραστου Σακελλαρίδη. Όπως λέει ο Παναγιώτης σε αυτή την παραγωγή ο ίδιος θέλησε να μετατοπίσει το βάρος της παράστασης από τη μουσική στην πρόζα. **Ζωή, σελ. 3**

Δίνεις κάρτα; Παιρνεις πίσω μετρητά!

Πιστωτικές Κάρτες Alpha Bank

3% CASHBACK ΣΤΙΣ ΥΠΕΡΑΓΟΡΕΣ

Από 1 Ιουνίου έως και 31 Ιουλίου 2019
Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ALPHA BANK

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Ο μυστικός δείπνος

Στις 9 Ιουνίου από αυτήν εδώ τη στήλη ρωτούσα, «τι θα γίνει τις επόμενες βδομάδες;». Και αυτό διότι όπως εξηγούσα, «όταν η Ουάσιγκτον δηλώνει ότι «τις επόμενες εβδομάδες και μήνες στην Κύπρο θα δείτε και λίγη περισσότερη δράση», και πως, «στην πραγματικότητα θα συμβούν πράγματα που σίγουρα δεν θα διαφημίσουμε», δεν πρόκειται για κάτι που μπορείς να πάρεις αψήφιστα». Θυμίζω ότι αυτά είχε δηλώσει στις 5 Ιουνίου η διευθύντρια Νοτίου Ευρώπης του Στέιτ Ντι-πάρτμεντ Γιούρι Κιμ. Δεν είμαι σίγουρος αν η κ. Κιμ γνώριζε ότι το προηγούμενο βράδυ ο Νίκος Αναστασιάδης και ο Κουντρέτ Οζερσάι, μετά συζύγων δειπνησαν στην κατοικία του εκπροσώπου των Μαρωνιτών Γιαννάκη Μούσα ή και εάν το δείπνο εμπίπτει στην «λίγη περισσότερη δράση».

Πάντως ουδείς από κυβερνητικές πλευράς, φιλοτιμήθηκε να απαντήσει στα ερωτήματά μας που στο κάτω-κάτω προέκυπταν από σοβαρές δηλώσεις, επί των οποίων -και δεδομένων των εξελίξεων στην ΑΟΖ- και της ανησυχίας που ήταν διάχυτη στην κοινωνία, μια υπεύθυνη ηγεσία όφειλε να είχε τοποθετηθεί. Είναι όμως διαπιστωμένο πλέον ότι, στη δεύτερη θητεία του, ο Πρόεδρος Αναστασιάδης και ευρισκόμενος στο 73ο έτος της ηλικίας του κάνει ό,τι καταλαβαίνει και λόγο δεν δίνει. Το δήλωσε εξάλλου όταν αποκαλύφθηκε η πραγματοποίηση του δείπνου: «Δεν νομίζω ότι χρειάζεται να παίρνω άδεια με ποιος θα συντράγω ή όχι, όταν ιδιαίτερα πρόκειται περί καθαρά κοινωνικού γεγονότος». Δεν απαιτούν κανείς Πρόεδρε από σας άδεια, όταν συντράγετε στη Δεμοσ ή την Πάφο με τον Κωστή, τον Μεχμέτ, τον Χαρούνη ή τον Τζόζεφ. Όταν όμως συντράγετε ινκόγκνιτο με τον λεγόμενο υπουργό εξωτερικών των Κατεχομένων Κουντρέντ Οζερσάι, για τον οποίον ο υπουργός σας των εξωτερικών Νίκος Χριστοδουλίδης είπε ότι «ενδεχόμενη ανάδειξη του Κουντρέτ Οζερσάι στην ηγεσία της τ/κ κοινότητας, θα αποτελεί αρνητική εξέλιξη σε σχέση με τις προοπτικές επίλυσης του Κυπριακού. Και επειδή είναι ένα ενδεχόμενο, είναι ακόμη ένας λόγος που πρέπει άμεσα με

τον τερματισμό των τουρκικών παράνομων ενεργειών, να ξεκινήσουν συνομιλίες για να οδηγηθούμε σε θετικό αποτέλεσμα», τότε δεν μπορείτε να το αποκρύβετε και μάλιστα να θεωρείτε ότι όλοι όσοι παρακολουθούν τις ειδήσεις είναι ένας μεγάλος θίασος πλιθίων, που δεν έχει την παραμικρή αντίληψη ότι με τον κ. Οζερσάι μιλήσατε για ζητήματα που άπτονται του Κυπριακού, της ζωής μας και του μέλλοντος των παιδιών μας. Ας δούμε όμως γιατί δεν λέτε την αλήθεια. Πρώτον, το δείπνο έγινε κατόπιν δικής σας πρωτοβουλίας. Κι αυτό διότι ο κ. Γιαννάκης Μούσας αν αναλάμβανε τέτοια πρωτοβουλία αυτονόητα θα τηρούσε τους κανόνες ενός άγραφου λόγω κατοχής πρωτοκόλλου και θα καλούσε Αναστασιάδη-Ακιντζή ή Χριστοδουλίδη-Οζερσάι. Ωστόσο, το δείπνο υπήρξε δική σας πρωτοβουλία καθότι με ένα συμπάρο χτυπήσατε δύο τρυφόνια. Παραγκωνίσατε έμπρακτα τον ηγέτη της τ/κ κοινότητας και συνομιλητή σας στο Κυπριακό και τον υποσκάψατε ενόψει «προεδρικών εκλογών» στα Κατεχόμενα, συναντώντας τον ανθυποψήφιο του και «υπουργό εξωτερικών» του παράνομου καθεστώτος και πολέμιο της ομοσπονδίας. Από τους συνδαιτυμόνες εκείνης της βραδιάς ήσασταν ο μόνος που θα μπορούσε να συγκαλέσει στο δείπνο τους υπόλοιπους. Δεδομένου που επικυρώνεται από όλες τις πληροφορίες που ο γράφων έχει συλλέξει. Μάλιστα η συνδιάλεξη που έγινε, ευχαρίστησε πολύ και τους δύο καθώς η εκτίμηση που διατυπώθηκε ήταν ότι έγινε συζήτηση «out of the box». Γνωρίζοντας ότι από το 2015, ο κ. Οζερσάι που ήταν διαπραγματευτής του Ντερβίς Έρογλου καθώς και τα μάτια και τα αυτιά της Άγκυρας στις συνομιλίες, δήλωνε ότι η ΔΔΟ έχει εξαντλήσει τα όρια ζωής της κι ένα βελούδινο διαζύγιο ήταν ενδεχόμενο ενώ για το Βαρώσι έλεγε πως πρέπει να ανοίξει υπό τ/κ διοίκηση, εκτιμούμε ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας προμελετημένα πήγε στο δείπνο της 4ης Ιουλίου, το οποίο αποκαλύψαμε την περασμένη Κυριακή από αυτή τη στήλη. Τώρα τι «out of the box» ελξέθη, προφανώς και δε θα το μάθουμε. Εκείνο που φοβάμαι είναι ότι θα το νιώσουμε...

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΙΑΓΟΡΑΣ**

Το αχώνευτο δείπνο, ο πόλεμος Οζερσάι - Ακιντζι και η μεγάλη επένδυση

Ο θάνατος του Δημήτρη Χριστόφια συγκλόνισε τον πολιτικό κόσμο, ιδιαίτερα μετά την πρόσφατη περιπέτεια της υγείας του που συγκίνησε λόγω και της παραμονής του στη μονάδα εντατικής θεραπείας. Είναι από τις στιγμές που κάποιοι συνειδητοποιούν ότι όλα είναι εφήμερα, αυτό που μένει τελικά είναι το πολιτικό και κοινωνικό αποτύπωμα, ιδιαίτερα για τους πολιτικούς, και ότι η υστεροφημία έχει όντως αξία.

Είθε η συγκίνηση της φυγής του Δημήτρη Χριστόφια να λειτουργήσει ενωτικά για την πολιτική ηγεσία, να τους ενώσει σε μια δύσκολη περίοδο που ζητούμε στήριξη από τους ξένους, ενώ μεταξύ μας δεν μπορούμε ή δεν θέλουμε να συνεννοηθούμε.

Δυσκολοχώνευτο και... ξινό αποδείχθηκε το δείπνο που όλο χαρά και... ευθύνη διοργάνωσε ο εκπρόσωπος των Μαρωνιτών Γιαννάκης Μούσα. Για τους συνδαιτυμόνες του, πρόεδρο Αναστασιάδη και “ΥΠΕΞ” του ψευδοκράτους Κουντρέτ Οζερσάι, σίγουρα θα μείνει αξέχαστο και ίσως παράδειγμα προς αποφυγήν. Αν μη τι άλλο για τον Healthy, ο οποίος κατηγορείται πως την ώρα που τα τουρκικά πλοία τρυπούσαν την κυπριακή ΑΟΖ και ο ίδιος χαρακτηρίζει την όλη ενέργεια “θαλάσσια εισβολή”, συνέτρωγε “μυστικά” με τον “εκλεκτό της Άγκυρας” για τη διάδοχη κατάσταση στα κατεχόμενα και “ένθερμο υποστηρικτή λύσης δύο κρατών”.

Οι δε πρωτοβουλίες που έλαβε ο “απηνωμένος” Οζερσάι, αμέσως μετά το δείπνο, για άνοιγμα της Αρμωχώστου σε εμπειρογνώμονες και επιστροφή σπιτιών σε Μαρωνίτες στο κατεχόμενο χωριό Καρπάσια, περιέπλεξε εντελώς την κατάσταση.

Αν και το πιθανότερο κίνητρο του Οζερσάι ήταν η καλλιέργεια αρχηγικού προφίλ απέναντι στον Ακιντζι, ο Healthy έδωσε άμεσα την απάντηση πως σε καμιά περίπτωση δεν υπέσκαψε τον παλιόφιλό του. Κάτι που λίγοι βεβαίως πίστεψαν.

Η εκμετάλλευση του δείπνου από τον Οζερσάι έδωσε στον Ακιντζι την ευκαιρία να προβάλει ξανά και δυναμικά, το δικό του “προεδρικό” προφίλ, έστω και με ύψος δακρύβρεχτο. “Σκεφτείτε, είπε, ο Υπουργός Εξωτερικών Νίκος Χριστοδουλίδης να

«Φίλος είναι κάποιος που σου δίνει πλήρη ελευθερία να είσαι ο εαυτός σου» - Jim Morrison

έτρωγε με τον πρόεδρο της ΤΔΒΚ και να μην το έλεγε στον Πρόεδρο Αναστασιάδη. Νομίζω ότι κανείς δεν μπορεί να το πιστέψει αυτό γιατί μια τέτοια συμπεριφορά δεν είναι σωστή, είναι λάθος”... Και με την ευκαιρία είπε να ρίξει και μία όφκερη για πενταμερή για να πάρει μία... γεμάτη από Αβέρωφ!

Η απάντηση του Φούλη ήταν σχεδόν άμεση. Πριν καν προλάβουν οι άλλοι να αναλύσουν τα μηνύματα που έστειλε ο Μουσταφά, ο Φούλης είχε... συγκατανεύσει, υπό όρους στην πενταμερή.

Όπως μου ανέφερε Συναγερμικό στέλεχος “ο Φούλης αποφάσισε να παράξει ξανά πολιτική και να διευρύνει το ακροατήριό του, ιδιαίτερα μετά τα αποτελέσματα των εκλογών”. Όπως μου είπε, οι λέξεις στην ανακοίνωση- απάντηση στον Ακιντζι “είναι καλά διαλεγμένες”.

Και συνέχεια: “Δεν είναι καθόλου τυχαία η τόσο έντονη στήριξη στη Διζωνική Δικονομική Ομοσπονδία και η αποδοχή της πενταμερούς με όρους, όπως η σύνθεσή της να είναι αυτή που είχε συμφωνηθεί στη Γενεύη και το Κρανς Μοντανά, η συζήτηση να είναι στις παραμέτρους Κουτέρες, η ύπαρξη παρατηρητή από την Ε.Ε. και αφού βεβαίως τερματιστούν οι προκλήσεις της Τουρκίας στην κυπριακή ΑΟΖ”. “Την απάν-

τηση αυτή έπρεπε να την είχε δώσει ο Αναστασιάδης”, κατέληξε.

Τελικά το όνειρο του Οζερσάι και του λεγόμενου “πρωθυπουργού” Ερσίν Τατάρ να μετατρέψουν την Αρμωχώστο σε νέο Λας Βέγκας με πολλούς διάσημους του παγκόσμιου τζετ σετ, μάλλον παίρνει αναβολή. Ο ορμαγδός αντιδράσεων που προκάλεσε η πρότασή τους, τους οδήγησε σε γρήγορη αναδίπλωση. Ο Οζερσάι επανήλθε δηλώνοντας πως έγινε μπέρδεμα και δεν πρόκειται να υπάρξει άνοιγμα της Αρμωχώστου αλλά μόνο για απογραφή της κατάστασης στην κλειστή πόλη.

Ωστόσο, όπως μαθαίνω από άτομο που γνωρίζει, οι πληροφορίες που φθάνουν από τα κατεχόμενα και αξιολογούνται ακόμα και στον Λόφο, μιλούν για μια μεγάλη επένδυση που έρχεται κατευθείαν από το παλάτι του Ερντογάν για την Αρμωχώστο. Σε περίπτωση που οι συνθήκες δεν το επιτρέπουν η επένδυση θα γίνει στην Κερυνεία και όντως θα θυμίζει Λας Βέγκας...

ΚΟΥΪΖ: Ποια θα είναι η νέα... Λήδα Κουρσουμπά; Ως γνωστόν η διπλή Επίτροπος, για τα δικαιώματα του παιδιού και Νομοθεσίας, βγαίνει στη σύνταξη. Αληθεύει ότι ο Healthy φάχνει απαραίτητως γυναίκα, νέα και δυναμική; Και ότι έχει ήδη διερευνήσει τρεις υποψήφιες;

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ»

23.VI.1939

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΓΙΑΡΝΕΛ: Καθ' α τηλεγραφούν εκ Βασιγκτόνος το κείμενον του τηλεγραφήματος του

Αμερικανού ναύαρχου Γιάρνελ προς τον Αμερικανόν πρόξενον εν Σαγκάη έχει ούτω: «Αναφερόμενος εις την ανακοίνωσιν των ιαπωνικών αρχών, δι' ης ανηγέλλη ότι το ιαπωνικόν ναυτικόν θα αρχίση τας επιχειρήσεις εις Σούα-Τόον και δι' ης προειδοποιούντο οι ξένοι υπήκοοι και

τα ξένα πολεμικά να απομακρυνθούν, σας παρακαλώ να πληροφορήσετε τον Ιάπωνα πρόξενον καλούντες άμα αυτών να γνωρίση τούτο προς τας ανωτέρας ναυτικές ιαπωνικάς αρχάς, ότι καθήκον των αμερικανικών πολεμικών είναι όπως, υπεράνω παντός, προστατεύσουν τους Αμερικανούς πολίτας και όπως μεταβαίνουν παντού όπου Αμερικανοί πολίται θα λάβουν ανάγκην προστασίας και συνδρομής. Ολοι αι προσπάθειαι θα καταβληθούν προς εκπλήρωσιν της αποστολής αυτής χωρίς να παρακωλυθούν καθ' οιονδήποτε τρόπον αι στρατιωτικά ιαπωνικά επιχειρήσεις. [Φωτ. Ο ναύαρχος Γιάρνελ με τον πρόεδρο Ρούζβελτ.]

Η ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ: Εις το άρθρον του ο κ. Τσούρτσιλ ισχυρίζεται ότι οι λόγοι του κ. Γκράιμπελς αποτελούν την καλύτεραν προπαγάνδαν υπέρ της Αγγλίας, θα έπρεπε δε αι κυβερνήσεις της Μ. Βρεταννίας και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής να παρασχουν τας μεγαλυτέρας ευκολίας διά την ευρυτέραν των διάδοσιν.

Με άριστα το 10

1 Στην λήθη. Και ξαφνικά θυμήθηκαν τις Κυπριακές Αερογραμμές. Ναι όταν είχαμε Κυπριακές Αερογραμμές ηγαίναμε με εκατό ευρώ Αθήνα. Βρε, θα μας τρελάνετε; Σε άλλη χώρα ζούσαμε;

2 Στα κουβαρνταλίκια. Βέβαια με τα 100 εκατομμύρια που βάλαμε ως φορολογούμενοι στις Κ.Α. θα έπρεπε να ηγαίνουμε το Αθήνα - Λάρνακα στο κόστος της βενζίνης Λευκωσία - Πρωταράς.

3 Στα παιχνίδια. Ό,τι και να λέμε όμως οι τιμές των αεροπορικών Λάρνακας - Αθήνας θα πέσουν ΜΟΝΟ όταν σκώσει ο Healthy το τηλέφωνο. Τα λοιπά είναι μιλλοσφοτίζματα που θα έλεγε και ο Άντρος.

4 Στην γκαντεμιά. Εκεί που πήγαμε να διαφημίσουμε πως έχουμε τις πιο καθαρές παραλίες της Ευρώπης έσκασαν μύτη οι μέδουσες και οι Λευκωσιάτες τρέχουν και τους πέφτουν τα faux bijoux στις παραλίες του Πρωταρά.

5 Στο κτύπημα. Ας πάμε τώρα στη γυναίκα - μέδουσα, κνησμό και παράλυση προκαλεί στα θύματα στην Εξεκία Παπαϊωάννου με τα κτυπήματά της. Έφτασαν στο σημείο να αποφασίσουν

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / Γράφει ο **ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Γιαννάκη, Τούλλα σας έφερα προξένια.

την άμεση εκδίωξη της από τα ήρεμα νερά της ερυθράς θάλασσας. Το ξανασκέφτονται βέβαια, μιας και η πολιτική μέδουσα έχει ήδη έτοιμη άλλη παραλία για να αβγατίσει.

6 Στη δικαιοσύνη. Τελικά στην Κυπριακή Δημοκρατία μπορεί να μην έχουμε δικαιοσύνη, αλλά στα Κατεχόμε-

να δεν κλώνουν. Πέντε χρόνια, ακούεις, έβαλαν στον Σήφη τα αδέρφια μας στα ψευδοδικαστήριά τους. Ας είναι και ψευδοποινές.

7 Στους κροκόδειλους. Έφυγε λοιπόν ο τέως πρόεδρος Δημήτρης Χριστόφιας. Σαν έτοιμα από καιρό τα κοράκια των likes πόσταρον τα δάκρυά τους για

τον αποθανόντα ηγέτη του ΑΚΕΛ. Τουλάχιστον ένας πολιτευτής έχει ήδη έτοιμο το ποστ και για άλλους δύο πολιτικούς.

8 Στην τρέλα. Ο Healthy πρόεδρος είναι ο ηγέτης των ναινέκων του 2004, ο οποίος θεωρείται «προδότης» από τους σκληρούς του Κυπριακού. Καταφέρει τώρα να τον μισούν οι ναινέκοι και να μην τον εμπιστεύονται οι σκληροί. Πήγε και έφαγε με τον άνθρωπο της Άγκυρας στα Κατεχόμενα και αυτοί που τον κατηγορούσαν πως δεν μιλά με τους Τ/κ τώρα του λεν πως μιλά στα κρυφά και υπονομεύει τον σύντροφο Ακιντζι. Οι δε σκληροί επικριρηματολογούν πως «θα μας πουλήσει» στον Ερντογάν. Και ύστερα μου λέτε πως είμαστε κανονική χώρα με κανονικούς ανθρώπους.

9 Στην γκάφα. Κι αυτός; Πήγε εν μέσω «εισβολής στη ΑΟΖ» στο σπίτι του Γιαννάκη και της Τούλλας να φάει συναγρίδα με τον Τουρκοκύπριο, νομίζοντας πως θα μείνει κρυφό; Κοινωνικά πήγε, δηλαδή πήρε προξένια στους Μούσες και ήταν ο συμπέθερος Οζερσάι εκεί;

10 Στο respect. Ένα πράγμα έχει να λέει η στήλη για τον σύντροφο Δημήτρη. Ό,τι και να του γράψαμε εδώ, όσα και να του σουράμε, που του σουράμε όσο σε κανέναν άλλο, ποτέ δεν σήκωσε το τηλέφωνο να παραπονεθεί και ποτέ δεν μας έκανε έστω και νύξη.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
Αρχισυντάκτης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Η ένταση στην ΑΟΖ αγγίζει και την ΟΥΝΦΙΚΥΠ

Στη Νέα Υόρκη ο Ανδρέας Μαυρογιάννης στο πλαίσιο προληπτικών κινήσεων της Λευκωσίας ενόψει της έκθεσης Γκουτιέρες

Ηνωμένα Έθνη- Ανάλυση
ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΖΟΥΠΑΝΙΩΤΗ

Στην έκθεση του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ για την ειρηνευτική δύναμη του διεθνούς οργανισμού στην Κύπρο (ΟΥΝΦΙΚΥΠ) και τις διαβουλεύσεις που θα ακολουθήσουν στο Συμβούλιο Ασφαλείας για το περιεχόμενο του ψηφίσματος ανανέωσης της εντολής της Δύναμης, στρέφει την προσοχή της η Λευκωσία. Καθώς ακόμη δεν έχει εγκριθεί από την κυπριακή Βουλή η σχετική νομοθεσία που θα επιτρέψει τη μετάθεσή του στη Νέα Υόρκη, ως μόνιμος αντιπρόσωπος της Δημοκρατίας στον ΟΗΕ, ο Ελληνοκύπριος διαπραγματευτής πρέσβης Ανδρέας Μαυρογιάννης έφτασε την Παρασκευή στη Νέα Υόρκη για να ενισχύσει τις προσπάθειες της Μόνιμης Αντιπροσωπείας και από τη Δευτέρα ξεκινάει επαφές με αξιωματούχους της Γραμματείας και τα μέλη του Σ. Α.

Παρά τις αμερικανικές διαβεβαιώσεις ότι «κάνεις αυτή τη στιγμή δεν ζητεί δραματικές κινήσεις» στο θέμα της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, η Λευκωσία παραμένει ανήσυχη, αφού οι Αμερικανοί διασυνδέουν την παραμονή της, με την πρόοδο στις συνομιλίες για πολιτική διευθέτηση του προβλήματος, καθώς και τη βελτίωση του κλίματος επί του εδάφους και προώθηση μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης. Και στα δύο «μέτωπα», επικρατεί στασιμότητα.

Σε σχέση με τα ΜΟΕ, παρά το άνοιγμα των δύο οδοφραγμάτων (που καλύφθηκαν στην προηγούμενη έκθεση), τη διαλειτουργικότητα στην κινητή τηλεφωνία και τα ηλεκτρικά δίκτυα, η κατάσταση μάλλον επιδεινώθηκε με τις τουρκικές προκλήσεις στη Δένεια, αλλά και τη σφοδρή αντιπαράθεση στην

Εκτιμάται ότι ο έμπειρος Αντόνιο Γκουτιέρες θα αποφύγει τις «κακοτοπιές» στο θέμα της ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Με το πολιτικό πρόβλημα να έχει παγώσει από τον Ιούλιο του 2017 θα πρέπει να στείλει τα κατάλληλα μηνύματα και να προετοιμάσει την επόμενη κίνηση στο κυπριακό για τον επόμενο Σεπτέμβριο.

κυπριακή ΑΟΖ. Σε σχέση με την πολιτική διαδικασία, οι προσπάθειες της Τζέιν Χολ Λουτ έχουν παγώσει, οι συναντήσεις των δύο ηγετών σταμάτησαν, Ελλάδα και Τουρκία σκέφτονται τις εκλογές και δύσκολα μπορεί κανείς να φανταστεί ότι μέχρι την υποβολή της έκθεσης για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ προς το Συμβούλιο Ασφαλείας (στις 10 Ιουλίου) υπάρχει χρόνος για διερευνητική επίσκεψη Λουτ στη Λευκωσία.

Με όλα αυτά τα δεδομένα επί τάπητος, στόχος της αποστολής

Μαυρογιάννη είναι να εξηγήσει στη Γραμματεία της απόψεις της πλευράς μας για την κατάσταση, να επαναλάβει την ετοιμότητά μας για συνομιλίες και να αποτρέψει τη συμπερίληψη εκτιμήσεων που θα έδιναν λαβή για πιέσεις στο θέμα της ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Εκτιμάται ότι ο γ.γ., που είναι έμπειρος στο θέμα και γνωρίζει τον κίνδυνο από πιθανή αποχώρηση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, θα αποφύγει τις «κακοτοπιές». Ωστόσο, όντως κι ο ίδιος σε δύσκολη θέση καθώς η πολιτική διαδικασία έχει

παγώσει από τον Ιούλιο του 2017, θα πρέπει να στείλει τα κατάλληλα μηνύματα και να προετοιμάσει την επόμενη κίνησή του στο Κυπριακό, πλέον για τον επόμενο Σεπτέμβριο. Την ίδια στιγμή με ενδιαφέρον θα πρέπει να αναμένεται και το λεκτικό της περιγραφής της έντασης που υπάρχει στην κυπριακή ΑΟΖ.

Η έκθεση του γ.γ.

Πάντως, καθώς οι τουρκικές προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ συνεχίζονται, οι πιθανότητες για επανά-

ληψη των διαπραγματεύσεων στο πολιτικό θέμα παραμένουν μδαμινές. Εξάλλου, στις 5/5/2019, η «Κ» σημείωνε ότι μετά την ήττα τους στην Κωνσταντινούπολη και σε άλλους μεγάλους δήμους, «ίσως ο Ερντογάν να στέλνει το ‘Φατίχ’ για γεωτρήσεις-έρευνες με σκοπό να προκαλέσει ένταση, η οποία να μην επιτρέπει επανάληψη των διαπραγματεύσεων, ακόμη και για διαδικαστικές υφής ζητήματα ή για ΜΟΕ».

Σε σχέση με τον δεύτερο στόχο της Τουρκίας, να εκβιάσει συνομιλίες για διανομή των ενεργειακών πόρων προ της λύσης, φαίνεται μάλλον δύσκολο μετά τη σαφή θέση

Μετά τα διαδραματιζόμενα στην ΑΟΖ και τις σαφείς τοποθετήσεις Ε.Ε. και ΗΠΑ είναι μάλλον δύσκολο ο γ.γ. του ΟΗΕ, στην έκθεσή του να αφήσει έστω και κάποιο υπονοούμενο, «για διάλογο μεταξύ των δύο κοινοτήτων για τα ενεργειακά».

της Ε.Ε., αλλά και των ΗΠΑ στις τουρκικές προκλήσεις, να αφήσει έστω και κάποιο υπονοούμενο στην έκθεσή του ο γ.γ. «για διάλογο μεταξύ των δύο κοινοτήτων για τα ενεργειακά».

Αναφορικά με τις τουρκικές προκλήσεις, η Λευκωσία είναι ικανοποιημένη από τη στάση της Ε.Ε. και των ΗΠΑ, ενώ εκτιμά ότι τα εντάλματα που εξέδωσε σε βάρος όλων όσων εμπλέκονται στην παράνομη γεώτρηση, έχουν αποτρέψει πολλές εταιρείες και ειδικούς από

το να συνεργαστούν με την Turkish Petroleum. Ειδικά σε σχέση με τις ΗΠΑ, η επικοινωνία της Κύπρου με διάφορες εταιρείες έχει ξεκινήσει από τον Ιανουάριο και απ’ ό,τι φαίνεται, όλες όσες προσεγγίστηκαν –πλην δύο– έχουν ξεκαθαρίσει πως δεν πρόκειται να συνεργαστούν με την Τουρκία. Οι δύο που η Λευκωσία υποπτεύεται ότι είτε συνεργάζονται είτε σε κάποια φάση θα συνεργαστούν με την Turkish Petroleum είναι οι Oceaneering International και η Weatherford International με έδρα το Χιούστον του Τέξας.

Όμως ακόμη και οι Αμερικανοί αμφιβάλλουν κατά πόσο το «Φατίχ» είναι σε θέση να φέρει σε πέρας τη γεώτρηση στη συγκεκριμένη περιοχή. Την Παρασκευή επρόκειτο να λάβει χώρα σύσκεψη στο Υπουργείο Ενέργειας, για να αξιολογηθεί πού βρισκόμαστε σε σχέση με τις προσπάθειες αποτροπής των ξένων εταιρειών.

Ενδιαφέρουσα, πάντως, είναι η άποψη που μας διατύπωσε εμπειρογνώμονας στα θέματα του Δικαίου της Θάλασσας, όταν του ζητήσαμε να σχολιάσει τη δήλωση του πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα ότι δεν αναμένει από την Τουρκία να επιχειρήσει γεώτρηση κοντά στο Καστελόριζο, όπου εικάζαν κάποιοι αναλυτές: «Η Ελλάδα ως γνωστόν αφενός δεν έχει ανακηρύξει ΑΟΖ κι αφετέρου έχει οριοθετήσει την υφαλοκρηπίδα της στα έξι ναυτικά μίλια. Μία απόπειρα της Τουρκίας να διεξάγει έρευνες σε περιοχή, η οποία θα βρισκόταν εντός μιας ελληνικής ΑΟΖ (αν αυτή ανακηρυγόταν) να ωθούσε αμέσως την Αθήνα να καταθέσει στον ΟΗΕ τις συντεταγμένες και να ανακηρύξει ΑΟΖ. Κάτι τέτοιο δεν συμφέρει στην Άγκυρα, η οποία αρκείται για την ώρα στη δημιουργία γκριζών ζωνών», είπε.

FANEROMENI¹⁹

ΙΟΥΝΙΟΣ / ΙΟΥΛΙΟΣ / ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ / ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Πολιτιστική μας στέγη, ο ουρανός

Είσοδος Ελεύθερη

Τα βράδια των εκδηλώσεων, τα μουσεία και οι εκθέσεις του Πολιτιστικού θα είναι ανοικτά μέχρι τα μεσάνυχτα.

Η Αθήνα ενημέρωσε ήδη τους συμμάχους

Θερμά τα νερά σε Αιγαίο και Αν. Μεσόγειο εξαιτίας της τουρκικής προκλητικότητας

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Σε πλήρη ετοιμότητα για ολόκληρο το καλοκαίρι θα βρίσκονται οι Ένοπλες Δυνάμεις της Ελλάδας λόγω της ανησυχίας για την προσπάθεια δημιουργίας τετελεσμένων σε περιοχές ελληνικών συμφερόντων, στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο. Δεδομένων των πληροφοριών που καταφθάνουν στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας τους τελευταίους μήνες, αλλά και της τουρκικής δημόσιας διπλωματίας, στην Αθήνα η ανησυχία επικεντρώνεται στην περιοχή ανατολικά της Ρόδου και νότια του Καστελόριζου. Το βασικό ερώτημα που καλείται να απαντήσει η Αθήνα είναι τι στάση θα τηρήσει σε περίπτωση που η Τουρκία τελικώς αποφασίσει να πραγματοποιήσει σεισμικές έρευνες ή γεωτρήσεις εντός της ελληνικής υφαλοκρηπίδας, η οποία, παρεμπιπτόντως, ταυτίζεται με την Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ). Το πολιτικό σκέλος της απάντησης είναι περίπου αυτονόητο και, διπλωματικά, τουλάχιστον, η Αθήνα τις προηγούμενες ημέρες γνωστοποίησε σε φίλους και συμμάχους ένθεν και ένθεν του Ατλαντικού, για τους κινδύνους που κρύβει η στάση της Τουρκίας όχι μόνο για την Ελλάδα και την Κύπρο, αλλά για την ευρύτερη περιφερειακή σταθερότητα.

Το επιχειρησιακό σκέλος της απάντησης που καλείται να δώσει η Αθήνα είναι φαινομενικά απλό, στην πράξη όμως ιδιαίτερα περι-

πλοκο. Την εντολή για υψηλές διαθεσιμότητες στον ελληνικό στόλο καθ' όλη τη διάρκεια του θέρους, σε συνδυασμό με τον αντίστοιχο σχεδιασμό στην Πολεμική Αεροπορία, έχει συνοδεύσει η ενεργοποίηση σειράς σχεδίων για την αντιμετώπιση πιθανής τουρκικής κίνησης για γεώτρηση ή σεισμική έρευνα στην ελληνική υφαλοκρηπίδα. Ένα από αυτά τα σχέδια που υπάρχουν στο Αρχηγείο του Στόλου είναι η «Λερναία Ύδρα», ενώ το ΓΕΝ σε συντονισμό με το ΓΕΕΘΑ εμπλουτίζουν τα σενάρια αντίδρασης του Πολεμικού Ναυτικού έναντι πιθανής τουρκικής πρωτοβουλίας. Η γκάμα των σεναρίων είναι μεγάλη, όπως άλλωστε και οι πιθανότητες εξέλιξης των τουρκικών κινήσεων. Τα ελληνικά σχέδια είναι κατά βάση ναυτικά, καθώς οι Τούρκοι χρησιμοποιούν ερευνητικά πλοία σε πρώτο στάδιο και πλωτά γεωτρήπανα σε δεύτερο προκειμένου να προβάλουν τις αξιώσεις τους, ωστόσο περιλαμβάνουν τη συμμετοχή εναέριων και άλλων μέσων. Ως εκ τούτου πιθανή ελληνική αντίδραση θα προσομοιάζει σε μια «Λερναία Ύδρα plus». Ευλόγως καμία λεπτομέρεια γι' αυτά τα σχέδια δεν είναι γνωστή έξω από τους πολύ στενούς επιτελικούς κύκλους που ασχολούνται με αυτά.

Στην Αθήνα υπάρχει ήδη μια καταγεγραμμένη εμπειρία από δύο περιπτώσεις δράσης του τουρκικού ναυτικού. Η πρώτη αφορά τη δράση του «Μπαρμπαρός» στο ανατολικότερο άκρο της ελληνικής

Τα Υπουργεία Εξωτερικών και Εθνικής Άμυνας της Ελλάδας παρακολουθούν την κλιμάκωση των τουρκικών κινήσεων σε Ανατολική Μεσόγειο και Αιγαίο.

Τα ελληνικά σχέδια είναι κατά βάση ναυτικά, καθώς οι Τούρκοι χρησιμοποιούν ερευνητικά πλοία σε πρώτο στάδιο και πλωτά γεωτρήπανα σε δεύτερο προκειμένου να προβάλουν τις αξιώσεις τους.

υφαλοκρηπίδας (600 τετραγωνικά χιλιόμετρα) από τις 18 Οκτωβρίου του 2018 μέχρι και τις αρχές Νοεμβρίου. Το ερευνητικό σκάφος έσυρε τότε στην ελληνική υφαλοκρηπίδα καλώδιο μεγέθους πέντε χιλιομέτρων, συνοδευόμενο από δύο τουρκικά πολεμικά πλοία. Η δράση του «Μπαρμπαρός» αντιμετωπίστηκε αρχικά από δύο φρεγάτες, αρχικά τη «Νικηφόρος Φωκάς» και έπειτα τη «Σαλαμίς». Η σχετική περιορισμένη έκταση δράσης του «Μπαρμπαρός», το οποίο εν συνεχεία συνέχισε τις έρευνές του στα οικόπεδα 4 και 5 της κυπριακής ΑΟΖ, πρόσφερε στους επιτελείς του Π.Ν. χρήσιμα διδάγματα για τον τρόπο σχεδιασμού των Τούρκων συναδέλφων τους. Εξίσου χρήσιμη είναι η εμπειρία του ναυτικού αποκλεισμού του οικοπέδου 3 της κυπριακής ΑΟΖ, που πραγματοποιήθηκε από

τους Τούρκους τον Φεβρουάριο του 2018, πρακτικά ακυρώνοντας τις γεωτρήσεις της ιταλικής ΕΝΙ εκεί, στα ανατολικά της Κύπρου. Ο τρόπος που κινήθηκε ο τουρκικός στόλος εκείνες τις ημέρες ανέδειξαν και στην Αθήνα διάφορες ενδιαφέρουσες λεπτομέρειες, οι οποίες υποδηλώνουν την αλλαγή της ναυτικής νοοτροπίας και τακτικής από την Άγκυρα. Στην Αθήνα, μεταξύ των ειδικών τουλάχιστον, καμία από τις τελευταίες εξελίξεις δεν προκάλεσε έκπληξη. Αντιθέτως, η κλιμάκωση ήταν ορατή. Αρχικά έγινε με την αγορά και χρήση δύο ερευνητικών πλοίων με πολύ μεγαλύτερες δυνατότητες και τεχνολογία από τα απαραιωμένα ωκεανογραφικά τύπου «Τσεσμέ». Ακολούθησε η διαδοχική αγορά των δύο πλωτών γεωτρήπανων με τις ονομασίες «Φατίχ» και «Γιαβούζ», οι απαραίτητες μετασκευές και προσαρμογές στα τουρκικά πρότυπα έγινε σε χρονικό διάστημα μικρότερο των δύο ετών (2017-2019). Ενδιάμεσα, ο τουρκικός πολεμικός στόλος ενισχύθηκε σε αριθμούς, αλλά και ουσιαστικές δυνατότητες, παρέχοντας στην Άγκυρα τη δυνατότητα να διεξάγει – εφόσον χρειαστεί – επιχειρήσεις και στις τρεις θάλασσες που περιβάλλουν την Ανατολία (Μαύρη Θάλασσα, Αιγαίο και Ανατολική Μεσόγειο), αν αυτό κριθεί απαραίτητο.

Το Π.Ν. παρακολουθεί τις τουρκικές κινήσεις

Προς το παρόν τα Υπουργεία Εξωτερικών και Εθνικής Άμυνας της Ελλάδας παρακολουθούν την κλιμάκωση των τουρκικών κινήσεων. Το «Γιαβούζ» εξήλθε των Στενών την Παρασκευή και έκτοτε διασχίζει το Αιγαίο με κατεύθυνση προς την Ανατολική Μεσόγειο. Παρά το γεγονός ότι ο υπουργός Ενέργειας της Τουρκίας Φατίχ Ντονμέζ, έχει προαναγγείλει ότι το «Γιαβούζ» θα πραγματοποιήσει γεωτρήσεις στα νότια της Καρπασίας (δηλαδή στα ανοικτά της Αμμοχώστου), στην Αθήνα είναι προετοιμασμένοι για παν ενδεχόμενο. Εφόσον, βέβαια, επιβεβαιωθούν οι αναγγελίες του κ. Ντονμέζ, τότε η εικόνα που θα διαμορφωθεί θα είναι ιδιαίτερα δυσμενής για την Κυπριακή Δημοκρατία. Το «Φατίχ» ήδη πραγματοποιεί γεωτρήσεις στα δυτικά της Κύπρου, το «Γιαβούζ» θα βρεθεί στα ανατολικά, ενώ στα βορειοανατολικά (εντός τουρκικών υδάτων), ανάλογες δραστηριότητες υλοποιεί το ενοικιασμένο «Rowan Norway». Την ίδια στιγμή το ερευνητικό «Μπαρμπαρός» κάνει σεισμικές έρευνες στα νότια της Κύπρου, μέσα στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας που έχει ήδη χωριστεί σε οικόπεδα και έχει παραχωρηθεί ακόμη και σε ξένες εταιρείες προς

εκμετάλλευση. Αυτή η «ερευνητική» περικύκλωση της Κυπριακής Δημοκρατίας έχει ευλόγως προκαλέσει έντονη ανησυχία στη Λευκωσία, η οποία βλέπει το (πλέον απολύτως) ελεγχόμενο από την Άγκυρα καθεστώς των Κατεχομένων να συμπτύσσεται με την Τουρκία σε μια συστηματική προσπάθεια υπονόμευσης των κυριαρχικών δικαιωμάτων της. Για τη Λευκωσία ο μεγαλύτερος φόβος είναι ουσιαστικά η προαναγγελθείσα αποστολή κάποιου από τα δύο τουρκικά πλωτά γεωτρήπανα, στα νότια της κυπριακής ΑΟΖ. Πιθανολογείται ότι σε περίπτωση που οι Τούρκοι επιλέξουν να κλιμακώσουν την παρουσία τους γύρω από την Κύπρο έτι περαιτέρω, τότε θα στείλουν πλωτό γεωτρήπανο είτε στο οικόπεδο 1, το οποίο βρίσκεται σε απόσταση αναπνοής από το νησί, είτε στο οικόπεδο 8 που έχει αδειοδοτηθεί στην ιταλική ΕΝΙ. Για το οικόπεδο 8 έχει δείξει ενδιαφέρον και η γαλλική «Total», ωστόσο δεν υπάρχει ακόμη κάποια εξέλιξη, παρά την εκδηλωμένη πρόθεση του Παρισιού να βοηθήσει τη Λευκωσία όσο γίνεται περισσότερο, στην προσπάθεια διαφύλαξης των δικαιωμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Επιζητεί συνομιλίες για τα ενεργειακά η Αγκυρα

Θέλει διαμεσολάβηση του διεθνούς παράγοντα, επιθυμεί φόρμουλα ρυθμίσεων στην ΑΟΖ και θέτει μάλιστα και τέσσερις όρους

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Εν μέσω τεταμένης ατμόσφαιρας εξαιτίας του τουρκικού γεωτρήπανου στα ανοικτά της Πάφου και κατά την αναχώρηση από την Τουρκία του «Γιαβούζ», με προορισμό τις θάλασσες της Κύπρου, ο υπουργός Ενέργειας και Φυσικών Πόρων της χώρας δήλωσε ότι, «η Τουρκία τάσσεται υπέρ μιας δίκαιης κατανομής κερδών από το φυσικό αέριο», σημειώνοντας τη σημασία που αποδίδει η κυβέρνησή του σε συμβιβαστικού τύπου λύσεις στο Κυπριακό και στα ενεργειακά. Οι λόγοι γι' αυτή την τακτική, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» είναι τρεις. Πρώτο, η Άγκυρα ενδιαφέρεται για άμεση διαπραγμάτευση

για διευθέτηση του ζητήματος στην ΑΟΖ. Δεύτερο, πριν καθίσει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων η Άγκυρα επιθυμεί να θέσει τους όρους της και τρίτο ξένοι παράγοντες καταβάλλουν παρασκήνιακές προσπάθειες για να αλλάξει το κλίμα συνολικά.

Οι συμβιβαστικές λύσεις

Παρά την αυστηρή ρητορική, η οποία εν μέρει σχετίζεται με τις επαναληπτικές εκλογές της Κυριακής στην Κωνσταντινούπολη, την αποστολή σκαφών στα ανοικτά της Κύπρου και την επίδειξη στρατιωτικής ισχύος σε Αιγαίο και Ανατολική Μεσόγειο, η τουρκική πλευρά λεκτικά τουλάχιστον επιμένει να εξηγεί, «τη σημασία του διαλό-

γου και των συμβιβαστικών λύσεων». Πηγή της «Κ» από την Άγκυρα λέει σχετικά: «Οι νέες δηλώσεις των κυβερνητικών αξιωματούχων μιλούν από μόνες τους. Η τουρκική πλευρά επιθυμεί και επιμένει για περιφερειακή συνεργασία στο ζήτημα της ενέργειας. Η αξιοποίηση των ενεργειακών κοιτασμάτων της περιοχής δεν θα είναι εφικτή σε περίπτωση που δεν ενώσουν τις δυνάμεις τους οι χώρες της περιοχής. Και φυσικά η μεταφορά του αερίου στις δυτικές αγορές θα είναι μια πολύ δύσκολη υπόθεση, σε περίπτωση που δεν ληφθεί η συγκατάθεση της τουρκικής πλευράς». Η ίδια πηγή απορρίπτει διασύνδεση Κυπριακού - ελληνοτουρκικών με τις κρίσιμες εκλογές της Πόλης,

καθώς η εθνικιστική ρητορική αυτονόητα εξυπηρετεί τον συντηρητικό και εθνικιστικό κυβερνητικό συνασπισμό και λέει: «Μπορεί οι εθνικιστικές ατάκες να εντυπωσιάζουν κάποιους εθνικιστές ψηφοφόρους, ωστόσο η πραγματικότητα είναι μία: Κυπριακό και ενεργειακό αποτελούν εθνικά υπόθεση για την τουρκική διπλωματία».

Οι τέσσερις όροι

Εφόσον η Άγκυρα λεκτικά τουλάχιστον επιζητεί διάλογο σε Κυπριακό και ΑΟΖ, ρωτήσαμε με ποιο τρόπο θα μπορούσε να επιτευχθούν σχετικές λύσεις-διευθετήσεις. Η τουρκική πλευρά, απαντώντας σε αυτό το ερώτημα, εστιάζει σε τέσσερα σημεία.

- Η Άγκυρα αποδίδει ύψιστη σημασία στην εμπλοκή των Τ/κ και της Τουρκίας στο εγχείρημα της μεταφοράς του φυσικού αερίου της Ανατολικής Μεσογείου στις δυτικές αγορές. Η Τουρκία με τις υποδομές και την τεχνογνωσία που διαθέτει είναι έτοιμη να συμβάλει σε αυτό το έργο.
- Η Άγκυρα διεκδικεί «ουσιαστικό» ρόλο για την τ/κ κοινότητα στη διαχείριση του ζητήματος του φυσικού αερίου. Από τη δική της σκοπιά, η τ/κ ηγεσία θα πρέπει να λαμβάνει μέρος και να έχει δικό της μερίδιο ευθύνης για όλες τις αποφάσεις που λαμβάνονται για το φυσικό αέριο.
- Εκτός από τη συνεργασία της ε/κ πλευράς, η τουρκική πλευρά

αποδίδει σημασία στη συνεργασία όλων των κρατών της περιοχής, και αυτό παρά το γεγονός η ίδια αντιμετωπίζει μεγάλα προβλήματα με πολλές γειτονικές χώρες και οι σχέσεις του Ισραήλ με πολλές περιφερειακές χώρες παραμένουν προβληματικές.

4. Εφόσον προκύψει ένα περιφερειακό πλαίσιο συνεργασίας στο ζήτημα του φυσικού αερίου, η τουρκική πλευρά προσεγγίζει θετικά την εμπλοκή των Μεγάλων Δυνάμεων στο όλο εγχείρημα. Στο πλαίσιο αυτής της λογικής, σήμερα η Άγκυρα δεν κλείνει την πόρτα στη διαμεσολάβηση χωρών, όπως οι ΗΠΑ, η Γερμανία για τον έλεγχο της έντασης σε Αιγαίο και Ανατολική Μεσόγειο.

Πίστεψε. Πρότεινε. Υποστήριξε.

Ποιος είναι ο άνθρωπος που πιστεύεις ότι έχει τη δύναμη να πετύχει πολλά, παρά τις δυσκολίες;

Πες μας την ιστορία του στο **www.exeistidynami.com** και έλα να τον βοηθήσουμε μαζί.

Κυρώσεις σε Τουρκία, «Γιαβούζ» σε Καρπασία

Θετική η συγκομιδή για την κυπριακή διπλωματία – Προβληματισμός, ωστόσο, για την αποτελεσματικότητα των μέτρων

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Επί της διαδικασίας, σε επίπεδο αποφάσεων, αναντίλεκτα η κυπριακή διπλωματία, υπό τις περιστάσεις, έπραξε τα δέοντα στις Βρυξέλλες. Τόσο σε επίπεδο υπουργών όσο και γνητών η συγκομίδη ήταν πέραν του ικανοποιητικού, ωστόσο η γέση θα παραμείνει γλυκόξινη έως ότο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αλλά και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ), μετουσιώσουν σε πράξη τις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές των 28 γνητών για τη τερματισμό της τουρκικής συμπεριφοράς στην περιοχή. Ακόμα και στην περίπτωση που τα μέτρα κινήθουν στα θέλω της Κυπριακής και Ελληνικής πλευράς, εύλογα είναι τα ερωτήματα που διατυπώνονται πρώτα για την υλοποίησή τους, και το κυριότερο του βαθμού αποτελεσματικότητας που θα έχουν. Κάτι το οποίο φαίνεται να είναι απολύτως αντιληπτό στη Λευκωσία, παρά την αρχική ευφορία. Στο κομμάτι εφαρμογής των μέτρων η τοποθέτηση του ιδίου του Προέδρου των Δημοκρατίας, εφόσον υποχώρησαν οι τόνοι, επανέφερε στην προμετωπίδα τη ρεαλιστική σκέψη και ανάγνωση, που έχει να κάνει με τις σχέσεις κάποιων κρατών με την Τουρκία (μεταναστευτικό, εμπορικές/οικονομικές σχέσεις). Η εκτίμηση που γίνεται από τη Λευκωσία είναι πως τα μέτρα θα υποβληθούν προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, είτε στρέφονται κατά ατόμων, είτε κατά εταιρειών, είτε κατά κράτους. Στο κομμάτι του βαθμού αποτελεσματικότητας, που είναι και η ουσία των προσπαθειών που καταβάλλονται, η Άγκυρα φρόντισε να συμπέσει ο απόπλους του δεύτερου γεωγύπανου που διαθέτει, με τελικό προορισμό την κατεχόμενη Κάρπασία, με τις συζητήσεις των

28 για μέτρα/κυρώσεις εναντίον της.
Μια κίνηση που εκλαμβάνεται ως
μια πρώτη αντίδραση.

Δεύτερη ανάγνωση

Το κείμενο συμπερασμάτων στο οποίο κατέληξε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ένα μέρος του, ουσιαστικά είναι μια επανάληψη των συμπερασμάτων του Μαρτίου 2018. Ωστόσο στο κείμενο του 2019 υπάρχουν τρία σημεία που το διαφοροποιούν καλύπτοντας το επιδιωκόμενο από Κυπριακής πλευράς, που είναι να δοθεί ένα ξεκάθαρο προσανατολισμός πως η Ε.Ε. θα κινηθεί εναντίον της Τουρκίας με συγκεκριμένα μέτρα/κυ-

Η αντίδραση από πλευράς Τουρκίας στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου κινούνται σε χαμηλούς τόνους.

ρώσεις. «Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επικροτεί την πρόκληση που απευθύνθηκε στην Επιτροπή και την ΕΥΕΔ να υποβάλουν, χωρίς καθυστέρηση, επιλογές για κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων στοχευμένων μέτρων», αναφέρεται στα συμπεράσματα. Στο ερώτημα ποια είναι τα μέτρα που ενδοχόμενες να προταθούν, απάντησε εν μέρει έδωσε ο Επίτροπος αρμόδιος για την Διεύθυνση Γιοχάνες Χαν. Η διακοπή της κοινοτικής χρηματοδότησης είναι ένα από τα μέτρα που εξετάζονται, αν ληφθεί υπόψη η κατάσταση στην οποία βρίσκεται η τουρκική οικονομία. Με βάση υπολογισμούς τα προενταξιακά κονδύλια προς την Τουρκία μέχρι το 2020 θα αγγίξουν τα 4,4 δισ. ευρώ. Το δεύτερο σημαντικό μέτρο που επιδιώκει μα κάθε

Τα μέτρα κατά της Τουρκίας που θα καθορισθούν από την Κομισιόν θα σπρέφονται κατά στόμων, εταιρειών ή κράτους σύμφωνα με την αποτίμηση που έγινε από τον ίδιο τον Νίκο Αναστασιάδη για τη Σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

τρόπο η κυπριακή πλευρά θα αφορά την τελωνειακή ένωση, Τουρκίας-Ε.Ε. Ένα μέτρο οικονομικής υφής αν ληφθεί υπόψη πως ο ετήσιος όγκος εμπορικών συναλλαγών κυμαίνεται στα 130 δισ. ευρώ. Στην περίπτωση που αναβαρμίζονταν η τελωνειακή ένωση με την Ε.Ε, ο όγκος συναλλαγών ενδεχομένως θα διπλασιαζόταν.

Οι δυσκολίες

Το παρασκήνιο μέχρι την οριστικοποίηση των συμπερασμάτων, λένε πολλοί σε Λουξεμβούργο και Βρυξέλλες, ήταν έντονο και είχε να κάνει κυρίως με τις ενστάσεις από κάποια κράτη μέλη ένεκα των στενών οικονομικών σχέσεων με Τουρκία. Μια από αυτές τις χώρες ήταν η Γερμανία, η οποία επί της αρχής

δεν ήταν αντίθετη στην έκφραση αλληλεγγύης προς την Κύπρο. Διπλωματικές πηγές, μάλιστα αναφέρουν πως η Γερμανία ήταν μια από τις πέντε χώρες που διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στο παρασκήνιο, προκειμένου να υιοθετηθεί το προσχέδιο συμπερασμάτων από το Γενικό Συμβούλιο. Ωστόσο, ο ρόλος αυτός και η στάση της δεν αναίρει, όπως σημείωναν αρμόδιες πηγές, τον προβληματισμό στα μέτρα που θα ληφθούν και στον επηρεασμό συμπεριφορών της, εντός Τουρκίας.

Το Γιαβούζ

Το μέγα ερώτημα που διατυπώνεται μετά το πέρας της Συνόδου και θα απασχολεί μέχρι και την επιλογή συγκεκριμένων μέτρων είναι αν οι αποφάσεις μπορούν να απο-

τρέφουν την τουρκική παραβατικότητα. Μια πρώτη γεύση για το βαθμό αποτελεσματικότητας των όσων αποφασίσθηκαν στην Σύνοδο των 28, έδωσε η κίνηση της Άγκυρας να στείλει την ίδια μέρα στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και το δεύτερο γεωτρύπανο, το Γιοβούζ. Η παρουσία του γεωτρύπανου κοντά στη χερσόνησο της Καρπασίας, όπου το τοποθετούν τουρκικές πηγές, ουδόλως μεταβάλλει στο σκενίκιο έντασης που έχει προκληθεί από τις 4ns Μαΐου που το πρώτο γεωτρύπανο αφίχθηκε εντός της κυπριακής ΑΟΖ. Η Άγκυρα παρά τις αντιδράσεις που καταγράφονται θα συνεχίσει απότονη, λένε πηγές, τις πιέσεις προς την Κυπριακή Δημοκρατία και όχι μόνο. Ωστόσο, η Άγκυρα, όπως φαίνεται ξεκάθαρα, απέφυγε να ανεβάσει τους δημοσious τόνους. Οι αντιδράσεις που καταγράφονται είναι ήπιες σημειώσαν στην «Κ» πολιτικοί αναλυτές και έχουν άμεση σχέση με την επιδίωξη να μην διαταραχθούν, περισσότερο, οι σχέσεις με την Ε.Ε. και ειδικότερα το οικονομικό κομμάτι σε μια περίοδο που η τουρκική οικονομία δέχεται έντονες πιέσεις ένεκα της διαμάχης με τις ΗΠΑ. Ο άλλος λόγος, λέγεται, ότι είναι οι δημοτικές εκλογές της Κυριακής. Ως προς το ευρύτερο κομμάτι των προκλήσεων, σε διπλωματικό επίπεδο, το ενδεχόμενο ενός θερμού επεισοδίου δεν φαίνεται να είναι κάτι που αναμένεται, ωστόσο και εδώ όπως προκύπτει δεν παραγνωρίζεται η αλαζονεία ή το απρόβλεπτο των συμπεριφορών κάποιων χωρών, όπως είπε ο πρόεδρος της Δημοκρατίας.

Τι αποφασίστηκε

Εκτός από τις οδηγίες για στοχευμένα μέτρα κατά της Τουρκίας,

το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στα συμπεράσματά του, καταδικάζει απερίφραστα τη συμπεριφορά της Άγκυρας στην περιοχή προσφέροντας στήριξη στην Κυπριακή Δημοκρατία. Συγκεκριμένα:

• Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει και επαναβεβαιώνει προηγούμενα συμπεράσματα του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένων των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 22ας Μαρτίου 2018, στα οποία καταδικάζει απερίφραστα τις συνεχιζόμενες πράξεις ενέργειας της Τουρκίας στην ανατολική Μεσόγειο και το Αιγαίο.

- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει σοβαρές ανησυχίες για τις εν εξελίξει παράνομες δραστηριότητες γεώτρησης της Τουρκίας στην ανατολική Μεσόγειο καθώς και τη δυσαρέσκειά του για το γεγονός ότι η Τουρκία δεν έχει ακόμη ανταποκριθεί στις επανειλημμένες εκκλήσεις της ΕΕ να σταματήσει αυτές τις δραστηριότητες.

- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει τον σοβαρό και άμεσο αρνητικό αντίκτυπο αυτών των παράνομων ενεργειών σε όλο το φάσμα των σχέσεων Ευρωπαϊκής Ένωσης-Τουρκίας.

- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Τουρκία να επιδείξει αυτοσυγκράτηση, να σεβαστεί τα κυριαρχικά δικαιώματα της Κύπρου και να απέσχει από τέτοιες ενέργειες.

- Η ΕΕ θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις και είναι έτοιμη να αντιδράσει καταλλήλως και με πλήρη αλληλεγγύη προς την Κύπρο.

- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα εξακολουθήσει να επιλαμβάνεται του θέματος και θα επανέλθει σε αυτό κατά περίπτωση.

www.kia.com

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΞΑΝΑΓΡΑΦΕΤΑ!

KIA SPORTAGE 1.6

από
€18.500

Με πλούσιο εξοπλισμό:

- Έγχρωμη οθόνη αφής 7"
- Χάρτες της Κύπρου
- Σύνδεση Apple CarPlay™ & Android Auto™
- Κάμερα οπισθοπορείας
- Οπίσθιους αισθητήρες στάθμευσης
- Εργοστασιακό Bluetooth®
- Αυτόματος πιλότος
- Ριμς αλουμινίου 17"

Καταβάλλοντας κεφάλαιον (τουλάχιστον €4.7-6.9) ή 100€/μήν, εκπληρώστε CO₂ (και ελάττωσε την κατανάλωση). Ο εξοπλισμός του βασικού μοντέλου μπορεί να διαφέρει από αυτό που είναι φωτογραφισμένο.

Η KIA είναι η μοναδική αυτοκινητοβιομηχανία που προσφέρει **7 χρόνια εργοστασιακής εγγύησης** σε όλα της τα μοντέλα που καλύπτει και τα ηλεκτρονικά μέρη του οχήματος.

The Power to Surprise

LGS
LOUTSIOS GROUP

ΛΕΜΕΣΟΣ: T: 25 576576, **ΛΕΥΚΩΣΙΑ:** T: 22 464834, **ΛΑΡΝΑΚΑ:** T: 24 635125, **ΠΑΦΟΣ:** Shikkis Motors, T: 26 945700, info@loutsiosgroup.com

«Στην ουσία θα είναι νέα τετελεσμένα που θα παγιωθούν αν δεν υπάρξει δυναμική αντίδραση. Ποιος όμως θα αντιδράσει στον καθαρισμό και στην ανοικοδόμηση μιας πόλης-φάντασμα με την πρόφαση μάλιστα ότι θα προσφερθεί στους νόμιμους κατοίκους της;» τόνισε στην «Κ» έγκυρη διπλωματική πηγή.

Προέκταση της «ΤΔΒΚ» στα περικλειστα Βαρώσια

Στοιχείο συνολικού σχεδιασμού για «out of the box» ρυθμίσεις στο Κυπριακό

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΡΑΣΧΟΥ**

Γνωστός για τη διπλωματική του δεινότητα, ο Κουντρέτ Οζερσάι, ήταν πολύ προσεκτικός όταν ανακοίνωνε την περασμένη Τρίτη, ότι το λεγόμενο υπουργικό στα Κατεχόμενα είχε αποφασίσει να μπει στην περικλειστη περιοχή των Βαρωσίων και να καταγράψει τις περιουσίες που υπάρχουν εκεί, στις οποίες -πλην αυτών των νομίμων κατοίκων- ενέταξε και περιουσίες, κατά τα λεγόμενά του, των βακουφίων: «Ως κυβέρνηση θα ενεργήσουμε με τρόπο που να μην παραβιάζονται τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των παλιών κατοίκων των Βαρωσίων και του Τμήματος των βακουφίων». Κι αυτό διότι προφανέστατα ο κ. Οζερσάι γνωρίζει ότι στο ψήφισμα 550 (11.05.1984) του Σ.Α. των Η.Ε. στο οποίο καταδικάζεται η ανακήρυξη του ψευδοκράτους, υπάρχει και η γνωστή παράγραφος για την Αμμόχωστο στην οποία αναφέρονται τα εξής: «(Το Σ.Α.) θεωρεί τις απόπειρες για εποίκισμό οποιοδήποτε τμήματος των Βαρωσίων από άτομα άλλα από τους κατοίκους τους ως απαράδεκτες και ζητά τη μεταβίβαση της περιοχής αυτής στη διοίκηση των Ηνωμένων Εθνών». Αναφορά στα Βαρώσια γίνεται και στο ψήφισμα 789 (25.11.1992), την εποχή της Δέσμης Ιδεών Γκάλι: «Με σκοπό την εφαρμογή του ψηφίσματος 550 (1984) η περιοχή που σήμερα βρίσκεται υπό τον έλεγχο της Ειρηνευτικής Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών να επεκταθεί και να συμπεριλάβει τα Βαρώσια». Ο Κουντρέτ Οζερσάι κατέληξε λέγοντας ότι με βάση τα στοιχεία που θα συλλέξει η ομάδα ειδικών που θα μπει στην περικλειστη η «κυβέρνηση» θα καθορίσει την πολιτική που θα ακολουθήσει καθώς, όπως προανήγγειλε, «ήρθε πλέον η ώρα να κάνουμε ένα απτό βήμα για τα Βαρώσια». Πιο χύμα από τον «υπουργό του των εξωτερικών», ο «πρω-

Σύμφωνα με διπλωματική πηγή, «η απόφαση του λεγόμενου υπουργικού συμβουλίου των Κατεχομένων, όπως ανακοινώθηκε από τον τους κυρίους Τατάρ και Όζερσάι, αποτελεί στην ουσία επέκταση και εμπέδωση της κατοχής στην περικλειστη πόλη των Βαρωσίων».

Ακιντζι: Βαρώσια υπό τη διοίκηση του ΟΗΕ

Σφίνα στα διακηρυχθέντα υπό Τατάρ και Οζερσάι μίληκε ο Τ/κ ηγέτης ο οποίος με αφορμή τις τελευταίες εξελίξεις έκρινε αναγκαίο να κάμει δημόσια παρέμβαση την Παρασκευή. Για τα Βαρώσια συγκεκριμένα ο κ. Ακιντζι μίλησε για το ενδεχόμενο της επιστροφής της πόλης υπό τη διοίκηση του ΟΗΕ με αντάλλαγμα, όπως στο παρελθόν ο ίδιος είχε προτείνει, τη νομιμοποίηση του αεροδρομίου της Τύμπου. Αν δεν είναι εφικτό κάτι τέτοιο, είπε, τότε θα μπορούσε να ανοίξει η πόλη υπό τ/κ διοίκηση δίκως να συγκρουστεί η ε/κ πλευρά με τον ΟΗΕ. Είπε ακόμη ότι για το θέμα η τ/κ πλευρά θα πρέπει να αναζητήσει διάλογο και συνεννόηση με τον ΟΗΕ. Και κατέληξε σημειώνοντας ότι το άνοιγμα των Βαρωσίων θα πρέπει να γίνει με τρόπο που θα συμβάλλει στην ειρήνη και στη δικονομική συνεργασία.

θυπουργός» Ερσίν Τατάρ μιλώντας στο πρακτορείο DHA εξήγγειλε ότι «η κλειστή πόλη των Βαρωσίων η οποία είναι πόλη φάντασμα θα γίνει και πάλι Λας Βέγκας» και πως η «ΤΔΒΚ θα αποκτήσει εμπορική αξία» καθώς «θα έρθουν και πάλι στα Βαρώσια οι διάσπομοι του

κόσμου και θα ζωντανέψει η πόλη».

Ενδεικτικό όμως των σχεδιασμών της τουρκικής πλευράς για τα Βαρώσια είναι αυτό που ο Τατάρ τόνισε: «Το νομικό καθεστώς στην κλειστή πόλη των Βαρωσίων θα οριστεί ξανά» και ισχυρίστηκε ότι

«εκεί υπάρχουν και οθωμανικές περιουσίες οι οποίες ανήκουν στη Διοίκηση Βακουφίων η οποία αποτελεί εγγύηση για τους Τ/κ». Για τους Ε/κ κατοίκους της πόλης είπε ότι θα μπορούν να επιστρέψουν και αποκάλυψε τις βάσεις επί των οποίων έχουν δρομολογηθεί οι σχετικές αποφάσεις: «Δίνουμε ένα μήνυμα στον κόσμο. Στο νησί υπάρχουν δύο χωριστοί λαοί και δύο κράτη. Από δω και μπρος δεν μπορεί να υπάρξει ομοσπονδία. Η «ΤΔΒΚ» θα συνεχίσει το δρόμο της, έχοντας πάντα την Τουρκία ως εγγυητρία δύναμη». Κάλεσε τέλος την ε/κ πλευρά, λέγοντας: «Ελάτε πλέον να μάθουμε να ζούμε ο ένας δίπλα στον άλλο, από εδώ και μπρος δεν γίνεται λύση ομοσπονδίας στην Κύπρο. Αυτό έχει αποκαλυφθεί».

Αντίδραση της Λευκωσίας

Η πρώτη αντίδραση της Λευκωσίας στις δηλώσεις Τατάρ και Οζερσάι, ήρθε από τον υφυπουργό παρά τω Προέδρω Βασίλη Πάλλα, ο οποίος έκαμε λόγο για προώθηση διχοτομικών θέσεων υπό την καθοδήγηση της Τουρκίας. Συγκεκριμένα, ο κ. Πάλλας δήλωσε στο ΚΥΠΕ ότι το 2014, όταν ήρθε στην Κύπρο ο τότε Αντιπρόεδρος των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν, «είχαμε φτάσει πολύ κοντά σε συμφωνία για τη δημιουργία μιας μεικτής επιτροπής Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, αλλά και διεθνών εμπειρογνομόνων για την Αμμόχωστο, συμφωνία την οποία ανέτρεψε στο παρά πέντε ο κ. Οζερσάι. Τότε, ο κ. Οζερσάι ήταν ο πρωταγωνιστής για την πραγματοποίηση τελικά αυτή η πρωτοβουλία και έρχεται σήμερα, το 2019, για να ανακοινώσει μια εντελώς απαράδεκτη προσέγγιση των πραγμάτων, η οποία ουσιαστικά δημιουργεί κάποιες διχοτομικές θέσεις στο συγκεκριμένο ζήτημα» συμπλήρωσε ο κ. Πάλλας, χωρίς ωστόσο να έχει προβάλλει το ζήτημα της προέκτασης της κατοχής.

Η πρόταση αποτελεί επέκταση της κατοχής

Το ζήτημα της προέκτασης της κατοχής στην περικλειστη περιοχή των Βαρωσίων, έθεσε η «Κ» ενώπιον εγκυρότατης διπλωματικής πηγής, πλήρως ενήμερης των εξελίξεων σε όλο το φάσμα του Κυπριακού: «Η απόφαση του λεγόμενου υπουργικού συμβουλίου των Κατεχομένων, όπως ανακοινώθηκε από τον τους κυρίους Τατάρ και Όζερσάι, αποτελεί στην ουσία επέκταση και εμπέδωση της κατοχής στην περικλειστη πόλη των Βαρωσίων. Αυτό, μάλιστα, σύμφωνα με πληροφορίες που είναι υπόψη της Λευκωσίας, αποτελεί -αυτόχρονα με το αμιγώς πολιτικό σκέλος- και εξυπηρέτηση των επιχειρηματικών σχεδίων της ισχυρής ομάδας επιχειρηματιών ανάπτυξης που έχει γύρω του ο Ταγίπ Ερντογάν. Αυτοί ορέγονται την αναβίωση της πάλαι ποτέ κοσμοπολίτικης Αμμόχωστου. Σύμφωνα μάλιστα με τις ίδιες πληροφορίες, στα σχέδια περιλαμβάνεται και η αξιοποίηση του στρατώνα -από το 1967- της ΟΥΝ-ΦΙΚΥΠ που βρίσκεται στην περιοχή του Καραούλου στην Αμμόχωστο. Γι' αυτό και στην ατζέντα Οζερσάι βρίσκεται τα τελευταία χρόνια η προσπάθεια μετακίνησης των κυανοκράνων σε άλλο στρατόπεδο ή και διάλυσης της Δύναμης στην περιοχή. Το αντάλλαγμα που θα λάβει ο κ. Οζερσάι, σύμφωνα με την ίδια πηγή της «Κ», είναι η πλήρης στήριξη από τον πρόεδρο Ερντογάν στις «προεδρικές εκλογές» των Κατεχομένων τον Απρίλη του 2020.

Θέσαμε το ζήτημα της καταστρατήγησης ψηφισμάτων των ΗΕ για τα Βαρώσια και μας ελέχθη ότι, όπως φαίνεται σκοπεύουν να δώσουν κίνητρα στους Βαρωσιώτες να επιστρέψουν υπό τ/κ διοίκηση και ιδιαίτερα στους Ε/κ ξενοδόχους, «στη βάση της λογικής που εσχάτως προβάλλουν, ότι για 45 χρόνια δεν υπήρξε λύση, καιρός να συνεχιστεί η ζωή στο Βαρώσι». Έτσι ίσως εκτιμούν

ότι θα υπερπηδήσουν τα ψηφίσματα του ΟΗΕ για το Βαρώσι και θα επεκτείνουν το έδαφος της «ΤΔΒΚ». Αυτό προφανώς δεν μπορούν να το εμφανίσουν ως λύση του κυπριακού, θα το παρουσιάσουν σαν μια εξέλιξη, σαν μια δική τους χειρονομία καλής θέλησης ή και προσφορά προς τους Βαρωσιώτες, μας είπε ο συνομιλητής μας και πρόσθεσε: «Στην ουσία θα είναι νέα τετελεσμένα που θα παγιωθούν αν δεν υπάρξει οποιαδήποτε δυναμική αντίδραση. Ποιος όμως θα αντιδράσει στον καθαρισμό και

«**Το σημαντικότερο στοιχείο του δείπνου Αναστασιάδη-Οζερσάι δεν ήταν το τι ελέχθη αλλά το γεγονός αυτό καθαυτό.**»

στην ανοικοδόμηση μιας πόλης-φάντασμα μετά από 45 χρόνια με την πρόφαση μάλιστα ότι θα προσφερθεί στους νόμιμους κατοίκους της; Ιδού το ερώτημα!»

Το δείπνο

Μιλώντας για τις εξελίξεις ήταν λογικό να ρωτήσουμε την εκτιμώμενη του για το δείπνο Αναστασιάδη-Οζερσάι. Η απάντηση ήταν αρκούντως εύγλωττη: «Το σημαντικότερο στοιχείο του δείπνου Αναστασιάδη-Οζερσάι δεν ήταν το τι ελέχθη εκείνο το βράδυ της 4ης Ιουνίου 2019 αλλά το γεγονός αυτό καθαυτό». Ο συνομιλητής μας συμφώνησε με τη θέση που ακούστηκε περί παραγκωνισμού του Μουσταφά Ακιντζι και για διαπιστευτήρια του Κουντρέτ Οζερσάι προς την Άγκυρα. Προσθέτοντας στο ζήτημα του Βαρωσιού και των τουρκικών σχεδιασμών σημείωσε ότι η Τουρκία τον εαυτό της θέλει να προστατεύσει και όχι τους Τ/κ.

S-400 και θερμό επεισόδιο

Για το ζήτημα της αμερικανοτουρκικής κρίσης τους με τους S-400, η εκτίμηση της συγκεκριμένης πηγής είναι ότι «η Τουρκία δεν θα αποχωρήσει στο θέμα της παραλαβής των S-400. Μπορεί η Τουρκία προς το παρόν να επιβιώσει χωρίς F35. Εκεί που θα υποστεί μεγάλο πλήγμα ενδεχομένως θα είναι αν οι Αμερικάνοι της κρατήσουν κλειστή την πόρτα για πολλά χρόνια.

Υπάρχει πραγματικό ενδεχόμενο ο Ταγίπ Ερντογάν να δοκιμάσει κάτι ακραίο; Ένα θερμό επεισόδιο; ρωτήσαμε: «Θα ανησυχούσα πολύ για ένα τέτοιο ενδεχόμενο αλλά επικεντώντας να βάλουμε τα πόδια μας στα παπούτσια του, θα έλεγα ότι δεν θα το δοκιμάσει για τους εξής λόγους: 1: Το επίπεδο προετοιμασίας της Ελλάδας και των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων σήμερα είναι καλύτερο από της Τουρκίας. 2: Αν επιχειρήσει κάτι τέτοιο θα είναι ως να διακινδυνεύει αυτοχειρισμό, διότι μπορεί γυρίσει μπου μετανγκ και να το χρησιμοποιήσουν οι στρατιωτικοί του εναντίον του. Όσο και να λέει ότι έκαμε καθαρή όσο και να νομίζει ότι έχει πλήρη έλεγχο της κατάστασης, στην Τουρκία υπάρχουν ένα εκατομμύριο οικογένειες που έχουν επηρεαστεί από το μεταπραζικόπημα του Ερντογάν. Γι' αυτό εκτιμώ ότι αν είχε την πεποίθηση ότι ελέγχει πλήρως τις ένοπλες δυνάμεις, θα επιχειρούσε ένα θερμό επεισόδιο σε Αι-

γαίο ή στην Κύπρο. «Εγώ αν ήμουν Ελλάδα θα ήμουν πιο αυστηρή και ταυτόχρονα πιο διακριτική έναντι της Τουρκίας. Δηλαδή, να μην την εξωθή αλλά να της δώσω το μήνυμα διά της διπλωματικής οδού, ότι «αν αποτολμήσετε αυτό θα βρεθείτε αντιμέτωποι με εκείνες τις συνέπειες» και θα το κοινοποιούσα και στους συμμάχους. Η Κύπρος δεν μπορεί να κάμει κάτι τέτοιο διότι δεν έχει δύναμη πυρός αντίθετα με την Ελλάδα η οποία αν δεν το κάμει θα βρεθεί εκτεθειμένη».

Φθινόπωρο το Κυπριακό

Σχετικά με το παγωμένο Κυπριακό, η ενημέρωση που είχε η «Κ» ήταν ότι η ε/κ πλευρά ζήτησε να γίνει κοινή συνάντηση των ηγετών με τη Λουτ για να συζητηθεί η διαδικασία. Ο κ. Ακιντζι είπε ότι αν οι Ε/κ δεν δέχονται την ερμηνεία μας για την πολιτική ισοτιμία δεν υπάρχει λόγος συνάντησης. Στη συνέχεια η Λουτ πρότεινε την ιδέα του διαδικαστικού Κρανς Μοντάνα, την οποία απέρριψε η Τουρκία επικαλούμενη την παρουσία της Ε.Ε. Στη συνέχεια ο κ. Αναστασιάδης πρότεινε στον Γκουτέρες να καλέσει τους δύο ηγέτες για να συζητήσουν τον τρόπο επανέναρξης της διαδικασίας. Ο γ.γ. δεν απάντησε. Η ίδια πηγή μας είπε ότι εκτιμά πως η πρόταση Αναστασιάδη μάλλον θα δοκιμαστεί στο εγγύς μέλλον. Τέλη καλοκαιριού αρχές φθινοπώρου.

MC MEDOCHEMIE

43 ΧΡΟΝΙΑ

φροντίδα για τον άνθρωπο και την υγεία

Η έσχατη μάχη για ΔΔΟ μεταξύ Ακιντζι-Οζερσάι

Στην εκλογική αναμέτρηση ανάμεσα στους δύο η Άγκυρα ρίχνει το βάρος της στον Τ/κ «ΥΠΕΞ»

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Σε δημοψήφισμα για το μέλλον της ομοσπονδιακής λύσης θα εξελιχθούν οι επικείμενες «προεδρικές εκλογές» στα Κατεχόμενα, με τις τροχιοδεικτικές βολές να έχουν ήδη κάνει την εμφάνισή τους, με το Κυπριακό στο επίκεντρο. Ο Τ/κ ηγέτης Μουσταφά Ακιντζι επιμένει στη σημασία της ομοσπονδιακής λύσης και τονίζει ότι θα την υπερασπίζεται με σθένος μέχρι τέλους. Στο πλευρό του βρίσκονται, το Κόμμα Κοινοτικής Δημοκρατίας (ΚΔΤ) και κάποιες τάσεις της τ/κ Αριστεράς και του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος (ΡΤΚ). Ο Μουσταφά Ακιντζι αναμετρίεται με τον 45χρονο και πολύ φιλόδοξο Κουντρέτ Οζερσάι, ο οποίος στις 4 Ιουνίου συνέφαγε μυστικά με τον πρόεδρο Αναστασιάδη. Ο Οζερσάι δεν παραλείπει να επαναλαμβάνει τα τελευταία χρόνια ότι έχει έρθει η στιγμή για να συζητηθούν εναλλακτικές φόρμουλες στο Κυπριακό, καθώς δεν υπάρχουν πλέον περιθώρια για ομοσπονδιακή λύση.

Αναμέτρηση Ακιντζι - Οζερσάι

Τα δύο αντίπαλα στρατόπεδα ανταλλάξαν την προηγούμενη βδομάδα πρωτόγνωρα λεκτικά πυρά. Το «Προεδρικό» έβαλλε κατά Οζερσάι, τονίζοντας ότι παραγνώνει τον ρόλο του θεσμού της τ/κ ηγεσίας και επιχειρεί να επιβάλει τη δική του πολιτική ατζέντα στην τ/κ πλευρά. Ο κ. Οζερσάι, απαντώντας, άφησε να εννοηθεί ότι ο ίδιος

Η τουρκική πλευρά χαρακτηρίζει ως εποικοδομητική και σημαντική τη συνάντηση του Οζερσάι με τον πρόεδρο Αναστασιάδη, «στο πλαίσιο της αναζήτησης διαλόγου και νέων φόρμουλων για το Κυπριακό».

δεν πρόκειται να ζητήσει την άδεια κάποιου θεσμού για να προχωρήσει σε κάποια συνάντηση κοινωνικού περιεχομένου. Άλλωστε, το προηγούμενο διάστημα ο κ. Ακιντζι, ο οποίος σήμερα κατηγορεί τον «υπουργό Εξωτερικών» για το γεγονός ότι δεν ενημερώνει την κοινή γνώμη για τις κινήσεις του, πραγματοποιήσε ξαφνικές και μυστικές κινήσεις, κατά τον Οζερσάι, όπως π.χ. ότι κατέθεσε χάρτη στη Γενεύη, δίχως προηγumένως να έχει ενημερώσει την τ/κ κοινότητα. Όπως μετέδωσε ήδη η «Κ», η Άγκυρα υποστηρίζει τον Οζερσάι και δεν συμφωνεί με τις θέσεις Ακιντζι. Η τουρκική πλευρά χαρακτηρίζει ως εποικοδομητική και σημαντική τη συνάντηση του κ. Οζερσάι με τον πρόεδρο Αναστασιάδη, στο πλαίσιο της αναζήτησης διαλόγου και νέων φόρμουλων για το Κυπριακό.

Η υποστήριξη της Άγκυρας

Το στοίχημα της αναμέτρησης είναι στην ουσία η ΔΔΟ. Ο κ. Ακιντζι δεν κρύβει

Δικό της άνθρωπο θεωρεί η Άγκυρα τον Κουντρέτ Οζερσάι, τον οποίο στηρίζει στη διεκκυστίνδα με τον Μουσταφά Ακιντζι, καθώς συμφωνεί με τη θέση του πρώτου ότι πλέον έχει έρθει η στιγμή να συζητηθούν στο Κυπριακό, προτάσεις «out of the box».

το ενδιαφέρον του για μια δεύτερη θητεία στο «προεδρικό» με μπουσούλα την ομοσπονδιακή λύση. Ο κ. Οζερσάι, ο οποίος φιλοδοξεί να εκπροσωπήσει τις κεντρώες και δεξιές δυνάμεις στον δεύτερο γύρο των «προεδρικών», βολιδοσκοπεί τις προθέσεις της ε/κ πλευράς και της διεθνούς κοινότητας για τις εναλλακτικές μεθόδους επίλυσης του Κυπριακού.

Στην αναμέτρηση η Άγκυρα, όπως ήταν αναμενόμενο, ρίχνει το βάρος της στην πλευρά Οζερσάι, καθώς συμφωνεί ότι πλέον έχει έρθει η στιγμή να συζητηθούν στο Κυπριακό, προτάσεις «out of the box». Επίσης, διαφωνεί με όλες σχεδόν τις κινήσεις και δηλώσεις Ακιντζι. Με επίγνωση αυτής της πραγματικότητας, ο κ. Ακιντζι,

την προηγούμενη εβδομάδα εξαπέλυσε μετωπική επίθεση κατά της Άγκυρας, επισημαίνοντας σε προσωπική ανάρτηση στο διαδίκτυο, ότι η τ/κ κοινότητα είναι κοσμική και δημοκρατική και δεν πρόκειται να συμμορφωθεί με τις εντολές ξένων παραγόντων.

Η έμφαση του κ. Ακιντζι στην αρχή του κοσμικού κράτους θυμίζει παλαιότερες εποχές στην Τουρκία, όταν οι κεμαλιστές αναμετρούνταν με το συντηρητικό κίνημα της χώρας. Σήμερα, ο κ. Ακιντζι επαναφέρει στην επικαιρότητα αυτή τη διαμάχη για να ξεκαθαρίσει τη διαφωνία του με τη γραμμή που ακολουθεί η Άγκυρα στις σχέσεις με την Κύπρο και κυρίως με την τ/κ κοινότητα.

Η ε/κ εμπλοκή υπέρ ή κατά της ΔΔΟ

Το σίγουρο είναι ότι στις επικείμενες «προεδρικές», εκτός από την Άγκυρα, τον δικό της ρόλο διαδραματίζει και η ε/κ πλευρά. Μπορεί σε επίσημο επίπεδο, η ε/κ πλευρά να αποφεύγει τις παρεμβάσεις στα εσωτερικά πολιτικά δρώμενα των Τ/κ, ωστόσο, στο σημείο που έχουν φτάσει σήμερα οι εξελίξεις στο Κυπριακό, οι κινήσεις της έχουν μεγάλη σημασία και αντίκτυπο για την τροπή των εξελίξεων στο εσωτερικό της τ/κ κοινότητας, αναφέρει στην «Κ» πηγή στον κύκλο του «Προεδρικού»: «Υπάρχουν δύο πιθανότητες. Είτε η ε/κ πλευρά, το επόμενο διάστημα, να τολμήσει να διασώσει την ομοσπονδιακή λύση, που σήμερα χαροπαλεύει, εστιάζοντας επιτέλους στους προβληματισμούς του κ. Ακιντζι, είτε θα συμβάλει στην τελική απόσυρση της ομοσπονδιακής λύσης και στην τελική, ντε γιούρε διχοτόμηση του νησιού». Η ίδια πηγή επεξηγεί το σκεπτικό της με τον εξής τρόπο: «Αν καταφέρει η ε/κ πλευρά να υιοθετήσει την αρχή της πολιτικής ισότητας κατά τους επόμενους μήνες που εναπομένουν μέχρι τις προεδρικές, τότε δεν αποκλείεται να οδηγηθούμε σε σαρωτικές, «γρήγορες» εξελίξεις. Κάτι τέτοιο θα άνοιγε τον δρόμο για μια ενδιάμεση λύση, ή ακόμη μια νέα διάσκεψη. Διαφορετικά, η ε/κ πλευρά, με την αδιαλλαξία της στο ζήτημα της πολιτικής ισότητας και της ΑΟΖ θα συμβάλει στην ενίσχυση του στρατοπέδου της απόρριψης της ομοσπονδίας στην τ/κ κοινότητα».

Η ίδια πηγή καταλήγει στο εξής συμπέρασμα: «Με τη νομιμοποίηση που παρέχει ο κ. Αναστασιάδης στον κ. Οζερσάι και στους ομοϊδεάτες του, δυστυχώς οι Ε/κ συμβάλλουν άθελά τους στη διχοτόμηση του νησιού. Η ε/κ πλευρά χρειάζεται αλλαγή πλεύσης και διαύγεια στη σκέψη. Επιθυμεί την επανένωση του νησιού; Αν ναι, πρέπει να πραγματοποιήσει σωστές επιλογές μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, όπως άλλωστε τονίζουν και ξένοι διαμεσολαβητές που παρασκηνιακά επιχειρούν να αποφύγουν την κορύφωση της έντασης στο Κυπριακό».

Παροχή ποιοτικής και οικονομικά προσιτής φαρμακευτικής αγωγής σε όλους τους ανθρώπους του πλανήτη, με γνώμονα την αειφόρο ανάπτυξη.

1670

εργαζόμενοι

4355

άδειες κυκλοφορίας

630

συνδυασμούς φαρμακευτικών προϊόντων

21

γραφεία σε 21 χώρες

28%

του συνόλου των Κυπριακών εξαγωγών

13

Υπερσύγχρονες Παραγωγικές Μονάδες

107

Πωλήσεις σε 107 χώρες

Cyprus Exports Award

ΒΡΑΒΕΥΤΗΚΕ 13 ΦΟΡΕΣ

European Business Awards

ΒΡΑΒΕΥΤΗΚΕ 2 ΦΟΡΕΣ

INBusiness Awards

ΒΡΑΒΕΥΤΗΚΕ 2 ΦΟΡΕΣ

EMPLOYERS & INDUSTRIALISTS FEDERATION CYPRUS

ΒΡΑΒΕΥΤΗΚΕ 3 ΦΟΡΕΣ

ΚΥΠΡΙΑΚΟ βραβείο καινοτομίας

43 ΧΡΟΝΙΑ

Κυπριακές Αξίες Παγκόσμιας Αποδοχής

Η Αμμόχωστος ως πρώτο βήμα τριπλού σχεδίου

Το Κυπριακό και το φυσικό αέριο καθορίζουν τους νέους σχεδιασμούς της Άγκυρας για το μέλλον της τ/κ κοινότητας

Τον **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Η «**Τουρκική** Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου», η οποία αναγνωρίζεται μονάχα από την Τουρκία, υπήρξε προϊόν της τελευταίας δεκαετίας του Ψυχρού Πολέμου. Σε λιγότερο από 10 χρόνια από την εισβολή της στην Κύπρο, η Άγκυρα προχώρησε στην ίδρυση, στο κατεχόμενο βόρειο τμήμα, ενός ελεγχόμενου κρατικού μηχανισμού, στις νόρμες και τα πρότυπα που λίγο ή πολύ επικρατούσαν διεθνώς τη δεκαετία του 1980. Τοιούτοτρόπως ενίσχυε τον έλεγχό της στα Κατεχόμενα και ικανοποίησε και την προσωπική και εθνική ατζέντα του πανίσχυρου –και στην Τουρκία τότε– Ραούφ Ντενκτάς και του πολιτικού του περίγυρου. Σήμερα, 36 χρόνια μετά η Τουρκία ετοιμάζεται για μια ιδιού βάρους, όπως εκτιμάται, κίνηση στην Κύπρο. Λαμβάνοντας υπόψη ισορροπίες και συσχετισμούς δυνάμεων που αλλάζουν ραγδαία στην ευρύτερη περιοχή και στοχεύοντας σε ενίσχυσή της, στον γεωστρατηγικό και ενεργειακό χώρο της Ανατολικής Μεσογείου, αυτή της φορά, το εγχείρημα της Άγκυρας σχετίζεται με τις εξελίξεις στο Κυπριακό και στην ΑΟΖ.

Η συζήτηση για την περικλείστη πόλη της Αμμοχώστου, που εγκαινίασε η νέα «κυβέρνηση» στα Κατεχόμενα με τη σύμφωνη γνώμη της Άγκυρας και την ανέδειξε στη δημόσια σφαίρα, εντάσσεται στο πλαίσιο των νέων κινήσεων της Τουρκίας. Κινήσεις με τερματικό σταθμό τη μετεξέλιξη της «ΤΔΒΚ» σε «Τουρκικό Κράτος της Κύπρου», που θα διατηρεί οικονομικές και ανεπίσημες σχέσεις με τη διεθνή κοινότητα, δεν θα τρέχει εκ πρώτης

όψεως πίσω από τον στόχο της διεθνούς αναγνώρισης και θα δημιουργήσει μαζί με την Τουρκία ένα νέο αμυντικό πλαίσιο στο βόρειο τμήμα του νησιού. Σύμφωνα με τις πηγές της «Κ», με το σταδιακό άνοιγμα των Βαρώσιων, η τουρκική πλευρά στοχεύει στην επίτευξη τουλάχιστον τριών στόχων:

1. Ριζική τροποποίηση του υφιστάμενου κατεστημένου στο Κυπριακό, έτσι όπως το γνωρίζουμε από το 1974 μέχρι σήμερα.

2. Συζήτηση γύρω από τον τελικό καθορισμό της διαχωριστικής γραμμής και του ιδιοκτησιακού καθεστώτος και στις δύο πλευρές της Πράσινης Γραμμής. Παρακάμπτοντας την ομοσπονδιακή λύση, η τουρκική πλευρά στοχεύει σταδιακά σε νέο πλαίσιο συνεννόησης με την ε/κ πλευρά για το ξεκαθάρισμα του ζητήματος των ε/κ περιουσιών στο βόρειο τμήμα του νησιού και της τελικής διαχωριστικής γραμμής.

3. Μέσα από το κάλεσμα προς τους Ε/κ ιδιοκτήτες ακινήτης περιουσίας στα Βαρώσια, την επιστροφή των Μαρωνιτών στις εστίες τους και τη ριζική ανασυγκρότηση της «ΤΔΒΚ»,

Η τουρκική πλευρά στοχεύει σε συζήτηση για τον τελικό καθορισμό της διαχωριστικής γραμμής και του ιδιοκτησιακού καθεστώτος και στις δύο πλευρές της Πράσινης Γραμμής, εκτός πλαισίου ομοσπονδιακής λύσης.

Οι νέες τουρκικές κινήσεις έχουν ως τερματικό σταθμό τη μετεξέλιξη της «ΤΔΒΚ» σε «Τουρκικό Κράτος της Κύπρου», που θα διατηρεί οικονομικές και ανεπίσημες σχέσεις με τη διεθνή κοινότητα.

Η **συζήτηση** για τα περικλείστα Βαρώσια, που εγκαινίασε η «κυβέρνηση» Τατάρ στα Κατεχόμενα και την ανέδειξε στη δημόσια σφαίρα, εντάσσεται στο πλαίσιο των νέων στρατηγικών κινήσεων της Τουρκίας για αναβάθμιση της «ΤΔΒΚ».

η τουρκική πλευρά επιδιώκει να εκπέμψει στη διεθνή κοινότητα το μήνυμα ότι έχει στη διάθεσή της έναν σύγχρονο «κρατικό» μηχανισμό που τηρεί τις διεθνείς και ευρωπαϊκές προϋποθέσεις και είναι σε θέση να ελέγξει και να ανταποκριθεί στις ανάγκες μιας πολυσύνθετης και πολυπολιτισμικής κοινωνίας.

«Δύο κράτη» και αέριο

Το νέο τουρκικό σχέδιο για την τ/κ κοινότητα και το βόρειο τμήμα του νησιού δεν παρακάμπτει μονάχα τον στόχο της ομοσπονδιακής λύσης. Παρά την επίσημη ρητορική της Άγκυρας ότι η αναγνώριση της «ΤΔΒΚ» παραμένει ως πάγια, επίσημη γραμμή της τουρκικής διπλωματίας, η τουρκική πλευρά οραματίζεται για το βόρειο τμήμα του νησιού ένα νέο διεθνές καθεστώς. Στηριζόμενη στα παραδείγματα Ταϊβάν και Κοσόβου, εμφανίζεται έτοιμη να συζητήσει τόσο με την ε/κ πλευρά όσο και τη διεθνή κοινότητα νέα πλαίσια συνεργασίας, κυρίως στους τομείς της οικονομίας και της ενέργειας, τα οποία δεν θα έχουν ως τερματικό σταθμό την αναγνώ-

ριση του «Τουρκικού Κράτους της Κύπρου» ως ανεξάρτητου, αλλά τη σταδιακή ανάδυση του ως μιας αδιαμφισβήτητης πραγματικότητας της περιοχής, με την οποία θα συνεργάζεται η ε/κ πλευρά και η διεθνής κοινότητα, δίχως να σπαταλείται ενέργεια και χρόνος για το εγχείρημα της διεθνούς αναγνώρισης. Μελλοντικά, αν και εφόσον όλα κυλήσουν ομαλά σύμφωνα με το τουρκικό σχέδιο, η τουρκική πλευρά δεν αποκλείει κανένα σενάριο, τόσο τη συνεργασία του «Τουρκικού Κράτους της Κύπρου» με την Κυπριακή Δημοκρατία στο πλαίσιο ενός νέου συνεταιρισμού όσο και την αναγνώρισή του από κάποια κράτη, κυρίως τα μουσουλμανικά, τουρκόφωνα και αφρικανικά, τα οποία τα τελευταία χρόνια έχουν αναπτύξει σχέσεις αλληλεξάρτησης με την Τουρκία.

Νέο αμυντικό πλαίσιο

«Όποιο και αν είναι το τελικό αποτέλεσμα της νέας προσπάθειας, είτε καταλήξουμε σε μια συμφωνία με τους Ε/κ γείτονες είτε όχι, η ριζική ανασυγκρότηση της ΤΔΒΚ, μετά τις

προεδρικές εκλογές του 2020 αποτελεί μονόδρομο για τους Τ/κ», λέει στην «Κ» τουρκική πηγή, του κύκλου του Προεδρικού στην Άγκυρα και προσθέτει: «Μετά το οικονομικό πακέτο έπρεπε κανονικά να είχε ακολουθήσει στην ΤΔΒΚ ένα πολιτικό πακέτο που θα άλλαζε σχεδόν όλα τα πολιτικά δεδομένα. Αυτό δεν συνέβη εξαιτίας σειράς αδυναμιών, κυρίως στο εσωτερικό της Τουρκίας. Σήμερα αυτές οι αδυναμίες έχουν ξεπεραστεί. Στο βόρειο τμήμα του νησιού χρειαζόμαστε νέο σύνταγμα, νέο εκλογικό νόμο, νέο καθεστώς για τη βουλή, νέο ποινικό κώδικα και νέους νόμους που θα λαμβάνουν υπόψη τους τις πραγματικότητες της νέας περιόδου. Όλα αυτά θα έρθουν στο προσκήνιο σταδιακά κατά το επόμενο διάστημα». Το νέο εγχείρημα της τουρκικής πλευράς για την Κύπρο περιλαμβάνει και την αμυντική πτυχή, καθώς έχει εντείνεται στην Άγκυρα η συζήτηση για μια «κυρίαρχη ναυτική βάση» που θα υποστηρίζεται από ένα στρατιωτικό αεροδρόμιο στο Λευκόνοικο σαν μοχλό στήριξης του μέλλοντος της «ΤΔΒΚ».

Επιτροπή για φυσικό αέριο και Βαρώσια με τον ΟΗΕ

Ο Μουσταφά Ακιντζι άσκησε έντονη κριτική τόσο στην ελληνοκυπριακή ηγεσία όσο και στη νέα «κυβέρνηση» του Ερσίν Τατάρ

Τον **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Στο πλαίσιο της συνέντευξης που παραχώρησε το πρωί της Παρασκευής, ο ηγέτης της τουρκοκυπριακής κοινότητας άνοιξε τα χαρτιά του για σειρά ζητημάτων, όπως τις εξελίξεις στην ΑΟΖ, το μέλλον της κλειστής πόλης της Αμμοχώστου και το μέλλον της ομοσπονδιακής λύσης. Ο Μουσταφά Ακιντζι, παρουσιάζοντας τις θέσεις και προτάσεις του για τις διάφορες πτυχές του Κυπριακού, άσκησε έντονη κριτική τόσο στην ελληνοκυπριακή ηγεσία όσο και στη νέα «κυβέρνηση» του Ερσίν Τατάρ. Επίσης, άφησε να εννοηθεί ότι το τελευταίο διάστημα οι σχέσεις του με την Άγκυρα χαρακτηρίζονται από σημαντικές αναταράξεις.

Μιλώντας για το μεγάλο θέμα των τελευταίων ημερών, την ένταση στην κυπριακή ΑΟΖ, ο κ. Ακιντζι υπενθύμισε την πάγια γραμμή και πρότασή του για τη διευθέτηση του όλου ζητήματος. Ο κ. Ακιντζι, για ακόμη μία φορά, απήντησε έκκληση στην ε/κ πλευρά για συνεργασία σε μια δικονομική επιτροπή, έτσι ώστε να αποφευχθεί η κορύφωση της έντασης και να αναδυθεί ένα πλαίσιο συνεργασίας. Όσο δεν συμβαίνει αυτό, η τουρκική πλευρά θα συνεχίσει τις ξεχωριστές εργασίες της και η κορύφωση της έντασης θα είναι αναπόφευκτη.

Βαρώσια υπό τον ΟΗΕ

Σε ό,τι αφορά την κλειστή πόλη της Αμμοχώστου, ο κ. Ακιντζι αναφέρθηκε στο ενδεχόμενο της επιστροφής της πόλης υπό διοίκηση

Σύμφωνα με τον κ. Ακιντζι, πριν από τη νέα διάσκεψη, η ε/κ πλευρά θα πρέπει να ξεκαθαρίσει τη στάση της για την πολιτική ισοτιμία.

του ΟΗΕ με αντάλλαγμα το άνοιγμα του αερολιμένα της Τύμβου. Αν δεν είναι εφικτό κάτι τέτοιο τότε θα μπορούσε να ανοίξει η πόλη υπό τ/κ διοίκηση δίχως να συγκρουστεί η ε/κ πλευρά με τον ΟΗΕ. Σήμερα, ο κ. Ακιντζι τάσσεται υπέρ της πρώτης επιλογής. Διαφορετικά, η τ/κ πλευρά θα πρέπει να αναζητήσει διάλογο και συνεννόηση με τον ΟΗΕ.

Πιο συγκεκριμένα, ο κ. Ακιντζι αναφέρθηκε σε μια «παράλληλη διαδικασία» ανοίγματος των Βαρωσιών με αντάλλαγμα την ελεύθερη χρήση του λιμανιού της Αμμοχώστου και του αεροδρομίου

της Τύμβου. Σύμφωνα με τον Τ/κ ηγέτη, το άνοιγμα των Βαρωσιών θα πρέπει να πραγματοποιηθεί με έναν τρόπο που θα συμβάλλει στην ειρήνη και στη δικονομική συνεργασία. Ο ίδιος, στο παρελθόν, ανέπτυξε στον Ε/κ ηγέτη αυτήν την πρόταση, ωστόσο η ε/κ πλευρά άθεσε «βέτο» στον αερολιμένα της Τύμβου. Η δε Τουρκία τάχθηκε υπέρ της συνολικής λύσης του Κυπριακού. Μετά το Κρανς Μοντάνα, σύμφωνα με τον κ. Ακιντζι, η τ/κ πλευρά ανέπτυξε το όλο θέμα στις επαφές της με την Τουρκία. Σε αυτές τις επαφές αποφασίστηκε να δοθεί προτεραιότητα στο ζήτημα

των Μαρωνιτών, καθώς για τα Βαρώσια υπάρχει ανάγκη για αναλυτικές έρευνες και εκθέσεις.

Ο κ. Ακιντζι αποκάλυψε, επίσης, ότι το λεγόμενο ΥΠΕΞ ανακοίνωσε ότι θα ενημερώσει την τ/κ ηγεσία και τα τ/κ κόμματα για το ζήτημα των Βαρωσιών την επόμενη εβδομάδα. Ο κ. Ακιντζι αποδέχθηκε αυτήν την πρόταση και σε λίγες ημέρες θα συναντήσει τον Κουντρέτ Οζερόσι και τον Ερσίν Τατάρ.

Η ανεπίσημη διάσκεψη

Στο πλαίσιο της πολυώρης συνέντευξη Τύπου, ο κ. Ακιντζι άγγιξε πολλά θέματα και κεφάλαια, όπως

Σε ό,τι αφορά την κλειστή πόλη της Αμμοχώστου, ο κ. Ακιντζι αναφέρθηκε στο ενδεχόμενο της επιστροφής της πόλης υπό διοίκηση του ΟΗΕ με αντάλλαγμα το άνοιγμα του αερολιμένα της Τύμβου.

λ.χ. αυτό των επικείμενων «προεδρικών εκλογών». Ο ίδιος δήλωσε ότι ακόμη υπάρχει μεγάλο χρονικό διάστημα μέχρι αυτές, και ότι θα ανακοινώσει την τελική απόφασή του όταν έρθει η κατάλληλη στιγμή. Ο κ. Ακιντζι ανέφερε ότι αυτήν τη στιγμή στο Κυπριακό διανύουμε μια ανολοκλήρωτη διαδικασία, αυτήν που επιμελείται η κ. Λουτ. Επίσης, υπάρχουν εκλογές σε Τουρκία και Ελλάδα και ο ΟΗΕ βολιδοσκοπεί τις προθέσεις για ανεπίσημη πενταμερή διάσκεψη. Όπως η Τουρκία έτσι και ο ίδιος προσεγγίζει θετικά αυτήν την προοπτική, αρκεί η ε/κ ηγεσία να ξεκαθαρίσει τη θέση της για την πολιτική ισοτιμία.

Σύμφωνα με τον ίδιο, πριν από τη νέα διάσκεψη, η ε/κ πλευρά θα πρέπει να ξεκαθαρίσει τη στάση της για την πολιτική ισοτιμία. Αν συμβεί κάτι τέτοιο, η διάσκεψη θα μπορούσε να λάβει χώρα, σύμφωνα πάντα με την προσωπική πρόβλεψη του κ. Ακιντζι, το νωρίτερο τον Σεπτέμβριο, ενδεχομένως στο πλαίσιο των εργασιών του ΟΗΕ.

Ο απομονωμένος Ακιντζι

Ποιο είναι το τελικό συμπέρασμα των πολλών μηνυμάτων που έστειλε το πρωί της Παρασκευής ο ηγέτης της τουρκοκυπριακής κοινότητας; Οι τελευταίες πληροφορίες από την τουρκοκυπριακή κοινότητα και οι εντυπώσεις των Τ/κ δημοσιογραφικών κύκλων εστιάζουν σε τρία βασικά σημεία.

Πρώτο, ο κ. Ακιντζι, παρά την πολιτική και διπλωματική απομόνωσή του, παρά τα εμπόδια που έχουν προκύψει το τελευταίο διάστημα και το αδιέξοδο στο Κυπριακό, επιμένει στην ομοσπονδιακή λύση, ως μοναδική φόρμουλα λύσης που έχει τη συγκατάθεση της ε/κ πλευράς και της διεθνούς κοινότητας. **Δεύτερο**, η τ/κ ηγεσία δεν κρύβει την πικρία και τον προβληματισμό της απέναντι στους ελιγμούς της ε/κ πλευράς, της νέας «κυβέρνησης» και της Άγκυρας. Για τις σχέσεις του με την Άγκυρα, ο ίδιος δηλώνει ότι οι τελευταίες εξελίξεις δεν τον ικανοποιούν. Ο ίδιος ασκεί δριμύτατη κριτική στη νέα «κυβέρνηση». Το ίδιο πράττει και στην περίπτωση της ε/κ ηγεσίας.

Τέλος, στο σημείο που έχουν φτάσει σήμερα οι εξελίξεις, ο κ. Ακιντζι στηρίζει όλες τις επιδιώξεις του σε τρία σημεία: Δικονομική επιτροπή για διευθέτηση του ζητήματος της ΑΟΖ, πλήρης αποδοχή της αρχής της πολιτικής ισοτιμίας από την ε/κ πλευρά, έτσι όπως την ερμηνεύει η τ/κ πλευρά, και τέλος παρέμβαση του ΟΗΕ και των ξένων παραγόντων για να βελτιωθεί το συνολικό κλίμα στην Κύπρο.

Μισός αιώνας με το Αιγαίο στη σκιά του πετρελαίου

Αντιπαράθεση σε εύφλεκτα νερά

Του **ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Οι **πρώτες** αποφάσεις για έρευνες πετρελαίου στο Αιγαίο δημοσιεύθηκαν στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως το 1961. Το 1969 η Αθήνα υπογράφει συμφωνία με τη νεοσύστατη αμερικανική εταιρεία Oceanic Explorations. Η εταιρεία διατηρεί μέχρι σήμερα δικαιώματα ερευνών στο Β. Αιγαίο. Όπως λέει ο καθηγητής Διεθνούς Δικαίου και Εξωτερικής Πολιτικής του Παντείου και υποψήφιος της Ν.Δ. στην Α΄ Αθηνών Αγγελος Συρίγος, «η πρώτη γεώτρηση έγινε σε απόσταση 20 χιλιομέτρων νοτίως της Καβάλας το 1971, χωρίς επιτυχία. Δύο άλλες γεωτρήσεις, που έγιναν δυτικά της Θάσου το 1972-73, οδήγησαν στην ανακάλυψη κοιτάσματος, που όμως κρίθηκε μη οικονομικά εκμεταλλεύσιμο. Η τέταρτη γεώτρηση ξεκίνησε το φθινόπωρο του 1973 και ολοκληρώθηκε τον Φεβρουάριο του 1974. Με αυτήν ανακαλύφθηκε το κοιτάσμα Πρίνος Ι».

Οι τουρκικές αντιδράσεις είχαν ήδη αρχίσει. Τīs ημέρες της εξέγερσης του Πολυτεχνείου η Αγκυρα παραχώρησε στην τουρκική εταιρεία ΤRΑΟ 27 άδειες έρευνας για υδρογονάνθρακες σε περιοχές του Αιγαίου που έως τότε θεωρούνταν ότι ανήκαν στην ελληνική υφαλοκρηπίδα. Η Αθήνα αποδέχθηκε ότι πρέπει να αποσαφηνιστούν τα όρια της ελληνικής και τουρκικής υφαλοκρηπίδας (ένα περιπλοκο νομικό ζήτημα λόγω των χιλιάδων νήσων και της επιρροής τους στην υφαλοκρηπίδα σε σχέση με την επιρροή των ηπειρωτικών όγκων). Τον Ιούνιο του 1974 η Τουρκία έστειλε στην ελληνική υφαλοκρηπίδα το υδρογραφικό «Τσανταρλί» συνοδευόμενο από 37 πολεμικά σκάφη.

Στα μάτια κάθε παρατηρητή που παραβλέπει τα ιστορικά βιώματα και τις συλλογικές αφηγήσεις που συνέχουν την εθνική υπόστα-

ση, μια ελληνοτουρκική συμφωνία για το Αιγαίο μοιάζει με λύση αυτονόητη. Ωστόσο, η «συνεκμετάλλευση» (και η διευθέτηση της υφαλοκρηπίδας) γίνεται αντιληπτή από τμήμα του πολιτικού κόσμου και της κοινής γνώμης στην Ελλάδα ως υποχώρηση πίσω από τη γραμμή της Μικρασιατικής Καταστροφής, όσο κι αν –μιλώντας νομικά– τα ενδεχόμενα τουρκικά δικαιώματα αφορούν περιοχές στα διεθνή ύδατα του Αιγαίου κι όχι στα ελληνικά χωρικά ύδατα. Οι πιο συνετοί προειδοποιούν ότι η διατήρηση της εκκρεμότητας αυξάνει τις αμυντικές δαπάνες σε μη βιώσιμα επίπεδα και εγκυμονεί τον κίνδυνο αιφνίδιας σύγκρουσης που, αν εκδηλωθεί, θα έχει ως αποτέλεσμα την επιβολή από τις μεγάλες δυνάμεις λύσεων διαιοιρασμού περιοχών του Αιγαίου χωρίς τον έλεγχο της Αθήνας.

Το «Χόρα» και το «Πίρι Ρέις»

Μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας, ο Κωνσταντίνος Καραμανλής πρότεινε στην Αγκυρα την από κοινού παραπομπή της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, κάτι που αρχικά έγινε αποδεκτό, αλλά κατά τη διάρκεια των διπλωματικών επαφών εκδηλώθηκε μια ουσιαδής διαφωνία. Η Αθήνα στόχευε στην κατάθεση συνυποσχετικού, αλλά η Αγκυρα ζήτησε συνολικό διακανονισμό των ελληνοτουρκικών θεμάτων μέσω «συνολικής συμφωνίας» (package deal). Το αποτέλεσμα ήταν η παραπομπή να ματαιωθεί. Οι Τούρκοι, σε μια προσπάθεια να καλλιεργήσουν κλίμα αβεβαιότητας και να παρεμποδίσουν τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις της Ελλάδας με την ΕΟΚ, οι οποίες ξεκίνησαν την 27η Ιουλίου 1976, έστειλαν στο Αιγαίο το «Σιομίκ Ι» (το γνωστό «Χόρα»), το οποίο παραβίασε την ελληνική υφαλοκρηπίδα μεταξύ Λήμνου και Λέσβου. Τελικά, οι δύο

Οι **Τούρκοι**, σε μια προσπάθεια να καλλιεργήσουν κλίμα αβεβαιότητας και να παρεμποδίσουν τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις της Ελλάδας με την ΕΟΚ, οι οποίες ξεκίνησαν την 27η Ιουλίου 1976, έστειλαν στο Αιγαίο το «Σιομίκ Ι» (το γνωστό «Χόρα»), το οποίο παραβίασε την ελληνική υφαλοκρηπίδα μεταξύ Λήμνου και Λέσβου.

Η περιοχή με το μεγαλύτερο ενδιαφέρον ήταν αρχικά η θέση «Μπάμπουρας», ανατολικά της Θάσου.

κυβερνήσεις αποφάσισαν με το Πρωτόκολλο της Βέρνης να απέχουν από ερευνητικές επιχειρήσεις σε αμφισβητούμενες περιοχές, οι οποίες «θα μπορούσαν να επηρεάσουν τις διαπραγματεύσεις για την υφαλοκρηπίδα».

Περίπου εκείνη την εποχή ο Καραμανλής ανέθεσε στο Γαλλικό Ινστιτούτο Πετρελαίου (ΒΕΙCΙΡ) τη σύνταξη έκθεσης για το Αιγαίο. Οι Γάλλοι αξιοποίησαν τα ερευνητικά δεδομένα που είχαν συλλέξει επί δικτατορίας οι αμερικανικές εταιρείες και κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η περιοχή που παρουσιάζει το μεγαλύτερο ενδιαφέρον είναι η θέση «Μπάμπουρας», που βρίσκεται ανατολικά της Θάσου, στα δέκα μίλια, δηλαδή πέραν των έξι μιλίων των χωρικών υδάτων, κατωθώς και άλλες δύο κοντινές θέσεις. Σε αυτό το σημείο η δικαιοδοσία πρέπει να καθοριστεί από τις αποφάσεις για την υφαλοκρηπίδα. Οι έρευνες ανεστάλσαν τον Ιανουάριο του 1978 προς εφαρμογήν του άρθρου 6 του Πρακτικού της Βέρνης. Τον Αύγουστο του 1981 ο υπουργός Ενέργειας Στέφανος Μά-

νος ζήτησε να πληροφορηθεί αν οι λόγοι αναστολής των ερευνών εξακολουθούσαν να υφίστανται. Ο υπουργός Αμυνας Ευάγγελος Αβέρωφ απάντησε ότι οι λόγοι «ήδη εξέλιπον». Στις 24 Αυγούστου, ήδη σε προεκλογική περίοδο, ο κ. Μάνος έδωσε το πράσινο φως για την επανέναρξη των ερευνών. Χρόνια αργότερα η Ν.Δ. κατηγορήθηκε από το ΠΑΣΟΚ ότι έλαβε αυτή την απόφαση γιατί γνώριζε ότι δεν θα χρειαζόταν να αντιμετωπίσει η ίδια τις πιθανές συνέπειές της.

Το 1987, το ελληνικό κράτος εξαγοράζει μερίδια ξένων εταιρειών της Κοινοπραξίας Βορείου Αιγαίου. Οι Τούρκοι υποπεύονται ότι ο Ανδρέας Παπανδρέου θα ξεκινήσει γεωτρήσεις και στέλνουν το υδρογραφικό «Πίρι Ρέις» συνοδεία πέντε τουρκικών πολεμικών έως τα ανοικτά της Χαλκιδικής. Ο προσβευτής των ΗΠΑ στην Αθήνα Εντμουντ Κίλι εξηγεί στην Αγκυρα ότι δεν προβλέπονται γεωτρήσεις και η κρίση εκτονώνεται. Ο Παπανδρέου συναντά τον Τούρκο πρόεδρο Τουρκοούτ Οζάλ τον Φεβρουάριο του 1988 στο Νταβός, όπου υποδεικνύει τη φράση «μη πόλεμος». Με το Μνημόνιο της Βουλιγαμένης (Μάιος 1988) και το Μνημόνιο της Κωνσταντινούπολης (Σεπτέμβριος 1988), μεταξύ των υπουργών Καρόλου Παπούλια και Μεσοούτ Γιλμάζ, η Ελλάδα δεσμεύεται ότι δεν θα εκτελεί έρευνες στο Αιγαίο πέραν των έξι μιλίων της αιγαλιτίδας ζώνης.

Οι «φουρτούνες» σε Ιμια και Κύπρο

Τον **Δεκέμβριο** του 1995 σε νησίδα των Ιμίων προσάραξε τουρκικό φορτηγό. Ο πλοίαρχος αρνήθηκε τη βοήθεια ελληνικού ναυαγοσωστικού, λέγοντας ότι «βρίσκεται εντός τουρκικών υδάτων». Το συμβάν εξελίχθηκε στην κρίση των Ιμίων την οποία σχεδίασε η Αγκυρα για να «ξεπαιγώσει» το Αιγαίο και να σύρει την Αθήνα σε διμερή διαπραγμάτευση για την υφαλοκρηπίδα. Το τέχνασμα απέτυχε και το «πάγωμα» διατηρήθηκε. Οι πάγιες τουρκικές αξιώσεις στο Αιγαίο μετονομάστηκαν σε «γκρίζες ζώνες».

Το 1999, με τη συμφωνία του Ελσίνκι, ο Κώστας Σημίτης αξιοποίησε την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας και αναδιατύπωσε το πρόβλημα σε ευρωτουρκική βάση. Οι διαφορές στο Αιγαίο θα έπρεπε να παραπεμφθούν στη Χάγη ως το τέλος του 2004, με «αντάλλαγμα» την ελληνική συναινωση στην έναρξη ενταξιακών διαπραγματεύσεων της Τουρκίας με την Ε.Ε. Η κυβέρνηση Κώστα Καραμανλή, που ανέλαβε τον Μάρτιο 2004, διαφώνησε με το συγκεκριμένο σκέλος του Ελσίνκι, με το επιχείρημα ότι με την

παραπομπή στη Χάγη η Αθήνα «αναγνωρίζει κυριαρχικά δικαιώματα της Τουρκίας στο Αιγαίο».

Στις αρχές της δεκαετίας του 2010, η Ελλάδα παραχώρησε άδειες εκμετάλλευσης, αλλά μόνο σε περιοχές του Ιονίου. Προηγήθηκε το 2011 έρευνα του σκάφους «Νόρνικ Εξπλόρερ» από το όριο της μη κυρωθείσας ελληνοαλβανικής συμφωνίας του 2009 ως την ανατολική ακτή της Κρήτης. Από την άλλη πλευρά, ο κάρτης των τουρκικών αμφισβητήσεων «εμψυχωτίστηκε» με περιοχές του Νοτιοανατολικού Αιγαίου. Έρευνες στην περιοχή του Κασελλόριζου έγιναν με τουρκική ανάθεση σε νορβηγικές εταιρείες τον Σεπτέμβριο του 2011, ένα μήνα μετά τη συμφωνία της Κύπρου με την αμερικανική Noble. Η συμφωνία αυτή ενεργοποίησε τουρκικές αντιδράσεις που θυμίζουν αυτές που εκδηλώθηκαν για πρώτη φορά το 1973 στο Αιγαίο. Η Τουρκία διεκδικεί ζωτικό χώρο, οι αντιδράσεις συνεχίζονται και φτάνουν ως την πρόσφατη κλιμακώση που σηματοδοτεί η απόπειρα τουρκικής γεώτρησης στα ανοικτά της Βόρειας Κύπρου.

ΑΠΟΨΗ

Επτά μύθοι και μία αλήθεια για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις

Του **ΜΑΝΟΥ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ***

Η **προκλητική** συμπεριφορά της Τουρκίας στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο δικαιολογημένα προκαλεί ανησυχία για τις ελληνικές κοινή γνώμη. Ωστόσο, μέσα στον δημόσιο διάλογο αναπαράγονται επτά μύθοι που οδηγούν σε στρεβλά συμπεράσματα για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Ταυτόχρονα, πολλοί παραβλέπουν ή αγνοούν μια σημαντική αλήθεια.

Μύθος Πρώτος: «Η Συμφωνία του Ελσίνκι, το 1999, είναι μια χαμένη ευκαιρία».

Η Συμφωνία του Ελσίνκι οδηγούσε, σχεδόν με βεβαιότητα, σε εθνική ήττα. Είναι ψευδαισθησι ότι η Τουρκία θα έθετε ως ζήτημα διαπραγμάτευσης μόνο την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας, αφού η κυβέρνηση Σημίτη αναγνώρισε «εκκρεμείς συνοριακές διαφορές και άλλα συναφή θέματα». Με τη Συμφωνία της Μαδρίτης, το 1997, η Αθήνα είχε ήδη αποδεχθεί τα «νόμιμα και ζωτικά τουρκικά συμφέροντα» στο Αιγαίο. Η κυβέρνηση Καραμανλή ορθώς αποδεσμεύθηκε από τη Συμφωνία του Ελσίνκι για να μην τεθούν ελληνικά κυριαρχικά δικαιώματα στην κρίση ξένων δικαστών.

Μύθος Δεύτερος: «Ο εξευρωπαϊσμός της Τουρκίας είναι ακόμα πιθανός».

Χωρίς ισχυρή οικονομία δεν θα μπορέσουμε να διατηρήσουμε τη στρατιωτική ισορροπία με τη γειτονική χώρα.

Παρά τις πολύχρονες κεμαλικές μεταρρυθμίσεις, η τουρκική κοινωνία παραμένει βαθιά συντηρητική και πατριαρχική. Η επιρροή των εξευρωπαϊσμένων ελίτ, όπως είναι οι διπλωμάτες και στρατιωτικοί, έχει μειωθεί δραματικά. Σε μεγάλο βαθμό αυτό οφείλεται σε δημογραφικές αλλαγές που έχουν συντελεστεί στο εσωτερικό της γειτονικής χώρας. Κανείς πλέον, πλην ημών, δεν επιθυμεί την τουρκική ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Αθήνα πρέπει να επιδιώσει τη δημιουργία μιας ειδικής σχέσης άμεσας στην Ε.Ε. και στην Τουρκία, που να διασφαλίζει τα ελληνικά συμφέροντα.

Μύθος Τρίτος: «Η τουρκική επιθετικότητα πηγάζει από εσωτερικά προβλήματα».

Από τα μέσα της δεκαετίας του 1970 μέχρι σήμερα, η τουρκική πολιτική έναντι της Ελλάδας και της Κύπρου παραμένει αναλλοίωτη. Οι μεγάλες αλλαγές που έχουν συντελεστεί στο πολιτικό

σύστημα της γειτονικής χώρας δεν έχουν μειώσει στο ελάχιστο την ένταση στο Αιγαίο. Η Αγκυρα δεν έχει ανάγκη να «εξάγει» την κρίση της, αφού το τουρκικό πολιτικό προσωπικό ενστερνίζεται, σχεδόν στο σύνολό του, τις ίδιες απόψεις για ζητήματα που αφορούν τον Ελληνισμό.

Μύθος Τέταρτος: «Ο Ερντογάν κάνει ανατολίτικο παζάρι με τους Αμερικανούς για τους S-400».

Το πραξικόπημα του 2016 δεν διέρρηξε απλά την εμπιστοσύνη της τουρκικής ηγεσίας έναντι της Ουάσινγκτον, αλλά απελευθέρωσε ένα υπόγειο κύμα αντιαμερικανισμού που προϋπήρχε. Ο Ερντογάν είναι ένας οπορτουνιστής πολιτικός που εκμεταλλεύεται τα αντιδυτικά/αντιαμερικανικά αισθήματα πολλών Τούρκων για να παραμείνει στην εξουσία. Ασχέτως της κατάληξης που θα έχει η προσπάθεια απόκτησης των ρωσικών πυραύλων S-400, η Τουρκία δεν πρόκειται να προσδεθεί σύντομα πάλι στο αμερικανικό άρμα. Η πιθανότητα δημιουργίας ενός κουρδικού κράτους, με την υποστήριξη των ΗΠΑ και του Ισραήλ, ενισχύει το «σύνδρομο της Συνθήκης των Σεβρών» που κατατρέπει την τουρκική κοινωνία. Με ή χωρίς τον Ερντογάν, η Τουρκία θα αναζητεί νέες αντιδυτικές συμμαχίες.

Μύθος Πέμπτος: «Η Τουρκία αντιδρά με αυτόν τον τρόπο στην Ανατολική Μεσόγειο γιατί χάνει στη Συρία».

Κατ' αρχάς, η Τουρκία δεν χάνει στη Συρία. Ο τουρκικός στρατός κατόρθωσε, με μικρές σχετικά απώλειες, να δημιουργήσει μια ζώνη ασφαλείας στα τουρκοσυριακά σύνορα. Οι κουρδικές δυνάμεις αναγκάστηκαν σε υποχώρηση, με τη σύμφωνη γνώμη της Μόσχας και της Ουάσινγκτον. Η Ανατολική Μεσόγειος ως υποσύστημα ασφαλείας έχει τα δικά της χαρακτηριστικά (π.χ. ενεργειακοί πόροι και παρουσία μεγάλων εταιρειών), ενώ επηρεάζεται από διαφορετικούς εξωγενείς δρώντες (π.χ. Ευρωπαϊκή Ένωση). Η Τουρκία νιώθει την αυτοπεποίθησή της περιφερειακής δύναμης που δύναται να κάνει προβολή ισχύος σε διαφορετικά μέτωπα.

Μύθος Έκτος: «Η ένταση μεταξύ Δύσης και Τουρκίας δεν ευνοεί την Ελλάδα».

Για την ακρίβεια, συμβαίνει το αντίθετο. Η πρόσφατη γεωπολιτική αναβάθμιση της Ελλάδας οφείλεται πρωτίστως στη σταδιακή αυτονόμηση της Τουρκίας από τη Δύση. Η θεαματική βελτίωση στις ελληνοϊσραηλινές σχέσεις, για παράδειγμα, είναι απόρροια της κοινής ανησυχίας για την επιθετική συμπεριφορά της Αγκυρας στην Ανατολική Μεσόγειο. Εδώ

υπάρχει μια μεγάλη ευκαιρία για την Αθήνα να μετατραπεί σε πόλο σταθερότητας και να παίξει τον ρόλο του παρόχου ασφαλείας στην περιοχή.

Μύθος Εβδομος: «Δεν είναι εφικτή η ειρηνική συνύπαρξη και η φιλία μεταξύ των δύο χωρών».

Η ελληνοτουρκική σύγκρουση δεν είναι μια νομοτελειακή εξέλιξη. Η Ελλάδα δεν έχει διαχρονικούς φίλους και προαίώνιους εχθρούς. Η τωρινή σύμπλευση των τουρκικών και ρωσικών συμφερόντων αυτό αποδεικνύει. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος κατόρθωσε να διαπραγματευθεί τη Συνθήκη της Λωζάννης που εμπέδωσε την ειρήνη στην περιοχή. Εξάλλου, την περίοδο του Μεσοπολέμου, ο μεγάλος αντίπαλος της Ελλάδας ήταν η φασιστική Ιταλία. Η ειρηνική συνύπαρξη με την Τουρκία είναι όχι μόνο εφικτή, αλλά και μακροπρόθεσμα αναγκαία. Ωστόσο, απαραίτητη προϋπόθεση είναι ο σεβασμός των υφιστάμενων συνόρων και η αποδοχή των κανόνων των διεθνούς δικαίου.

Αλήθεια: Η έξαρση της τουρκικής επιθετικότητας οφείλεται στην ασυμμετρία ισχύος μεταξύ των δύο χωρών. Η τουρκική ηγεσία αισθάνεται ισχυρή έναντι της Αθήνας και επιδιώκει με την απειλή χρήσης βίας να αποκομίσει γεωπολιτικά οφέ-

λη στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Η συγκρότηση συμμαχιών με χώρες της περιοχής δεν μπορεί να συνιστά τη μοναδική στρατηγική αντιμετώπισης της Τουρκίας. Σε έναν κόσμο που πρυτανεύουν τα εθνικά συμφέροντα, θα ήταν εξαιρετικά παρακινδυνευμένο να εναποθέσουμε την ασφάλειά μας στα χέρια τρίτων.

Η λύση βρίσκεται στην ταχύρρυθμη ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Χωρίς ισχυρή οικονομία δεν θα μπορέσουμε να διατηρήσουμε τη στρατιωτική ισορροπία με τη γειτονική χώρα. Ούτε να εκπονήσουμε μια σοβαρή δημογραφική πολιτική και μια πολιτική ενίσχυσης του νησιωτικού πληθυσμού. Μια ισχυρή οικονομικά Ελλάδα θα έχει μεγαλύτερη διαπραγματευτική ισχύ έναντι συμμάχων και αντιπάλων. Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής κάποτε είπε: «Στον τόπο μας, έχουμε τη συνήθεια να συζητούμε πολύ, για να μην παίρνομε αποφάσεις που συνεπάγονται ευθύνες». Ηρθε η ώρα των αποφάσεων λοιπόν. Δικιά μας η πατρίδα, δικιά μας και η ευθύνη.

* Ο κ. Μάνος Καραγιάννης είναι αναπληρωτής καθηγητής στο King's College London και στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και ακαδημαϊκός επισκέπτης στα Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης.

Παραμένει στο κάδρο ο Άντρος Κυπριανού

Προχωρά σε σχεδιασμό για τις βουλευτικές και αναζητεί συνεργασίες για τις προεδρικές

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

«**Σίγουρα** ξέρω τι θέλω, αλλά συλλογικά θα αποφασίσουμε», έλεγε σε συνέντευξή του στον «Φίλελεύθερο» ο γ.γ. του ΑΚΕΛ Άντρος Κυπριανού, τις προηγούμενες βδομάδες, κληθείς να σχολιάσει αν θα βρίσκεται ή όχι στο πηδάλιο του κόμματος από το 2020 και μετά. Το τι θέλει ο Άντρος Κυπριανού είναι ένα ερώτημα που εγείρεται έντονα το τελευταίο διάστημα στους διαδρόμους της Εξεκίας Παπαϊωάννου, με τον ίδιο να κρατά επί του παρόντος κλειστά τα χαρτιά του. Και όταν λέμε κλειστά χαρτιά, αυτό δεν αφορά μόνο τις δημόσιες δηλώσεις του, αλλά και το τι διαμείβεται ή καλύτερα δεν διαμείβεται στα συλλογικά όργανα. Ενδεικτικό είναι ότι ενώ το εκλογικό συνέδριο προγραμματίζεται να διεξαχθεί σε έναν χρόνο από σήμερα, όλοι φαίνεται να το αντιμετωπίζουν ως τον ελέφαντα στο δωμάτιο, αγνοώντας το χωρίς να ξεκαθαρίζει αν ο κ. Κυπριανού παραμένει ή αν ανοίγει επίσημα το κεφάλαιο διαδοχής. Το σίγουρο είναι πως θέλει να έχει ρόλο και λόγο για τις μετέπειτα εξελίξεις. Τόσο σε ό,τι αφορά τους σχεδιασμούς του κόμματος και σίγουρα σε ό,τι αφορά τις προεδρικές εκλογές του 2023. Το πώς θα πραγματοποιηθεί επιδέχεται διαφόρων ερμηνειών. Από το να παραμείνει μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος, μέχρι και το να παραμείνει στο πηδάλιο της Εξεκία Παπαϊωάννου, διεκδικώντας το 2023 ως υποψήφιος του ΑΚΕΛ για την προεδρία. Όλα αυτά βεβαίως εξαρτώνται και από τους συσχετισμούς δυνάμεων εντός των συλλογικών οργάνων, αλλά και από το αν θα βρει την ανάλογη στήριξη από την υπάρχουσα ηγεσία.

Τσιμεντώνεται... παραμονή

«Είκα πει την απόφασή μου προ πολλού, ότι δηλαδή ήταν η τελευταία φορά που διεκδικήσα και πως δεν θα διεκδικούσα ξανά. Πρέπει, όμως, να τη συζητήσω και με τους υπόλοιπους στο κόμμα. Πρέπει, επίσης, να ξεκαθαρίσω ότι δεν υπάρχει καμία απόφαση ακόμα» είπε συγκεκριμένα σε δηλώσεις του στην «Καθημερινή» αμέσως μετά το εκλογικό αποτέλεσμα. Ο ίδιος βεβαίως σε παλαιότερη συνέντευξή του στην «Κ» αποκάλυπτε πως θα τηρήσει τις πρόνοιες του καταστατικού και θα αποχωρήσει, δεδομένου ότι τα στελέχη πρέπει να αποχωρούν στο 65ο έτος τους και εκείνος θα είναι 64 χρονών το 2020. Υπάρχει βεβαίως και σχετικό παράθυρο στο καταστατικό που προνοεί πως σε εξαιρετικές περιπτώσεις θα μπορούσε ο γ.γ. του κόμματος να επιτείνει την παραμονή του στη γραμματεία της Κεντρικής Επιτροπής για δύο χρόνια. Βολιδοσκοπήσεις για ένα τέτοιο σενάριο είχε κάνει, όπως ανέφερε και στο παρελθόν η «Κ», εντός γραμματείας, χωρίς, ωστόσο, να υπήρχε τουλάχιστον τότε σχετική ενθάρρυσή του.

Κυπριακό και προεδρία

Τι μπορεί να άλλαξε ούτως ώστε να σκέφτεται ένα ενδεχόμενο παραμονής; Όπως λέγεται, οι εξελίξεις στο Κυπριακό κινητοποιήσαν μία ομάδα περίξι του ΑΚΕΛ να θέσει θέμα παραμονής του Άντρου Κυπριανού, ως το κατάλληλο αντίβαρο στις πολιτικές του Νίκου Αναστασιάδη. Οι ίδιοι κύκλοι φαίνεται να θεωρούν πως ο γ.γ. του ΑΚΕΛ θα μπορούσε να διεκδικήσει την Προεδρία της Δημοκρατίας το 2023,

σε μία προσπάθεια προσήλωσης στη διζωνική, δικαιοδική ομοσπονδία, αλλά και ως τελευταία ευκαιρία λύσης του Κυπριακού. Το πόσοι βεβαίως εντός ΑΚΕΛ και κυρίως εντός συλλογικών οργάνων συμμερίζονται την ίδια θέση είναι κάτι ανοικτό και θα φανεί το επόμενο διάστημα. Από το κάδρο δεν πρέπει να παραλείπεται και η εκτίμηση κύκλων που βλέπουν τον Άντρο Κυπριανού να θέλει να κλείσει το πολιτικό του κεφάλαιο ένδοξα. Και όταν λέμε ένδοξα, από τη στιγμή που πέρασε τη φουρτούνα της διακυβέρνησης του ΑΚΕΛ, να μπορεί να επαναφέρει, προτού φύγει, το κόμμα σε ποσοστά αλλοτινών εποχών, αλλά και να διεκδικήσει με αξιώσεις για το 2023. Υπάρχει βεβαίως και το υπαρκτό σενάριο, όπως λέγεται, ο κ. Κυπριανού να μη θέλει να παραμείνει στην ηγεσία, αλλά να συνεχίσει να έχει τον

Στο ΑΚΕΛ μετρούν αντίστροφα για το εκλογικό συνέδριο, ωστόσο, επί του παρόντος θεωρείται ταμπού κάθε συζήτηση διαδοχής και ανανέωσης.

δικό του ρόλο εντός κόμματος, διαμορφώνοντας καταστάσεις. Μία κατάσταση, που, όπως λέγεται, επικρατούν και μετά την αποχώρηση Δημήτρη Χριστόφια, από τον πρώην πρόεδρο. Όχι μόνο όταν έδωσε το δακτυλίδι στον διάδοχό του, αλλά και σε σοβαρά ζητήματα που αφορούν τη λειτουργία του κόμματος.

Συνεργασίες

Ήδη στα συλλογικά όργανα του κόμματος συζητείται ο σχεδιασμός για το μέλλον, αλλά και για πιθανές συνεργασίες του ΑΚΕΛ με άλλους σχηματισμούς. Γι' αυτές τις συνεργασίες διίστανται βεβαίως οι απόψεις. Στο κόμμα υπάρχει η έντονη θέση πως αυτή τη φορά το ΑΚΕΛ θα πρέπει να αποφυγει το «στρατηγικό αδιέξοδο» της μοναχικής πορείας και να επιδώσει από τώρα συγκλίσεις με τον ενδιάμεσο χώρο, αν επιθυμεί να επανέλθει στην εξουσία. Όπως λέγεται, άλλωστε, ο Άντρος Κυπριανού και ο Νικόλας Παπαδόπουλος είχαν επαφές με συναντήσεις προ μηνών. Υπάρχει βεβαίως και η σχολή σκέψης που αντιδρά σε ένα τέτοιο σενάριο, δεδομένου και του μεγάλου χάσματος που επικρατεί μεταξύ ΑΚΕΛ και ΔΗΚΟ, σε Κυπριακό και οικονομία. Σε αυτή την τάση ανήκει και ο Άντρος Κυπριανού και αυτό φάνηκε ξεκάθαρα. Ενδεικτικές οι δηλώσεις του άλλωστε στη συνέντευξή του στον «Φίλελεύθερο» σημειώνοντας πως «οι σχέσεις μας με τα άλλα κόμματα του λεγόμενου ενδιάμεσου χώρου λόγω της πολεμικής που μας άσκησαν στο Κυπριακό κυρίως, αλλά και στα θέματα της οικονομίας δεν είναι οι καλύτερες. Ιδιαίτερα το ΔΗΚΟ και πιο συγκεκριμένα ο Νικόλας Παπαδόπουλος δημιούργησε κάποιες καταστάσεις, οι οποίες δεν επιτρέπουν εύκολες συνεργασίες με αυτά τα κόμματα», σημειώνει χαρακτηριστικά. Άλλωστε, επί της ηγεσίας του, μπορεί το ΑΚΕΛ να απομακρύνθηκε από τον ενδιάμεσο χώρο, ωστόσο, φαίνεται να προσβλέπει στην ανάκτηση προσωπικότητας και σχηματισμών που προωθούν τη λύση. Καθόλου τυχαία η επιλογή Νιαζί Κιζιλγιουρεκ στο ψηφοδέλτιο, η επαναπροσέγ-

Ο Άντρος Κυπριανού φέρεται να θέλει να παραμείνει στο πηδάλιο σύμφωνα με στελέχη, καθώς ήδη σχεδιάζει την επόμενη μέρα του ΑΚΕΛ.

Ως πιθανότεροι διάδοχοι θεωρούνται οι Γιώργος Λουκαϊδής και Στέφανος Στεφάνου χωρίς ωστόσο να έχουν πει κάτι δημοσίως, αλλά στο παρασκήνιο ήδη δημιουργούνται ομάδες προτίμησης του ενός ή του άλλου.

γιση με προσωπικότητες της ευρύτερης αριστεράς όπως οι Μιχάλης Παπαπέτρου Ανδρούλλα Βασιλείου Ερατώ Κοζάκου Μαρκουλλή, αλλά και στενή επαφή με τον Όμιλο Προβληματισμού για Εκσυγχρονισμό της Κοινωνίας (ΟΠΕΚ). Σύμφωνα με κομματικές πηγές, στόχος είναι η συνεργασία με τις εν λόγω προσωπικότητες και άλλες κοινωνικές ομάδες που εργάζονται υπέρ της λύσης, με στόχο τη δημιουργία πλατφόρμας υπέρ της διζωνικής, δικαιοδικής ομοσπονδίας και κοινής καδούς στις εκλογές του 2023.

Σε αναμονή οι δελφίνοι

Το ζήτημα είναι βεβαίως το τι γίνεται στο ενδεχόμενο παραμονής του και ποια είναι η επόμενη μέρα για το κόμμα. Κομματικές πηγές γνωστοποιούν πως το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών δεν θα έπρεπε να χαροποιεί κανέναν, δεδομένου ότι η αύξηση των ποσοστών ήταν ιδιαίτερα μικρή, σε μία περίοδο που ο ΔΗΣΥ και η κυβέρνηση βρίσκονταν αιμόφυρτο στο πάτωμα. Με αυτό το δεδομένο όπως εκτιμάται, θα έπρεπε να γίνει μία ανανέωση ως απάντηση στο μήνυμα που έστειλε η αποχή. Ανανέωση που θα ενεργοποιούσε νέες διαδικασίες, αλλά και θα έφερνε νέο κόσμο κοντά. Η ανανέωση στα μέλη της γραμματείας θεωρείται δεδομένη, με τους

Τουμάζο Τσελεπιά, Πάμπη Κυρίση και Χρίστο Αλέκου να αποχωρούν όπως λέγεται. Το ερώτημα είναι αν τελικώς μαζί τους αποχωρεί και ο Άντρος Κυπριανού. Ήδη τα ονόματα των Στέφανου Στεφάνου και Γιώργου Λουκαϊδή θεωρούνται φαβορί για τη διαδοχή του Άντρου Κυπριανού. Όσο κι αν οι ίδιοι δεν έχουν τοποθετηθεί ουδέποτε επισήμως επί του ζητήματος υπάρχουν ήδη στο παρασκήνιο πρόσωπα που τάσσονται υπέρ του ενός και του άλλου. Ήδη ο Γιώργος Λουκαϊδής, όπως λέγεται, έχει το δικό του έρεισμα στην κοινοβουλευτική ομάδα, ενώ ο Στέφανος Στεφάνου σε άλλα στελέχη των συλλογικών οργάνων. Ενδεχόμενη παραμονή του Άντρου Κυπριανού, όπως λέγεται, δυσκολεύει τον δρόμο διεκδίκησης της γραμματείας μετέπειτα από τον Στέφανο Στεφάνου λόγω ηλικίας και αυτό είναι κάτι που συζητείται στο παρασκήνιο. Όπως από το κάδρο δεν αποκλείεται και το ενδεχόμενο μιας άλλης υποψηφιότητας ως πρόταση ανανέωσης στα πρότυπα της εποχής Εξεκία Παπαϊωάννου, όταν ο τελευταίος έδειξε ως διάδοχό του τον Δημήτρη Χριστόφια. Το σίγουρο είναι πως το επόμενο διάστημα και με το πέρας του απολογισμού των ευρωεκλογών, θα ανοίξει με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο το ζήτημα της ηγεσίας.

Οι εργατικοί, ο Τάκης και το ΚΚΕ

Από την εξίσωση της επόμενης μέρας του ΑΚΕΛ δεν θα πρέπει να αγνοούνται και οι προτάσεις του Τάκη Χατζηγεωργίου. Ο πρώην ευρωβουλευτής, τον οποίο το κόμμα θέλει να κρατήσει κοντά λόγω του ερείσματος που έχει σε ένα ευρύτερο ακροατήριο της Αριστεράς, έχει θέσει σε συνέντευξή του στην «Κ» το ζήτημα εκσυγχρονισμού στο ΑΚΕΛ. Τόσο σε θέμα διαδικασίας όσο και σε θέμα ιδεών. Όπως είπε, το ΑΚΕΛ θα πρέπει να γίνει ένα σύγχρονο εργατικό, αριστερό κίνημα που δεν θα κάνει «επαναστατική γυμναστική», αλλά θα έχει προτάσεις σε σειρά ζητημάτων και κυρίως στο περιβάλλον. Υπάρχουν αρκετά στελέχη τα οποία θεωρούν πως κάτι τέτοιο θα έβαζε το ΑΚΕΛ ξανά στο προσκήνιο, επαναφέροντας σημαντική μερίδα των ψηφοφόρων που βλέπουν με καχυποψία την «ξύλινη κομμουνιστική ορολογία» του ΑΚΕΛ. Όπως αναφέρουν στελέχη, το κόμμα θα πρέπει να χρησιμοποιήσει και την οικονομική πολιτική των εργατικών, όπως αυτή του κόμματος των Εργατικών στη Μεγάλη Βρετανία. Υπάρχουν στελέχη βεβαίως που βλέπουν με ιδιαίτερη δυσφορία κάτι τέτοιο ιδιαίτερα τη συγκεκριμένη χρονική συγκυρία, που, όπως λέγεται, προετοιμάζεται το έδαφος για ένα νέο κίνημα με στοιχεία και θέσεις που θυμίζουν το ΚΚΕ.

Μυρίζει μπαρούτι στην Εξεκία Παπαϊωάννου

Όσο όμως κι αν η διαδοχή αποτελεί επί του παρόντος ταμπού για την Εξεκία Παπαϊωάννου η μάχη που μαίνεται στο εσωτερικό μεταξύ στελεχών και ηγεσίας πλέον δεν κρύβεται κάτω από το χαλί. Η αφορμή για να ανοίξει λίγο πολύ δημοσίως το θέμα ήταν η μη εκλογή του εκλεκτού του κομματικού μηχανισμού Νεοκλή Συλικιώτη στις ευρωεκλογές. Η κόλπη, όπως υποστηρίζεται από στελέχη, έδειξε παραγοντισμό και μονοσταυρία. Κινήσεις απαγορευτικές, βάσει των κανονισμών του ΑΚΕΛ, καθώς τα στελέχη δεν επιτρέπεται ούτε να προωθούν συγκεκριμένους υποψηφίους, αλλά ούτε και να προωθείται από κάποιον η μονοσταυρία. Ένα τέτοιο σενάριο θεωρείται παθογένη για το κόμμα και η απαρχή της μετατροπής του σε αστικό κόμμα. Το πόσο κάτι τέτοιο μπορεί να αποφευχθεί στη σημερινή περίοδο είναι λίγο πολύ συζητήσιμο και αμφίβολο. Με την απαξίωση που επικρατεί στο πολιτικό σύστημα και την αποχή μεγάλης μερίδας των πολιτών από την κάλπη, τα περί στρατιωτικής ή καλύτερα κομματικής πειθαρχίας θεωρούνται από πολλούς και εντός ΑΚΕΛ, εκτός συζήτησης.

Αυτό βεβαίως φάνηκε έντονα στις βουλευτικές του 2016, με τον Τουμάζο Τσελεπιά να μένει εκτός βουλής, τον τότε εκπρόσωπο Τύπου Γιώργο Λουκαϊδή όσο και να τα καταφέρνει να εκλεγεί και άλλα πρόσωπα εκτός κομματικού μηχανισμού και αντίθετα να μπαίνουν δυναμικά, όπως στην επαρχία Αμμοχώστου, ο Νίκος Κέττηρος και ο Χριστόκλεις Τζοβάνη. Φάνηκε και στη Λευκωσία όπου η Ειρήνη Χαραλαμπίδου, η οποία προέρχεται από τις Νέες Δυνάμεις, ήρθε πρώτη σε σταυρούς προτίμησης, αφήνοντας δεύτερο τον νυν εκπρόσωπο Τύπου Στέφανο Στεφάνου. Όπως ανέφερε και στο παρελθόν η «Κ», μέρος της κοινοβουλευτικής ομάδας και συγκεκριμένα Αδάμος Αδάμου, Ειρήνη Χαραλαμπίδου, Κώστας Κώστα, Νίκος Κέττηρος, Χριστόκλεις Τζοβάνη στηρίζαν ανοικτά τον βουλευτή της Λάρνακας Γιώργο Γεωργίου. Κάποιοι γιατί ήθελαν να στείλουν μήνυμα και στην ηγεσία που προωθούσε κομματικά στελέχη —συμπεριλαμβανομένου του Νεοκλή Συλικιώτη— κατά τη διάρκεια των βουλευτικών εκλογών του 2016 (Τουμάζο Τσελεπιά στην Αμμόχωστο και Γιώργο Γεωργίου στη Λεμεσό) και άλλοι επειδή ήθελαν να βοηθήσουν τον Γιώργο Γεωργίου. Μαζί τους κι άλλα στελέχη βέβαια όπως ο γ.γ. της ΕΚΑ Πανίκος Χάμπας.

Επί του παρόντος, η ηγεσία του κόμματος έχει καλέσει βουλευτές για να τους επιστήσει την προσοχή, ενώ έγιναν και καταγγελίες για προώθηση του Γιώργου Γεωργίου από στελέχη. Το αν θα προχωρήσει σε συζήτηση του θέματος στην Κεντρική Επιτροπή είναι βεβαίως θολό, καθώς επί του παρόντος δεν συζητήθηκε στο πολιτικό γραφείο, που συγκλήθηκε την περασμένη Πέμπτη. Άλλωστε, και οι κατηγορούμενοι βουλευτές έχουν ζητήσει να τους δώσουν αποδείξεις για την «αντικομματική» στάση τους, ενώ κάποιοι από αυτούς επισημαίνουν το παράδοξο του να προωθεί πρόσωπα η ηγεσία, αλλά να καταγγέλλει στελέχη που κάνουν το ίδιο.

Ειρήνη στην κόκκινη ζώνη

Ό,τι ισχύει βεβαίως για τα υπόλοιπα στελέχη του ΑΚΕΛ δεν ισχύει και για την Ειρήνη Χαραλαμπίδου. Ο γ.γ. του ΑΚΕΛ είχε αποστείλει ηλεκτρονικό μήνυμα στην Χααραλαμπίδου, με το οποίο της επέστησε την προσοχή για το γεγονός ότι συζητείται η εμφανής στήριξη της προς τον Γιώργο Γεωργίου. Είχε κυκλοφορήσει, μάλιστα, φωτογραφία στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης όπου η Χααραλαμπίδου εξήρε το έργο του κ. Γεωργίου και αυτό θεωρήθηκε προκλητικό στην Εξεκία Παπαϊωάννου. Η ίδια, πάντως, φέρει να προκάλεσε την ηγεσία να δώσει στοιχεία που αποδεικνύουν ότι δούλεψε για κάποιο στέλεχος, με τη συνομιλία να κινείται σε ιδιαίτερα ψηλούς τόνους. Η εν λόγω κατάσταση υπήρξε για πολλούς η αφορμή ώστε να κυθεί κι άλλο λάδι στην ήδη υπάρχουσα φωτιά μεταξύ της βουλευτού Ειρήνης Χαραλαμπίδου και της ηγεσίας του κόμματος. Καθόλου τυχαία άλλωστε και η ανακοίνωση που έβγαλε το κόμμα μετά την Επιτροπή Ελέγχου την περασμένη Πέμπτη, κατά την οποία ο γ.γ. του ΑΚΕΛ ήθελε να διαχωρίσει τη θέση του κόμματος από τη στάση που τήρησε η εν λόγω βουλευτής εντός της Επιτροπής Ελέγχου. Αναδιπλώθηκε βεβαίως στη συνέχεια ξεκαθαρίζοντας στο signature πως δεν τίθεται θέμα για την Ειρήνη Χαραλαμπίδου. Όπως λέγεται, πάντως, από στελέχη που κόμματος, το επεισόδιο με τη βουλευτή του ΑΚΕΛ δεν φαίνεται να έχει λήξει με κάποιους να επισμαίνουν το ενδεχόμενο αργής εξέδου της από το κόμμα. Υπάρχουν βεβαίως και οι πολιτικές πηγές που αποκλείουν ένα τέτοιο ενδεχόμενο, επισημαίνοντας τη δημοτικότητα της βουλευτού, την οποία χρειάζεται το κόμμα σε μία περίοδο ιδιαίτερα κρίσιμη.

Την εποχή του τσουνάμι έφυγε ο Δημήτρης

Επιμένει ο Αποστολάκης

Ο υπουργός Εθνικής Άμυνας Ευάγγελος Αποστολάκης επαναλαμβάνει διαρκώς ότι σε περίπτωση θερμού επεισοδίου η Ελλάδα θα αγωνιστεί μόνη της. Η υπόμνηση του κ. Αποστολάκη απευθύνεται τόσο εντός της χώρας, όσο και εκτός (ΗΠΑ και Ε.Ε.). Στην Αθήνα γνωρίζουν πολύ καλά ότι σε περίπτωση που σημειωθεί κάποιο θερμό επεισόδιο, η κατάσταση έχει αλλάξει ριζικά από το 1996 και η δυνατότητα παρέμβασης τρίτων, ως εκ τούτου ένα σκηνικό παρέμβασης «Χόλμπρουκ νο 2» θα πρέπει να αποκλείεται, κάτι που γνωρίζουν πολύ καλά και στην Ουάσιγκτον. Η Αθήνα δεν αναμένει κάτι χειροπιαστό ούτε από την Ε.Ε. Οι υποσχέσεις του Εμανουέλ Μακρόν προς τον Αλέξη Τσίπρα για παραχώρηση γαλλικών πλοίων που θα περιπολούν το Αιγαίο, αν χρειαστεί, έχουν δοθεί ξανά στο παρελθόν. Ωστόσο, στη δύσκολη στιγμή στην Αθήνα γνωρίζουν πολύ καλά ότι ένα πολεμικό πλοίο με ξένη σημαία δεν θα παρέμβει σε περίπτωση που η κλιμάκωση οδηγήσει σε, έστω περιορισμένης κλίμακας, ελληνοτουρκικό επεισόδιο.

• • • •

Το πρόβλημα της Τουρκίας

«Η Άγκυρα έχει δίκαιο σε ένα πράγμα, ο μη έλεγχος της Κύπρου ή αυτόνομη ύπαρξη της αφαιρεί από την Τουρκία γεωστρατηγικά πλεονεκτήματα και αυτό προσπαθεί να αποτρέψει». Αυτή τη θεώρηση της Άγκυρας υπέδειξε διπλωματική πηγή στον γράφοντα, λέγοντας ότι «εδώ παίζονται όλα». Για να κάνουν παιχνίδι πρέπει να με έχουν ανάγκη. «Άμα για να πάνε στο Ιράκ το 2003 οι Αμερικάνοι περνούσαν από την Κύπρο και όχι από το Ιντζιρλίκ, τότε ήταν ήττα για μένα την Άγκυρα», μετέφερε ό,τι του είπε Τούρκος διπλωμάτης. Από την άλλη η χρήση της Κύπρου και των βρετανικών βάσεων λειτουργεί για τον δυτικό συνασπισμό και εξουδετερώνει το όποιο τουρκικό πλεονέκτημα προσφέρει το Ιντζιρλίκ, κατέληξε κι αυτό είναι το πρόβλημα της Τουρκίας.

• • • •

Κάνουν παιχνίδι;

Τελικά είχατε δίκιο που ρωτούσατε πριν από 2-3 βδομάδες τι τρέχει, γιατί προαγγέλονται εξελίξεις από τις ΗΠΑ. Μάλιστα, υποδεικνύαμε ότι από αμερικανικής πλευράς επισήμως έχει δηλωθεί από τη διευθύντρια Νοτίου Ευρώπης του Στέιτ Ντιπάρτμεντ Γιούρι Κιμ ότι «τις επόμενες εβδομάδες και μήνες στην Κύπρο θα δείτε και λίγη περισσότερη δράση» και πως «στην πραγματικότητα θα συμβούν πράγματα που σίγουρα δεν

Σε τούτα τα ταξίδια άλλοι πιστεύουν πολύ κι άλλοι καθόλου σύντροφε. Όπως και να έχει το πράγμα ευχόμαστε να υπάρχει φως και γαλήνη για να ξεκουραστείς, καθώς ήταν πολύ δύσκολες οι τελευταίες λέυγες. Άφησες πίσω σου τις φιλότιμες προσπάθειές σου γι' αυτό τον τόπο, τα αγαπημένα σου πρόσωπα και μνήμες για να τα σκεπάζουν, όπως μόνο η αγάπη ξέρει. Αβάντι πόπολο, Δημήτρη!

θα διαφημίσουμε» και ζητήσαμε σχετική εκτίμηση. Ευρωπαίος διπλωμάτης είπε στη στήλη, ότι «Είναι αλήθεια ότι εσχάτως κυκλοφορούν πληροφορίες και βολιδοσκοπήσεις για «νέες ιδέες περί δύο κρατών ή περί δύο κρατών εντός της Ε.Ε.» και μηνύματα του τύπου, «να βρεθούν τρόποι εμπλοκής της Τουρκίας για να σταματήσει τις προκλήσεις και τις ακραίες θέσεις». Λες αυτό να δείχνει ότι αμερικανοί προσπαθούν να κάμουν παιχνίδι;

• • • •

Καιρικά φαινόμενα

Με αφορμή όλα τα πιο πάνω θα πρέπει να παραδεχτούμε ότι τελικά μας προέκυψε και προφήτης ο Αβέρωφ Νεοφύτου. Και θα είμαστε δίκαιοι και θα του αναγνωρίσουμε ότι αυτός ήταν που προειδοποίησε για το επερχόμενο τσουνάμι και ο θυμάμαι ότι ο πρόεδρος Αναστασιάδης του απάντησε με χλεύη, ότι δεν ασχολείται με καιρικά φαινό-

μενα. Τώρα που η βάρκα μπάζει από παντού νερά Πρόεδρο, ίντα χαπάρκα;

• • • •

Η Ερυθρά κυρία

Τα περί τριβών στο ΑΚΕΛ μεταξυ της Ειρήνης Χαραλαμπίδου και της ηγεσίας του Κόμματος δεν ακούστηκαν μόνο τώρα με αφορμή τα ευρωεκλογές και τις μονοσταυρίες που έδωσε, όπως λέγεται, η Ερυθρά Ειρήνη στον εκ Λάρνακος Γιώργαρο. Καπνό είχαμε σύμφωνα με πληροφορίες από την Εξεκία Παπαϊωάννου από την εποχή των προεδρικών εκλογών. Τότε λέγεται η Ειρήνη έδωσε χείρα βοηθείας στον Νικόλα Παπαδόπουλο κι από τότε λέγεται επίσης ότι υπάρχει ανοικτός διάυλος επικοινωνίας, αλλά και διάδρομος μετάβασης στο κόμμα που ήταν κάποτε η Ρηνιώ και είναι πια και η ξαδέλφη της Κατερινιώ.

• • • •

Κι άλλη παραίτηση

Η παραίτηση του μπτροπολίτη Χρυσοστόμου, πρώην Κιτίου, όπως πιθανόν να είναι ο τίτλος του προκάλεσε αίσθηση, ωστόσο, προθέσεις για παραίτηση υπήρχαν και από άλλο μέλος της Ιεράς Συνόδου όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ». Αρκετούς μήνες πριν από την παραίτηση Κιτίου, συνοδικός είχε εκμυστηρευτεί σε κοντινά του πρόσωπα πως προτίθεται να υποβάλει την παραίτησή του θεωρώντας πως ό,τι είχε να προσφέρει στη μπτροπολιτική του περιφέρεια το πρόσφερε. Παρά ταύτα ο ίδιος ιεράρχης φαίνεται ότι έκανε δεύτερες σκέψεις. Η παραίτηση Κιτίου εκ των πραγμάτων θα προκαλέσει ένα εσωτερικό προβληματισμό στην Εκκλησία και δεν αποκλείεται το παράδειγμά του να το ακολουθήσουν και άλλοι.

• • • •

Σε άριστη κατάσταση

Το εκκλησιαστικό ρεπορτάζ μετά από χρόνια απουσίας επέστρεψε με την παραίτηση

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Αβέρωφ Νεοφύτου

Ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου, για το λόγο ότι προέβλεψε προ πολλού το τσουνάμι που βιώνουμε τώρα.

Κιτίου. Και επειδή η φυγή του γηραιού ιεράρχη συνοδεύτηκε με εικασίες για προβλήματα υγείας του Κιτίου οι πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν πως οι πνευματικές αντοχές του Χρυσοστόμου είναι σε άριστη κατάσταση, λαμβάνοντας υπόψη ότι διανύει το 81ο έτος της ηλικίας του. Αυτό που ο ίδιος είπε για εξασθενήσει δυνάμεων αφορούν περισσότερο τις σωματικές του αντοχές. Σε καμία όμως περίπτωση δεν τον περιορίζουν να επιτελέσει τα ιερατικά του καθήκοντα. Παρόμοιες δυσκολίες αντιμετωπίζει και ο αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος ένεκα προβλημάτων υγείας.

• • • •

Αντιδράσεις δύο ιεραρχών

Αίσθηση σε εκκλησιαστικούς κύκλους έχουν προκαλέσει οι αντιδράσεις δύο ιεραρχών την ημέρα παραίτησης του Κιτίου. Πρόκειται για τον αρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο και μπτροπολίτη Μόρφου Νεόφυτου. Οι δύο ιεράρχες έκαναν λόγο για μάθημα ζωής που τους έδωσε ο μπτροπολίτης Χρυσόστομος. Μια ταύτιση απόψεων που προκάλεσε αίσθηση και σχολιάστηκε σε εκκλησιαστικούς κύκλους μιας και είναι γνωστές οι διαφορετικές απόψεις που εκφράζουν τα δύο συνοδικά μέλη. Για όσους δεν το γνωρίζουν ο μπτροπολίτης Μόρφου είναι πνευματικό παιδί του παραιτηθέντα ιεράρχη. Την δε εποχή των αρχιεπισκοπικών εκλογών οι δύο ιεράρχες διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στην εκλογή του σημερινού αρχιεπισκόπου με την διακοπή της κληρικολαϊκής συνελεύσεως λόγω μη απαρτίας.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Η πολλή οικειότητα τον έβλαψε

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Ο υπουργός Εθνικής Άμυνας –όχι μόνον ο σημερινός, ο Ευάγγελος Αποστολάκης, αλλά ο εκάστοτε– δεν δίνει συνεντεύξεις επειδή απλώς του το ζήτησαν και συμβαίνει να είναι πολύ καλόβολος άνθρωπος ώστε να χαλάσει χατίρι. Ο υπουργός Άμυνας μιλάει στα ΜΜΕ πάντα με συγκεκριμένο σκοπό, για να μεταδώσει είτε στο εξωτερικό είτε στο εσωτερικό ένα μήνυμα, εκ μέρους του θεσμού τον οποίον εκπροσωπεί, δηλαδή του κρατικού τομέα στον οποίο έχουμε αναθέσει την εθνική ασφάλεια και για τον οποίο δαπανάμε ετησίως άνω του 2% του ΑΕΠ της χώρας. (Για τους σχολαστικούς, φέτος η δαπάνη ήταν στο 2,2% και πέρυσι στο 2,38%, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΝΑΤΟ).

Αυτή τη στάση τουλάχιστον θα περίμενα, ιδίως από τον ναύαρχο Αποστολάκη, ο οποίος στο κάτω κάτω είναι τεχνοκράτης και όχι πολιτκάντης. Εντούτοις, όταν τον ακούς να μιλάει –και είχαμε την ευκαιρία την περασμένη εβδομάδα–, δεν καταλαβαίνεις τι ακριβώς θέλει να πει και ποιος είναι ο επικοινωνιακός σκοπός του, δεν καταλαβαίνεις ποια είναι η κεντρική ιδέα των λόγων του, στο τέλος δεν καταλαβαίνεις εσύ ο ίδιος πού βρίσκεσαι.

Την επομένη, λ.χ., του έκτακτου ΚΥΣΕΑ της περασμένης Κυριακής, ο ναύαρχος βγαίνει στον Αίρρα, ενδεχομένως –υπογραμμίζω το επίρρημα– με τον σκοπό να καθησυχάσει τον κόσμο. Είναι η μέρα που έχουμε πληροφορηθεί ότι ο ναύαρχος τελικά δεν θα πολιτευθεί με τον ΣΥΡΙΖΑ, παρότι μέχρι τότε η εκλόγιμη θέση στο ψηφοδέλτιο Επικρατείας εθεωρείτο περίπου δεδομένη. Το αποφάσισε «από κοινού με τον

ΠΑΡΕΛΑΒΑ ΜΙΑ ΧΩΡΑ ΠΟΥ ΒΥΘΙΖΟΤΑΝ ΜΕ ΣΚΥΛΟΠΗΝΙΚΤΕΣ
ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΙΣΟ ΜΙΑ ΧΩΡΑ ΠΟΥ ΒΥΘΙΖΕΤΑΙ ΜΕ ΚΟΤΕΡΑ. ΔΕΝ ΕΙΝ' ΚΑΙ ΛΙΓΟ.

ΣΚΙΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

πρωθυπουργό», σε συνάντηση που είχαν οι δυο τους αμέσως μετά το ΚΥΣΕΑ –συγκυρία, η οποία μάλλον ενισχύει τις ανησυχίες για τα Ελληνοτουρκικά παρά τις κατευνάζει. Και τι λέει ο υπουργός για το ενδεχόμενο θερμού επεισοδίου; Σας μεταφέρω την απάντησή του ακριβώς: ότι «θα προσπαθήσουμε να μην προκύψει κάτι τέτοιο. Αν φτάσει όμως σ' αυτό το σημείο, θα κάνουμε ό,τι ενέργειες χρειάζονται για να μη γίνει». Με απλά λόγια, μας λέει ότι, αν γίνει, θα κάνουμε ό,τι χρειάζεται για να μη γίνει, αν και θα έχει γίνει.

Εσείς τι καταλαβαίνετε από αυτό; Εμένα μου ακούγεται σαν παρωδία του «Yes Minister». Κάθε τεκμηριωμένη απάντηση δεκτή...

Και να θέλεις να ψυχάσεις με τα λόγια του υπουργού, δεν γίνεται, γιατί συνεχίζει και μας διαβεβαιώνει ότι υπάρχουν σχέδια και «έχουν γίνει πάρα πολλές συζητήσεις για το πώς θα αντιδράσουμε». Αυτό ακριβώς είναι που προσωπικώς με ανησυχεί –σωστότερα, με τρομοκρατεί: οι πάρα πολλές συζητήσεις

που γίνονται για να γίνονται και δεν καταλήγουν πουθενά. Προσθέτει, επίσης, ώστε να μη μας μείνει καμία αμφιβολία για τη σοβαρότητα της κατάστασης, ότι αν φθάσουμε σε αμφισβήτηση του Καστελλόριζου, τότε «τα πράγματα γίνονται πάρα πολύ δύσκολα» και μάλιστα αυτό το τόνισε ιδιαίτέρως στους Αμερικανούς, κατά την πρόσφατη επίσημη επίσκεψή του στις ΗΠΑ. Κατέληξε, δε, εξηγώντας ότι όλα αυτά τα είπε επειδή «έπρεπε να δοθεί ένα μήνυμα στον ελληνικό λαό ότι πρέπει να αισθάνεται ασφαλής και ότι η

κατάσταση είναι ελεγχόμενη. Εγώ δεν έχω καμία ανησυχία» – διαβεβαίωση που μάλλον πρέπει να εκληφθεί ως απόπειρα χιούμορ.

Ο υπουργός παρουσιάζει την εικόνα μιας Ελλάδας που πιέζει τους συμμάχους της να εμποδίσουν την Τουρκία, γιατί αν η πρόκληση φθάσει στο Καστελλόριζο, «δεν θα υπάρχουν επιλογές» και «θα είμαστε μόνοι μας». Παρ' όλα αυτά, επιμένει ότι «αυτή τη στιγμή δεν πρέπει να ανησυχεί κανείς, δεν έχουμε φτάσει στο σημείο να ανησυχού-

με». Αν νομίζει ότι αυτή η εικόνα της προσπάθειας της χώρας, όπως ο ίδιος τη φιλοτεχνεί με τον λόγο του, καθησυχάζει την κοινή γνώμη, τότε φαίνεται ότι η στενή παρέα με τον Πάνο Καμμένο τον έβλαψε σοβαρά.

Δεν μπορεί να γνωρίζω ποιες ήταν οι βαθύτερες προθέσεις του υπουργού, μπορώ όμως να αξιολογήσω πώς λειτουργήσει επικοινωνιακά η παρέμβασή του, όπως ο καθένας μας. Και αυτό που κατάλαβα είναι ότι ο ναύαρχος Αποστολάκης δεν πολιτεύεται κυριολεκτικά, αφού δεν θα είναι υποψήφιος, πολιτεύεται όμως μεταφορικά και, προφανώς, με την πλευρά του ΣΥΡΙΖΑ, με το ψηφοδέλτιο του οποίου άλλωστε ήταν έτοιμος να εκτεθεί. Αλλά έχει ήδη εκτεθεί τόσο, ώστε να περιττεύει το επιπλέον. Επί χρόνια ήταν ο καλύτερος φίλος του πολιτικού προϊστάμενου του, του Πάνου Καμμένου: μαζί στις βουτιές, μαζί στις ρακές και στις ψαρούκλες. Επειτα, έγινε υπουργός του Τσίπρα και επίδοξος βουλευτής Επικρατείας. Ποια αξιοπιστία τού έχει απομείνει για να πάρει στα σοβαρά τα λόγια του; Μα και πώς να τα πάρεις όταν είναι αμφίβολο αν και ο ίδιος καταλαβαίνει τι λέει;

Ακούγεται, και ιδίως στους κύκλους της Νέας Δημοκρατίας, ότι ορισμένοι παράγοντες θα ήθελαν να συνεχίσει ως υπουργός Εθνικής Άμυνας ο Ευάγγελος Αποστολάκης και στην κυβέρνηση που θα διαδεχθεί τη σημερινή. Θα τους στενοχωρήσω, αλλά δεν βλέπω την παραμικρή πιθανότητα να συμβεί.

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

ΑΡΘΡΟ / Του ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ

Διαφάνεια, λογοδοσία, δημοκρατία

Σύμφωνα με το άρθρο 1Α του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας ουσιαστικά το Κοινοτικό Δίκαιο ως όλον, καθίσταται υπέρτερο ακόμη και αυτού του Συντάγματος. Στις 30.3.2017 η Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων του Ευρωκοινοβουλίου στην Έκθεσή της σχετικά με τη διαφάνεια, τη λογοδοσία και την ακεραιότητα στα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. (2015/2041(INI)) υπό τον τίτλο «Λογοδοσία των θεσμικών οργάνων της Ε.Ε. μέσω της διαφάνειας», καταγράφει ότι τα «σκάνδαλα εξαγοράς τροπολογιών αποτέλεσαν την αιτία για τη θέσπιση νέων κανόνων προκειμένου να διαφυλαχθεί η ακεραιότητα της πολιτικής της Ε.Ε. και ότι οι Συνθήκες της Ε.Ε. απαιτούν για κάθε εργασία που διεξάγεται στα θεσμικά όργανα: «κατά την εκπλήρωση της αποστολής τους, τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οι οργανισμοί της Ένωσης στηρίζονται σε ευρωπαϊκή διοίκηση ανοικτή, αποτελεσματική και ανεξάρτητη» (άρθρο 298 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ). Η λογοδοσία μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω διατάξεων που εξασφαλίζουν ότι τα θεσμικά όργανα, οι αξιωματούχοι και τα μέλη του προσωπικού εκθέτουν το έργο τους κατά τρόπο διαφανή.» Η διαφάνεια αφορά στον πρακτικό έλεγχο αυτών που κατέχουν την εξουσία και λαμβάνουν αποφάσεις που αφορούν τις ζωές μας και ως εκ τούτου είναι απαραίτητο συστατικό στοιχείο εκ των ων ουκ άνευ, ενός κράτους που θέλει να ονομάζει τον εαυτό του ως Δημοκρατία.

Οι αποφάσεις που λαμβάνονται εν κρυπτώ, πίσω από κλειστές πόρτες και οι οποίες επηρεάζουν την κοινωνία και τον δημόσιο πλούτο, είναι ίδιον χαρακτηριστικό καθεστώτων που απομακρύνονται από τη Δημοκρατία και τους πολίτες.

Σύμφωνα με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου της Κυπριακής Δημοκρατίας 13/2/2014, αποφασίστηκε όπως για σκοπούς διαφάνειας δημοσιεύονται όλες οι αποφάσεις του, εκτός στις περιπτώσεις που «η δημοσίευσή τους καθίσταται αναγκαία για το συμφέρον της άμυνας και ασφάλειας της Δημοκρατίας, της συνταγματικής τάξης, της δημόσιας τάξης, της δημόσιας υγείας, των δημόσιων νθών, της υπόληψης και των δικαιωμάτων οποιουδήποτε προσώπου ή προσώπων, των δικαιωμάτων και ελευθεριών, τα οποία διασφαλίζονται από το Σύνταγμα της Δημοκρατίας και τις σχέσεις της Δημοκρατίας με άλλα κράτη και αυτών για τις οποίες το Υπουργικό Συμβούλιο θα έχει αποφασίσει ότι δεν πρέπει να δημοσιευθούν, κατά κύριο λόγο μετά από έγκριση σχετικής εισήγησης του αρμόδιου Υπουργού, ο οποίος θα αιτιολογεί την εν λόγω εισήγησή του. Πρόσφατα είδε το φως της δημοσιότητας είδηση που αφορά κατάχρηση εξουσίας και κατασπατάλησης δημόσιου πλούτου και συγκεκριμένα ανταλλαγή κρατικών γης με ακίνητο ιδιότητ κατ' ισχυρισμό πολύ υποδεέστερης αξίας, η οποία έγινε με όχι και τόσο διαφανείς διαδικασίες.

Χωρίς να μπαίνουμε στην ουσία, απλώς να αναφέρουμε ότι ο γενικός ελεγκτής έχει ήδη τοποθετηθεί, επιβεβαιώνοντας τις καταγγελίες αυτές, καθώς επίσης και βουλευτές που έφεραν το ζήτημα αυτό στην αρμόδια Επιτροπή Ελέγχου της Βουλής την προηγούμενη εβδομάδα και η διαδικασία θα συνεχιστεί ενώπιόν της και στο μέλλον.

Η ελεγχόμενη και εν κρυπτώ απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ελήφθη το 2016, αλλά δεν είναι δημοσιευμένη και δεν υπάρχει καμιά απολύτως αιτιολόγηση γιατί αυτό συνέβη. Η αποκάλυψη του διερευνώμενου σκανδάλου προφανώς και δίνει μια απάντηση για τον λόγο που η απόφαση αυτή κρατήθηκε εν κρυπτώ και προφανώς επίσης αφήνει εκτεθειμένους απαντήσοντας αυτούς που την έλαβαν ιδίως όταν ακόμη και τώρα δεν νιώθουν την ανάγκη να δημοσιοποιήσουν την απόφασή τους αυτή. Η Δημοκρατία δεν μπορεί και δεν πρέπει να είναι α λα καρτ και προφανώς όλοι αυτοί που την ευαγγελίζονται και κατέχουν την εξουσία θα πρέπει συνεχώς να αποδεικνύουν ότι τη σέβονται μαζί με τους θεσμούς που κατέχουν, καθώς επίσης και τους ίδιους τους πολίτες τους οποίους τυπικά εκπροσωπούν.

Ο κ. Μιχάλης Παρασκευάς είναι δικηγόρος.

Γυναικες που εργάζονται σε οικους ανοχής στο Μουμπάι της Ινδίας προετοιμάζονται για την Παγκόσμια Ημέρα Γίγγκα (21 Ιουνίου).

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Όσο το Κυπριακό άλλαζε πορεία

Την ώρα που ο «Πορθητής» τρυπούσε την κυπριακή ΑΟΖ, ο υπουργός Ενέργειας Γιώργος Λακκοτρύπης χαριεντιζόταν στους κατακλυσμούς με την Ελένη Φουρέιρα. Έκρινε προφανώς πως αυτή ήταν η κατάλληλη μέθοδος για να μη σπείρει τον πανικό. Λίγες ημέρες προηγουμένως, βεβαίως, ο Γιαννάκης Μούσας, ο εκπρόσωπος για όσους δεν τον γνωρίζουν, των Μαρωνιτών στη Βουλή των Αντιπροσώπων, είχε την αναλαμπή να καλέσει τα ζεύγη Αναστασιάδη και Οζερσάι στο σπίτι του για φάρι. Ήταν ντροπή, λοιπόν, ο πρόεδρος να μην φανερωθεί στο κοινωνικό δείπνο του Γιαννάκη Μούσα και αυτό ακριβώς φρόντισε να διαμνύσει στους καχύποπτους. Πως δεν θα μας ζητάει και την άδεια με ποιους θα συντρώγει. Αν ξεπεράσουμε την αναίδεια και την αλαζονεία ενός θεσμού, υπάρχει συγκεκριμένη φράση που αρμόζει τις περιστάσεις: Ότι μπορείς να τους ξεγελάς όλους για λίγο καιρό, λίγους όλο τον καιρό, αλλά όχι όλους όλο τον καιρό. Και η ανοχή μας στην κοροϊδία και την προχειρότητά τους έχει περάσει εδώ και καιρό.

Τον Μάρτιο του 2018 για παράδειγμα ο Ανδρέας Παράσχος έγραφε στην «Καθημερινή» για ξένο συνάδελφο, που επικαλούμενος πηγή του στην Άγκυρα, τον πληροφορούσε ότι και ο πρόεδρος Αναστασιάδης βολιδοσκοπούσε για λύση δύο κρατών. Σημείωνε χαρακτηριστικά ο Ανδρέας Παράσχος: «Το κράτησα σε μικρό καλάθι, αφού ερχόταν από την Άγκυρα, μέχρι που η πληροφορία επιβεβαιώθηκε και από τη Λευκωσία».

Όμως, και ο Απόστολος Ζουπανιώτης λίγους μήνες αργότερα συνέχιζε, αποκαλύπτοντας πως ο πρόεδρος «έχει αναπτύξει "εμπιστευτικά" σε τουλάχιστον χίλιους ανθρώπους, την άποψή του ότι ίσως είναι προτιμότερο για τα συμφέροντα του κυπριακού ελληνοισμού ένα βελούδινο διαζύγιο (είτε ως διχοτόμηση είτε ως χαλαρή συνομοσπονδία)». Τον περασμένο Οκτώβριο ο Διονύσιος Διονυσίου στον «Πολίτη» σημείωνε πως ο Νίκος Αναστασιάδης «ήγειρε την ιδέα για ένα σχέδιο Β' για λύση δύο κρατών έναντι επιστροφής εδαφών» και στον Μεβλούτ Τσαβούσογλου, αλλά και σε στενούς του συνεργάτες, παραθέτοντας λεπτομέρειες και διαλόγους.

Η σιωπή του Προεδρικού απέναντι στα δημοσιεύματα ήταν αρκούντως ανησυχητική. Και λέμε ανησυχητική, γιατί όσοι έχουμε γράψει κατά καιρούς κάτι που τους έχει ενοχλήσει έχουμε δεχτεί, ως το πούμε, νουθεσίες. Δεν θα γινόταν, λοιπόν, θέμα στο Προεδρικό για κάτι

τόσο σοβαρό; Όμως, σε αυτή την περίπτωση δεν έσπασε μύτη. Αντίθετα, η αντίδραση του Αβέρωφ Νεοφύτου, προειδοποιώντας για εθνικό τσουνάμι, ενίσχυσε τη φημολογία και όσους ανησυχούσαν για το πού το πάει ο πρόεδρος.

Ήταν, όμως, καιρικά φαινόμενα ανάξια σχολιασμού, όπως έλεγε ο πρόεδρος και προειδοποιούσε τους «οπαδούς της όποιας λύσης», που τον «πίαζαν σε σοβαρές υποχωρήσεις», πως όσα περισσότερα δίνουμε τόσα περισσότερα αξιώνει η Τουρκία. Κάπως έτσι προέκυψαν οι ιδέες περί αποκεντρωμένης ομοσπονδίας και κοινοβουλευτικής δημοκρατίας. Ιδέες τόσο πρόχειρες βεβαίως που απέφυγε να τις ξεδιπλώσει ακόμα και στο Εθνικό Συμβούλιο. Προτίμησε αντ' αυτού να νουθετεί τους «Κληρικούς» πως αυτός είναι ο πραγματικός συνεχιστής του Γλαύκου Κληρίδη. Γιατί τολμά να εισηγηθεί νέες προτάσεις για έξοδο από το αδιέξοδο.

Δεν ξέρω αν πράγματι τα πιστεύει όλα αυτά. Τα αποτελέσματα, όμως, δείχνουν πως οδηγώμαστε με μαθηματική ακρίβεια σε οριστική διχοτόμηση. Όλα όσα γίνονται τελευταίως υλοποιούν το σχέδιο που ανέπτυξε ο Μεβλούτ Τσαβούσογλου κατά την τελευταία του επίσκεψη στα Κατεχόμενα για το πώς θα αλλάξει η μορφή λύσης του Κυπριακού. Και στους άρονές του συμπεριλαμβανόταν και η κίνηση της Αμμοχώστου.

Η ιδέα δηλαδή που παρουσίασε προ ημερών ο Κουντρέτ Οζερσάι, εκλεκτός της Άγκυρας, θιασώτης της λύσης δύο κρατών και συνδαιτυμόνας του Νίκου Αναστασιάδη. Το πρόσωπο με το οποίο επιλέγει πλέον να συνομιλεί ο πρόεδρος, παρακάμπτοντας τον Τ/κ νγέτη. Μία ιδέα που βρήκε τη δική μας πλευρά πλήρως απροετοίμαστη να ψελλίζει πως πρόκειται για μπλόφα.

Οι μπλόφες, βεβαίως, χρειάζονται και επιδέξιους ηγέτες. Και η ιστορία απέδειξε πως σε αυτό υστερούμε οικτρά. Γιατί ένα πράγμα είναι να ταΐζεις το εσωτερικό σανό, για τη Λεμεσό που πετά, για την απαραίτητη πολιτική των πολιτογραφήσεων, την οποία ζηλεύουν οι Ευρωπαίοι συνταίροι μας, και για το ότι μετατρέπεται η Κύπρος σε υπερδύναμη της Ανατολικής Μεσογείου. Και άλλο να παίζεις ζαριές. Και αν με τις ζαριές του ταρακουνούσε απλώς τον οικογενειακό του περίγυρο, που ζει σε ένα άλλο παράλληλο σύμπαν, δεν θα μας απασχολούσε καθόλου. Η ζαριά του, όμως, έχει να κάνει με το Κυπριακό και όπως όλα δείχνουν θα μας συμπαρασύρει όλους μαζί του.

economidou@kathimerini.com.cy

ΒΟΛΕΣ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ

Οι επίσκοποι πεθαίνουν στα μοναστήρια

«Οι επίσκοποι πεθαίνουν είτε στον θρόνο, είτε στην εξορία, είτε στην αγχόνη», έλεγε ο μητροπολίτης Κιτίου Χρυσόστομος, ο ιεράρχης με αριστεία στην πατριωτική δράση, στα ταραγμένα εκκλησιαστικά χρόνια, πριν από τη διαδοχή του μακαριστού αρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Α', στον θρόνο του Αποστόλου Βαρνάβα. Έλα όμως που «άλλες οι βουλές των ανθρώπων και άλλες του Θεού» και ο σεβαστός ιεράρχης, έκανε την υπέρβαση, έκανε ένα ιστορικό βήμα για την Εκκλησία της Κύπρου και παραιτήθηκε, λόγω ηλικίας, από τον επισκοπικό θρόνο. Τουλάχιστον στην πρόσφατη εκκλησιαστική της Κύπρου, δεν υπάρχει άλλο ανάλογο παράδειγμα και σίγουρα ο τέως Κιτίου Χρυσόστομος θα μείνει στην ιστορία και θα αποτελέσει παράδειγμα και για τους νεότερους ιεράρχες.

Η εκκλησιαστική παράδοση θέλει τους επισκόπους να παραδίδουν τους επισκοπικούς θρόνους, όταν φθάσουν σε προβλεπνκία ηλικία, συνήθως σε άξιους διαδόχους, τους οποίους οι ίδιοι επέλεξαν, και να πεθαίνουν σε μοναστήρια. Συνήθως στις μονές, στις οποίες ξεκίνησαν την εκκλησιαστική τους διακονία, ως μοναχοί. Στα μοναστήρια έχουν τον χρόνο για να ψυχάζουν και να ανέλθουν σε υψηλότερο πνευματικό επίπεδο. Την ίδια ώρα, μπορούν να κατευθύνουν και να διδάξουν μοναχούς, πιστούς, ακόμη και ηγουμένους μονών, χωρίς ποτέ όμως να δημιουργούν ένα δεύτερο πόλο εξουσίας εντός των μονών. Ας μην ξεχνούμε ότι ο επίσκοποι είναι οι πρώτοι των μοναχών, πρώτοι στην εκκλησιαστική διακονία, αλλά και τελευταίοι στην κοσμική εξουσία.

Στη Μεγάλη Βρετανία, προκλήθηκε τις τελευταίες ημέρες ταραχή, κυρίως από ηγετικά στελέχη της κυπριακής παροικίας, για την αντικατάσταση από τον οικουμενικό πατριάρχη Βαρθολομαίο, τον αρχιεπίσκοπο Θυατείρων και Μεγάλνης Βρετανίας Γρηγόριο, από τον μητροπολίτη Δαρδανελίων Νικήτα. Τα στελέχη μπορεί να μη μίλησαν δημοσίως, αλλά παρασκηνιακά κινήθηκαν κυρίως μέσω πολιτικών ταγών, πιέζοντας για ανάδειξη στον θρόνο των Θυατείρων Κύπριου επισκόπου. Ίσως τα άτομα αυτά δεν άφησαν τον αρχιεπίσκοπο Γρηγόριο, να παραιτηθεί από τον θρόνο, όπως του ζήτησε ο οικουμενικός πατριάρχης Βαρθολομαίος, σύμφωνα πάντα με αναφορές στα Μέσα Ενημέρωσης. Κανείς πάντως δεν αμφισβήτησε το γεγονός ότι έπρεπε να αντικατασταθεί ο υπέργηρος αρχιεπίσκοπος Γρηγόριος, ο οποίος είναι πλέον 91 ετών και ποιμαίνει την Εκκλησία των Θυατείρων από το 1988.

Ο οικουμενικός πατριάρχης Βαρθολομαίος, ακολουθώντας την εκκλησιαστική παράδοση και τη φαναριώτικη διπλωματία ή καλύτερα την εκκλησιαστική οικονομία, πολύ σοφά κάλεσε με παρασκηνιακό διακριτικό τρόπο τους υπέργηρους ιεράρχες του Οικουμενικού Θρόνου, έστω και αν φημίζονται για την αγιότητα του βίου τους και την αγάπη του ποιμνίου τους, να παραδώσουν τους θρόνους, ώστε να αναλάβουν άλλοι νεότεροι ιεράρχες με περισσότερες φυσικές δυνάμεις. Πολύ νωρό ο οικουμενικός πατριάρχης θέλησε να προστατεύσει τους υπέργηρους ιεράρχες, ώστε να μη χάσουν τους κόπους των έργων τους και τη φήμη τους, παρασυρόμενοι από επιτιδήσιους, οι οποίοι συχνά-πυκνά ακολουθούν τους εκκλησιαστικούς ταγούς, με αλλότριους σκοπούς. Το παράδειγμα του μακαριστού αρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Α' και τα όσα επακολούθησαν εξαιτίας της ασθένειάς του, σίγουρα αποτελεί παράδειγμα προς αποφυγή.

Κανένας δεν είναι αναντικατάστατος, ούτε βεβαίως ο οικουμενικός πατριάρχης Βαρθολομαίος, ούτε ο τέως αρχιεπίσκοπος Γρηγόριος, ούτε οι ταγοί της ομογένειας, οι οποίοι δυστυχώς αντιμετωπίζουν με κοσμικά και όχι εκκλησιαστικά κριτήρια το διακόνημα του αρχιεπισκόπου Θυατείρων. Η εκκοσμίκευση, η εξουσιομανία και ο εθνικισμός, αμαρτήματα τα οποία κατά καιρούς εμφανίζονται στον χώρο της εκκλησιαστικής διακονίας, με επικάλυμμα τις δάην ανάγκες του ποιμνίου, αποτέλεσαν και αποτελούν αιτίες μεγάλων διενών. Η σύγχρονη εκκλησιαστική ιστορία της Κύπρου αποτελεί παράδειγμα προς αποφυγή, αφού εκκλησιαστικές έριδες αποτέλεσαν συνέχεια πολιτικών συγκρούσεων, οι οποίες μαζί έφεραν την καταστροφή της Κύπρου. «Έκαστος εφ' ω' ετάχθη» κατά τον Απόστολο Παύλο και αποδεδειγμένα ο Θεός ξέρει καλύτερα από τους ανθρώπους.

kaparispan@yahoo.gr

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ

Η περιτονίτιδα της πόλης μας

Προσπαθώντας να χρυσώσει το χάπι σε ό,τι αφορά το δικό μας γεφύρι της Άρτας, που λέγεται πλατεία Ελευθερίας, ο πρόεδρος της Δημοκρατίας μιλώντας στα εγκαίνια του Δημοτικού Θεάτρου, παραλλήλισε το όλο θέμα με την περιτονίτιδα που έπαθε κάποτε ως φοιτητής (!). Συγκεκριμένα ανέφερε στην ομιλία του πως όταν ήταν φοιτητής είχε πάθει περιτονίτιδα και έκανε 29 μέρες σε κλινική στην Αθήνα διερρωτόμενος πότε θα περάσει αυτή η δοκιμασία.

Όταν ανέκτησε, ωστόσο, την υγεία του λομόνισε εντελώς αυτή την ταλαιπωρία. «Κατ' αντιστοιχία αυτό θα συμβεί και με όσα θα ακολουθήσουν υπό μορφή έργων στην πρωτεύουσα». Ναι, όπως το διαβάζετε, έτσι μας το είπε ο πρόεδρος μας. Ως ένα είδος παρηγοριάς. Δες και το πρόβλημα μας σ' αυτή όλη τη φαιδρή υπόθεση που

λέγεται πλατεία Ελευθερίας έχει να κάνει μόνο με την υπομονή μας και όχι με ένα σκάνδαλο το οποίο κανένας ακόμα δεν έχει μάθει επακριβώς τις διαστάσεις (και αμφιβάλλω αν θα τις μάθουμε ποτέ). Κάθε φορά, λοιπόν, σύμφωνα με τη λογική (!) του προέδρου μας που περνάμε από την πλατεία Ελευθερίας και μας χτυπάει κατακέφαλα η αύρα του μεπτόν ή σκουντουφόμο στα κακότεχνα σκαλάκια ή απορούμε πόσο ακόμα θα ζούμε μέσα σε ένα εργοτάξιο που με τίποτα δεν δικαιολογεί πλέον την ύπαρξή του, πρέπει να θυμόμαστε την περιτονίτιδά του και να παίρνουμε κουράγιο, διότι αυτή είναι σύμφωνα με τον πρόεδρό μας η λύση στην αντιμετώπιση τέτοιων προβλημάτων. Να σκεφτόμαστε δηλαδή πως τα δύσκολα θα περάσουν και κάποια στιγμή θα απολαμβάνουμε τα όμορφα. Ποια είναι αυτή η στιγμή κι αν θα είμαστε σε θέση να απολαμβάνουμε τα όμορφα

Αυτή η απλουστευμένη ερμηνεία των γεγονότων και δη από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, είναι ιδιαίτερα ανησυχητική

(που κι αυτά έτσι όπως πάμε είναι αμφιβόλου μορφιάς) παρέλειψε να μας το αναφέρει ο πρόεδρος μας. Όσο δε για το τι ακριβώς συνέβη ώστε να έχουν περάσει 13 χρόνια και ακόμα να τελειώσει αυτή η πλατεία κι αυτό παρέλειψε να μας το πει ο πρόεδρος μας, θεωρώντας υποθέτω πως αυτά τα 13 χρόνια ισοδυναμούν με τις 29 μέρες της περιτονίτιδας του τις οποίες λομόνισε, όταν έγινε καλά. Άρα δεν υπήρχε λόγος να μας εξηγήσει τον παραλογισμό των 13 χρόνων, αφού αυτά συμβαίνουν όταν ένα κράτος... ασθenei! Πραγματικά

δεν ξέρω αν είναι η ζέστη ή αν είναι το στρίμωγμα από τις τουρκικές προκλήσεις στην ΑΟΖ, αλλά αυτή η απλουστευμένη ερμηνεία των γεγονότων και δη από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, είναι ιδιαίτερα ανησυχητική. Διότι αγαππτε μας κ. πρόεδρε όταν μιλάμε για την πλατεία Ελευθερίας μιλάμε για ένα κόστος το οποίο διπλασιάστηκε στα χρόνια από τον αρχικό του προϋπολογισμό κι αυτό γιατί προφανώς κάποιος δεν έκαναν καλά τη δουλειά τους. Όταν μιλάμε για πλατεία μιλάμε επίσης για ευθύνες που πρέπει επιτέλους κάποια στιγμή κάποιος να τις αναλάβει, διότι αυτό το κόστος που διπλασιάζεται το πληρώνουν οι πολίτες, οι οποίοι, σας θυμίζω, πως έχουν ήδη υποστεί τα χίλια μύρια, εξαιτίας της κακοδιαχείρισης αυτού του κράτους. Όταν μιλάμε για την πλατεία μιλάμε και για ένα τεράστιο ποσό που πληρώνουμε στους αρχιτέκτονες τον μήνα για επίβλεψη εξαιτίας

αυτών των καθυστερήσεων, ποσό το οποίο δεν θα σπαταλούσαμε αν κάποιοι έκαναν σωστά τη δουλειά τους. Όταν μιλάμε, λοιπόν, για πλατεία, εμείς που δεν έχουμε πάθει περιτονίτιδα, όταν ήμασταν φοιτητές, απαιτούμε να μας εξηγήσει κάποιος γιατί μας πήρε τόσα χρόνια και κυρίως τόσο χρήμα να φτιάξουμε ένα έργο το οποίο στα κανονικά τα κράτη (και όχι εκείνα που μονίμως ασθενούν) θα είχε ήδη τελειώσει οκτώ φορές. Κι αν είναι μ' αυτό τον τρόπο που αντιμετωπίζουμε την ανικανότητά μας να διαχειριστούμε μεγάλα έργα, αλλά και να αναλάβουμε τις ευθύνες μας από αυτή την ανικανότητά μας, τότε αγαππτε μας κ. Πρόεδρε ούτε η περιτονίτιδά σας μπορεί να αποτελέσει παρηγοριά μας, ούτε δεν ξέρω κι εγώ τι άλλο πάθατε στα φοιτητικά σας χρόνια.

elenixenou11@gmail.com

Ανεμοι του πολέμου

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Λένε πως η Ιστορία επαναλαμβάνεται σαν φάρσα, ενίοτε όμως μπορεί να μοιάζει με πραγματικά τραγωδία. Στις ΗΠΑ εκτυλίσσεται αυτές τις ημέρες ένα σκληρό παιχνίδι εξουσίας γύρω από το Ιράν. Ο κίνδυνος να παρασύρουν ορισμένοι στοχοποιησ- λωμένοι «ιέρakes» τον πρόεδρο Τραμπ σε έναν πόλεμο με το Ιράν είναι ορατός. Τόσο ο σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας Μπόλτον όσο και ο υπουργός Εξωτερικών Πουμπέο είναι πολύ σκληροί και επιδιώκουν τη σύγκρουση με την Τεχεράνη. Όπως ακριβώς έκαναν ο

Μια σύγκρουση ΗΠΑ - Ιράν θα είναι μεγάλη δοκιμασία για την Ευρώπη, ίσως και η στιγμή του μεγάλου απογαλακτισμού από την Ουάσιγκτον.

Τσέινι και ο Ράμσφελντ με τον Τζορτζ Μπους (τον νεότερο), δίνουν μια παρασκηνιακή μάχη για να επικρατήσει η άποψή τους. Ο Τραμπ έχει δείξει, έως τώρα, ότι του αρέσει να τραβάει τα πράγματα στα άκρα, αλλά να σταματάει λίγο πριν από τον γκρεμό. Στην περίπτωση του Ιράν, όμως, μοιάζει να είναι πολύ κοντά στον γκρεμό και το –όχι και τόσο αόρατο– χέρι που τον σπρώχνει προς τα εκεί πολύ στιβαρό.

Ενας πόλεμος με το Ιράν θα επιτακύνει τις γεωπολιτικές τεκτονικές αλλαγές που βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη. Δεν υπάρχει περίπτωση ο Τραμπ να μπορέσει ποτέ να δημιουργήσει τις διεθνείς συμμαχίες που είχε πετύχει ο πατέρας Μπους

στον πρώτο πόλεμο του Κόλπου. Εχει ξοδέψει πολύ χρόνο και ενέργεια για να ξηλώσει το πλέγμα σχέσεων και συμμαχιών πάνω στο οποίο θα βασιζόταν ένα τέτοιο γ-χείρημα!

Για την Ευρώπη θα είναι μια μεγάλη δοκιμασία, ίσως και η στιγμή του μεγάλου απογαλακτισμού από τις ΗΠΑ. Σίγουρα θα υπάρξουν κράτη που θα συμμαχήσουν με τον Τραμπ. Ο σκληρός ευρωπαϊκός πυρήνας θα αποστασιοποιηθεί.

Για την Ελλάδα, θα είναι επίσης μια δοκιμασία. Η Αθήνα πολύ δύσκολα θα συμμετάσχει, έστω και εντελώς συμβολικά, σε αυτόν τον πόλεμο. Και δεν πρέπει, γιατί είναι ένας λάθος πόλεμος με τρομερά επικίνδυνες παρενέργειες για όλους.

Η ελληνική κυβέρνηση θα βρεθεί, όμως, αντιμέτωπη με διλήμματα. Η Ελλάδα αναπτύσσει τις αμυντικές σχέσεις της με τις ΗΠΑ, έχει τη Σούδα, αλλά και παρέχει και άλλες διευκολύνσεις και βάσεις. Θα δώσει το πράσινο φως για να χρησιμοποιηθούν σε επιχειρήσεις εναντίον του Ιράν; Και αν όχι, τι θα σημαίνει αυτό όταν έχει φτάσει η ώρα που επιδιώκουμε ανταλλάγματα για όσα έχουμε ήδη δώσει;

Συναφές και το ερώτημα τι θα σημαίνει μια ελληνική αποστασιοποίηση για την ολόενα και βαθύτερη στρατηγική σχέση μας με το Ισραήλ.

Μια λύση προφανώς θα είναι να οχυρωθούμε πίσω από την ευρωπαϊκή στάση. Ή, ακόμη, να ακολουθήσουμε μια ευέλικτη γραμμή με πολλά «Οχι» και λίγα «Ναι», ζυγίζοντας κάθε φορά το εθνικό συμφέρον.

Όπως και να έχει, πάντως, το πράγμα, εάν ο Τραμπ παρασυρθεί σε έναν πόλεμο με το Ιράν, οι επιπτώσεις θα είναι πολύ σημαντικές και για τη μεταπολεμική τάξη πραγμάτων και για την Ελλάδα ειδικότερα.

Η θέοπιση της απλής αναλογικής στις εθνικές εκλογές θα εκθέσει τη χώρα σε περισσότερους κινδύνους, εισάγοντας μόνιμο στοιχείο αστάθειας στην πολιτική και, συνεπώς, στην οικονομία και την κοινωνία. Μόνοι κερδισμένοι από την επαναφορά του συστήματος αυτού θα είναι μικρές ομάδες ακραίων στοιχείων και οι ισχυροί που θα κινούν τα νήματα της πολιτικής. Το αποτέλεσμα των εκλογών της 7ης Ιουλίου θα κρίνει εάν θα καταργηθεί ο νόμος με τον οποίο υιοθετήθηκε η απλή αναλογική.

Εάν η Νέα Δημοκρατία εξασφαλίσει αυτοδυναμία με άνετη πλειοψηφία, πιθανώς το ΚΙΝΑΛ (ΠΑΣΟΚ) θα συμφωνήσει στην κατάργηση της απλής αναλογικής. Εάν η Ν.Δ. αναγκαστεί να ζητήσει στήριξη για να κυβερνήσει, ή εάν ο σχηματισμός κυβέρνησης είναι αδύνατος, τότε οι επόμενες εκλογές θα διεξαχθούν με το σύστημα που θα αποκλείει την αυτοδυναμία οποιουδήποτε κόμματος, οδηγώντας σε ατελείωτες εκλογικές αναμετρήσεις, στην ενίσχυση ακραίων ομάδων και στη χρόνια αστάθεια.

Αυτοδυναμία ή αυτοχειρία

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Η λατρεία της απλής αναλογικής λειτουργεί ως κριτήριο προοδευτικότητας στην ελληνική πολιτική σκηνή σε πείσμα κάθε απόδειξης ότι η εφαρμογή της είναι ολέθρια. Δεν είναι ότι δεν έχουμε δει τις συνέπειες του συστήματος στο εξωτερικό, ούτε ότι Έλληνες πολιτικοί δεν το έχουν δοκιμάσει: η απλή αναλογική, με διάφορες παραλλαγές, εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το 1926 και τελευταίως, στις εκλογές της αυτοδιοίκησης της 26ης Μαΐου 2019 (όπου σε κάποιες περιπτώσεις εξελέγησαν δήμαρχοι με λιγότερους δημοτικούς συμβούλους απ’ ό,τι αντιπαλοί τους). Μεταξύ του 1926 και του 1928, κυβερνήσεις άλλαζαν συνεχώς, πριν υιοθετηθεί πάλι πλειοψηφικό σύστημα. Μεταξύ 1946 και 1950, με την επιστροφή της απλής αναλογικής, σχηματίστηκαν 10 κυβερνήσεις συνασπισμού. Η πιο πρόσφατη «χρήση» του συστήματος σε εθνικές εκλογές ήταν το 1989, όταν το απερχόμενο ΠΑΣΟΚ του Ανδρέα Παπανδρέου επινόησε σύστημα όπου η Νέα Δημοκρατία του Κωνσταντίνου Μητσότακη δεν μπόρεσε να σχηματίσει κυβέρνηση παρόλο που έφθασε στο 44,25% στις εκλογές του Ιουνίου (με 145

έδρες) και στο 46,19% τον Νοέμβριο (με 148 έδρες). Τον Απρίλιο του 1990, με 46,89% και 150 έδρες, μπόρεσε να σχηματίσει κυβέρνηση (με τη μετακίνηση βουλευτού άλλου κόμματος στη Ν.Δ.). Το 1990 υιοθετήθηκε σύστημα ενισχυμένων αναλογικής και αυτό ίσχυε, με αλλαγές το 2004 και το 2008, έως τώρα. Μπορεί η ενίσχυση του πρώτου κόμματος με 50 επιπλέον έδρες (όπως όριζε η τελευταία τροποποίηση) να ήταν υπερβολική, αλλά συνέβαλε σε μια σχετικά σταθερότητα.

Κάθε φορά που εφαρμόστηκε η απλή αναλογική στην Ελλάδα, οδήγησε σε ακυβερνησία, σε αστάθεια, σε ανωμαλία. Στο εξωτερικό –με κορυφαίο παράδειγμα το Ισραήλ– βλέπουμε πως η ενίσχυση της επιρροής και ενός βουλευτού ενός ακραίου κόμματος μπορεί να καθορίσει την πολιτική μιας κυβέρνησης και την πορεία της χώρας. Δεν θέλει πολλή σκέψη για να καταλάβει κανείς πού θα μπορούσε να οδηγηθεί η Ελλάδα εάν οι κυβερνήσεις της εξαρτώνταν από την άκρα αριστερά ή την άκρα δεξιά. Τα προβλήματα της χώρας απαιτούν σταθερότητα και κυβερνήσεις διατεθειμένες να αναλάβουν

μεγάλα πολιτικά κόστη, όχι κυβερνήσεις που θα εξαρτώνται από κόμματα που θα επιδιώκουν να επιβάλλουν τη δική τους ιδεολογία και δεν θα έχουν κανένα λόγο να συναινούν σε ό,τι δεν τους αρέσει. Θα επαναληφθούν παλιές αποτυχίες. Με την Ελλάδα καταχρεωμένη και τους πολίτες εξαντλημένους, εάν οδηγηθούμε σε νέο αδιέξοδο και στην ανάγκη νέου δανεισμού, αυτό θα συμβεί σε μια χώρα όπου η συνεννόηση και η σύνεση σπανίζουν, και μέσα σε ένα ακρως αρνητικό διεθνές περιβάλλον.

Η κυνική επαναφορά της απλής αναλογικής από τον ΣΥΡΙΖΑ μπορεί να αποδειχθεί ακόμη πιο ζημιόγonos από τη «διαπραγμάτευση» του 2015 και όλα όσα ακολούθησαν. Αυτό οφείλουμε να το σκεφτούμε όλοι. Η πρόσφατη δόλωση της Φώφης Γεννηματά ότι το ΚΙΝΑΛ θα συναινέσει στην κατάργηση της απλής αναλογικής μοιάζει με απόπειρα να αποτρέψει ροή ψηφοφόρων προς τη Ν.Δ. Επειδή η Ν.Δ. είναι η μόνη πολιτική δύναμη που θέλει και μπορεί να αποτρέψει αυτή την εθνική αυτοχειρία. Αρκεί να διαθέτει τη δύναμη στη Βουλή ώστε κι άλλοι να συμμαχήσουν μαζί της.

Επικίνδυνο το κλίμα βέβαιης νίκης

Του **ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΤΑΓΚΟΥ**

Μπορεί ο Κυρ. Μητσοτάκης να χαρακτηρίσει «πρώτο ημίχρονο» τις ευρωεκλογές, αλλά το κλίμα που επικράτησε, μετά την ευρεία νίκη της Ν.Δ. με 9,3 ποσοστιαίες μονάδες, είναι μιας ολοκληρωμένης νίκης. Ξαν οι ευρωεκλογές να ήταν εθνικές εκλογές και νέος πρωθυπουργός της χώρας είναι πλέον ο αρχηγός της Ν.Δ. Πολύ επικίνδυνο για τον Κυρ. Μητσότακη, και ευθύνη έχουν τα μίντια και οι δημοσιογράφοι που μεταχειρίζονται εκείνο το αποτέλεσμα ως οριστικό. Τους βοηθούν,

Μόνο με ισχυρή αυτοδυναμία η Ν.Δ. θα ανξήσει τις πιθανότητες μακροπρόθεσμης στην εξουσία.

βλέπετε, οι δημοσκοπήσεις που συνεχίζουν να δίνουν ισχυρό προβάδισμα στο σημερινό κόμμα τις αξιωματικές αντιπολίτευσεις, καθώς και οι διαβεβαιώσεις ειδικών και μη ότι δεν μπορούν να έλθουν τα πάνω - κάτω.

Ακόμη όμως και αν υπάρχει λογική στην πεποίθηση ότι δεν μπορούν να έλθουν τα πάνω - κάτω, κανείς –και περισσότερο απ’ όλους ο Κυρ. Μητσοτάκης– δεν πρέπει να ξεχνάει ότι απέναντί του έχει ένα κόμμα που η ηγεσία και τα στελέχη του έχουν ειδικά χαρακτηριστικά. Που η πλήρης ανικανότητα που έδειξαν στην άσκηση διοίκησης είναι ευθέως αντίστροφη με την ικανότητά τους στην ίντριγκα, στις τρικλοποδιές, στον διχασμό, στη λασπολογία, στη ναρκοθέτηση, στην αυταπάτη και στο ψέμα. Κάτι που ισχύει για όλους, συμπεριλαμβανομένων των δήθεν μετριοπαθών και κυρίως μετρίων, όπως ο Ευκλ. Τσακαλώτος, ο Γ. Δραγασάκης, ο Γ. Σταθάκης, και μερικών άλλων, που αρκετοί τους θεωρούν πιο ευ-

πρεπείς. Τούτων λεχθέντων, καλό είναι να επισημανθεί ότι η απόφαση να γίνουν οι εθνικές εκλογές στις 7 Ιουλίου εντάσσεται σε αυτή την έφεση που έχουν ο Αλ. Τσίπρας και οι δικοί του στην ίντριγκα και στην τρικλοποδιά. Μετά την πρώτη, πρόχειρη αντίδραση του πρωθυπουργού τη νύχτα των ευρωεκλογών, σκέφτηκαν ότι θα αυξήσουν τις πιθανότητες τους για μια καλύτερη εμφάνιση αν κερδίσουν μερικές ημέρες ακόμη. Για να συντηρήσουν την ψηφοθηρική πολιτική τους (π.χ. ακόμη και τώρα ο απερίγητος Γαβρόγλου προτείνει προσλήψεις εκπαιδευτικών έως το 2022 ή προωθούν ευεργετικές ρυθμίσεις για τους ταξιτζήδες), αλλά και για να δημιουργήσουν προβλήματα στους αντιπάλους τους. Σκέφτηκαν προφανώς ότι η έναρξη της περιόδου των διακοπών, σε συνδυασμό με την απασχόληση στον τουριστικό τομέα και τη ζέση, θα

πληξεί περισσότερο την αποφασιστικότητα και τη συσπείρωση των μεσαίων στρωμάτων που τάσσονται υπέρ της Ν.Δ. Οι «σατανικές» σκέψεις τους έχουν βάση. Τα αποτελέσματα των ευρωεκλογών, το «δώρο» που έκανε η Φώφη Γεννηματά «εκπαραθωρώνοντας» τον Ευ. Βενιζέλο, και οδηγώντας έτσι το εκσυγχρονιστικό ΠΑΣΟΚ στην έξοδο από το ΚΙΝΑΛ, και διάφορα άλλα «συν», ίσως να μην αποδειχθούν αρκετά για μια ικανοποιητική αυτοδυναμία, αν χαλαρώσει το πάθος «να φύγουν αυτοί» και το κατακαλόκαιρο πληξει με αποχή τη Ν.Δ. Ο Κυρ. Μητσοτάκης και οι νεοδημοκράτες είναι υποχρεωμένοι να πείσουν τον κόσμο τους να ψηφίσει στις 7 Ιουλίου, αν θέλουν νίκη με ισχυρή αυτοδυναμία, όταν μάλιστα οι δημοσκοπήσεις εμφανίζουν το ποσοστό του ΣΥΡΙΖΑ ανεβασμένο σε σχέση με τις ευρωεκλογές. Αλλιώςτε, μόνο με ισχυρή αυτοδυναμία θα αυξήσουν τις πιθανότητες μακροπρόθεσμης στην εξουσία!

ΣΧΙΤΟ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΠΕΤΡΩΝΑΚΗ, ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Για θεσμικές μεταρρυθμίσεις ούτε λέξη

Η επαναλειτουργία δημοκρατίας φαντάζει σαν πραξικόπημα.

Συζητήθηκαν ποτέ σε ελλαδικό τηλεοπτικό κανάλι οι λόγοι (αιτίες) που προκάλεσαν την ολοκληρωτική, ριζική αποβιομηχανοποίηση της Ελλάδας στα χρόνια της μεταπολίτευσης; Συζητήθηκε ποτέ το φαινόμενο «κατάποσης» του συνδικαλισμού από τα κόμματα, η ολική έκλειψη των εργατικών αιτημάτων για χάρη των κομματικών προτεραιοτήτων; Διαμαρτυρήθηκε ποτέ ο δημοσιογραφικός συνδικαλισμός για την τερατώδη αναισχυντία: να παραχωρεί το κράτος την κοινωνική παρουσία των ραδιοτηλεοπτικών συχνοτήτων σε τυχαίραστους, ευτελείς, φιλικατζήδες προκειμένου να πουλάνε νυχθημερόν από τα κανάλια την ουτιδανή πραγματεια τους;

Ο κοινός βίος αλλάζει μόνο με θεσμικές μεταρρυθμίσεις. Όταν αυτές δεν υπάρχουν, έγκαιρα μελετημένες και σχεδιασμένες, κάθε επαγγελματία βελτιώσης των οικονομικών είναι απάτη. Εσκεμμένα ή προϊόν αφέλειας. Ακόμα και τα θύματα της επιδημικής άνοιας (λόγω ποδοσφαίρου ή τζόγου) αντιλαμβάνονται ότι με κόλπα ή «εξυπνάδες» οικονομική ανάκαμψη δεν έρχεται!

Απαιτείται ιδιοφυής γενναιότητα για να αντιμετωπισθεί θεσμικά το οξύτατο πρόβλημα: να ιτιζονται

διά βίου από το Δημόσιο εκατοντάδες χιλιάδες κομματικά διορισμένοι (χωρίς αξιολόγηση και χωρίς ποτέ να κριθεί η ποιότητα της προφοράς τους). Ίδια γενναιότητα και για να δικαστούν αμερόληπτα (και αναδρομικά) οι υπερβάσεις κόστους των δημόσιων έργων. Οχι και πολλή γενναιότητα, μόνο κοινός νους, για την αποζημίωση που οφείλουν στην κοινωνία όσοι συνταξιοδοτήθηκαν σε ηλικία κάτω των πενήντα ετών ή βύζαξαν εγκληματικά Οργανισμούς Κοινής Ωφέλειας. Αυτονόητος και ο θεσμικός έλεγχος σοβαρότητας και εγκυρότητας «πανεπιστημικών», με κωμικές εξειδικεύσεις στην εξωφρενική πια πληθώρα πανεπιστημίων στη χώρα μας.

Εχουμε υποστεί τέτοια πλύση εγκεφάλου, επί τόσες δεκαετίες, από τους εμπορευόμενους την εξουσία τάχα και πολιτικούς, τάχα και δημοσιογράφους, ώστε να θεωρούμε ότι όλες οι παραπάνω (ενδεικτικές) θεσμικές μεταρρυθμίσεις προϋποθέτουν αναστολή της ισχύος κάποιων άρθρων του Συντάγματος, ίσως και κάποιον λοχία στην διακυβέρνηση της χώρας. Δηλαδή, έχει νομιμοποιηθεί στις συνειδήσεις η μόνιμη (από τους εμπόρους της εξουσίας) καταστρατήγηση του Συντάγματος, και η αποκατάσταση δημοκρατικών όρων λειτουργίας του πολιτεύματος μας φαντάζει σαν πραξικόπημα.

Όμως, ο ρόλος των θεσμικών μεταρρυθμίσεων είναι, ακριβώς, η συνεχής διόρθωση των «μαρτυμένων», είναι η έμπρακτη κρι-

τική εγρήγορση της κοινωνίας, ο πρώτιστος ρόλος της πολιτικής. Το ασύγγνωστο έγκλημα που ενοχοποιεί το σύνολο του πολιτικού προσωπικού της χώρας, τις φαιδρές παρωδίες κομμάτων και τα σαρδανάπαλα ιδεολογικά σχήματα, είναι η εξουδετέρωση της ελευθερίας του λόγου. Η εξουδετέρωση κατορθώνει πνιγμό ανελευθερίας ασύγκριτα δραστηκότερον από την απαγόρευση.

Λ.χ.: Αν χαρακτηρίζοντας «πατριδοκτόνους» τους κυβερνώντες διακινδύνευα σύλληψη, φυλάδαρμό, φυλάκιση, η φράση μου θα έλαμπε σε χιλιάδες συνειδήσεις, θα κυκλοφορούσε με τρεμμένα χείλη από στόμα σε στόμα, πεισματώνοντας τη σιχασιά για τον φασισμό. Σήμερα, να μιλήσεις ή να γράψεις για έγκλημα του ΣΥΡΙΖΑ στην Παιδεία και στο Σκοπιανό ή για ξιπαομένη μίμηση του «προοδευτικού» μηδενισμού από τη Ν.Δ., δεν στοιχίζει τίποτα. Θα διαβαστεί η γραφή σου, θα παρακαμφθεί σαν «υπερβολή», θα ξεχαστεί.

Σύμβολο της συντελεσμένης στην ελλαδική κοινωνία, μετά τη μεταπολίτευση, ανήκευτος βλάβης, η εικόνα, ναι, των μαθητικών παρελάσεων: Από το Δημοτικό κιόλας Σχολείο αυτονόητη η ακοινωνησία, η ανεξαρτητοποίηση του κάθε εγώ: Αδύνατο να συντονιστούν χέρια και πόδια, πώς να συντονιστούν προθέσεις και στόχοι; Μπολούκ-ασκέρ. Μας φαντάζει και «προοδευτικό»: Να μη «στρατώνονται» τα παιδιά!

Συνδιαμορφωτής και συνυπεύθυνος

Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

«**Τ**υχόν ανάδειξη του κ. Οζερσάι ως ηγέτη της Τ/κ κοινότητας θα είναι πολύ αρνητική εξέλιξη σε ό,τι αφορά τις προοπτικές επίλυσης του Κυπριακού, καθώς διαφωνεί με τη λύση ΔΔΟ», δήλωσε με έντονο ύφος ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Χριστοδουλίδης.

Την ίδια στιγμή βέβαια συμφώνησε πλήρως με το κοινωνικό χαρακτήρα δέιπνο που είχε ο ΠτΔ με τον κ. Οζερσάι, δηλαδή με την «αρνητική εξέλιξη», λέγοντας ότι δεν έγινε η οποιαδήποτε συζήτηση για Κυπριακό, νομιζόμενος ότι απευθύνεται σε αμνοερίφια. Έντεχνα προσπέρασε το γεγονός ότι η συνάντηση αυτή κρατήθηκε μυστική και το ότι αν δεν την αποκάλυπταν στα Κατεχόμενα δεν θα γινόταν ποτέ γνωστή.

Ακόμα στην προσπάθειά του να υπεραμυνθεί της ενέργειας του ΠτΔ άφησε αιχμές και για άλλους πολιτικούς αρχηγούς που είχαν παρόμοιες συναντήσεις, παρα-

**Είναι δυστυχώς μέρος του «τσουνάμι» εξέλιξε-
ων για τις οποίες ενώ ο
Αβέρωφ Νεοφύτου μας
προειδοποιούσε και κά-
ποιοι τον χλεύαζαν,
αποκαλώντας τον κιν-
δυνολόγο, ο ΥΠΕΞ σφύ-
ριζε αδιάφορα.**

γνωρίζοντας το γεγονός ότι άλλη η βαρύτητα του ΠτΔ και άλλη του οποιοδήποτε αρχηγού πολιτικού κόμματος. Και ενώ ο ΥΠΕΞ ήθελε να μας πείσει ότι δεν έγινε καμία συζήτηση και ότι μίλησαν περί ανέμων και υδάτων, ο Οζερσάι δήλωσε: «Τέτοιου είδους συναντήσεις είναι πολλές φορές πιο ωφέλιμες απ' ό,τι οι επίσημες συναντήσεις. Υπάρχουν νέες ιδέες στο Κυπριακό και είναι καλό αυτές να συζητούνται», αφήνοντας να εννοηθεί ότι με τον ΠτΔ συζητήσαν τις νέες ιδέες για τη μορφή λύσης του Κυπριακού.

Σίγουρα θετικό το γεγονός ότι ο ΥΠΕΞ αναγνωρίζει, έστω και εκ των υστέρων, ότι η απομάκρυνση Ακιντζί θα είναι αρνητική εξέλιξη. Όμως την ίδια ώρα φαίνεται ο ΠτΔ να έχει άλλη άποψη. Τις προάλλες σε παρατήρηση δημοσιογράφου ότι και το κατοχικό καθεστώς φαίνεται να είναι εναρμονισμένο στο πώς αντιμετωπίζει τις εξελίξεις σε σχέση με τα όσα κάνει η Άγκυρα, ο πρόεδρος της Δημοκρατίας διερωτήθηκε: «πότε δεν ήταν;». Κατά τον ΠτΔ ο κ. Ακιντζί πάντα ήταν συνταγμασμένος με τις θέσεις της Τουρκίας, ενώ κατά τον ΥΠΕΞ η αποχώρησή του από την «προεδρία» του ψευδοκράτους θεωρείται αρνητική εξέλιξη στις προσπάθειες λύσης του Κυπριακού.

Διγλωσσία ή παρερμηνεία δηλώσεων; Διαφωνία μεταξύ ΠτΔ

και ΥΠΕΞ ή γλωσσικό λάθος;

Όσον αφορά την προτίμηση του κ. Χριστοδουλίδη προς το πρόσωπο του Τ/κ ηγέτη, ειλικρινής ή όχι, ήλθε πολύ αργά. Όπως όλα δείχνουν από τον Απρίλιο του 2020 ο Μουσταφά Ακιντζί δυστυχώς θα αποτελεί παρελθόν.

Μετά το ναυάγιο του Κραν Μοντάνα οι προσπάθειες της Άγκυρας για περιθωριοποίηση του Τ/κ ηγέτη ήταν εντονότερες. Όλοι θυμούνται τη δημόσια διαφωνία του με τον Τούρκο ΥΠΕΞ, ο οποίος εισηγήθηκε ότι θα πρέπει να εξεταστούν και άλλες μορφές λύσης, εννοώντας λύση δύο κρατών ή συνομοσπονδίας. Βέβαια εκτός της Άγκυρας και οι δικές μας πολιτικές σκοπέιχαν την αποδόμηση του Τ/κ ηγέτη. Και τι δεν του καταλογίζαμε. Ανεξαρτήτως αν παραμένει πιστός στην επαπένωση της πατρίδας μας στο πλαίσιο μια διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας και ορθώνει το ανάστημά του απέναντι στις τουρκικές διχοτομικές μεθοδεύσεις, εγκάθετο και πόνι της Άγκυρας τον αποκαλούμε.

Μπορεί ο Νίκος Χριστοδουλίδης να μην ήταν ο πρωτεργάτης της προσπάθειας παραγκωνισμού του Τ/κ ηγέτη, αλλά σίγουρα συμμετείχε. Όσο και να θέλει εκ των υστέρων να διαχωρίσει τη θέση του, υπήρξε μέρος αυτής της μεθόδευσης και δυστυχώς δεν πείθει. Όπως όλα δείχνουν τον Απρίλιο του 2020 θα έχουμε απέναντί μας έναν νέο ηγέτη, που συνταυτίζεται πλήρως με τις προσπάθειες της Άγκυρας για οριστικό διαμελισμό της πατρίδας μας. Θα έχουμε τον Κουντρέτ Οζερσάι. Δυστυχώς για μας θα έχουμε μπροστά μας έναν νέο Ραούφ Ντενκτάς ή έναν μοντέρνο Έρογλου.

Το φαινόμενο Οζερσάι θα σημαίνει και το τέλος εποχής για το εθνικό θέμα και την απαρχή μιας καταστροφικής πορείας για τη μαρτυρική μας πατρίδα. Όμως τέτοια φαινόμενα δεν είναι τυχαία. Δεν είναι απρόβλεπτα καιρικά φαινόμενα, αλλά τα αποτελέσματα των δικών μας μεταλλάξεων και παλινδρομήσεων, των νεοφανών ιδεών, των ανέφικτων κόκκινων γραμμών και των πολιτικών της φουστανέλας και των προτάξεων.

Είναι δυστυχώς μέρος του «τσουνάμι» εξελίξεων για τις οποίες ενώ ο Αβέρωφ Νεοφύτου μας προειδοποιούσε και κάποιοι τον χλεύαζαν, αποκαλώντας τον κινδυνολόγο, ο ΥΠΕΞ σφύριζε αδιάφορα.

Συνεπώς τα «μαύρα δάκρια» που τώρα «χύνει» ο Νίκος Χριστοδουλίδης για την πιθανή εκλογή Οζερσάι, δυστυχώς αποδεικνύονται κροκοδείλια. Είτε του αρέσει είτε όχι, ως συνδιαμορφωτής των

αίων και συνυπεύθυνος. Κάτι που θα βρει μπροστά του, αν κάποτε επιχειρήσει περαιτέρω πολιτική ανέλιξη.

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου είναι ειδικός προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Πιστοί λαμβάνουν μέρος στη λιτανεία του Corpus Christi στην πόλη Witow της Πολωνίας.

Το μυστικό του Βενιαμίν

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Ποτέ άλλοτε στην ιστορία του Κυπριακού, δεν συσσωρεύτηκαν τόσα πολλά σε τόσο λίγο χρονικό διάστημα. Μηνδέν συνομιλίες, ερευνητικές γεωτρήσεις από την Τουρκία, αναφορές σε άνοιγμα της περικόλειστης πόλης της Αμμοχώστου, δηλώσεις, συμπεράσματα, ψηφίσματα. Πίσω από τη νέα φάση του κυπριακού αδιεξόδου, οι πρωταγωνιστές καταθέτουν τις υπογραφές τους:

Ο Ν. Αναστασιάδης οδήγησε τις διακοινοτικές συνομιλίες σε πλήρες αδιέξοδο. Εγκατέλειψε το 2017 το σημαντικό πλαίσιο λύσης με το όνομα «Πλαίσιο Γκουτιέρες». Έκτοτε με διάφορες μαγιούρες σαμπόταρι κάθε σενάριο για επανέναρξη των συνομιλιών. Ο λόγος που σήμερα δεν διεξάγονται συνομιλίες είναι το γεγονός πως ουδείς στον ΟΗΕ γνωρίζει τι θέλει και εξαιτίας αυτού η κ. Λουτ δεν συγκαλεί συνομιλίες. Με βάση τη θεωρία των παιγνίων, προφανώς εκτιμά ότι θα του βγει η υπόθεση με το φυσικό αέριο και έτσι θα αντικαταστήσει τις επιπτώσεις από τη «μη λύση», με τις έρευνες και τα οφέλη από τα κοιτάσματα φυσικού αερίου. Πού βασίζει αυτήν την αιθεροβάμου σκέψη του; Μάλλον στην επιρροή που, εσχάτως, ασκεί πάνω του ο Β. Νετανιάχου. Εκτιμά ότι έχει καλύψει τα νώτα του με τη στήριξη του εβραϊκού λόμπι, θεωρώντας ότι αυτό εξυπηρετεί τη «νέα στρατηγική» του...

Ο ισραηλινός πρώην υπουργός Β. Νετανιάχου εισήλθε εσχάτως στην «περίηγηση» του Κυπριακού. Η συνεργασία Κύπρου-Ισραήλ στο πλαίσιο διάφορων «τριμερών» συναντήσεων, έδωσε χαμόγελα στη Λευκωσία. Τα χαμόγελα, ωστόσο, δεν μπορούν να κρύψουν την ουσία, ότι το Ισραήλ ήταν και παραμένει ένας επιθετικός αντιπαλος της ομοσπονδιακής λύσης στο Κυ-

**Η «μυστική» συνάντη-
ση/δέιπνο Αναστασιάδη
με τον Οζερσάι στις 4
Ιουνίου, είχε ως κύριο
πίατο τον παραγκωνι-
σμό Ακιντζί και την προ-
ώθηση της λύσης των
«δύο κρατών» εντός Ε.Ε.**

πριακό, όπως την προνοούν τα ψηφίσματα του ΟΗΕ. Λύση σημαίνει εξομάλυνση της κατάστασης στην Ανατολική Μεσόγειο, μη λύση σημαίνει εμπόδια στην τουρκική εξωτερική πολιτική. Το Τελ Αβίβ επιθυμεί μια κατάσταση πραγμάτων ως έχει διαμορφωθεί σήμερα για να προωθή τη διπλή πολιτική του στο νησί: επενδύσεις και απ' ευθείας αεροπορική σύνδεση με το τουριστικό χωριό Βοκολίδα στην κατεχόμενη Κύπρο, ταυτόχρονα επαφές ελεγχόμενου χαρακτήρα με τη Λευκωσία και την Αθήνα. Στη Βοκολίδα οι επενδύσεις, τα ξενοδοχεία και οι υποδομές. Στους Ε/κ, μερικές πληροφορίες για τα τεκταίνοντα στην κυπριακή ΑΟΖ με ολίγη γαρνιτούρα, από κατά φαντασία «γιγαντισμό»! Το εβραϊκό λόμπι, όπως είναι πασίγνωστο, δουλεύει μόνο για το Ισραήλ και παρεμπιπτόντως μπορεί να δίνει κάτι στη Λευκωσία, όπως μερικές μεσοβαρθείς για συναντήσεις με αξιωματούχους στην Ουάσινγκτον, φτάνει αυτές να μην επιπράζουν τη «διπλή» τακτική του στο Κυπριακό.

Στόχος κάθε «τριμερούς» (Ισραήλ, Κύπρος, Ελλάδα) ήταν η δημιουργία μιας άτυπης συνεργασίας με αβέλωτο στόχο τον αποκλεισμό της Τουρκίας από τις διαβουλεύσεις γύρω από τους αγωγούς. «Ευγενής»,

πλιν ανεδαφικός στόχος, καθότι η Λευκωσία έχει «θεοποιήσει» τη σημασία του εβραϊκού λόμπι, και έχει υποτιμήσει την ικανότητα της Τουρκίας να υλοποιεί τις δικές της αποφάσεις. Το ζήτημα του διαμοιρασμού των εσόδων από το φυσικό αέριο παραμένει ένα (ακόμα) ακαθή που προκαλεί ρωγμές και εντάσεις. Το κεφάλαιο αυτό είχε κλείσει με σχετική σύγκλιση στις συνομιλίες ανάμεσα στον Δ. Χριστόφια και τον Μ. Α. Ταλάτ: τα έσοδα από την εκμετάλλευση του φυσικού αερίου θα πηγαίνουν στην ομοσπονδιακή Κεντρική Τράπεζα, και στη συνέχεια για τις ανάγκες των δύο πολιτειών, σε ποσοστό 80% στην Ε/κ και το 20% στην Τ/κ πολιτεία. Αυτή η σύγκλιση ακρωτηρώθηκε με τις μαγιούρες Αναστασιάδη για να κάνει συνομιλίες από «μυθική» βάση.

Στο εσωτερικό της Τ/κ κοινότητας εξελίσσεται η μάχη για την επόμενη ημέρα. Ο Μ. Ακιντζί, δείχνοντας μια σπάνια, για κύπριο πολιτικό, ηγετικότητα, παραμένει συνεπής υποστηρικτής της ομοσπονδιακής λύσης. Εσχάτως παράξενες συμμαχίες εξελίσσονται με στόχο την αποδόμηση του, ενόψει των εκλογών για την ηγεσία της Τ/κ κοινότητας τον Απρίλιο του 2020. Η «μυστική» συνάντηση/δέιπνο του Ν. Αναστασιάδη με τον Κουντρέτ Οζερσάι «υπερ» των Τ/κ στις 4 Ιουνίου (που είδε το φως της δημοσιότητας στις 18 Ιουνίου), είχε ως κύριο πιάτο τον παραγκωνισμό Ακιντζί και την προώθηση της λύσης των «δύο κρατών» εντός Ε.Ε. Η Άγκυρα σχολίασε θετικά τη συνάντηση, άλλωστε, ευνοεί την αλλαγή στην ηγεσία των Τ/κ, επειδή ότι ο Μ. Ακιντζί είναι «ξεροκέφαλος», σε αντίθεση με τον «ενέλικτο» Κ. Οζερσάι.

Η Τουρκία με την ερευνητική δραστηριότητα του «Φατίχ» και

του «Γαβούζ» επιχειρεί γεωτρήσεις στην ΑΟΖ της Κύπρου, επιφέροντας κτύπημα στον αδύναμο κρίκο της «τριμερούς». Οι πιο πάνω έρευνες δείχνουν ότι έχει χαθεί η κοινή λογική: η λύση του Κυπριακού προηγείται και τα άλλα έπονται σε συνθήκες σταθερότητας και συνεργασίας. Υπάρχει κανείς που δεν μπορούσε να προβλέψει τις ενέργειες της Τουρκίας με τη διαπραγματεύση για την επίλυση του Κυπριακού κυριολεκτικά στη στρατόσφαιρα; Υπάρχει κανείς που να μη διάβαζε τις αλληπάλληλες δηλώσεις του εκπροσώπου Τύπου του τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών επί του συγκεκριμένου;

Ο Ν. Αναστασιάδης άλλαξε τη φυσική ροή των πραγμάτων (επίλυση, σταθεροποίηση, αξιοποίηση φυσικού αερίου) και σήμερα η Κύπρος πληρώνει βαρύτατο τίμημα: διπλή διχοτόμηση στο έδαφος και στη θάλασσα. Ποιος Ε/κ πολιτικός –με ελάχιστες εξαιρέσεις– προέβλεψε εξελίξεις, καθοδήγησε πολιτικές και πέτυχε έναν σημαντικό στόχο; Οι, κατά κανόνα, Επιμηθείς καταγγέλλουν, για να κρύψουν τη γύμνια τους. Με ελάχιστη αξιοπιστία εκτός, αλλά με συγκεντρωτισμό και έλεγχο των ειδήσεων εντός, επιχειρούν να εγκλωβίσουν την κοινή γνώμη στο «αφήγημα» μιας (ακόμα) «ηρωικής» ήττας των Ε/κ.

Ο Ε. Βενιζέλος διάβασε (1931) την Ε/κ ελίτ με μοναδική ακρίβεια. Γι' αυτό μας προτείνει: «η φρόνησις, η διορατικότης, η επαφή με την πραγματικότητα, ιδού τι θα μας βοηθήσει θετικά να επανορθώσωμεν ό,τι είναι επανορθώσιμον...». Όσοι αμφιβάλλουν για τη σημασία της ρήσης αυτής του Ε. Βενιζέλου, μπορούν να δουν τη Βοκολίδα. Ωφελει τη «φρόνηση», και κυρίως, τη «διορατικότητα»...

www.larkoslarkou.org.cy

Προεδρικός πανικός μπροστά στην πολυμέτωπη τουρκική επίθεση

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ**

Η συνάντηση Αναστασιάδη – Οζερσάι αποτελεί έκφραση του διαφαινόμενου πανικού του ΠτΔ μπροστά στην πολυμέτωπη επίθεση της Τουρκίας. Η τουρκική επίθεση άρχισε μετά το Κραν Μοντάνα και γίνεται ταυτόχρονα σε ξηρά και θάλασσα. Στην ξηρά έχουμε ανάμεσα στα άλλα την προσπάθεια για αλλαγή των όρων εντολής της UNFICYP και τα πρώτα βήματα για άνοιγμα της Αμμοχώστου και την εκεί εγκατάσταση των Ε/κ κατοίκων της υπό Τ/κ διοίκηση.

Στη θάλασσα, εκτός από τις συνεχείς έρευνες του «Μπαρμπαρός» εντός της οριοθετημένης κυπριακής ΑΟΖ, έχουμε και την εν εξέλιξη γεώτρηση του «Φατίχ» δυτικά της Πάφου και εντός της μη οριοθετημένης ΑΟΖ. Αναμένεται να ακολουθήσει

δεύτερη γεώτρηση με το πλωτό γεωτρήσιμο «Γαβούζ» αυτή τη φορά στον κόλπο της Αμμοχώστου και εντός της κυπριακής υφαλοκρηπίδας. Προηγήθηκε η επίσημη παρουσίαση των χαρτών Ακάρ σε Ευρωπαίους πρέσβεις στην Άγκυρα με τους οποίους η Τουρκία διεκδικεί πλέον το 50% της ΑΟΖ Ανατολικής Μεσογείου. Η τουρκική προσέγγιση της κυβέρνησης της Τρίπολης της διασπισμένης Λιβύης, με στόχο το μοίρασμα των μεταξύ τους θαλασσών και σε βάρος της Ελλάδας, είναι ένα απτό παράδειγμα της υλοποίησης αυτού του σχεδιασμού. Παράλληλα, η Τουρκία προέβη σε δραστηριότητα ενίσχυση των κατοχικών στρατιωτικών δυνάμεων της στην Κύπρο με 42 γερμανικής κατασκευής άρματα Leopard 2A4 και 77 Α/Κ πυροβόλα τουρκικής κατασκευής

**Η Τουρκία επιχειρήσε να
τρομοκρατήσει τον ΠτΔ
και να τον οδηγήσει είτε σε
λύση 2 κρατών είτε σε δημιουργία μιας νέας κατά-
στασης πραγμάτων εννοϊ-
κότερης για την ίδια από
την παρούσα με ή χωρίς
τη συναίνεση των Ε/κ.**

των 155 χιλιοστών. Ανακοίνωσε, επίσης, σχέδια για δημιουργία «κυρίαρχης» αεροναυτικής βάσης στην περιοχή Λευκονοϊκού - Μπιογάζιου. Με όλες αυτές τις κινήσεις η Τουρκία επιχειρήσε να τρομοκρατήσει τον ΠτΔ και να τον οδηγήσει είτε σε

λύση 2 κρατών είτε σε δημιουργία μιας νέας κατάστασης πραγμάτων ευνοϊκότερης για την ίδια από την παρούσα με ή χωρίς τη συναίνεση των Ε/κ.

Η πρόσκληση Αναστασιάδη προς τον εδώ εκπρόσωπο της Τουρκίας Οζερσάι δείχνει ότι πέτυχε, μερικώς τουλάχιστον, τον στόχο της. Σε ό,τι αφορά το κυπριακό ενεργειακό πρόγραμμα η Τουρκία επιμένει είτε σε αναστολή του είτε σε αποδοχή της πρότασης Έρογλου του 2011 για συνδιαχείριση μέσω δικαιοδικής επιτροπής. Η επιλογή του στόχου γεωτρήσεων δυτικά της Πάφου έγινε γιατί εκεί η περιοχή είναι μη οριοθετημένη και εμπίπτει στην περιοχή που η ίδια διεκδικεί ως δική της υφαλοκρηπίδα με βάση τις συντεταγμένες που από καιρό κατέθεσε στον ΟΗΕ και το γεγονός ότι η ίδια

έχει μεγάλη ακτογραμμή στην Ανατολική Μεσόγειο. Σε ό,τι αφορά το σχεδιαζόμενο άνοιγμα της Αμμοχώστου αυτό υπηρετεί πολλαπλές στοχεύσεις. Ανάμεσα σε αυτές είναι η μερική επίλυση του εδαφικού και του περιουσιακού, η διάσπαση των Ε/κ και η αντίστοιχη πίεση προς τον ΠτΔ, αλλά και η ενίσχυση των «προεδρικών» φιλοδοξιών του Κουντρέτ Οζερσάι.

Κάτω από το βάρος όλων των πιο πάνω και πιθανώς και υπό το κράτος του πανικού ο ΠτΔ κινήθηκε και με δική του πρωτοβουλία προσκάλεσε τον κ. Οζερσάι σε μυστικό δέιπνο όπου τέθηκαν όλα στο τραπέζι. Ένδειξη του πανικού, της πολιτικής μοναξιάς του ΠτΔ και της ισχυρής αίσθησής του ότι κατέχει όσο κανένας το Κυπριακό ήταν και η εκεί παρουσία του ίδιου απέναντι

σ' έναν αξιωματούχο του παράνομου Τ/κ κράτους και όχι τον ηγέτη της Τ/κ κοινότητας. Σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική αυτού του είδους οι πολύ ευαίσθητες από άποψη πρωτοκόλλου συναντήσεις γίνονται διά έμπιστων αντιπροσώπων των δύο πλευρών, όπως για παράδειγμα με τους επικεφαλής των μυστικών υπηρεσιών ή κάποιους έμπιστους πρώην πρέσβεις. Πέραν από το άστοχο της εκεί παρουσίας του ο ΠτΔ βιάστηκε να κάνει τη συνάντηση, μη αναμένοντας τα αποτελέσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, αλλά και εκείνα της καθοριστικής για την περιοχή μας συνάντησης Ερντογάν –Τραμπ στα τέλη Ιουνίου.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος και διετέλεσε γραμματέας των Γεωστρατηγικού Συμβουλίου 2014-2018.

Αξιος ο Νεκτάριος για νέος μητροπολίτης

Ο πρώην Κιτίου Χρυσόστομος μιλάει για την απόφαση παραίτησής του, το μέλλον της περιφέρειάς του και τον αρχιεπίσκοπο

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Για όλους και για όλα μιλάει ο μητροπολίτης Χρυσόστομος, πρώην Κιτίου, στη συνέντευξή του στην «Κ». Μερικές μέρες μετά την παραίτησή του αποκαλύπτει πως η παραίτηση που έγινε αποδεκτή δεν ήταν η μοναδική που είχε υποβάλει στην Ιερά Σύνοδο. Ο ιεράρχης ουσιαστικά τοποθετείται θετικά στην προοπτική ο επίσκοπος Αρσινόης να είναι διάδοχός, ενώ ενδιαφέρουν έχουν οι απόψεις του για τον αρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο. **—Γιατί ο μητροπολίτης Χρυσόστομος τέως Κιτίου επέλεξε την οικειοθελή παραίτηση;**
— «Καιρός παντί πράγματι», (Κάθε πράγμα πρέπει να γίνεται στον κατάλληλο χρόνο). Το αν δεν συνέβη προηγουμένως, συνέβη πριν από πάρα πολλά χρόνια, δεν σημαίνει όταν έχεις αγάπη για έναν λαό τον οποίο ο Θεός σε εμπιστεύτηκε να ποιμάनेis, όταν δεις ότι οι δυνάμεις σου εξαντλούνται, και όταν πιστεύεις ότι ένας νεότερος, με καινούργιες ιδέες, με πιο πολλές δυνάμεις μπορεί να ποιμάνει καλύτερα αυτόν τον λαό, γιατί να μην το πράξεις. Αν πραγματικά αγαπάς το ποίμνιό σου, τότε προηγείται η αγάπη προς τον λαό. Θα σας πω κάτι που συνηθίζω να λέω. Αγάπη χωρίς θυσία δεν είναι αγάπη. Η παραίτηση από έναν Θρόνο πιστεύω ότι είναι μια θυσία, αλλά για το καλό και την αγάπη αυτού του λαού.

—Μέχρι σήμερα η λογική ήταν ότι ο επίσκοπος πεθαίνει στον Θρόνο ή στην εξορία. Τι άλλαξε;
— Αυτό είχα πει εγώ παλαιότερα, όταν ο προηγούμενος αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Α΄ βρισκόταν σε πολύ δύσκολη κατάσταση. Ναι, και με ρώτησαν πολλοί από τους αδελφούς, και τους απάντησα ναι, εκτός εάν παραιτηθεί. Δεν μπορούν οι άλλοι να τον εξαναγκάζουν να παραιτηθεί, αυτό είναι το πιστεύω μου ανεξαρτήτως τι συνέβη και δεν σχολιάζω την απόφαση της τότε Συνόδου να απομακρύνει τον προηγούμενο αρχιεπίσκοπο. **—Είσαστε αντίθετος με τις τότε αποφάσεις;**
— Ναι. Εγώ πίστευα, τότε, ότι στην κρίσιμη κατάσταση που βρισκόταν ο αρχιεπίσκοπος έπρεπε

να είμαστε δίπλα στο κρεβάτι του πόνου του και να προσευχόμεθα και να ζητούμε τις ευχές του, παρά να ζητούμε την απομάκρυνσή του. **—Πότε σας πέρασε για πρώτη φορά από το μυαλό να παραιτηθείτε;**
— Είναι γεγονός ότι είχα υποβάλει και πάλι παραίτηση στη Σύνοδο και δεν έγινε αποδεκτή. **—Πότε έγινε αυτό;**
— Ένα με ενάμιση χρόνο πριν, αλλά αυτό δεν μου προκάλεσε καμία αναστολή και ανακοπή της ιδέας μου για να προσφέρω τον Θρόνο σε κάποιο νεότερο, με καινούργιες ιδέες με περισσότερες δυνάμεις και αν εξαρτάται από μένα, εγώ θα τον βοηθώ, αν εκείνος θέλει. **—Πιστεύετε πως η απόφασή σας, δημιουργεί προηγούμενο εντός της Συνόδου για ιεράρχες οι δυνάμεις των οποίων εξασθενούν;**
— Εναπόκειται εις τους ίδιους. Ο

“
Δεν μπορούν οι άλλοι να τον εξαναγκάζουν να παραιτηθεί, ανεξαρτήτως τι συνέβη και δεν σχολιάζω την απόφαση της τότε Συνόδου να απομακρύνει τον προηγούμενο αρχιεπίσκοπο.

μακαριότατος στη Σύνοδο της περασμένης Τετάρτης, μετά την υποβολή της παραίτησέας μου είπε. «Σας ευχαριστούμε Άγιε Κιτίου για αυτό που κάνετε, για την πράξη σας που θα μείνει ιστορική και που δείχνει σε όλους μας τον δρόμο» και είπε πως όλοι θα πρέπει να προβληματιστούν, όταν αισθανθούν ότι δεν μπορούν να προσφέρουν, αυτό που θέλουν να προσφέρουν, να δίνεται τόπος στα νιάτα. **—Είστε εκ των παλαιότερων Συνοδικών και γνωρίζετε χρόνια τον αρχιεπίσκοπο. Πιστεύετε ότι τα λόγια του προδιαγράφουν ενδεχόμενες μελλοντικές του κινήσεις παρόμοια με την δική σας;**

Ο παραιτηθείς Ιεράρχης στη συνέντευξή του στην «Κ» αποκάλυψε πως η παραίτησή του την περασμένη εβδομάδα ήταν η δεύτερη που είχε υποβάλει στην Ιερά Σύνοδο. Η πρώτη πριν από ενάμιση χρόνο, όπως είπε, δεν έγινε αποδεκτή.

— Αυτό θα πρέπει να ερωτήσετε τον ίδιο. Άλλωστε απ' ό,τι θυμάμαι, ο ίδιος δήλωσε πως θέλει να ολοκληρώσει την ανέγερση του καθεδρικού ναού και την Ιερατική Σχολή. Από εκεί και πέρα το τι θα κάνει είναι στην απόλυτη κρίση του. **—Μπορεί να σας έχει εκμυστηρευθεί οτιδήποτε ή εσείς να έχετε αντιληφθεί κάτι περισσότερο.**
— Κανένας δεν έχει το δικαίωμα να επέμβει στις σκέψεις και στις μελλοντικές ενέργειες οποιούδήποτε, όσο καλός φίλος και συνεργάτης και αν είναι. Είναι δικαίωμά του. Εγώ σας λέω απλώς τι έχει πει ο ίδιος ο μακαριότατος εις την Ιερά Σύνοδο.

—Μετά την παραίτησή σας, αποκαλύφθηκε πως υπάρχει μια σύμπτωση απόψεων, μετά από πολύ καιρό, μεταξύ αρχιεπισκόπου και μητροπολίτη Μόρφου.
— Όλα τα μέλη της Ιεράς Συνόδου αποδέχθηκαν την παραίτησή μου και σχεδόν με τα ίδια λόγια που είπα και ο Μόρφου, ο οποίος με συγκίνησε, γιατί όταν του δόθηκε ο λόγος γέμισαν τα μάτια του και η φωνή του δεν έβγαине. Βεβαίως κατάλαβα, γιατί ο Άγιος Μόρφου είναι παιδί πνευματικό δικό μου. **—Παρά τις μεταξύ σας διαφορετικές απόψεις.**
— Έστω και αν είναι διαφορετικές, γιατί μέσα από τις διαφορετικές

απόψεις μπορεί να καταλήξεις στη σωστή σύνθεση απόψεων. **—Η παραίτησή σας εκ των πραγμάτων δημιουργεί διαδοχικό ζήτημα. Ποια είναι τα προσόντα που πρέπει να έχει ο διάδοχός σας;**
— Θα σας απαντήσω με τα ίδια λόγια που είπα στην Ιερά Σύνοδο, υποβάλλοντας την παραίτησή μου. «Για αυτό σας παρακαλώ και πάλι να δεχθείτε την απόφασή μου, αυτή και προσευχηθείτε μαζί μου ο Θεός διά του λαού της Μητροπόλεως Κιτίου και της τιμίας ψήφου σας να επιλέξει άξιο νέο μητροπολίτη Κιτίου που θα συνεχίσει να ποιμαίνει το αγαπημένο μου ποίμνιο και θα

Λαμπρή περίοδος
— Είστε 46 χρόνια ιεράρχης. Η περίοδος πριν και την εκλογή του αρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Β΄ ήταν μια από τις δυσκολότερες για την Εκκλησία;
— Η κάθε περίοδος έχει την δική της ιστορία και η ιστορία αποτυπώνει τα έργα του καθενός. Είτε καλά είτε κακά. Δεν υπήρξε ποτέ διχόνοια. Άλλο η φιλοδοξία του καθενός και άλλο η διχόνοια. **—Σε εκείνη τη δύσκολη περίοδο για την Εκκλησία της Κύπρου, η επιλογή του νυν Αρχιεπισκόπου ήταν η κατάλληλη;**
— Χαίρομαι και έχω ήσυχη τη συνείδησή μου, γιατί πρωτοστάτησα για να γίνει αρχιεπίσκοπος. **—Αποχωρείτε από τα διοικητικά.**
— Δεν εγκαταλείπω όμως τη Μητρόπολη και τον λαό.. **—Ζήσατε την Εκκλησία της Κύπρου από το 1974 και μετά, σε τι κατάσταση είναι σήμερα;**
— Αν με ρωτάτε για την περίοδο του Αρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Β΄ είναι μια λαμπρή περίοδος για την Εκκλησία της Κύπρου, γιατί δεν θα αναφερθώ μόνο στον νέο καθεδρικό ναό, δεν θα αναφερθώ μόνο στη Θεολογική Σχολή, αλλά πάνω απ' όλα είναι η ομόνοια και η συνεργασία όλων των αδελφών αυτά τα χρόνια και εύχομαι να συνεχιστεί.

το οδηγήσει σε νομές σωτηρίας». Αυτό λέει τα πάντα. **—Ο επίσκοπος Αρσινόης Νεκτάριος, γέννημα θρέμμα της Μητροπόλεως Κιτίου, θα μπορούσε να είναι άξιος διάδοχός σας;**
— Εάν το θέλημα του Κυρίου είναι να γίνει ο Αρσινόης, έχει το οποιοδήποτε δικαίωμα ο μητροπολίτης Κιτίου να αρνηθεί; Αντίθετα εγώ θα χαρώ γιατί είναι ένα πνευματικό μου παιδί, τον ξέρω, είναι άξιος ιεράρχης και αν αναλάβει το έργο του νέου μητροπολίτη Κιτίου εγώ θα είμαι ευτυχημένος. Δεν σημαίνει όμως ότι μπορώ να αρνηθώ εάν ο Θεός, η Σύνοδος και ο λαός επιλέξουν άλλον, θα συνεργαστούμε με αυτόν.

Ανακοίνωση

Λόγω των αναφορών που έγιναν στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ελέγχου, η ΚΕΔΙΠΕΣ (Κυπριακή Εταιρεία Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων) διευκρινίζει τα ακόλουθα σε σχέση με τα θέματα που συζητήθηκαν:

Η Altamira Asset Management (Cyprus) Ltd είναι από την αρχή του 2018 ο διαχειριστής των χορηγήσεων που έχουν καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών και των ακινήτων που δεν αφορούν σε ίδια χρήση όπως έχει αναφερθεί σε ανακοινώσεις και σημειώματα προς την Βουλή των Αντιπροσώπων. Η συμφωνία δεν έχει διαφοροποιηθεί μέχρι σήμερα. Σημαντική διαφοροποίηση επήλθε φυσικά σε σχέση με την περίμετρο του υπό διαχείριση χαρτοφυλακίου αφού οι ανάγκες της ΚΕΔΙΠΕΣ για ίδιας χρήσης ακίνητα έχουν πλέον περιοριστεί σημαντικά.

Η διαχείριση ακινήτων μέσω της Altamira ακολουθεί συγκεκριμένη πολιτική που καλύπτει ολόκληρο το χαρτοφυλάκιο των ακινήτων - τόσο του υφιστάμενου όσο και νέων ακινήτων που αποκτούνται έναντι χρέους. Η εν λόγω πολιτική και διαδικασίες διασφαλίζουν ίση μεταχείριση όλων των ενδιαφερομένων για αγορά ακινήτων και για κάθε πώληση υπάρχουν αρχειοθετημένες και διαθέσιμες για έλεγχο όλες οι σχετικές ενέργειες και αποφάσεις.

Θα πρέπει να αναφερθεί επίσης ότι οι αποφάσεις και συμφωνίες για εφαρμογή εθελοντικής φύσης Σχεδίου Αποχώρησης και η εθελοντική μεταφορά υπαλλήλων στην Ελληνική Τράπεζα δημιούργησαν πρωτόγνωρες προκλήσεις ειδικά στα αρχικά στάδια λειτουργίας της ΚΕΔΙΠΕΣ αλλά και υποχρεώσεις έναντι των Συντεχνιών τις οποίες η ΚΕΔΙΠΕΣ όφειλε να τιμήσει.

Σήμερα εργοδοτείται σε προσωρινή βάση αριθμός υπαλλήλων οι οποίοι επέλεξαν να αποχωρήσουν με το Σχέδιο Εθελούσιας Αποχώρησης αλλά τους ζητήθηκε να παραμείνουν λόγω της εμπειρίας και τεχνογνωσίας τους για μια μεταβατική περίοδο για κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών. Ο αριθμός των εν λόγω υπαλλήλων ο οποίος τον Σεπτέμβριο του 2018 με τη διάσπαση της πρώην Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας ανερχόταν σε 92 έχει μειωθεί σήμερα σε 26. Αντίστοιχα η Ελληνική Τράπεζα ζήτησε την παραμονή 302 υπαλλήλων που σταδιακά μειώθηκαν σε 8. Η τεκμηρίωση για κάθε άτομο είναι στην διάθεση του Γενικού Ελεγκτή στα πλαίσια του σχετικού ελέγχου. Βρίσκεται σε εξέλιξη μελέτη από εξειδικευμένο οίκο η οποία καλύπτει τα θέματα δομής, στελέχωσης και αρμοδιοτήτων της ΚΕΔΙΠΕΣ βάσει της οποίας θα ληφθούν και οι ανάλογες αποφάσεις.

Όσο αφορά το αίτημα του Ελεγκτή της Δημοκρατίας για παραχώρηση στοιχείων που αφορούν πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα, μετά τη σχετική γνωμάτευση της Γενικής Εισαγγελίας, η ΚΕΔΙΠΕΣ θα συνεργαστεί πλήρως παρέχοντάς του όλα τα απαιτούμενα στοιχεία που βρίσκονται στην κατοχή της.

Η ΚΕΔΙΠΕΣ, στα πλαίσια της διαφάνειας, δημοσιεύει σε τριμηνιαία βάση τα αποτελέσματα διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων της πρώην Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας παρέχοντας λεπτομέρειες για τις πηγές εσόδων, τις δαπάνες και τα αποτελέσματα του Διαχειριστή. Το τελευταίο Δελτίο Τύπου εκδόθηκε στις 5/6/2019 για τα αποτελέσματα διαχείρισης μέχρι 31/3/2019 και βρίσκεται αναρτημένο στην ιστοσελίδα της ΚΕΔΙΠΕΣ.

Ο Δικωμίτης πρόεδρος της Δημοκρατίας

Ο Δημήτρης Χριστόφιας μέσα από τα μάτια της μητέρας του Αννούς, στενών συγγενικών προσώπων, αλλά και συντρόφων του

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Τρεις μήνες πριν από τις προεδρικές εκλογές του 2008, μια παραδοσιακή γυναίκα – μητέρα της Κύπρου, με εκπληκτική άνεση παρουσίαζε στην κάμερα του Mega Channel έναν από τους τρεις υποψήφιους, τότε, για την Προεδρία της Δημοκρατίας. Ήταν ημέρα Δευτέρα, 3 Δεκεμβρίου 2007, στο Τσέρι και η καλεσμένη δεν ήταν άλλη από τη μητέρα του Δημήτρη Χριστόφια Άννα ή Αννού για τους δικούς της ανθρώπους. Μέσα από την αφήγησή της, ξεδίπλωσε τη ζωή του Δημήτρη Χριστόφια από το Δίκωμο έως το ψηλότερο σκαλοπάτι της Κυπριακής Δημοκρατίας. «Χάρηκε ο μπαμπάς του, παραπάνω από μένα. Ήθελε να κάνει γιο, ήταν ο πρωτότοκος της οικογένειάς του ο άνδρας μου και ήθελε να κάνει γιο για να βγάλει το όνομα του πατέρα του. Ήταν Δημήτρης ο πεθερός μου».

Ο Χριστοφής

Ο Δημήτρης Χριστόφιας (στο μπρώο μαθητών Δημητρίου Δημήτρης του Χριστόφορου) γεννήθηκε στο Δίκωμο στις 29 Αυγούστου του 1946. Ήταν το πρώτο από τα πέντε παιδιά του Χριστοφή, οικοδόμου στο επάγγελμα και της Αννούς. Όπως ο ίδιος θυμόταν, 61 χρόνια μετά, ο πατέρας του ήταν περήφανος που είχε γιο. «Όταν γεννήθηκα με έπαιρνε στα χέρια του, κυκλοφορούσε στα κα-

Ο Δημήτρης Χριστόφιας ήταν ο νικητής του δεύτερου γύρου των Προεδρικών Εκλογών το 2008. Στις 28 Φεβρουαρίου του ίδιου έτους ανέλαβε και επίσημα τα καθήκοντά του διορίζοντας το πρώτο υπουργικό συμβούλιο.

Ο Δημήτρης Χριστόφιας γεννήθηκε στο Δίκωμο στις 29 Αυγούστου 1946. Ήταν το πρώτο από τα πέντε παιδιά του Χριστοφή, οικοδόμου στο επάγγελμα και της Αννούς.

Η σχέση του Δημήτρη Χριστόφια και της Έλσης Χηράτου από τη Λεμεσό επισημοποιήθηκε πριν την επιστροφή του ζευγαριού από τη Μόσχα.

«Ελισάβετ Βασίλισσα της καρδιάς μου, είναι μια έκφραση που έχει αντίκρισμα, περιεχόμενο».

φενεία, παρουσίαζε τον γιο. Έλαρε να δείτε, εσύ έκανες κόρη είσαι ατζαμής. Οι άλλοι όμως στην πορεία έκαναν γιους, ο Χριστοφής έκανε συνεχώς κόρες». Η μητέρα του περιέγραφε τον Δημήτρη Χριστόφια ως ένα ανήσυχο μωρό. «Έκλαιγε πολύ που ήταν βρέφος. Με τον μακαρίτη τον άνδρα μου, του δίναμε ένα γυρό μέσα στο σπίτι. Όσο με τυράννησε που ήταν βρέφος, όταν μεγάλωσε ήταν πολύ καλό. Αγαπούσε τις αδελφές του πολύ». Ο πρωτότοκος γιος της οικογένειας Χριστόφορου μεγάλωσε στο Κάτω Δίκωμο, σε εποχές δύσκολες για την Κύπρο. Όσοι έτυχε να τον ζήσουν, την εποχή εκείνη, θυμούνται ότι η συμπεριφορά του τον έκανε να ξεχωρίζει από τα άλλα τα παιδιά. «Ήταν πολύ καλό μωρό, ούτε ενοχλούσε κανένα, ούτε να βγει στον δρόμο να βρει άλλα παιδιά να μαλώσει, ούτε τίποτα. Έτσι ήταν η ψυχή του. Τον μεγάλωσα με τόσες χαρές», θυμόταν με γλυκιά νοσταλγία η μητέρα του.

Η Ζωή στο Δίκωμο

Η Ζωή στο Δίκωμο, όπως ο ίδιος θυμόταν, ήταν δύσκολη. Από παιδί ακόμα βοηθούσε τον πατέρα του. «Δεν ήμουν μαθητής του 10 στο δημοτικό λόγω του ότι έτρεχα τότε, ήμουν καφετζής με τον πατέρα μου στη συντεχνία, εντούτοις ήθελαν πάρα πολύ να πάω σχολείο και ριψοκινδύνευαν. Πληρώναμε, τότε τα σχολεία ήταν ιδιωτικά. Το Νεοκλέους ήταν το σχολείο που πήγαινε ο φτωχόκοσμος και αποφάσισαν, ανεξαρτήτως ότι είχαν και τέσσερις κοπέλες, να με στείλουν στο σχολείο». Από 10 ετών μέχρι τα 18 χρόνια του, βοηθούσε τον πατέρα του στο καφενείο που είχε. Ως έφηβος, ο Δημήτρης Χριστόφιας εργάζεται για τον αειμνήστο Παρασκευαΐδη, ενώ στη συνέχεια η έντονη κοινω-

Η γνωριμία του ζευγαριού έγινε στη Μόσχα όπου και παρέμειναν μερικούς μήνες πριν από τα τραγικά γεγονότα του 74.

Τα μηνύματα της Αννούς

Η μητέρα του, εκτός από τις αντιρρήσεις που είχε για τη Μόσχα, έντονες ανησυχίες είχε και για τα προσωπικά του γιου της. «Του είπα όταν ήλθε το πρώτο χρόνο. Άκου να σου πω, γιε μου, να μη μείνεις να μεγαλώσεις να βρεις γυναίκα. Ο άνδρας μου με περνούσε 9 χρόνια Ε, σαν να του είπα πήγαινε και μην κάνεις άλλη δουλειά. Μπορεί να τα είχαν φτιαγμένα με τη νύφη μου». Τι μηνύματα του έστελνε η μητέρα του τα αποκάλυψε ο ίδιος. «Το παπούτσι από τον τόπο σου να μην το ξεχνάς. Η Αννού δεν ήθελε να μπλεχτώ με Ρωσίδα, εντούτοις ήθελε Δικωμίτισσα, το παπούτσι από τον τόπο σου».

Ο Δημήτρης Χριστόφιας της το ανακοίνωσε. «Του λέω όλα τα υπόφερα γιε μου, αυτό δεν θα το υποφέρω. Θα με αφήσεις εμένα με τέσσερις κόρες; Ο πατέρας σου μέρα νύχτα δουλεύει, εγώ τι θα κάνω; Θα τα κανονίσεις, είσαι νοικοκυρά μου έλεγε». Στη Μόσχα πήγε, όπως θυμόταν, μετά από τη συγκατάθεση του πατέρα του. Στην Μόσχα ο Δημήτρης Χριστόφιας σπούδασε αρχικά στο Ινστιτούτο Κοινωνικών Επιστημών και στην Ακαδημία Κοινωνικών Επιστημών στη συνέχεια.

Η γνωριμία με την Έλση

Ο Εζεκίας Παπαϊωάννου ήταν ο άνθρωπος, ο οποίος σημάδεψε την πολιτική διαδρομή του Δημήτρη Χριστόφια. Από το Δίκωμο στη Μόσχα, η επιστροφή στην Κύπρο και μετά στο ψηλότερο σκαλοπάτι της ηγεσίας του ΑΚΕΛ. Στη Μέκκα του τότε υπαρκτού σοσιαλισμού, δεύτερο σημαντικό σταθμό της ζωής του, ο Δημήτρης Χριστόφιας εκτός

του ότι επιβεβαιώνει τις προσδοκίες της τότε ηγεσίας του ΑΚΕΛ, ανοίγει το δεύτερο σημαντικό κεφάλαιο της ζωής του. Γνωρίζεται με μια Κύπρια από τη Λεμεσό. Την Έλση Χηράτου. Η ίδια θυμόταν. «Ο Δημήτρης ήταν στη Μόσχα ένα χρόνο πριν από μένα. Εγώ τον επόμενο χρόνο πήγα εκεί, πριν έλθει αυτός από τις διακοπές του καλοκαιριού και άκουγα όλους να συζητούν, να λένε με ανυπομονησία πότε θα έλθει ο Δημήτρης και μου προκάλεσε αυτό εντύπωση, ποιος είναι αυτός ο Δημήτρης που όλοι μιλούν με τόση ανυπομονησία». «Ήταν ένα παιδάκι ρε αδελφέ. Δηλαδή ήταν 18 χρόνων κοπέλα έτσι και ωραία πρόσχαρη δεν μπορούσε να μην την προσέξεις», έλεγε ο ίδιος.

Η επιστροφή

Η περίοδος της Μόσχας ολοκληρώνεται για το νεαρό ζευγάρι, λίγους μήνες πριν από τα τραγικά γεγονότα του '74. Πρώτα ο Δημήτρης Χριστόφιας και στη συνέχεια η Ελισάβετ επιστρέφουν με το πρώτο παιδί τους τη Μαριάννα. Όπως θυμάται πως ο Εζεκίας Παπαϊωάννου του ανακοίνωσε ότι τον προορίζει για διάδοχο του. «Ε, όταν με φώναξε ο Εζεκίας Παπαϊωάννου για να μου ανακοινώσει, ξέρεις θα κάνουμε ριζική ανανέωση και θα ήθελα να αναλάβεις εσύ την ηγεσία του κόμματος, αυτό ήταν φοβερή κεραμίδα στο κεφάλι μου, ούτε υπολόγιζα τέτοιο πράγμα».

Η προσωπική του μάχη

Από τις δύσκολες στιγμές για τον Δημήτρη Χριστόφια και της οικο-

γένειάς του ήταν η προσωπική δοκιμασία με την υγεία του. Τότε που υποβλήθηκε σε μεταμόσχευση νεφρού, δώρο ζωής από την αδελφή του Δέσποινα. «Θα πρέπει να σας πω, όταν μου ανακοινώθηκε ότι είχα ανεπάρκεια των νεφρών, τότε πήγα στην Κεντρική Επιτροπή και το ανακοίνωσα. Είμαι σιδερένιος τώρα για να μπορώ να τρέχω 18 ώρες το 24ωρο και δεν το λέω γιατί είμαι υποψήφιος. Εγώ αν ένωθα ότι δεν μπορώ θα έλεγα σύντροφοι ευχαριστώ, είναι πάρα πολύ μεγάλη τιμή θα πρέπει να παραδώσω τη σκυτάλη σε άλλο. Είπα στους συντρόφους μου ότι έχω νεφρική ανεπάρκεια. Δεν ξέρω ποια θα είναι η έκβαση της όλης υπόθεσης, εγώ είμαι στη διάθεσή σας». Σε οικογενειακό επίπεδο ο Δημήτρης Χριστόφιας δεν ξέχασε τη στήριξη που είχε από τη σύζυγό του, τα παιδιά του, αλλά και την αδελφή του Δέσποινα. «Κάποτε τη χαρακτήρισα φύλακα άγγελό μου, όταν είχα την περιπέτεια. Η Ελισάβετ μου συμπαραστάθηκε, κανένας δεν θα μπορούσε να μου συμπαρασταθεί με τέτοιο τρόπο. «Είναι βασίλισσα της καρδιάς μου η Ελισάβετ. Αυτό που χαρακτηριστικά της λέω, τώρα δημόσια. Ελισάβετ Βασίλισσα της καρδιάς μου, είναι μια έκφραση που έχει αντίκρισμα, περιεχόμενο».

Η υποψηφιότητα

Ο ίδιος θεωρούσε την υποψηφιότητά του στις προεδρικές του 2008, ως φυσιολογική εξέλιξη για τον ηγέτη της αριστεράς, παρά το

“

«Ήταν πολύ καλό μωρό, ούτε ενοχλούσε κανένα, ούτε να βγει στο δρόμο να βρει άλλα παιδιά να μαλώσει, ούτε τίποτα. Έτσι ήταν η ψυχή του. Τον μεγάλωσα με τόσες χαρές», θυμόταν με γλυκιά νοσταλγία η μητέρα του.

γεγονός ότι σχεδίαζε, μετά το τέλος της θητείας του, ως προέδρου της Βουλής να αποσυρθεί. Σύζυγος και παιδιά, όπως έλεγε, δήλωσαν εξ αρχής παρόντες και σε αυτή την πρόκληση. Εκεί που υπήρχαν ενστάσεις ήταν και πάλι με τη μητέρα του. «Είχε άποψη και σε αυτή την περίπτωση η κυρία Αννού. Μου είπε «Ρε, τα έφεραν έως εδώ. Φθάσαμε έως τη δικοτόμηση μπας και σου τα φορτώσουν όλα, γι' αυτό να το σκεφτείς δυο φορές». Της είπα ότι θα τα βολέψουμε, φθάσαμε έως εδώ δεν είναι δυνατόν να κάνουμε πίσω και το δέχθηκε».

Η Προεδρία

Στις 17 Φεβρουαρίου 2008, ο Δημήτρης Χριστόφιας εκλέγεται ως ο έκτος πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Κατά την περίοδο της Προεδρίας του, η Κύπρος ανέλαβε το δεύτερο εξάμηνο του 2012 την Προεδρία του Συμβουλίου της Ε.Ε. Από τις δύσκολες στιγμές της πολιτικής του διαδρομής αλλά και ως προέδρου της Δημοκρατίας, η έκρηξη στο Μαρί το καλοκαίρι του 2011 αλλά και η περίοδος που ακολούθησε με τις αναταράξεις στην οικονομία. Η θητεία του Δημήτρη Χριστόφια στη Προεδρία της Δημοκρατίας ολοκληρώθηκε τον Φεβρουάριο του 2013. Ωστόσο, ο επί πολλά έτη ηγέτης της αριστεράς παρέμεινε μάχιμος πολιτικός, παρεμβαίνοντας στα κοινά και συμμετέχοντας ανελλιπώς στο Εθνικό Συμβούλιο, παρά τα προβλήματα υγείας που αντιμετώπιζε το τελευταίο διάστημα. Στις 18 Μαΐου 2019 η κατάσχεση της υγείας του επιδεινώθηκε με αποτέλεσμα την εισαγωγή του στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας. Ένα μήνα και πλέον μετά ο Δημήτρης Χριστόφιας από το Δίκωμο άφησε την τελευταία του πνοή στη Λευκωσία.

Συναγερμός διαρκείας στην Αν. Μεσόγειο

Σε ετοιμότητα οι ελληνικές Ενοπλες Δυνάμεις για ολόκληρο το καλοκαίρι εξαιτίας της τουρκικής προκλητικότητας

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΑΟΥ**

Σε πλήρη ετοιμότητα για ολόκληρο το καλοκαίρι θα βρίσκονται οι Ενοπλες Δυνάμεις (Ε.Δ.) λόγω της ανησυχίας για την προσπάθεια δημιουργίας τετελεσμένων σε περιοχές ελληνικών συμφερόντων, στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Δεδομένων των πληροφοριών που καταφθάνουν στο υπουργείο Εθνικής Αμυνας τους τελευταίους μήνες, αλλά και της τουρκικής δημόσιας διπλωματίας, στην Αθήνα η ανησυχία επικεντρώνεται στην περιοχή ανατολικά της Ρόδου και νότια του Καστελλόριζου. Το βασικό ερώτημα που καλείται να απαντήσει η Αθήνα είναι τι στάση θα τηρήσει σε περίπτωση που η Τουρκία τελικώς αποφασίσει να πραγματοποιήσει σεισμικές έρευνες ή γεωτρήσεις εντός της ελληνικής υφαλοκρηπίδας (η οποία, παρεμπιπτόντως ταυτίζεται με την αποκλειστική οικονομική ζώνη-ΑΟΖ).

Το πολιτικό σκέλος της απάντησης είναι περίπου αυτονόητο και, διπλωματικά, τουλάχιστον η Αθήνα τις προηγούμενες ημέρες γνωστοποίησε σε φίλους και συμμάχους ένθεν κακείθεν του Ατλαντικού, για τους κινδύνους που κρύβει η στάση της Τουρκίας όχι μόνο για την Ελλάδα και την Κύπρο, αλλά για την ευρύτερη περιφερειακή σταθερότητα.

Το επιχειρησιακό σκέλος της απάντησης που καλείται να δώσει η Αθήνα είναι φαινομενικά απλό, στην πράξη όμως ιδιαίτερα περίπλοκο. Την εντολή για υψηλές διαθεσιμότητες στον Στόλο καθ' όλη τη διάρκεια του θέρους, σε συνδυασμό με τον αντίστοιχο σχεδιασμό στην Πολεμική Αεροπορία (Π.Α.), έχει συνοδεύσει η ενεργοποίηση σειράς σχεδίων για την αντιμετώπιση πιθανής τουρκικής κίνησης για γεωτρηση ή σεισμική έρευνα στην ελληνική υφαλοκρηπίδα. Ενα από αυτά τα σχέδια που υπάρχουν στο Αρχηγείο του Στόλου είναι η «Λερναία Υδρα», ενώ το ΓΕΝ σε συντονισμό με το ΓΕΕΘΑ εμπλουτίζει τα σενάρια αντίδρασης του Πολεμικού Ναυτικού (Π.Ν.) έναντι πιθανής τουρκικής πρωτοβουλίας. Η γκάμα των σεναρίων είναι μεγάλη, όπως άλλωστε και οι πιθανότητες εξέλιξης των τουρκικών κινήσεων.

Τα ελληνικά σχέδια είναι κατά βάση ναυτικά, καθώς οι Τούρκοι χρησιμοποιούν ερευνητικά πλοία σε πρώτο στάδιο και πλωτά γεωτρήπανα σε δεύτερο προκειμένου να προβάλλουν τις αξιώσεις τους, ωστόσο, περιλαμβάνουν τη συμμετοχή εναέριων και άλλων μέσων. Ως εκ τούτου, πιθανή ελ-

Το «Γιαβούζ» εξήλθε των Στενών την Παρασκευή και έκτοτε διασχίζει το Αιγαίο με κατεύθυνση προς την Ανατολική Μεσόγειο.

Το ΓΕΝ σε συντονισμό με το ΓΕΕΘΑ εμπλουτίζει τα σενάρια αντίδρασης του Πολεμικού Ναυτικού έναντι πιθανής τουρκικής πρωτοβουλίας.

λνική αντίδραση θα προσομοιάζει σε μια «Λερναία Υδρα plus». Ευλόγως καμία λεπτομέρεια για αυτά τα σχέδια δεν είναι γνωστή έξω από τους πολύ στενούς επιτελικούς κύκλους που ασχολούνται με αυτά.

Καταγεγραμμένη εμπειρία

Στην Αθήνα υπάρχει ήδη μια καταγεγραμμένη εμπειρία από δύο περιπτώσεις δράσης του τουρκικού ναυτικού. Η πρώτη αφορά τη δράση του «Μπαρμπαρός» στο ανατολικότερο άκρο της ελληνικής υφαλοκρηπίδας (600 τετραγωνικά χιλιόμετρα) από τις 18 Οκτωβρίου του 2018 μέχρι και τις αρχές Νοεμβρίου. Το ερευνητικό σκάφος έσυρε τότε στην ελληνική υφαλοκρηπίδα καλώδιο μεγέθους

Αποκλείεται η παρέμβαση τρίτων

Ο υπουργός Εθνικής Αμυνας Ευάγγελος Αποστολόκης επαναλαμβάνει διαρκώς ότι σε περίπτωση θερμού επεισοδίου η Ελλάδα θα αγωνιστεί μόνη της. Η υπόληψη του κ. Αποστολάκη απευθύνεται τόσο εντός της χώρας όσο και εκτός (ΗΠΑ και Ε.Ε.). Στην Αθήνα γνωρίζουν πολύ καλά ότι, σε περίπτωση που σημειωθεί κάποιο θερμό επεισόδιο, η κατάσταση έχει αλλάξει ριζικά από το 1996 και η δυνατότητα παρέμβασης τρίτων, ως εκ τούτου ένα σκηνικό παρέμβασης «Χόλμπρουκ Νο 2», θα πρέπει να αποκλείεται, κάτι που γνωρίζουν πολύ καλά και στην Ουάσινγκτον. Η Αθήνα δεν αναμένει κάτι χειροπιαστό ούτε από την Ε.Ε. Οι υποσχέσεις του Εμανουέλ Μακρόν προς τον Αλέξη Τσίπρα για παραχώρηση γαλλικών πλοίων που θα περιπολούν το Αιγαίο, αν χρειαστεί, έχουν δοθεί ξανά στο παρελθόν. Ωστόσο, στη δύσκολη στιγμή στην Αθήνα γνωρίζουν πολύ καλά ότι ένα πολεμικό πλοίο με ξένη σημαία δεν θα παρέμβει σε περίπτωση που η κλιμάκωση οδηγήσει σε, έστω περιορισμένης κλίμακας, ελληνοτουρκικό επεισόδιο.

πέντε χιλιομέτρων, συνοδευόμενο από δύο τουρκικά πολεμικά πλοία. Η δράση του «Μπαρμπαρός» αντιμετωπίστηκε αρχικά από δύο φρεγάτες, αρχικά τη «Νικηφόρος Φωκάς» και έπειτα τη «Σαλαμίς». Η σχετικά περιορισμένη έκταση δράσης του «Μπαρμπαρός», το οποίο εν συνεχεία συνέχισε τις έρευνές του στα οικόπεδα 4 και 5 της κυπριακής ΑΟΖ, πρόσφερε στους επιτελείς του Π.Ν. χρήσιμα διδάγματα για τον τρόπο σχεδιασμού των Τούρκων συναδελφών τους. Εξίσου χρήσιμη είναι

η εμπειρία του ναυτικού αποκλεισμού του οικοπέδου 3 της κυπριακής ΑΟΖ, που πραγματοποιήθηκε από τους Τούρκους τον Φεβρουάριο του 2018, πρακτικά ακυρώνοντας τις γεωτρήσεις της ιταλικής ΕΝΙ εκεί, στα ανατολικά της Κύπρου. Ο τρόπος που κινήθηκε ο τουρκικός στόλος εκείνες τις ημέρες ανέδειξε και στην Αθήνα διάφορες ενδιαφέρουσες λεπτομέρειες οι οποίες υποδηλώνουν την αλλαγή της ναυτικής νοοτροπίας και τακτικής από την Αγκυρα. Στην Αθήνα, μεταξύ των ειδικών

Για τη Λευκωσία ο μεγαλύτερος φόβος είναι η προαναγγελθείσα αποστολή κάποιου από τα δύο τουρκικά πλωτά γεωτρήπανα, στα νότια της κυπριακής ΑΟΖ.

τουλάχιστον, καμία από τις τελευταίες εξελίξεις δεν προκάλεσε έκπληξη. Αντιθέτως, η κλιμάκωση ήταν ορατή. Αρχικά έγινε με την αγορά και χρήση δύο ερευνητικών πλοίων με πολύ μεγαλύτερες δυνατότητες και τεχνολογία από τα απαρхайωμένα ωκεανογραφικά τύπου «Τσεομέ». Ακολούθησε η διαδοχική αγορά των δύο πλωτών γεωτρήπανων με τις ονομασίες «Φατίκ» και «Γιαβούζ» – οι απαραίτητες μετασκευές και προσαρμογές στα τουρκικά πρότυπα έγινε σε χρονικό διάστημα μικρότερο των δύο ετών (2017-2019). Ενδιάμεσα, ο τουρκικός πολεμικός στόλος ενισχύθηκε σε αριθμούς αλλά και ουσιαστικές δυνατότητες, παρέχοντας στην Αγκυρα τη δυνατότητα να διεξαγάγει –εφόσον

χρειαστεί– επιχειρήσεις και στις τρεις θάλασσες που περιβάλλουν την Ανατολία (Μαύρη Θάλασσα, Αιγαίο και Ανατολική Μεσόγειο) αν αυτό κριθεί απαραίτητο.

Προς το παρόν, τα υπουργεία Εξωτερικών και Εθνικής Αμυνας παρακολουθούν την κλιμάκωση των τουρκικών κινήσεων. Το «Γιαβούζ» εξήλθε των Στενών την Παρασκευή και έκτοτε διασχίζει το Αιγαίο με κατεύθυνση προς την Ανατολική Μεσόγειο. Παρά το γεγονός ότι ο υπουργός Ενέργειας της Τουρκίας Φατίκ Ντονμέζ έχει προαναγγείλει ότι το «Γιαβούζ» θα πραγματοποιήσει γεωτρήσεις στα νότια της Καρπασίας (δηλαδή στα ανοικτά της Αμμοχώστου), στην Αθήνα είναι προετοιμασμένοι για παν ενδεχόμενο. Εφόσον, βέβαια, επιβεβαιωθούν οι αναγγελίες του κ. Ντονμέζ, τότε η εικόνα που θα διαμορφωθεί θα είναι ιδιαίτερα δυσμενής για την Κυπριακή Δημοκρατία. Το «Φατίκ» θα πραγματοποιεί γεωτρήσεις στα δυτικά της Κύπρου, το «Γιαβούζ» θα βρεθεί στα ανατολικά, ενώ στα βορειοανατολικά (εντός τουρκικών υδάτων), ανάλογες δραστηριότητες υλοποιεί το ενοικιασμένο «Rowan Norway». Την ίδια στιγμή, το ερευνητικό «Μπαρμπαρός» κάνει σεισμικές έρευνες στα νότια της Κύπρου, μέσα στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας που έχει ήδη χωριστεί σε οικόπεδα και παραχωρηθεί ακόμη και σε ξένες εταιρείες προς εκμετάλλευση. Αυτή η «ερευνητική» περικύκλωση της Κυπριακής Δημοκρατίας, έχει ευλόγως προκαλέσει έντονη ανησυχία στη Λευκωσία, η οποία βλέπει το (πλέον απολύτως) ελεγχόμενο από την Αγκυρα καθεστώς των Κατεχομένων να συμπτύσσεται με την Τουρκία σε μια συστηματική προσπάθεια υπονόμευσης των κυριαρχικών δικαιωμάτων της.

Για τη Λευκωσία ο μεγαλύτερος φόβος είναι ουσιαστικά η προαναγγελθείσα αποστολή κάποιου από τα δύο τουρκικά πλωτά γεωτρήπανα, στα νότια της κυπριακής ΑΟΖ. Πιθανολογείται ότι σε περίπτωση που οι Τούρκοι επιλέξουν να κλιμακώσουν την παρουσία τους γύρω από την Κύπρο έτι περαιτέρω, τότε θα στείλουν πλωτό γεωτρήπανο είτε στο οικόπεδο 1, το οποίο βρίσκεται σε απόσταση αναπνοής από το νησί, είτε στο οικόπεδο 8 που έχει αδειοδοτηθεί στην ιταλική ΕΝΙ. Για το οικόπεδο 8 έχει δείξει ενδιαφέρον και η γαλλική Total, ωστόσο, δεν υπάρχει ακόμη κάποια εξέλιξη, παρά την εκδηλωμένη πρόθεση του Παρισιού να βοηθήσει τη Λευκωσία όσο γίνεται περισσότερο, στην προσπάθεια διαφύλαξης των δικαιωμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας.

ΑΠΟΨΗ

Το διεθνές δίκαιο είναι πυξίδα μας

Του **ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ**

Το άρθρο μου στην «Κ» της 9ης Ιουνίου για τα προβλήματα που προκύπτουν σε σχέση με την αιγιαλίτιδα ζώνη, την υφαλοκρηπίδα και την ΑΟΖ της Ελλάδος προκάλεσε πολλές αντιδράσεις. Άλλες επιπόλαιες και εμπαθείς. Άλλες σοβαρές και εμπειριστατωμένες όπως το άρθρο του καθηγητή Α. Συρίγου στην «Κ» της 15-16ης Ιουνίου. Συμφωνώ με την άποψη του κ. Συρίγου ότι «η τακτοποίηση των εκκρεμοτήτων πρέπει να γίνει βάσει του διεθνούς δικαίου με σύνεση, προσοχή, αλλά και τις σωστές διεθνείς συμβαχίες». Διαφωνώ, όμως, όσον αφορά την ερμηνεία του διεθνούς δικαίου που επικαλείται και γι' αυτό δεν δέχομαι και το συμπέρασμά του, ότι δεν χρειάζονται πρωτοβουλίες και από την ελληνική πλευρά. Θα αναφερθώ σε μερικά σημεία που χρειάζονται προσοχή στη δημόσια συζήτηση.

Σχετικά με την αιγιαλίτιδα ζώνη: είναι απλοϊκό να ταυτίζουμε την

Η Ελλάδα στην υπάρχουσα αντιπαράθεση πρέπει να δείξει αποφασιστικότητα ως προς τη βούλησή της να επιλύσει ειρηνικά οποιαδήποτε διαφορά.

αιγιαλίτιδα ζώνη με την ανοικτή θάλασσα. Η αιγιαλίτιδα ζώνη είναι έδαφος του παράκτιου κράτους, κάτω από την κυριαρχία του, ενώ η ανοικτή θάλασσα διακρίνεται για την απουσία κυριαρχίας. Το παράκτιο κράτος έχει γι' αυτό το δικαίωμα να ορίζει το καθεστώς που αφορά τη διέλευση πλοίων στην αιγιαλίτιδα ζώνη. Κατά κανόνα ισχύει η αβλαβής διέλευση, δηλαδή η διέλευση είναι ελεύθερη αλλά πραγματοποιείται με προϋπόθεση την υπακοή του διερχόμενου πλοίου στους ορισμούς του παράκτιου κράτους. Το κράτος διατηρεί το δι-

καίωμα να διακόψει τη διέλευση σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης του πλοίου με τους κανόνες που υπαγορεύει το διεθνές δίκαιο. Ιδιαίτερα τα πολεμικά πλοία τα διερχόμενα την αιγιαλίτιδα ζώνη πρέπει να μη θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια του παράκτιου κράτους, και να πλέουν, ως προς τα υποβρύχια, στην επιφάνεια. Όσον αφορά το δικαίωμα των πλοίων στα στενά διεθνούς ναυσιπλοΐας ισχύει ο κανόνας ότι η συγκεκριμένη διέλευση «δεν μπορεί να παρεμποδιστεί ή διακοπεί από το παράκτιο κράτος για λόγους ασφαλείας». Εάν, λοιπόν, η Ελλάδα διασφαλίσει την αιγιαλίτιδα ζώνη της στα δώδεκα μίλια, όπως έχει δικαίωμα, το σύνολο σχεδόν του Κεντρικού Αιγαίου θα είναι μια επιτηρούμενη από την Ελλάδα θάλασσα με εξαιρεση ορισμένες περιοχές που θα υπάρχουν στενά.

Μια πιθανή επέκταση της αιγιαλίτιδας ζώνης στο σύνολο του Αιγαίου θα προκαλέσει αντιδράσεις

όχι μόνο από την Τουρκία αλλά και από πολλές άλλες χώρες των οποίων τα πλοία διέρχονται τώρα ελεύθερα. Γι' αυτό απαιτείται να υπάρξει ζώνη ή ζώνες ελεύθερης ναυσιπλοΐας που να διασχίζουν το Αιγαίο. Οι χώρες που σήμερα χρησιμοποιούν το Αιγαίο, όπως π.χ. η Ρωσία ή η Ρουμανία, έχουν την ανάγκη ενός παντελώς ελεύθερου τμήματος θάλασσας υπό το καθεστώς της ελευθερίας των θαλασσών για να αισθάνονται εξασφαλισμένες. Η ρύθμιση του θέματος από την ελληνική πλευρά, δηλαδή η επέκταση της αιγιαλίτιδας ζώνης στα 12 μίλια και ο καθορισμός ελευθέρων ζωνών ναυσιπλοΐας, είναι μια δυνατή πρωτοβουλία, προϋποθέτει όμως συνεννοήσεις και συμφωνίες με τις χώρες των οποίων τα πλοία πλέουν κατά κανόνα στο Αιγαίο. Συνεννοήσεις με την Τουρκία έγιναν στο παρελθόν αλλά δεν κατέληξαν.

Σχετικά με τις συντεταγμένες (δηλαδή το μήκος και το πλάτος

της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης): Το διεθνές δίκαιο είναι σαφές στο σημείο αυτό. Η οριοθέτηση αποκλειστικής οικονομικής ζώνης συνεπάγεται υποχρέωση των παρακτιών κρατών να καταθέσουν συντεταγμένες, να προσδιορίσουν το γεωγραφικό μήκος και πλάτος της ΑΟΖ τους. Αν, όμως, δεν έχει οριοθετηθεί ΑΟΖ, δεν υπάρχει υποχρέωση κατάθεσης συντεταγμένων. Το παράκτιο κράτος έχει την ευχέρεια να κρίνει αν θα καταθέσει ή όχι συντεταγμένες. Φυσικά, όπου είναι δυνατόν, λόγω των γεωγραφικών συνθηκών (π.χ. όπου υπάρχει ωκεανός), το παράκτιο κράτος έχει τη δυνατότητα να ορίσει συντεταγμένες χωρίς να προκύψουν προβλήματα. Στην περίπτωση, όμως, τόσο της Ελλάδας όσο και της Τουρκίας που έχουν απέναντί τους εκτεταμένη ακτή άλλης χώρας, αυτό δεν ισχύει. Χρειάζεται συνεννόηση μεταξύ των κρατών σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο. Συνεννοήσεις για τα όρια της ελ-

λνικής αποκλειστικής οικονομικής ζώνης με την Τουρκία μέχρι σήμερα δεν υπήρξαν. Η Ελλάδα έχει τη δυνατότητα και το δικαίωμα να προβάλλει την άποψή της για την ΑΟΖ της. Η Τουρκία έχει δηλώσει «προφορικά» συντεταγμένες, αλλά δεν είναι σαφές αν έχει ολοκληρώσει την υποβολή συντεταγμένων. Αλλά κι αν ακόμα αυτό έχει συμβεί, οι δηλώσεις της δεν δημιουργούν τετελεσμένα. Η Ελλάδα στην υπάρχουσα αντιπαράθεση πρέπει να δείξει αποφασιστικότητα ως προς τη βούλησή της να επιλύσει ειρηνικά οποιαδήποτε διαφορά σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο που απαιτεί συνεργασία και εφόσον δεν επέλθει συμφωνία, λύση των διαφορών από το διεθνές δικαστήριο. Η Ελλάδα μπορεί να αναλάβει πρωτοβουλίες όταν αυτό θεωρηθεί χρήσιμο, ώστε να καταστεί σαφές ότι στις σχέσεις με τις γειτονικές χώρες δεν ισχύει το δίκαιο του ισχυρότερου και μονόπλευρες αποφάσεις δεν μπορούν να γίνουν δεκτές.

Κρίσιμο στοιχείο για την αυτοδυναμία θα είναι εάν και ποια κόμματα, από τη Χρυσή Αυγή, την Ελληνική Λύση και το ΜέΡΑ25, θα περάσουν το όριο του 3% και θα εισέλθουν στην επόμενη Βουλή. Εάν εισέλθουν και τα τρία, ο πίκυς της Ν.Δ. για την αυτοδυναμία ανεβαίνει.

Τα «κλειδιά» για αυτοδύναμη κυβέρνηση Νέας Δημοκρατίας

Δύο παράγοντες, η αποχή και τα μικρά κόμματα, κρίνουν το εύρος της νίκης

Του **Κ.Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Με το ευρύτατο προβάδισμα που κατέγραψε στις ευρωεκλογές η Ν.Δ. έναντι του ΣΥΡΙΖΑ ουσιαστικά να διατηρείται δύο εβδομάδες πριν από τις εθνικές κάλπες, όπως προκύπτει από όλες τις τρέχουσες δημοσκοπήσεις, σε «κλειδιά» για το εύρος της επικράτησης του Κυριάκου Μητσοτάκη και τον σχηματισμό αυτοδύναμης κυβέρνησης αναδεικνύονται δύο παράγοντες: το ύψος της αποχής και η τύχη των κομμάτων που θα δώσουν μάχη για την είσοδο στη Βουλή, δηλαδή της Χρυσής Αυγής, της Ελληνικής Λύσης του Κυριάκου Βελόπουλου και του ΜέΡΑ25 του Γίναν Βαρουφάκη.

Η αποχή παραδοσιακά επιδρά στη διαμόρφωση του εκλογικού αποτελέσματος, καθώς εμμέσως ενισχύει το πρώτο κόμμα και, σε κάθε περίπτωση, εκείνο που καταγράφει τη μεγαλύτερη συσπείρωση. Όμως, το εύρος και η «συνθεσή» της στην παρούσα συγκυρία μπορούν να αποτελέσουν αστάθμητο παράγοντα, καθώς υπάρχει η ιδιαίτερότητα ότι η επερχόμενη αναμέτρηση θα διεξαχθεί στην καρδιά του καλοκαιριού και, μάλιστα, με τις πρόσφατες ευρωεκλογές να έχουν επί της ουσίας προδιαγράψει για τους πολίτες τον τελικό νικητή.

Στα κοιμητικά επιτελεία εκτιμάται πως ο αέρας του νικητή που έχει διαμορφωθεί για τη Ν.Δ. θα οδηγήσει μαζικά τους ψηφοφόρους της στις κάλπες. Στην ίδια

κατεύθυνση εκτιμάται πως θα λειτουργήσει και η ανάδειξη της ανάγκης αυτοδυναμίας της Ν.Δ. από τον Κυριάκο Μητσοτάκη. Σύμφωνα με πληροφορίες, ο κ. Μητσοτάκης από τις αμέσως επόμενες ημέρες θα φέρει με ιδιαίτερη ένταση στο προσκήνιο τον κίνδυνο, εάν η Ν.Δ. δεν μπορεί να σχηματίσει κυβέρνηση, η χώρα να μπει σε περιπέτειες, καθώς η αμέσως

Οι κινήσεις του κ. Μητσοτάκη τις αμέσως επόμενες ημέρες και η στόχευση του κ. Τσίπρα.

επόμενη εκλογική αναμέτρηση θα διεξαχθεί με απλή αναλογική. Αντιθέτως, ο πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας και ο ΣΥΡΙΖΑ θα είναι δυσκολότερο να κινητοποιήσουν την εκλογική τους βάση, ειδικά στην περίπτωση κατά την οποία οι τελευταίες δημοσκοπήσεις πριν από την κάλπη της 7ης Ιουλίου τον εμφανίζουν σε μεγάλη απόσταση από τη Ν.Δ. Μόνη ελπίδα της Κουμουνδούρου για να μην πληγεί δυσανάλογα από την αποχή είναι, όπως ομολογείται, αυτή να επικεντρωθεί λόγω θέρους στους μεγαλύτερους σε ηλικία ψηφοφόρους, όπου η Ν.Δ. υπερέχει σημαντικά έναντι του ΣΥΡΙΖΑ.

Σημειώνεται πως ο ΣΥΡΙΖΑ στοχεύει και σε ένα «υποσύν-

λο» της αποχής, και συγκεκριμένα σε περίπου 600.000 ψηφοφόρους που τον είχαν στηρίξει τον Ιανουάριο του 2015, αλλά δεν προσήλθαν στην ευρωκάλη. Μάλιστα, κατά πληροφορίες, η Κουμουνδούρου πραγματοποιεί τις τελευταίες ημέρες ειδικές ποιοτικές μετρήσεις για τη συγκεκριμένη κατηγορία ψηφοφόρων, προκειμένου να επαναδιαμορφώσει τη στρατηγική της. Όμως, όπως διαπιστώθηκε, πρόκειται για ομάδα χωρίς καμία ομογένεια, γεγονός που την καθιστά ιδιαίτερος δύσκολα προσεγγίσιμη από τον κ. Τσίπρα.

Όπως προαναφέρθηκε, εάν η αποχή μπορεί να επηρεάσει το εύρος της διαφοράς μεταξύ Ν.Δ. και ΣΥΡΙΖΑ, κρίσιμο για την αυτοδυναμία θα είναι ποιο ή ποια κόμματα από τη Χρυσή Αυγή, την Ελληνική Λύση και το ΜέΡΑ25 θα περάσουν το όριο του 3% και θα εισέλθουν στην επόμενη Βουλή. Σε περίπτωση που εισέλθουν και τα τρία, ο πίκυς της Ν.Δ. για την αυτοδυναμία ανεβαίνει, ενώ με κάθε «αποχώρηση» το ποσοστό που θα απαιτηθεί για να εκλέξει 151 βουλευτές γίνεται χαμηλότερο. Επί του παρόντος, πάντως, η τύχη των τριών κομμάτων προς τη μία ή την άλλη κατεύθυνση δεν μπορεί να προσεοφληθεί, καθώς, σύμφωνα με δημοσκόπους, ακόμη και η εκλογική βάση που εμφανίσαν στις πρόσφατες ευρωεκλογές εμφανίζεται εξαιρετικά ευμετάβλητη. Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά, μπορεί στην

επόμενη Βουλή να είναι παρόντα όλα, μπορεί και κανένα.

Το ντιμπέιτ και η Τουρκία
Δύο μεταβλητές που μπορεί να επηρεάσουν, τέλος, σε κάποιο βαθμό την πορεία της τρέχουσας —υποτονικής— προεκλογικής περιόδου είναι το προγραμματισμένο για την 1η Ιουλίου ντιμπέιτ των πολιτικών αρχηγών και τυχόν εξελίξεις στο μέτωπο με την Τουρκία. Θα πρέπει να σημειωθεί πως η διεξαγωγή του ντιμπέιτ απομακρύνεται ολοένα και περισσότερο, καθώς τα κόμματα της αντιπολίτευσης έχουν διατυπώσει ενστάσεις για σειρά από αξιώσεις που έχει προβάλει η Κουμουνδούρου στο πλαίσιο της διακομματικής. Επίσης, ο ίδιος ο κ. Τσίπρας ανέδειξε μια πρόσθετη περιπλοκή: ότι, δηλαδή, μια ημέρα νωρίτερα έχει προγραμματιστεί έκτακτη Σύνοδος Κορυφής της Ε.Ε. Παράλληλα, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο ο κ. Τσίπρας να επιχειρήσει να «δραματοποιήσει» τις εξελίξεις στα ελληνοτουρκικά, όπως έπραξε με την έκτακτη σύγκληση του ΚΥΣΕΑ την περασμένη Κυριακή. Πάντως, θα πρέπει να επισημανθεί πως ο πρωθυπουργός, αν και δέχθηκε εισηγήσεις περί του αντιθέτου, έσπευσε στη συνέχεια να κατεβάσει τους τόνους, παρότι η αναφορά του προέδρου της Κύπρου Νίκου Αναστασιάδη σε «εισβολή» σε θαλάσσιο έδαφος της Κύπρου δημιουργούσε τις προϋποθέσεις για την καλλιέργεια κλίματος εθνικής κρίσης.

Η τελευταία πολιτική «μετάλλαξη» του Αλέξη Τσίπρα

Εχει άμεσο εκλογικό στόχο

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

«Οι εκλογές κερδίζονται με διλήμματα» είχε πει σε μια σύσκεψη ο Αλέξης Τσίπρας λίγα μόλις 24ωρα πριν από τις ευρωεκλογές. Ο πρωθυπουργός έχοντας τότε την πίστη πως ο ΣΥΡΙΖΑ και η Ν.Δ. είναι πολύ κοντά σε ποσοστά, θεωρούσε πως η πόλωση, όπως καταγράφηκε και στο στρατηγικό δόγμα «με τους πολλούς ή με τις ελίτ», θα πείσει τους πολίτες και θα αποκομίσει το μέγιστο δυνατό όφελος για τον ίδιο. Η παταγώδης διάψυσή του μετά το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών έφερε εκτός από ψυχρόλυσια και ένα στρατηγικό δίλημμα που έπρεπε να απαντήσει ο ίδιος ο κ. Τσίπρας. Η απάντηση μόνο εύκολη δεν ήταν. Ο πρωθυπουργός έχοντας πάρει από το χέρι τον ΣΥΡΙΖΑ και γιγαντώνοντάς τον διαρκώς από το 2012 μέχρι σήμερα, επένδυε διαρκώς στη λογική των σκληρών διλημάτων και της πόλωσης. Το βράδυ της 26ης Μαΐου βρέθηκε για πρώτη φορά αντιμέτωπος με την απόρριψη προς το πρόσωπό του και με ένα σοβαρό αδιέξοδο: Ποιο θα είναι το... επόμενο δίλημμα των εθνικών εκλογών; Απάντηση σαφής δεν υπήρχε και όπως φαίνεται δεν υπάρχει ακόμα, αφού οτιδήποτε εμπεριείχε σκληρό διλημματικό χαρακτήρα τέθηκε —και ως εκ τούτου κρίθηκε— στις ευρωεκλογές. Το μόνιμο «με τους πολλούς ή με τις ελίτ» δεν έπεισε και αποσύρθηκε. Η «διαφήμιση» και η συνεχής αναφορά σε κάθε προεκλογική ομιλία στα επιδόματα που δόθηκαν προεκλογικά και «οι άλλοι τα δίνουν για φιλοδοξήματα στα εστιατόρια», όπως έλεγε διαρκώς ο κ. Τσίπρας, εγκαταλείφθηκε. Ο πρωθυπουργός για πρώτη φορά στην πολιτική του διαδρομή τα τελευταία χρόνια έχει βρεθεί σε μία εκλογική διαδικασία στην οποία αναγκάζεται να παίξει σε ένα γήπεδο που δεν το ξέρει: αυτό της μετριοπάθειας.

σταθερά από το 2011, επιχειρείται να μεταφερθεί σε «προγραμματική πόλωση», όπως επίσης είπε την Παρασκευή ο κ. Τσίπρας. Οι αντίπαλοι του πρωθυπουργού, σχολιάζοντας αυτή τη φανερά αλλαγή στάσης μετά τη μεγάλη ήττα της 26ης Μαΐου, λένε πως πρόκειται απλά για μία ακόμα «fake μεταμόρφωση» ενός πολιτικού που δεν διστάζει εμπρός στο φάσμα της πολιτικής του επιβίωσης να μετατρέπεται σε «ταύρο εν υαλοπαλαιο», αλλά ακόμη και «σε μετριοπαθή ηγέτη», ανάλογα το πώς πηγαίνει το πολιτικό κλίμα. Αντίθετα, στενοί συνεργάτες του κ. Τσίπρα εκμυστηρεύονται σε συνομιλητές τους πως η στροφή

Ο πρωθυπουργός για πρώτη φορά στην πολιτική του διαδρομή αναγκάζεται να παίξει σε ένα γήπεδο που δεν το ξέρει: της μετριοπάθειας.

του πρωθυπουργού είναι προπαρασκευαστική της επόμενης μέρας, με φόντο το ίδιο του το κόμμα. Ο κ. Τσίπρας γνωρίζει, υποστηρίζουν, πως ο «αγώνας είναι μάλλον απίθανο να γυρίσει στο δεύτερο ημίχρονο» όπως είχε χαρακτηρίσει τις εθνικές εκλογές και θα πρέπει την επόμενη μέρα ως αντιπολίτευση να ξεκινήσει ένας δύσκολος αγώνας για τη δημιουργία ενός «άλλου ΣΥΡΙΖΑ». Αυτό το «νέο κόμμα» για να μακροημερεύσει δεν μπορεί παρά να αφήσει πίσω τις παθογένειες του παλιού ΣΥΡΙΖΑ, όπου τρεφόταν σταθερά από την πόλωση και το ρητό «μεγάλη αναταραχή, υπέροχη κατάσταση» του Μάο Τσε-τούνγκ που είχε επικαλεστεί κάποτε ο πρωθυπουργός. Βεβαίως, η νέα «μετάλλαξη» του κ. Τσίπρα έχει και άμεσο εκλογικό στόχο. Είναι ο μόνος τρόπος να πείσει ένα πιο μετριοπαθές εκλογικό κοινό να τον ψηφίσει ώστε να ανεβάσει όσο το δυνατόν περισσότερο τα ποσοστά του. «Αυτό που κοιτάμε πλέον εμείς είναι να πιάσουμε το δικό μας ταβάνι», λέει στην «Κ» κυβερνητικό στέλεχος, αποκαλύπτοντας τον πραγματικό στόχο. Στην Κουμουνδούρου θεωρούν πως εάν καταφέρουν να είναι πάνω από το 27%, θα είναι «επιτυχία». Αντίθετα, αν το ποσοστό είναι χαμηλότερο η αποτυχία θα είναι διπλή και ως εκ τούτου δεν είναι απίθανο να ανοίξει ο ασκός του Αϊδού.

ΑΠΟΨΗ

Η πολιτική των αξιών

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗ***

Η απόφαση να ασχοληθεί κάποιος ενεργά με τα δημόσια πράγματα δεν είναι μια εύκολη επιλογή. Ιδίως για ανθρώπους που έχουν εδραιωμένη επαγγελματική πορεία και κοινωνική αναγνώριση. Πρόσωπα με τέτοια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά δεν είναι εύκολο να πειστούν να αφήσουν την ασφάλεια του δικού τους επιτυχημένου μικρόκοσμου για να υπηρέτησουν έναν μεγαλύτερο σκοπό. Και τούτο διότι η επιλογή αυτή συνοδεύεται αναγκαία από προσωπική θυσία, αφού είναι βέβαιο ότι θα υποστούν φθορά, σε ένα περιβάλλον συνολικής πολιτικής απαξίωσης και άκριτης δημαγωγίας.

Ο δημαγωγικός λόγος της σημερινής κυβερνητικής πλειοψηφίας περιλαμβάνει ως βασικό αφήγημα τη μάχη κατά των ελίτ. Και ως ελίτ χαρακτηρίζει αδιαβάθμητα όσους με τον λόγο ή το έργο τους ασκούν επίδραση στην κοινωνία. Και απέναντι στις ελίτ θέτουν εαυτούς. Επειδή θεωρώ

Μπορούμε να χτίσουμε ένα καλύτερο μέλλον για τις επόμενες γενιές και να επαναπαρίσουμε το σπουδαίο ανθρώπινο δυναμικό που διέρρευσε την εποχή της κρίσης.

ότι η συζήτηση αυτή με θίγει προσωπικά και παράγει για τη χώρα μου ένα έντονο διχαστικό αποτέλεσμα, θα προσπαθήσω να τοποθετηθώ με αναφορά στην προσωπική μου διαδρομή. Γεννήθηκα στην Κάρπαθο και μεγάλωσα στον Πειραιά. Οι γονείς μου δεν είχαν ανώτατη εκπαίδευση και δεν απέκτησαν ποτέ σημαντική περιουσία —ο πατέρας μου ήταν δημόσιος υπάλληλος και η μητέρα μου ασχολήθηκε με την ανατροφή των τριών παιδιών της. Είχαν ως μόνο στόχο ζωής να τους εξασφαλίσουν μια ζωή καλύτερη από τη δική τους, όπως οι περισ-

σότεροι Έλληνες την εποχή εκείνη.

Αισθάνομαι γνήσια ευγνωμοσύνη για το δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα στο οποίο εντάχθηκα από παιδί και στο οποίο, με άλλη ιδιότητα, ανήκω ως σήμερα. Πέτυχα στις εισαγωγικές εξετάσεις σε ένα σπουδαίο Πρότυπο Γυμνάσιο του Πειραιά, την Ιωνίδειο Σχολή — διαβατήριο μιας καλύτερης ζωής. Στη συνέχεια η Νομική Σχολή της Αθήνας και τα μεταπτυχιακά σε μέγιστα πανεπιστήμια του εξωτερικού, αποκλειστικά και μόνο χάρη στις υποτροφίες που χορηγούσε, έπειτα από αυστηρές εξετάσεις, το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών. Μετά στρατός, επαγγελματική απασχόληση (όχι πάντοτε ανάλογη των προσόντων μου), διαρκής επιμόρφωση στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και, τελικά, ένταξη στην ακαδημαϊκή κοινότητα του αρχαιότερου πανεπιστημίου της χώρας. Ηδη, από τον πρώτο χρόνο της φοιτητικής μου ζωής εξασφάλιζα τους αναγκαίους πόρους χωρίς καμία

επιβάρυνση του οικογενειακού προϋπολογισμού.

Η δική μου μικρή ιστορία είναι η ιστορία πολλών ανθρώπων της δικής μου γενιάς. Ανθρώπων που επέλεξαν συνειδητά τον δρόμο της σκληρής προσπάθειας, ελπίζοντας ότι οι κόποι και οι θυσίες τους κάποια στιγμή θα αναγνωρίζονταν και οι ικανότητές τους θα κεφαλαιοποιούντο. Εκφράζοντας τους ανθρώπους αυτούς ομολογώ ότι αισθάνομαι τυχερός που έζησα στην ευημερία της μεταπολίτευσης αλλά έσπευσε στη συνέχεια να κατεβάσει τους τόνους, παρότι η αναφορά του προέδρου της Κύπρου Νίκου Αναστασιάδη σε «εισβολή» σε θαλάσσιο έδαφος της Κύπρου δημιουργούσε τις προϋποθέσεις για την καλλιέργεια κλίματος εθνικής κρίσης.

Εάν η διαδρομή μου και οι αρχές που υπηρέτησα με κατατάσσουν στην πνευματική, οικονομική ή πολιτική ελίτ, απέναντι σε όσους αυτοπροσδιορίζονται ως «λαϊκοί», επειδή έθεταν στη ζωή τους χαμηλό πήχυ και

ζυμώθηκαν στον κομματικό σωλήνα, αποδέχομαι την ετικέτα, αν και αμφισβητώ την ελικρίνεια των προθέσεών τους. Αυτό, όμως, στο οποίο δεν μπορεί να υπάρχει καμία αμφιβολία είναι ότι για ανθρώπους όπως εγώ, που επέλεξαν ως τρόπο ζωής την προσπάθεια σε υψηλούς στόχους, η μοναδική επιλογή για την πολιτική ηγεσία του τόπου είναι ο Κυριάκος Μητσοτάκης. Εκτίσσε την προσωπικότητά του μέσα από σημαντικές σπουδές και απασχόληση στην αγορά, στάθηκε απέναντι στον λαϊκισμό από όπου και αν προερχόταν, υπηρέτησε με πίστη το όραμα μιας σύγχρονης διοίκησης, έδωσε βήμα σε πολίτες έξω από κομματικά στεγανά και διατήρησε στην πολιτική ορένα ένα υψηλό επίπεδο υπέρπρεψας παρά τη δαχτυλ τοξικότητα που τον χτύπησε προσωπικά και οικογενειακά. Κυρίως, όμως, διότι πιστεύει στην ισότητα ευκαιριών και στους θεσμούς αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και έχει θέσει ως μείζονα στόχο της επόμενης διακυβέρνησης την αξιοκρατία

και την αποκατάσταση των θεσμών μέσα από την εδραίωση μιας βαθιάς σχέσης εμπιστοσύνης με τον λαό.

Στην πρόσκληση να συμμετέχω στην προσπάθεια αυτή δεν θα μπορούσα να αρνηθώ. Ο,τι είμαστε το οφείλουμε στην πατρίδα και αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε. Με αίσθηση χρέους απέναντί της και με την προσδοκία ότι μπορούμε να χτίσουμε ένα καλύτερο μέλλον για τις επόμενες γενιές και να επαναπαρίσουμε το σπουδαίο ανθρώπινο δυναμικό που διέρρευσε την εποχή της κρίσης. Απορρίπτοντας τον μεσσανισμό, τη μετριοκρατία και τον λαϊκισμό και επενδύοντας στην αξιο, στην ακεραιότητα και στην ειλικρίνεια. Και, όπως το έκανα πάντα, στα σταυροδρόμια που θα συναντήσω, σκοπεύω να επιλέξω την αναφορά που θα φέρει την πατρίδα λίγο ψηλότερα.

Ο κ. Γιώργος Γεραπετρίτης είναι καθηγητής Νομικής Σχολής ΕΚΠΑ, υποψήφιος βουλευτής Επικρατείας της Νέας Δημοκρατίας.

Το σχέδιο Μπισοτάκη για το νέο Μαξίμου

Το «σφικτό» σχήμα και τα πρόσωπα

Της **ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑΣ ΠΕΛΩΝΗ**

Προ ημερών μίλησε για «σφικτό συντονισμό» και διέμηνυσε ότι θα απαιτήσει από τους υπουργούς του διαφάνεια, λογοδοσία, ταχύτητα και αποτελεσματικότητα. Προανήγγειλε «προγραμματισμένες» συνεδριάσεις του υπουργικού συμβουλίου μία φορά τον μήνα, καθορισμένη νομοθετική διαδικασία και τοποθέτηση εξωκοινοβουλευτικών υπουργών και υφυπουργών σε τομείς που κρίνει ότι απαιτείται εξειδικευμένη γνώση.

Ο Κυριάκος Μπισοτάκης έχει ήδη «κλειδώσει» τις βασικές –και όχι μόνο– θέσεις στο Μέγαρο Μαξίμου. Ο δε τρόπος με τον οποίο έχει λειτουργήσει έναντι των στελεχών του στα 3,5 χρόνια που ηγείται της Ν.Δ. –αξιολογώντας τον καθένα χωριστά– προϊδεάζει για υψηλές απαιτήσεις, καθώς και για ασφυκτική παρακολούθηση του έργου των υπουργών. Εξάλλου, η ισχυρή δομή στηρίχης στο Γραφείο Πρωθυπουργού που θα διαμορφωθεί θα φροντίζει ώστε αυτό να τηρείται. Το πρώτο νομοσχέδιο που θα κατατεθεί για την οργάνωση της δομής και λειτουργίας της κυβέρνησης και το επιτελικό κράτος στην ουσία διαχωρίζει το εκάστοτε Γραφείο Πρωθυπουργού από την κυβέρνηση, ώστε θεσμικά να υπάρχει συντονισμός ενεργειών, αλλά και συνέχεια. Και στέλνει το μήνυμα ότι τίποτα δεν θα αφεθεί στην τύχη του.

Πρόκειται, σύμφωνα με το νομοσχέδιο, για την «προεδρία της κυβέρνησης», κατά πληροφορίες της «Κ». Και προβλέπει τον διαχωρισμό του ιδιαίτερου Γραφείου του Πρωθυπουργού από το όργανο που θα συντονίζει τις δημόσιες πολιτικές και το υπουργικό συμβούλιο (ο κ. Μπισοτάκης μίλησε προ ημερών για γενική γραμματεία συντονισμού του κυβερνητικού έργου). Το πρώτο (Γραφείο του Πρωθυπουργού) αναμένεται να αναλάβει ο εξ απορρήτων συνεργάτης του προέδρου της Ν.Δ.

Γρηγόρης Δημητριάδης. Το δεύτερο, ο Άκης Σκέρτσος, που έχει επιδώσει πολλά τεχνοκρατικά διαπιστευτήρια, τόσο ως διευθυντής του γραφείου του Παναγιώτη Πικραμμένου στην πρωθυπουργία όσο και ως διευθυντής του Γιάννη Στουρνάρα στο ΥΠΟΙΚ. Η ανακοίνωσή του προ ημερών στη γενική συνέλευση του ΣΕΒ –είναι γενικός διευθυντής– ότι στις 30 Ιουνίου ολοκληρώνει τον κύκλο του φαίνεται να επιβεβαιώνει το επόμενο βήμα του. Το Μαξίμου που έχει κατά νουν ο πρόεδρος της Ν.Δ. και που περιγράφεται στο νομοσχέδιο είναι μια ισχυρή δομή ενίσχυσης του πρωθυπουργικού έργου με πολλές αρμοδιότητες. Μάλιστα, η δομή αυτή νιοάζει απίθανο να «χωρέσει» στο Μέγαρο Μαξίμου και, σύμφωνα με πληροφορίες, εξετάζεται το «στρατηγείο» της δομής να βρίσκεται στο υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης επί της Βασιλίσσης Σοφίας, αν και φαίνεται ότι αυτή η «μετακόμιση» δεν θα γίνει από την πρώτη ημέρα. Το «σφικτό» κυβερνητικό σχήμα του κ. Μπισοτάκη δεν θα έχει αναπληρωτές υπουργούς, πλην ενός, όπως όλα δείχνουν, ο οποίος θα οριστεί στο υπουργείο Οικονομικών και θα έχει την ευθύνη του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (και φαίνεται πως θα είναι ο νυν διευθυντής του γραφείου του προέδρου της Ν.Δ. Στέλιος Πέτσας).

Συγχωνεύσεις υπουργείων

Προγραμματίζονται ακόμα συγχωνεύσεις υπουργείων, χαρτοφυλακίων και αρμοδιοτήτων: όπως του υπουργείου Εσωτερικών που συγχωνεύεται με το υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης. Και του Προστασίας του Πολίτη που μετατρέπεται σε υπερυπουργείο, στο οποίο θα ενταχθεί και το Μεταναστευτικής Πολιτικής. Ερώτημα παραμένει για πολλούς ποιον έχει κατά νουν ο πρόεδρος της Ν.Δ., καθώς ακούγεται έντονα το όνομα του Μιχάλη Χρυσοχοΐδη

Το πρώτο νομοσχέδιο που προτίθεται να καταθέσει ο Κυριάκος Μπισοτάκης αφορά την «Προεδρία της Κυβέρνησης». Σε αυτό προβλέπεται ο διαχωρισμός του ιδιαίτερου γραφείου του πρωθυπουργού από το όργανο που θα συντονίζει τις δημόσιες πολιτικές και το υπουργικό συμβούλιο.

Θέσεις-κλειδιά λέγεται ότι θα καταλάβουν ο συνεργάτης του προέδρου της Ν.Δ. Γρηγόρης Δημητριάδης και ο απερχόμενος γενικός διευθυντής του ΣΕΒ Άκης Σκέρτσος.

(και του Αγγελου Συρίγου στον τομέα Μεταναστευτικής Πολιτικής), αλλά τίποτα δεν επιβεβαιώνεται.

Την ίδια ώρα, ο κ. Μπισοτάκης έχει κλειδώσει τα βασικά υπουργεία, αν και κάποια παίζουν ως μπαλάντερ, προφανώς κάποιες επιλογές –κυρίως εξωκοινοβουλευτικών– θα εξαρτηθούν και από το τελικό εκλογικό αποτέλεσμα. Αλλά είναι σαφές ότι ο πρόεδρος της Ν.Δ. έχει αυτή τη στιγμή το προβάδισμα και την πολιτική άνεση επιλογών.

Τούτων δοθέντων, υπ. Οικονομικών φαίνεται ότι θα είναι ο Χρήστος Σταϊκούρας. Στο υπουργείο Οικονομίας, το οποίο θα μετονομαστεί σε υπουργείο Επενδύσεων, ακούγεται ότι θα αξιοποιηθεί ο Αδωνīs Γεωργιάδης, του οποίου το όνομα, πάντως, φαίνεται να «παίζει» και για το ΥΠΕΚΑ. Υπουργός Παιδείας ο Κωστής Χατζηδάκης με υφυπουργό τη Νίκη Κεραμέως (και ακόμη έναν υφυπουργό). Υπουργός Εξωτερικών φαίνεται ότι θα είναι ο Νίκος Δένδιας και Αμυ-

νας ο Βασίλης Κικίλιας, αλλά μένει να φανεί. Υφυπουργός για το Αμυνας «παίζει» και ο Κώστας Τασούλας, παρόλο που, σύμφωνα με πληροφορίες, οι χειρισμοί του στη συνταγματική αναθεώρηση (ήταν αρμόδιος εισπληγής της Ν.Δ.) και το γεγονός ότι είναι μετριοπαθής και από τους παλαιότερους κοινοβουλευτικούς της Ν.Δ. τον φέρνουν μάλλον πιο κοντά στην προεδρία της Βουλής.

Στο υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, το οποίο θα υπαχθεί στον πρωθυπουργό, φέρεται να έχει «κλειδώσει» εδώ και καιρό ο προερχόμενος από το ΠΑΣΟΚ Κυριάκος Πιερρακάκης, διευθυντής της ΔιΑΝΕΘς. Αυτό σημαίνει ότι θα είναι υπουργός Επικρατείας με αρμοδιότητα τον ψηφιακό μετασχηματισμό της χώρας. Στο υπουργείο Δικαιοσύνης φαίνεται ότι θα τοποθετηθεί ο τομεάρχης Δικαιοσύνης της Ν.Δ. Νίκος Παναγιωτόπουλος, παρότι έχει ακουστεί και το όνομα του Γιώργου Γεραπετρίτη. Για υφυπουργεία ακούγονται ακόμα το όνομα της Δόμνας Μιχαηλίδου, συμβούλου του κ. Μπισοτάκη (για το Αγροτικής Ανάπτυξης), αλλά και της Κωνσταντίνας Μπότσοι (για το ΥΠΕΕ), η οποία την Παρασκευή ανακοινώθηκε στην όγδη θέση του ψηφοδελτίου Επικρατείας.

Πάντως, τα περισσότερα στελέχη της Ν.Δ. δηλώνουν ότι δεν έχουν προχωρήσει σε αντίστοιχες συζητήσεις με τον κ. Μπισοτάκη, ενώ ο ίδιος δεν αποκαλύπτει τις προθέσεις του, όπως έκανε και με τη σύνθεση του ψηφοδελτίου Επικρατείας.

Το πρόγραμμα στο προσκήνιο

«**Δουλειές, δουλειές, δουλειές**». Είναι το βασικό ζητούμενο για την επόμενη κυβέρνηση, γι' αυτό και ο Κυριάκος Μπισοτάκης το επαναλαμβάνει με έμφραση. Το ίδιο έκανε και την Παρασκευή κατά την παρουσίαση των βασικών σημείων του κυβερνητικού σχεδίου της Ν.Δ., εμμένοντας στην προμετωπίδα του προγράμματος που είναι η μείωση της φορολογίας για όλους: νοικοκυριά, επιχειρήσεις, μισθωτούς, ελεύθερους επαγγελματίες, ιδιοκτήτες ακινήτων, προκειμένου να δημιουργηθούν κίνητρα για επενδύσεις.

Στόχος του κ. Μπισοτάκη μέσω της παρουσίασης των 16 πυλώνων του προγράμματος δεν ήταν μόνο να πείσει όσους δεν έχουν εμπιστευθεί τη Ν.Δ. να την ψηφίσουν στις 7 Ιουλίου, φέρνοντας την στην κυβέρνηση αυτοδύναμη. Ήταν και να καταδείξει τις βασικές διαφορές από τον ΣΥΡΙΖΑ, παρά την απόπειρα του κ. Τσίπρα, όπως λένε στην Πειραιώς, να αντιγράψει μέρος του «γαλάζιου» προγράμματος. «Η Ν.Δ. είναι το κόμμα του ιδιωτικού τομέα, είναι το κόμμα της υγιούς επιχειρηματι-

κότητας, είναι το κόμμα που πιστεύει ότι η ανάπτυξη έρχεται από τη δημιουργικότητα του επιχειρηματία, μικρού, μεσαίου και μεγάλου, ο οποίος επενδύει και ο οποίος δημιουργεί στη χώρα μας», ήταν μία από τις πιο χαρακτηριστικές αποστροφές. Η άλλη είχε να κάνει με τη στήριξη της μεσαίας τάξης, την οποία υπογράμμισε ότι θέλει να εκφράσει πολιτικά.

«Η Ν.Δ. είναι το κόμμα της μεσαίας τάξης», σημείωσε χαρακτηριστικά, ενώ δεσμεύθηκε ότι η κυβέρνηση της Ν.Δ. θα ακυρώσει στην πράξη την πολιτική των υπερπλεονασμάτων που «συνειδητά» εφάρμοσε η κυβέρνηση (πατώντας πάνω στη μεσαία τάξη). Τυχαίο δεν ήταν ούτε το γεγονός ότι ο πρόεδρος της Ν.Δ. περιέγραψε ένα «νέο κοινωνικό συμβόλαιο» ανάμεσα στους εργαζομένους, στο κράτος και στις επιχειρήσεις. Μάλιστα, την ερχόμενη Τετάρτη, θα εστιάσει στην κοινωνική αλληλεγγύη (Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα) σε ακόμη μια θεματική εκδήλωση που προγραμματίζεται, σύμφωνα με πληροφορίες, στην Ελευσίνα.

ΑΠΟΨΗ

Ευρωπαϊκή Στρατηγική Ασφαλείας

Της **ΜΑΡΙΕΤΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ***

Αρκετά σήμερα προβλέπουν τη διάσπαση της διεθνούς ασφάλειας, όπως τη γνωρίζαμε στα θεμελιώδη στοιχεία της κατά τη μεταπολεμική περίοδο. Οι ΗΠΑ πραγματοποιήσαν εδώ και μία δεκαετία τουλάχιστον μια μετατόπιση του στρατηγικού ενδιαφέροντος στην περιοχή της Ασίας και του Ειρηνικού, ενώ η ηγεσία Τραμπ εγείρει ζητήματα ασφαλείας, καθώς και εμπορικά και βιομηχανικά. Το ερώτημα της σχέσης της Ευρώπης με τη Ρωσία επιδέχεται πολλές προσεγγίσεις (πυρηνική ασφάλεια, ενεργειακή εξάρτηση κ.ά.) και θα αποτελέσει μία βασική παράμετρο για την ασφάλεια κατά τις επόμενες δεκαετίες.

Το κρίσιμο ερώτημα το οποίο όλοι οφείλουμε να διερευνήσουμε είναι το εξής: υφίσταται κενό ασφαλείας σήμερα στην Ευρώπη, και εάν ναι, ποια είναι η απειλή και πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί; Η προοπτική πάντως της συγκρότησης μιας ενιαίας δομής άμυνας στην Ευρώπη δεν αντιστρατεύεται τη λειτουργία του ΝΑΤΟ.

Ωστόσο, το φλέγον ζήτημα είναι ότι μια ολοκληρωμένη πολιτική άμυνας για την Ευρώπη σημαίνει μία αύξηση των σχετικών δαπανών η οποία θα υπερβαίνει το σημερινό 2% του ΑΕΠ ανά κράτος-μέλος. Σε μία συ-

Η προοπτική της συγκρότησης μιας ενιαίας δομής άμυνας στην Ευρώπη δεν αντιστρατεύεται τη λειτουργία του ΝΑΤΟ.

γκυρία κατά την οποία οι ψηφοφόροι έχουν απαιτήσεις για ενίσχυση των δαπανών για την Υγεία, την Παιδεία και άλλες πολιτικές πρόνοιας σε συνδυασμό με την προτεραιότητα για ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς, η προοπτική της αύξησης των αμυντικών δαπανών έχει αυτονόητο πολιτικό κόστος.

Ταυτόχρονα, όμως, θα πρέπει να αξιολογήσουμε ότι με το δεδομένο του Brexit, το 80% του προϋπολογισμού του ΝΑΤΟ θα προέρχεται από κράτη εκτός Ε.Ε., ενώ η μόνη πυρηνική δύναμη στην Ε.Ε. θα είναι η Γαλλία. Θα έχει αυτή η εξέλιξη κάποια επίδραση στον στρατηγικό σχεδιασμό στα θέματα ασφαλείας τα οποία ενδεχομένως θα αντιμετωπίσουμε;

Για τα θέματα αυτά φαίνεται ότι υπάρχει κοινή αντίληψη μεταξύ των ιστορικών κρατών-μελών (Γερμανίας-Γαλλίας), αλλά διαφοροποιήσεις παρατηρούνται ιδιαίτερα από χώρες της Ανατολικής Ευρώπης.

«Το κρίσιμο ερώτημα είναι το εξής: υφίσταται κενό ασφαλείας σήμερα στην Ευρώπη, και εάν ναι, ποια είναι η απειλή και πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί;» γράφει η κ. Γιαννάκου (φωτ. από άσκηση του ΝΑΤΟ).

Ακόμη και εάν διαμορφωθεί ισχυρότερη βούληση για μία Ευρωπαϊκή Πολιτική Άμυνας, αυτό δεν θα πρέπει να οδηγήσει σε αλληλοεπικαλύψεις, αλλά αντιθέτως σε συμπληρωματικότητα με τις δυνάμεις και τον σχεδιασμό του ΝΑΤΟ. Δεν πρόκειται μόνο για την αξιοποίηση της μακράς τεχνολογίας και εμπειρίας του ΝΑΤΟ, αλλά και για την πρόθεση να θέσουμε την ασφάλεια στην Ευρώπη ως ζήτημα διατλαντικού ενδιαφέροντος και ευθύνης.

Αναμφίβολα, η προσθήκη ενός στρα-

τιωτικού σκέλους στην Ε.Ε. ουδέποτε έγινε αποδεκτή χωρίς αντιδράσεις από ετερόκλητους χώρους. Η αλήθεια είναι ότι τίποτα από τα δύο δεν ισχύει στην πραγματικότητα. Η Ενωση θα συνεχίσει να χρησιμοποιεί ένα ευρύ φάσμα αναπτυξιακών και διπλωματικών εργαλείων. Οφείλουμε να σχεδιάσουμε αποφασιστικά τον μηχανισμό ασφαλείας στην Ευρώπη, διατηρώντας θεμελιώδη στοιχεία της νατοϊκής οργάνωσης, και ταυτόχρονα δημιουργώντας νέες δυνατότητες και αμυντικούς μηχανισμούς με αυξημένη χρησιμότητα επί ευρω-

παϊκού εδάφους και με γνώμονα τη διάγνωση των ενδεχόμενων άμεσων απειλών.

Η διαμόρφωση μιας Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ) και ιδιαίτερα μιας Κοινής Πολιτικής Ασφαλείας και Άμυνας (ΚΠΑΑ), θα πρέπει να ερμηνευθεί πρωτίστως ως απόρροια των κοσμογονικών αλλαγών των τελευταίων δεκαετιών στο διεθνές σύστημα και του νέου γεωπολιτικού ρόλου που η Ε.Ε. θα κληθεί αργά ή γρήγορα να αναλάβει.

Ήδη, από την εποχή της Συντακτικής Συνέλευσης και το σχέδιο Συνταγματικής Συνθήκης, εργαστήκαμε για τον προσδιορισμό της λεγόμενης ρήτρας αλληλεγγύης, δηλαδή τη συνδρομή με πολιτικά και στρατιωτικά μέσα στην περίπτωση που ένα κράτος-μέλος δεχθεί επίθεση.

Εντέλει η εφαρμογή της Συνθήκης της Λισαβώνας σε αυτό τον τομέα, αν και δεν έχει τύχει της δέουσας διμόσιας προβολής, εμπλούτισε σημαντικά το φάσμα των εργαλείων και το πεδίο εφαρμογής της πολιτικής ασφαλείας και άμυνας. Ιδιαίτερο εθνικό ενδιαφέρον τόσο για την Ελλάδα όσο και για την Κύπρο έχουν οι ρήτρες αμοιβαίας άμυνας (άρθρο 42 παράγραφος 7 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση) και η ρήτρα αλληλεγγύης (άρθρο 222 της συνθήκης

για τη λειτουργία της Ε.Ε.). Η πρώτη προβλέπει ότι, σε περίπτωση κατά την οποία ένα από τα κράτη-μέλη δεχθεί ένοπλη επίθεση στο έδαφός του, τα άλλα κράτη-μέλη οφείλουν να του παράσχουν βοήθεια και συνδρομή με όλα τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους, ενώ η δεύτερη προβλέπει την υποχρέωση των κρατών-μελών να ενεργούν από κοινού εάν ένα κράτος-μέλος δεχθεί τρομοκρατική επίθεση ή πληγεί από φυσική ή ανθρωπογενή καταστροφή.

Οι δυνάμεις ταχείας αντίδρασης (EU battlegroups) αποτελούν ίσως το χαρακτηριστικότερο παράδειγμα των δομικών δυσκολιών που αντιμετωπίζει η Ένωση στο καθαρά επιχειρησιακό κομμάτι. Έως σήμερα δεν έχει αναπτυχθεί κανένα από τα υφιστάμενα EU battlegroups, αν και θα μπορούσαν να αποτελέσουν δύναμη πρώτης εισόδου σε αρκετές περιπτώσεις, κυρίως λόγω των δομικών αδυναμιών του μηχανισμού λήψης αποφάσεων και χρηματοδότησής τους. Εάν δεν επιδείξουν τα κράτη-μέλη την απαραίτητη πολιτική βούληση για τη χρησιμοποίησή τους, είναι βέβαιο ότι μία από τις σημαντικότερες πρωτοβουλίες ευρωπαϊκής στρατιωτικής συνεργασίας θα έχει άδοχο τέλος προτού καν χρησιμοποιηθεί.

* Η κ. Μαριέττα Γιαννάκου είναι πρώην υπουργός, υποψήφια βουλευτής Επικρατείας της Νέας Δημοκρατίας.

«Εξυπνα» δίκτυα κατά του εγκλήματος

Ασφαλή πλοήγηση στην πόλη, για την αποφυγή ταραχών και εγκληματικών ενεργειών, παρέχει πρόγραμμα για κινητά

Της **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ**

Οι πόλεις δεν είναι ένας απολύτως ασφαλής ιστός για τους κατοίκους και τους επισκέπτες τους. Σε ποσοστό 25% στην Ευρώπη, αυτοί εκδηλώνουν ανησυχία για τις ταραχές και τα συμβάντα βίας που εκδηλώνονται στους δρόμους, για τα δίκτυα παρανόμων που ζουν από τις κλοπές, τις ληστείες, τη διακίνηση ναρκωτικών, για τις σκοτεινές υποβαθμισμένες περιοχές, τις ευρύχωρες για κάθε εγκληματική πράξη. Όμως, όπως έχει φανεί, ο πανικός δεν βοηθάει. Εμποδίζει τη σκέψη, απομακρύνει από τον δημόσιο χώρο και καταργεί τον κοινωνικό έλεγχο του. Το έγκλημα περιορίζεται με την κοινωνική οργάνωση, την αίσθηση της κοινότητας και της αλληλοπροστασίας, που σήμερα, στις «έξυπνες» πόλεις, προσφέρουν τα «έξυπνα» δίκτυα λήψης και επεξεργασίας πληροφοριών.

Με εφαρμογές στο κινητό, αισθητήρες, αλγόριθμους, δεδομένα εγκληματικότητας από ανοικτές πηγές και τα κοινωνικά μέσα δικτύωσης, το City.Risks, ένα ευρωπαϊκό ερευνητικό πρόγραμμα που ολοκληρώθηκε στο πλαίσιο του Horizon 2020, παρέχει στον πολίτη ισχυρά όπλα κατά της εγκληματικότητας. «Μια πλατφόρμα, ένα καινοτόμο “οικοσύστημα” κινητών εφαρμογών και ένα διαδικτυακό επιχειρησιακό κέντρο βοηθούν όσους διαβιούν ή επισκέπτονται αστικά κέντρα να αποτυπώνουν και να μοιράζονται πληροφορίες σχετικά με περισσότερα στα οποία γίνονται μάρτυρες. Με τον τρόπο αυτό προστατεύονται πολίτες από το να πέσουν θύματα εγκληματικών ενεργειών αλλά δίνεται και η δυνατότητα άμεσης αντιμετώπισης του συμβάντος», λέει στην «Κ» ο Σωκράτης Κωστίκογλου, συντονιστής του έργου, διευθυντής Τεχνολογίας Πληροφοριών, Εφαρμογών, Έρευνας και Ανάπτυξης της Space Hellas, η οποία ήταν ένας από τους εταίρους.

Ολοκληρωμένη εικόνα

«Στα μηνύματα των πολιτών που φθάνουν στην πλατφόρμα προστίθενται πληροφορίες που συλλέγουν οι Αρχές, για παράδειγμα, από κάμερες στους δρόμους, στοιχεία από το ιστορικό συμβάντων που διαθέτει μια αρχή ασφάλειας, π.χ. η δημοτική αστυνομία, σχετικές αναφορές που συλλέγονται και αποδελτιώνονται –με αλγόριθμους– από τα κοινωνικά δίκτυα και φόρουμ πολιτών στο Ιντερνετ, δημογραφικά στοιχεία, γεωγραφικές πληροφορίες και χάρτες. Όλες οι παραπάνω πληροφορίες συλλέγονται και συσχετίζονται με τη βο-

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Στόχος του ευρωπαϊκού χειρίσματος, που συντονίστηκε από την Ελλάδα, η μείωση της εγκληματικότητας με την εμπλοκή των πολιτών.

ήθεια της τεχνητής νοημοσύνης, ώστε να οικοδομηθεί μια ολοκληρωμένη εικόνα για κάθε συμβάν, η οποία στέλνεται πίσω στους χρήστες και στις Αρχές», υπογραμμίζει ο ίδιος.

«Με βάση όλο αυτό το υλικό, έχουν δημιουργηθεί πολύ χρήσιμες καινοτόμες υπηρεσίες. Μία από αυτές είναι η ασφαλής πλοήγηση μέσα στην πόλη, ώστε ο χρήστης να μπορέσει να αποφύγει σημεία όπου έχουν εκδηλωθεί στο παρελθόν περιστατικά ληστειών και βίας, να ακολουθήσει μια εναλλακτική διαδρομή και να φθάσει με ασφάλεια στον προορισμό του. Μια παρόμοια υπηρεσία οδηγεί τον χρήστη που έχει εγκλωβιστεί σε περιοχές όπου λαμβάνουν χώρα ταραχές ή συμπλοκές σε σημεία που δεν επηρεάζονται από αυτά τα συμβάντα. Ακόμη, ένα μέρος του συστήματος μπορεί να λειτουργήσει και σαν

μηχανή προσομοίωσης, παρέχοντας στον χρήστη τη δυνατότητα να ελέγξει τα αποτελέσματα των ενεργειών του».

Και όχι μόνο. «Στο πλαίσιο της έρευνας, αναπτύξαμε και έξυπνους αισθητήρες –πολύ μικρές συσκευές, στο μέγεθος μικρού νομίσματος, χαμηλού κόστους και με μπαταρία που διαρκεί για ημέρες– οι οποίοι μπορούν να τοποθετηθούν σε μια τσάντα, μια βαλίτσα, ένα ποδήλατο, σε ένα αντικείμενο που θέλει κάποιος να προστατεύσει από κλοπή», εξηγεί ο κ. Κωστίκογλου.

«Με τον αισθητήρα αυτόν είναι δυνατή η ικνηλάτηση, αλλά και ο εντοπισμός του κλεμμένου αντικείμενου, με τη βοήθεια των άλλων πολιτών, οι οποίοι διαθέτουν στο κινητό τους τη σχετική εφαρμογή του City.Risks. Συγκεκριμένα, μόλις ο κάτοχος του κλεμμένου αντικείμενου δηλώσει την απώλεια, αυτόματα ο αισθητήρας τίθεται από το επιχειρησιακό κέντρο σε κατάσταση συναγερμού και μπορεί πλέον να ανιχνευθεί (μαζί με το κλεμμένο αντικείμενο) είτε από ενδιάμεσες πύλες που έχουν τοποθετηθεί σε κεντρικά σημεία, σταθμούς μετρό, πλατείες, είτε από κινητά που διαθέτουν την εφαρμογή και μετατρέπονται σε κεραίες ανίχνευσης κλοπής. Ενημερώνεται το επιχειρησιακό κέντρο σχετικά με τη θέση του κλεμμένου αντικείμενου και

ξεκινάει η επιχείρηση ανάκτησής του. Οι αισθητήρες αυτοί χρησιμοποιήθηκαν στη Ρώμη, σε ποδήλατα, δημοτικά και ιδιωτικά. Ενδιαφέρον εκδηλώθηκε, πέραν των δήμων, και από εμπορικά κέντρα, που χρησιμοποιήσαν τους αισθητήρες αυτούς πιλοτικά, σε μορφή βραχιολιού σε παιδιά, ώστε σε περίπτωση που καθούν να μπορούν γρήγορα να εντοπιστούν».

Κεντρική ιδέα του όλου χειρίσματος είναι η πρόληψη και η μείωση των εγκληματικών ενεργειών με την εμπλοκή των πολιτών. Όπως σημειώνει ο κ. Κωστίκογλου, «πρωταγωνιστές στη διάχυση της πληροφορίας και στη μείωση του φόβου για το έγκλημα είναι οι ίδιοι πολίτες, όχι οι αστυνομικές αρχές. Οργανώνονται μέσω των κινητών τους σε ομάδες και κοινότητες, δημιουργώντας τον αποτρεπτικό για το έγκλημα κοινωνικό έλεγχο και συμβάλλοντας στην αποτελεσματικότερη διαχείριση των περιστατικών». Η ανησυχία για το έγκλημα μπορεί να επηρεάσει την ψυχική υγεία των ανθρώπων και να τους κλείσει στο σπίτι. Ο εγκλεισμός αυτός συνήθως οδηγεί σε αύξηση της εγκληματικότητας λόγω του ότι υπάρχουν λιγότερα «μάτια στον δρόμο». Η μετάδοση της πληροφορίας σε σχέση με το έγκλημα αυξάνει την εμπιστοσύνη μεταξύ πολιτών αλλά και προς τις Αρχές.

Συμμετοχική αστικοποίηση για μείωση των κινδύνων

Το έργο έλαβε πρόσφατα αργυρό βραβείο στην κατηγορία Συστήματα Νέας Γενιάς, στο πλαίσιο των IMPACT BITE Awards 2019, ενώ προκρίθηκε στον παγκόσμιο διαγωνισμό κύρους 2019 WITSA ICT Global Excellence Awards, οι νικητές του οποίου θα ανακοινωθούν στο Παγκόσμιο Συνέδριο Πληροφορικής WCIT 2019, στις 6-9 Οκτωβρίου 2019 στο Ερεβάν της Αρμενίας.

Το έργο, στο οποίο συμμετείχαν, εκτός από την Ελλάδα (Space Hellas), άλλες έξι χώρες (Γερμανία, Αυστρία, Ηνωμένο Βασίλειο, Σουηδία, Ιταλία, Βουλγαρία), αξιοποίησε ένα σύνολο καινοτόμων τεχνολογιών (τεχνητή νοημοσύνη, διαδικτυο των πραγμάτων, μεγάλα δεδομένα, επαυξημένη πραγματικότητα), υποδομές πόλεων και πηγές πληροφοριών, και πάνω από όλα τα έξυπνα κινητά των πολιτών ως βασικό εργαλείο. Η πλατφόρμα City.Risks μπορεί εύκολα να ενσωματωθεί στον οργανωτικό ιστό των τοπικών αρχών αλλά και ιδιωτικών ασφαλιστικών εταιριών, σε εμπορικά κέ-

Η πλατφόρμα μπορεί να χρησιμοποιηθεί από δήμους, εταιρείες σεκιούριτι, εμπορικά κέντρα, πανεπιστημιούπολεις.

ντρα και πανεπιστημιούπολεις. «Αυτή τη στιγμή υποβάλλουμε προτάσεις για επέκταση του έργου στο πλαίσιο εθνικών και ευρωπαϊκών χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων και εντάσσουμε κάποιες από τις υπηρεσίες που έχουν αναπτυχθεί σε σχέδια για την ανάπτυξη έξυπνων πόλεων. Προς στιγμήν έχει κατατεθεί αίτημα προς χρηματοδότηση από δήμο της Αττικής για υπηρεσία παρόμοια με αυτήν του City.Risks», λέει ο κ. Κωστίκογλου. Η «συμμετοχική αστικοποίηση», όπως λέγεται η αναδυόμενη τάση για μείωση των κινδύνων στις πόλεις μέσω καινοτόμων τεχνολογιών, κερδίζει όλο και μεγαλύτερο έδαφος.

ΑΠΟΨΗ

Εξάρχεια: κάν' το όπως στην Πλάκα

Του **ΑΓΓΕΛΟΥ Μ. ΣΥΡΙΓΟΥ***

Μέχρι το 1978 η Πλάκα ήταν μια από τις πιο υποβαθμισμένες και επικίνδυνες περιοχές της Αθήνας. Ο φθηνός μαζικός τουρισμός είχε φέρει μαζί του ευρεία χρήση ναρκωτικών. Κακόφημα νυχτερινά κέντρα είχαν κατακλύσει τους κεντρικούς δρόμους και οι παλαιοί κάτοικοι μετακόμιζαν με ταχείς ρυθμούς σε άλλες συνοικίες. Την κατάσταση άλλαξε ο τότε υπουργός Δημοσίων Έργων, Στέφανος Μάνος. Εργάστηκε συστηματικά και με όραμα βασισμένος σε μια σοβαρή πολεοδομική μελέτη για το μέλλον της περιοχής. Το έργο του συνέχισε ο Αντώνης Τρίτσης. Μέσα σε πέντε χρόνια η Πλάκα είχε αλλάξει εντελώς όψη.

Τα Εξάρχεια εδώ και χρόνια είναι μία από τις πιο υποβαθμισμένες και επικίνδυνες περιοχές της Αθήνας. Διώχνουν τους κατοίκους τους. Είναι ένας χώρος έντονης παραβατικότητας. Δεν είναι μόνον τα αντικοινωνικά στοιχεία (αναρχικοί, μπαχαλάκηδες, «επαναστάτες» του Σαββατοκύριακου, χούλιγκαν). Δί-

Το όραμα για την επόμενη ημέρα είναι να δημιουργηθεί μια συνοικία με έμφαση στον πολιτισμό, στα μουσεία και στις τέχνες.

πλα σε αυτά έχουν εγκατασταθεί δίκτυα ναρκεμπορών και εγκληματίες που εκμεταλλεύονται την πλήρη αστυνομική απουσία και υπάρχουν καταλήψεις από μετανάστες και «συλλογικότητες», γιάφκες με όπλα και πράκτορες ξένων υπηρεσιών.

Όταν αναφερόμαστε στο πρόβλημα των Εξαρχείων, το ενδιαφέρον μας εντοπίζεται στην απελπιστικά επιτακτική ανάγκη για εφαρμογή του νόμου και της τάξης. Είναι αυτονόητο ότι άμεσα πρέπει να γίνουν αστυνομικές επιχειρήσεις με στόχο τις συλλήψεις εμπόρων ναρκωτικών, την απομάκρυνση των καταληψιών από τα παρανόμως κατειλημμένα κτί-

«Είναι αυτονόητο ότι άμεσα πρέπει να γίνουν αστυνομικές επιχειρήσεις. Εκτός, όμως, από την αστυνομική δράση, χρειάζεται και όραμα για την επόμενη μέρα, διότι τα αστυνομικά μέτρα από μόνα τους δεν αρκούν», γράφει ο κ. Συρίγος.

ρια και την παύση των καταδρομικών εφοδών των «μπαχαλάκηδων». Εκτός, όμως, από την αστυνομική δράση χρειάζεται και όραμα για την επόμενη μέρα, διότι τα αστυνομικά μέτρα και η κατασταλτική πολιτική από μόνα τους δεν αρκούν.

Το ζητούμενο είναι να επαναλάβουμε το επιτυχημένο προηγούμενο της Πλάκας στα Εξάρχεια. Συνή-

θως εντοπίζουμε το όραμά μας για τα Εξάρχεια αποκλειστικώς στην ενοποίηση του Εθνικού Μουσείου με το κτίριο του Πολυτεχνείου και το παλιό ξενοδοχείο Ακροπόλ Παλλάς. Η ενοποίηση είναι απαραίτητη. Όσο υπάρχει η ασφάλεια του πανεπιστημιακού ασύλου σε τόσο μεγάλο και κεντρικό χώρο που χρησιμεύει ως ορμητήριο, δύσκολα θα φέρουν αποτέλεσμα τα αστυνομικά μέτρα.

Παράλληλα, η ενοποίηση των τριών κτιρίων μπορεί να δημιουργήσει ένα νέο τοπόσημο πολιτισμού για την Αθήνα (μετά την «αθηναϊκή τριλογία» Ακαδημίας, Πανεπιστημίου, Βιβλιοθήκης). Η είσοδος του Πολυτεχνείου με τα απομεινάρια της πόρτας που γκρέμισε το τεθωρακισμένο, μπορούν να αποτελέσουν ένα διακριτό μνημείο που θα διαχωρίζεται από τον υπόλοιπο χώρο.

Πέραν, όμως, της νέας κτιριακής τριλογίας, τα Εξάρχεια είναι μια αρχιτεκτονικά πλούσια γειτονιά της Αθήνας. Μεσοαστικές πολυκατοικίες συνυπάρχουν με εμβληματικά κτίρια, όπως η μπλε πολυκατοικία, και έξοχα δείγματα λαϊκής αρχιτεκτονικής. Τα Εξάρχεια πρέπει να αντιμετωπισθούν ως ενιαίο οικιστικό σύνολο που αποτελεί έξοχο δείγμα της οικιστικής ανάπτυξης της πρώτης μεταπολεμικής περιόδου της Αθήνας. Παράλληλα, στην περιοχή πρέπει να μεταφερθούν μικρά αστικά μουσεία και να δοθούν φορολογικά και άλλα κίνητρα για εγκατάσταση αισθουσών τέχνης-γκαλερί και βιβλιοπωλείων. Η δημοτική βιβλιοθήκη

(που λείπει από την Αθήνα) πρέπει να εγκατασταθεί στα Εξάρχεια. Τέλος, πρέπει να επιστρέψουν στην περιοχή δημόσιες υπηρεσίες και τράπεζες. Να ξαναρχίσουν οι λεωφορειακές γραμμές (που σήμερα περνούν περιμετρικά των Εξαρχείων) να διασχίζουν την περιοχή. Ουσιαστικά πρέπει να ξαναεντάξουμε τα Εξάρχεια στον αθηναϊκό αστικό ιστό.

Το όραμα για την επόμενη ημέρα είναι να δημιουργηθεί μια συνοικία με έμφαση στον πολιτισμό, στα μουσεία και στις τέχνες όπου θα συμβιώνουν αρμονικά κάτοικοι, εμπορικές δραστηριότητες και διασκέδαση σε συνθήκες ασφάλειας. Ακούμε συχνά για το πώς άλλαξε ο Τζουλιάνι την παρακμαϊκή Νέα Υόρκη. Το παράδειγμα της Πλάκας μάς είναι πολύ πιο προστό. Ας το ακολουθήσουμε και στα Εξάρχεια.

* Ο κ. Αγγελος Μ. Συρίγος είναι αναπληρωτής καθηγητής Διεθνούς Δικαίου και Εξωτερικής Πολιτικής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, υποψήφιος βουλευτής Α' Αθηνών με τη Νέα Δημοκρατία.

Εφιάλτης νέου πολέμου στον Κόλπο

Η κατάρριψη του μη επανδρωμένου αμερικανικού αεροσκάφους φέρνει πιο κοντά τον κίνδυνο ανοιχτής σύρραξης με το Ιράν

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

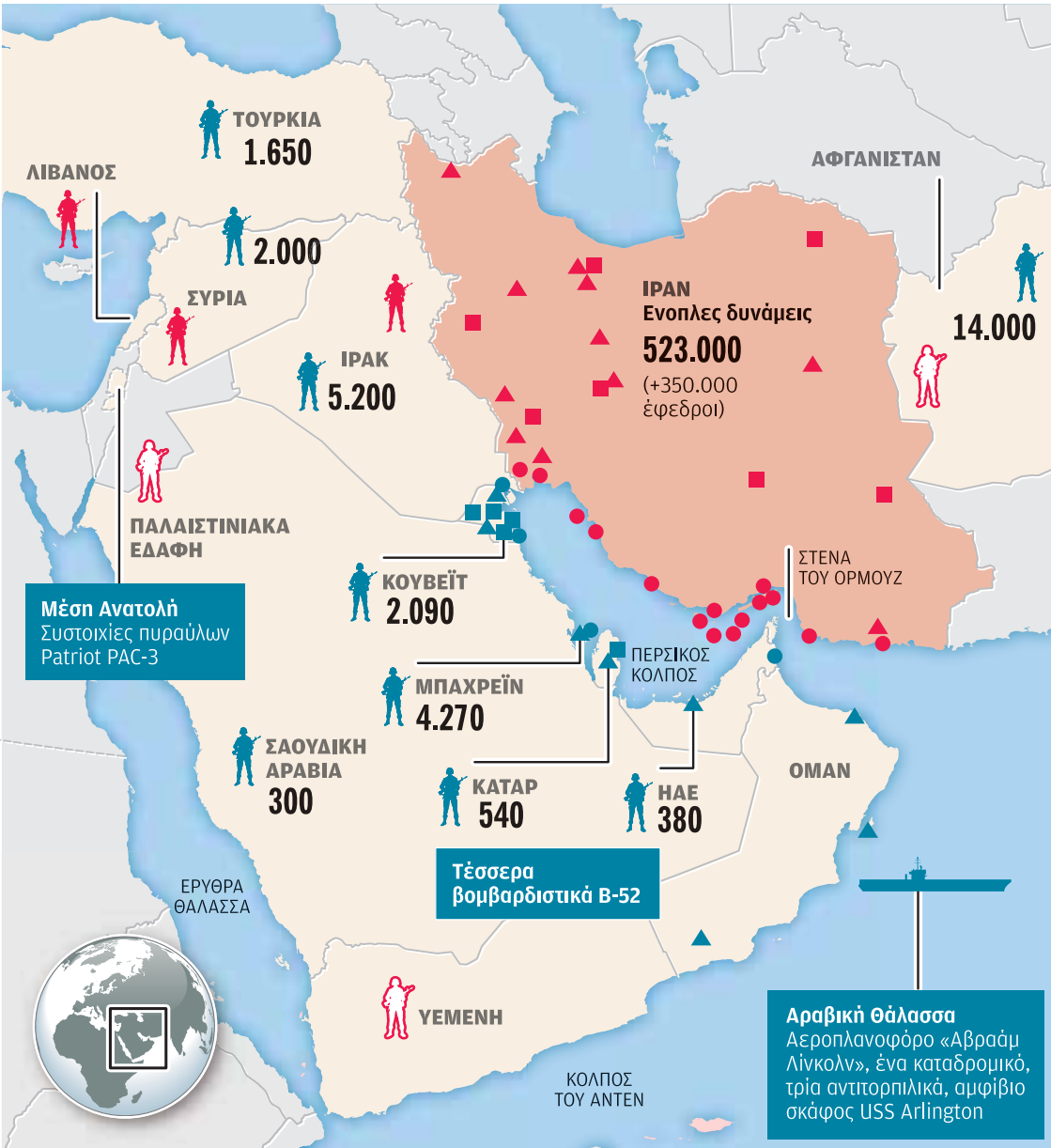
Εικόνα πολιτικών σχιζοφρένειας έδινε η κυβέρνηση Τραμπ τα δύο πρώτα εικοσιτετράωρα μετά την κατάρρευση μη επανδρωμένου αεροσκάφους της από ιρανικό πυραύλο εδάφους-αέρος κοντά στα Στενά του Ορμούζ. «Το Ιράν διέπραξε ένα μεγάλο λάθος», ήταν η πρώτη αντίδραση του Ντόναλντ Τραμπ, προ-ϊδεάζοντας για απαντητικό πλήγμα. Αλλωστε, από τη στιγμή που ο ίδιος βεβαίωνε ότι το αεροσκάφος κατερρίφηκε πάνω από διεθνή ύδατα, η στρατιωτική απάντηση –έστω και περιορισμένη, κατά το προηγούμενο της Συρίας– φάνταζε μονόδρομος. Εκεί που έφτασαν τα πράγματα, το αντίθετο θα αποτελούσε πλήγμα για το κύρος και την αξιοπιστία της υπερδύναμης.

Παγιδευμένος από τους σκληροπυρηνικούς, ο Ντόναλντ Τραμπ υπονοβατεί στο χείλος της αναμέτρησης που ήθελε να αποφύγει.

Ωστόσο, πριν αλέκτορα φωνήσαι, ο Αμερικανός πρόεδρος άλλαξε τροπτήριο. Απέδωσε το θερμό επεισόδιο όχι στην ιρανική κυβέρνηση αλλά σε κάποιον «ανόητο στρατηγό», τονίζοντας ότι το αμερικανικό αεροσκάφος, ευτυχώς, δεν ήταν επανδρωμένο. Το μήνυμα ήταν σαφές: ένα επεισόδιο δυσάρεστο μεν, αλλά που δεν παραβίασε κάποια κόκκινη γραμμή, αφήνοντας ανοικτό ένα παράθυρο διαπραγμάτευσης με τον ανώτατο ηγέτη της Ισλαμικής Δημοκρατίας, αγιατολάχ Χαμενεΐ. Μια φορά, η Τεχεράνη δεν ανταποκρίθηκε, τουλάχιστον σε πρώτο χρόνο. Ανέλαβε την πλήρη ευθύνη της κατάρριψης, υποστηρίζοντας ότι το αμερικανικό αεροσκάφος ασκούσε κατασκοπεία πάνω από τον ιρανικό εναέριο χώρο.

Η συνέχεια ήταν ακόμη περισσότερο τραγελαφική. Ο Τραμπ έδωσε εντολή για περιορισμένα απαντητικά πλήγματα εναντίον βάσεων ραντάρ και συστοιχιών πυραύλων του Ιράν τη νύχτα της Πέμπτης προς Παρασκευή. Τα βομβαρδιστικά αεροπλάνα απογειώθηκαν και τα πολεμικά πλοία των ΗΠΑ στον Κόλπο τέθηκαν σε επιφυλακή. Ωστόσο, δέκα λεπτά προ-

Η Ουάσιγκτον ενισχύει τη στρατιωτική πίεση στην Τεχεράνη

ΗΠΑ Αριθμός στρατιωτών: ● Ναυτικές, ■ Στρατού ξηράς, ▲ Αεροπορικές
ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ: ● Ναυτικές, ■ Στρατού ξηράς, ▲ Αεροπορικές
ΙΡΑΝ Συμμαχικές δυνάμεις: ● Ναυτικές, ■ Στρατού ξηράς, ▲ Αεροπορικές
Οργανώσεις που υποστηρίζονται από το Ιράν: ● Ναυτικές, ■ Στρατού ξηράς, ▲ Αεροπορικές

ΠΗΓΕΣ: AP, Defence Manpower Data Centre, Forces Network, Stratfor, USNI, GRAPHIC NEWS

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

τού πατηθούν τα κουμπιά, ο Τραμπ ακύρωσε τη διαταγή του. Δικαιολογώντας τις παλινωδίες του, ισχυρίστηκε ότι οι απώλειες αμάχων από μια τέτοια επίθεση θα ήταν δυσανάλογες με την κατάρριψη ενός μη επανδρωμένου αεροσκάφους.

Μπλόφα που δεν έπιασε; Αναδίπλωσε ύστερα από τις αντιδράσεις μερίδας της κυβέρνησης, αλλά και των Δημοκρατικών; Ή μήπως πρόσκαιρη αναβολή λόγω τεχνικών προβλημάτων της τελευταίας στιγμής; Άγνωστο. Ιρανοί αξιωμα-

τούχοι, τους οποίους επικαλείται το πρακτορείο Reuters, υποστήριξαν ότι, τη νύχτα της Πέμπτης, ο Τραμπ τους διεμήνυσε μέσω του Ομάν πως επίκειται επίθεση παρότι δεν επιθυμούσε πόλεμο και τους εκβίασε να δεχτούν απευθείας συ-

«Ο πρόεδρος σε τροχιά σύγκρουσης με τον εαυτό του»

Τον **PETER BAKER**
THE NEW YORK TIMES

Η θητεία του Ντόναλντ Τραμπ στο τιμόνι των αμερικανικών ενόπλων δυνάμεων έφθασε σε κρίσιμη καμπή το βράδυ της Πέμπτης, καθώς βρέθηκε μετέωρος ανάμεσα στις συγκρουόμενες συμβουλές των υφισταμένων του και στις δικές του αντικρουόμενες ιδέες. Ο Τραμπ ισορρόπησε στο χείλος μιας στρατιωτικής επέμβασης που θα μπορούσε να οδηγήσει σε έναν πόλεμο, όπως αυτοί τους οποίους προεκλογικά υποσχέθηκε να μην κάνει.

Επί δύομισι χρόνια, ο Αμερικανός πρόεδρος περνάει από τις απειλές πολέμου στις υποσχέσεις ότι θα αποσπάσει τις ΗΠΑ από τους συνεχείς πολέμους στη Μέση Ανατολή και τούμπαλιν. Τώρα υποχρεώθηκε να διαλέξει. Ενώ η αμερικανική στρατιωτική μηχανή κινήθηκε, με εντολή του, για να επιτεθεί στο Ιράν ως απάντηση για την κατάρριψη αμερικανικού μη επανδρωμένου αεροσκάφους, ο Τραμπ ακύρωσε την επίθεση, επιλέγοντας αυτοσυγκράτηση, τουλάχιστον για την ώρα. Η συζήτηση δεν έχει λήξει και οι λεπτομέρειές της δεν είναι γνωστές, αλλά λίγτοι αμφιβάλλουν ότι βρίσκόμαστε σε κομβικό σημείο της προεδρίας Τραμπ.

«Κατά κάποιο τρόπο, ο πρόεδρος Τραμπ βρίσκεται σε τροχιά

σύγκρουσης με τον εαυτό του», είπε ο πρόεδρος του International Crisis Group και πρώην σύμβουλος του προέδρου Ομπάμα για το Ιράν, Ρόμπερτ Μάλι. «Υποστηρίζει τη μέγιστη πίεση, αλλά αντιτίθεται στη στρατιωτική σύγκρουση, όμως το ένα μπορεί να φέρει το άλλο».

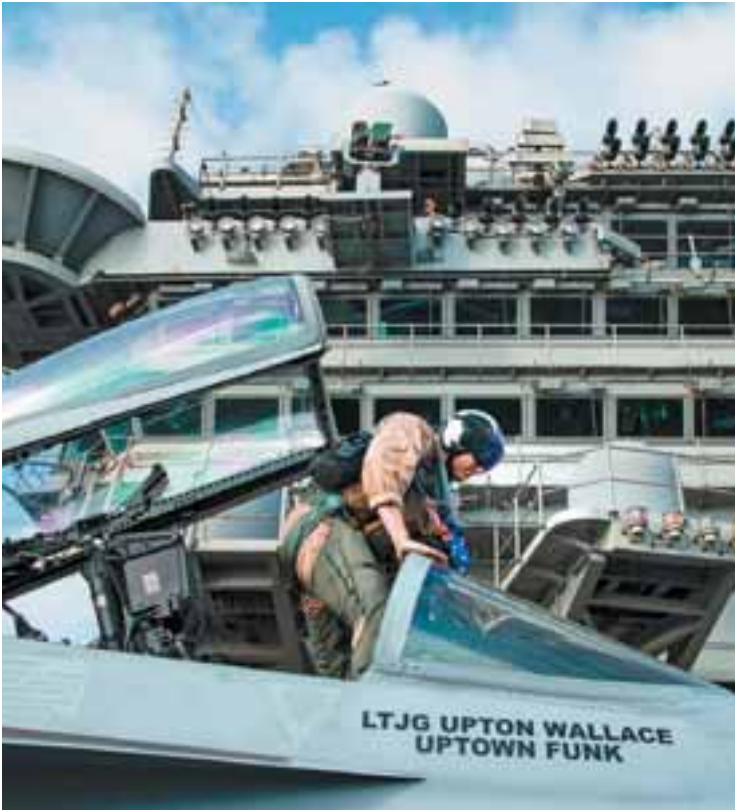
Η κρίσιμη απόφαση

Ακόμη και αν ο Τραμπ δεν δώσει βίαιη απάντηση σε αυτήν τη φάση, σύντομα θα κληθεί να αποφασίσει πόσο μακριά είναι διατεθειμένος να φθάσει ως προς το Ιράν, καθώς η Τεχεράνη έχει δηλώσει ότι θα ανεβάσει τους ρυθμούς του πυρηνικού της προγράμματος πάνω από τα όρια που επέβαλε η πυρηνική συμφω-

Το βράδυ της Πέμπτης έδωσε εντολή στις δυνάμεις των ΗΠΑ στην περιοχή να κτυπήσουν, αλλά στο «παρά ένα» ματαιώσε την επίθεση.

νία την οποία ο Ντόναλντ Τραμπ εγκατέλειψε.

«Οι Ιρανοί θα συνεχίσουν να δοκιμάζουν τα όριά του και σύντομα μπορεί να φθάσουμε στο σημείο της κρίσης», είπε ο πρώην

Πιλότος ετοιμάζεται να επιβιβασθεί σε ένα από τα μαχητικά F-18 που φέρει το αεροπλανοφόρο «Αβραάμ Λίνκολν», το οποίο βρίσκεται στην περιοχή του Περσικού Κόλπου.

αναλυτής της CIA Ρόιελ Μαρκ Γκέρεχτ, που εργάζεται στο Ίδρυμα Προδόσιμς Δημοκρατιών (FDD). «Θα μάθουμε περισσότερα για τον Τραμπ, αλλά και για τον αμερικανικό λαό, για το αν θέλουμε ακόμη

να ασκούμε πολιτική ισχύος στη Μέση Ανατολή. Μπορεί η απάντηση να είναι ότι όχι, δεν θέλουμε. Όμως πιστεύω ότι η ώρα της κρίσης θα έρθει σχετικά σύντομα». Ο διχασμός φθάνει μέχρι τη

νομιλίες μαζί του. Η πληροφορία αυτή συνάδει με την είδηση που έδωσε ο Μπρετ Μακ Γκερκ στο περιοδικό Foreign Affairs. Ο έμπειρος διπλωμάτης, που υπηρέτησε σε καίρια πόστα εθνικής ασφάλειας επί υιού Μπους, Ομπάμα και Τραμπ, ανέφερε ότι ο Αμερικανός πρόεδρος «επανελημμένα ζήτησε από την ανώτατη ηγεσία του Ιράν να μιλήσει απευθείας μαζί του, μάλιστα διαβίβασε για τον σκοπό αυτό προσωπικό του τηλέφωνο μέσω Ελβετίας».

Τι βρίσκεται τελικά στο μυαλό του Ντόναλντ Τραμπ; Το ερώτημα εμπίπτει στην αρμοδιότητα ειδικευμένων επιστημόνων, ενώ ο δημοσιογράφος μπορεί να διατυπώσει μόνο εύλογες εικασίες. Μέσα από το χάος των αντιφατικών λόγων και έργων αυτής της ιδιόζουσας προσωπικότητας, ξεχωρίζουν μόνο δύο σταθερές.

Η κληρονομιά Ομπάμα

Η εμμονή του να ξηλώσει κάθε στοιχείο της κληρονομιάς Ομπάμα, συμπεριλαμβανομένης της ιστορικής συμφωνίας του 2015 για το ιρανικό πυρηνικό πρόγραμμα, και η «φιλοσοφία» που αναπτύσσει στο διάσημο βιβλίο του «The Art of the Deal»: απειλήστε τον ανταγωνιστή σας με πόλεμο μέχρις εσχάτων για να τον σύρετε σε έναν ευνοϊκό για εσάς συμβιβασμό. Κάτι που ήδη επιχείρησε με τη Βόρεια Κορέα, το Μεξικό και την Κίνα χωρίς οριστικό αποτέλεσμα, μέχρι στιγμής, αποτέλεσμα.

Πιθανότατα ο Τραμπ δεν θέλει πόλεμο με το Ιράν – αλλωστε στην προεκλογική εκστρατεία του υποσχέθηκε να απαγκιστρώσει την Αμερική από τους μακρόχρονους και αδιέξοδους πολέμους στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν. Ωστόσο, οι σκληροπυρηνικοί συνεργάτες του, όπως ο σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας Τζον Μπόλτον και ο υπουργός Εξωτερικών Μάικ Πομπέο, τάσσονται ξεκάθαρα υπέρ της μέγιστης οικονομικής και στρατιωτικής πίεσης στο Ιράν για την ανατροπή του καθεστώτος. Ενδεχομένως ο Αμερικανός πρόεδρος πιστεύει ότι μπορεί να παίξει με τους Ιρανοί στο παιχνίδι του κακού και του καλού αστυνομικού – κατ' αναλογία, όπως έκανε ο Ντουάιτ Αϊζενχάουερ με «κακό» τον Τζον Φόστερ Ντάλες. Το μήνυμά του φαίνεται να είναι: Ελάτε στα συγκαλά σας, γιατί θα αμολήσω τα «πίτιμουλ» εναντίον σας.

Μοιραίες επιλογές

Σε κάθε περίπτωση, είναι ο Τραμπ που φέρει την αποκλειστική ευθύνη για την εκρηκτική κατάσταση που προέκυψε. Πριν από ένα χρόνο αποδεσμεύτηκε από τη συμφωνία του 2015 και κήρυξε οικονομικό πόλεμο στο Ιράν, το ΑΕΠ του οποίου συρρικνώθηκε κατά 4%. Στις αρχές Μαΐου έστειλε στον Κόλπο την αρμάδα του αεροπλανοφόρου «Αβραάμ Λίνκολν» και σμήνος βομβαρδιστικών χωρίς κανένα πρόσχημα. Μόνο ένας τελείως ηλίθιος – και ο Τραμπ είναι πολλά πράγματα αλλά όχι ηλίθιος – θα περίμενε ότι το Ιράν δεν θα αντιδράσει. Η απειλή της Τεχεράνης ότι θα αποδεσμευθεί και αυτή από τους περιορισμούς της διεθνούς συμφωνίας για τον εμπλουτισμό ουρανίου ήταν μια απεγνωσμένη προσπάθεια να πειστούν Ευρωπαίοι, Ιάπωνες, Ρώσοι και Κινέζοι να παρακάμψουν τις αμερικανικές κυρώσεις, δίνοντας οζυγόνο στην ιρανική οικονομία. Το πιο ανουσιτικό είναι ότι η αντιπαράθεση ΗΠΑ - Ιράν έχει εξελιχθεί σε αγώνα γοήτρου μεταξύ του Τραμπ και των αγκατολάχ, κάτι που συρρικνώνει τα περιθώρια υποχωρήσεων. Αντί να χρησιμοποιεί ως μέσο πίεσης τους σκληροπυρηνικούς της κυβέρνησής του, ο Τραμπ έχει αιχμαλωτιστεί από αυτούς και κινδυνεύει να οδηγηθεί εκών-άκων στην υλοποίηση της υπερεπιθετικής ατζέντας τους. Μια πυραυλική επίθεση των ΗΠΑ, έστω και περιορισμένη, θα κάψει οριστικά τους μετριοπαθείς της Τεχεράνης, ακυρώνοντας κάθε προσπάθεια μεσολάβησης μιας ούτως ή άλλως αδύναμης Ευρώπης. Με αυτά τα δεδομένα, αν και ούτε ο Τραμπ ούτε ο Χαμενεΐ θέλει τον πόλεμο, οι δυο τους μοιάζουν να υπονοβατούν στο χείλος μιας ολέθριας σύγκρουσης.

Καμπάνια πλούσια σε λεφτά και οργή

Ο Τραμπ ξεκίνησε την εκστρατεία επανεκλογής του με 25 εκατ. δολάρια σε μία μέρα και με επιθέσεις κατά ΜΜΕ

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Αν η δυνατότητα συγκέντρωσης χρημάτων για μια προεκλογική εκστρατεία αποτελεί ένδειξη για τις πιθανότητες εκλογής ενός υποψηφίου προέδρου στις ΗΠΑ, τότε ο Ντόναλντ Τραμπ δικαίως είναι υπερασισόδοξος. Το επίτελείο του εξασφάλισε 24,8 εκατ. δολάρια σε λιγότερο από 24 ώρες, μόλις ανακοινώθηκε επισήμως η έναρξη της καμπάνιας του για την επανεκλογή του το 2020 στη Φλόριντα. Το νούμερο είναι σαρωτικό, αφού υπερβαίνει κατά πολύ τα χρήματα που κατάφερε να συγκεντρώσει οποιοσδήποτε υποψήφιος των Δημοκρατικών σε ένα ολόκληρο τετράμηνο.

Όλα τα διεθνή ΜΜΕ, από τον βρετανικό Economist ως το αμερικανικό Atlantic, επισημαίνουν ότι αν και η καμπάνια του Τραμπ για το 2020 θεωρητικά εγκαινιάστηκε την Πέμπτη, στην πραγματικότητα δεν σταμάτησε ποτέ, αφού πραγματοποιεί ομιλίες από τότε που ορκίστηκε πρόεδρος. Από το 2017 μέχρι αυτήν την εβδομάδα ο Αμερικανός πρόεδρος έχει μιλήσει σε πάνω από 50 εκδηλώσεις οπαδών του με το σύνθημα «Make America great again» (As κάνουμε την Αμερική σπουδαία και πάλι). Πολλοί αναλυτές έκαναν λόγο για ένα déjà vu της προηγούμενης εκστρατείας, αφού το ύφος και το περιεχόμενο των καταγγελιών του δεν έχει αλλάξει. Ακόμη και οι οπαδοί του ξέσπασαν στις ίδιες ιαχές, στις οποίες αναλύονταν το 2016, αναφερόμενοι στην τότε αντίπαλό του εκ μέρους των Δημοκρατικών Χίλαρι Κλίντον: «Lock her up» (Στη φυλακή).

Σύμφωνα με τις πληροφορίες των αμερικανικών μέσων, το επίτελείο Τραμπ επιστράτευσε λεωφορεία για να μεταφέρει τους οπαδούς του από όλη την πολιτεία στο Ορλάντο, με αποτέλεσμα ένα κατάμεστο στάδιο και πολλούς εξ αυτών να παραμένουν εκτός και να παρακολουθούν την ομιλία από οθόνες. Οι σύμβουλοι του προέδρου επέμεναν πάντως ότι δεν υπήρξε ενοικίαση λεωφορείων, απλώς κάποια οχήματα για τη μεταφορά κορηγών από τα ξενοδοχεία τους

Με τη Μελάνια στο πλευρό του ο Ντόναλντ Τραμπ εγκαινίασε από τη Φλόριντα την προεκλογική του εκστρατεία για τις προεδρικές του 2020.

Η αντιπαράθεσή του με τον αμερικανικό Τύπο έχει λάβει πλέον διαστάσεις βεντέτας, με τον εκδότη των New York Times να απαντά στις κατηγορίες του περί «προδοσίας».

στο στάδιο του Ορλάντο.

Δίνοντας μία πρόγνωση όσων θα ακολουθήσουν τους επόμενους 17 μήνες ως τις εκλογές του 2020, ο Τραμπ δεν έχασε την ευκαιρία να επιτεθεί κατά των αντιπολιτευτικών ΜΜΕ και των «ψεύτικων ειδήσεων» που μεταδίδουν, ενώ το κοινό τραγουδούσε εν χορώ «CNN

sucks» (Το CNN είναι άθλιο). Δεν είχε περάσει μια ώρα από την έναρξη της ομιλίας του κι ένας από τους υποστηρικτές του συνελήφθη επειδή προσπάθησε να αρπάξει το τηλεφώνω δημοσιογράφου από το χέρι του. Σε μία από τις πιο επιθετικές αποστροφές της προεδρίας του ο Τραμπ κατηγορήσε τους Δημοκρατικούς αντιπάλους του ως «ακραίους, που καθοδηγούνται από το μίσος, την προκατάληψη και την οργή, θέλουν να καταστρέψουν εσάς και τη χώρα όπως τη γνωρίζουμε».

Η αντιπαράθεσή του με τον αμερικανικό Τύπο έχει λάβει πλέον διαστάσεις βεντέτας, με τον εκδότη των New York Times να απαντά στις κατηγορίες του περί «προδοσίας», προειδοποιώντας ότι «ξεπερνούν ένα επικίνδυνο όριο στην εκστρατεία του κατά του ελεύθε-

ρου και ανεξάρτητου Τύπου». Δεν υπάρχει «σοβαρότερη κατηγορία που ένας αρχηγός των ενόπλων δυνάμεων μπορεί να διατυπώσει κατά ενός ανεξάρτητου δημοσιογραφικού οργανισμού», έγραψε ο Άρθουρ Σούλτςμπεργκερ στις σελίδες της Wall Street Journal. Αφορμή για τις κατηγορίες του Τραμπ περί προδοσίας ήταν ένα ρεπορτάζ για τις αμερικανικές επιχειρήσεις αναχαίτισης ρωσικών κυβερνοεπιθέσεων.

Θα θεραπεύσει τον καρκίνο!

Μεταξύ των υποσχέσεων που προανήγγειλε ο Τραμπ ήταν η θεραπεία πολλών ασθενειών, όπως το έιτς και ο καρκίνος, μία δέσμευση που όπως ήταν φυσικό έδωσε υλικό στους ταλαντούχους κωμικούς των ΗΠΑ. «Γιατί να σκοτιζέσαι για τη θεραπεία του καρκίνου; Γιατί να μην

αρνηθείς απλώς την ύπαρξη του καρκίνου όπως κάνει με σιδήπυτε άλλο;» ήταν το καυστικό σχόλιο του Τζίμι Κιμελ, ο οποίος αναρωτήθηκε επίσης αν παρακολουθεί το ίδιο σόου σε καλοκαιρινή επανάληψη, αφού καθόλη τη διάρκεια της ομιλίας του ο Τραμπ δεν σταμάτησε να επιτίθεται σε μετανάστες, δημοσιογράφους και τη Χίλαρι Κλίντον. Οι αναλυτές παραδέχονται ότι τα σχεδόν 25 εκατ. δολάρια σε μία μόλις μέρα είναι ένα ιδιαίτερα εντυπωσιακό ποσό, ωστόσο τονίζουν ότι ο Τραμπ έχει κάποια συγκριτικά πλεονεκτήματα έναντι των αντιπάλων του. Κατ' αρχάς έχει ξεκινήσει την εκστρατεία του δύο χρόνια νωρίτερα. Παράλληλα το κόμμα των Δημοκρατικών είναι διασπασμένο και οι χρηματοδότες έχουν να διαθέσουν ανάμεσα σε είκοσι και πλέον υποψηφίους. Ο Τραμπ κατεβαίνει

χωρίς εσωκομματικό αντίπαλο στη μάχη. Σημαντικό ρόλο εξάλλου παίζει ότι ο Αμερικανός πρόεδρος διεκδικεί την επανεκλογή του, όπως και ο Μπαράκ Ομπάμα το 2011 και άλλοι πρόεδροι παλιότερα, έχει δηλαδή έτοιμο μηχανισμό επιρροής. Ο Τραμπ έφτασε στο σημείο να συγκεντρώνει χρήματα στο πλαίσιο ομιλιών του στο Οβάλ Γραφείο.

Την ίδια στιγμή στο πεδίο των Δημοκρατικών παρατηρείται συνωστισμός 23 υποψηφίων, παρόλο που ο πρώην αντιπρόεδρος των ΗΠΑ, Τζο Μπάιντεν, διενεργεί την εκστρατεία του σαν να είναι ο μοναδικός.

Η στρατηγική του Μπάιντεν

Δεν είναι τυχαίο ότι στην Αϊόβα, την περασμένη εβδομάδα Τραμπ και Μπάιντεν διασταύρωσαν τα οικονομικά τους ζιφν λες και οι προκριματικές εκλογές είχαν ήδη κριθεί. Ετσι, ο Μπάιντεν έχει αφιερώσει λιγότερο χρόνο στις πολιτείες όπου πραγματοποιούνται οι πρώτες προκριματικές εκλογές, όπως κάνουν οι εσωκομματικοί του αντίπαλοι και έχει επικεντρωθεί σε πολιτείες όπως η Πενσιλβάνια και το Οχάιο. Ο πρώην αντιπρόεδρος των ΗΠΑ μπορεί να προβάλει ως το φαβορί στους κόλπους των Δημοκρατικών, έχει όμως ανάλογο πρόβλημα με τη Χίλαρι Κλίντον στις προηγούμενες εκλογές: δεν έχει κερδίσει τις καρδιές της αριστερής πτέρυγας του κόμματος, που εξακολουθεί να προτιμά τον σχεδόν συνομιλικό του Μπέρνι Σάντερς. Το κλίμα στις τάξεις του κόμματος έχει αρχίσει να αγριεύει ειδικά με τη δилωση του Μπάιντεν ότι στη διάρκεια της δεκαετίας του '70 είχε καλό επίπεδο συνεννόησης ακόμη και με γερουσιαστές, οι οποίοι ήταν ανοιχτά ρατσιστές κατά των μαύρων. Η Καλιфорνέζα αντίπαλός του Καμάλα Χάρις και ο γερουσιαστής Κόρι Μπούκερ από το Νιου Τζέρσεϊ τον κατηγορήσαν ότι δεν καταλαβαίνει τη σκοτεινή ιστορία των ΗΠΑ και απαιτούν να ζητήσει αμέσως συγγνώμη για το ξέπλυμα των ρατσιστών στο οποίο προέβη προκειμένου να υπογραμμίσει το κόσμιο κλίμα στη Γερουσία την εποχή εκείνη.

Αγκαλιά με δεύτερη, ακόμη μεγαλύτερη νίκη, ο Ιμάμογλου

Σήμερα οι εκλογές στην Κωνσταντινούπολη

Του **ΝΙΚΟΥ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ**

Στις 31 Μαρτίου, ένας πράος και σχετικά αφανής πολιτικός του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος της Τουρκίας, ο Εκρέμ Ιμάμογλου, έφερε τη μεγαλύτερη πολιτική ανατροπή των τελευταίων ετών στη χώρα, κερδίζοντας με πολύ μικρή διαφορά τις δημοκρατικές εκλογές της Κωνσταντινούπολης. Η ανέλιξη του έκανε εξαλλο τον Τούρκο πρόεδρο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, ο οποίος κατέβαλε μεγάλες προσπάθειες για να ακυρώσει την επιτυχία του. Οι προσπάθειες απέδωσαν προσωρινά: αναφερόμενη σε λάθη κατά τον διορισμό αξιωματούχων των εκλογικών τμημάτων, η εκλογική αρχή της Τουρκίας ακύρωσε τα αποτελέσματα, έδωσε τον Ιμάμογλου από το δημοκρατικό μέγαρο και αποφάσισε εκ νέου εκλογές, που λαμβάνουν χώρα σήμερα Κυριακή.

Ωστόσο, όλα τα σημάδια δείχνουν πως μεγάλος κερδισμένος της υπόθεσης θα είναι και πάλι ο Ιμάμογλου. Ο υποψήφιος της αντιπολίτευσης αύξησε εκθετικά τη δημοτικότητα του στη χώρα και το εξωτερικό, ο αριθμός των ακολούθων του στο Twitter έφτασε τα 2,5 εκατομμύρια από μόλις μερικές χιλιάδες πριν από την πρώτη ψηφοφορία, και η πλειονότητα των δημοσκοπήσεων δείχνει πως θα εξασφαλίσει με μεγαλύτερη διαφορά τη δημαρχία της μεγαλύ-

τερης πόλης της Τουρκίας. Χάρη σε μία έξυπνη στρατηγική, στους τρεις μήνες μεταξύ των εκλογικών αναμετρήσεων ο Ιμάμογλου κατάφερε να εξελιχθεί στο πιο ελπιδοφόρο και δυναμικό στέλεχος που έχει εμφανίσει το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα την τελευταία δεκαετία. Παρουσιάζοντας τον εαυτό του ως ταυτόχρονο νικητή των εκλογών και θύμα της αυταρχικότητας του Ερντογάν, ο Ιμάμογλου επικεντρώθηκε σε μια μετριοπαθή καμπάνια «ριζοσπαστικής αγάπης», κάνοντας πολλαπλά ανοίγματα σε προβληματισμένους ψηφοφόρους του κυβερνώντος κόμματος ΑΚΡ που ανησυχούν για την ασταθή οικονομία.

Τον έκοψαν στον αέρα

Το αφήγημά του για τις εξωφρενικές κυβερνητικές δαπάνες που ανακάλυψε κατά τη διάρκεια των 18 ημερών του στον δήμο της Κωνσταντινούπολης βρήκε μεγάλη απήχηση στους κατοίκους της Πόλης – ειδικά μετά την απόφαση του φιλοκυβερνητικού CNN Turk να διακόψει τη συνέντευξη του την ώρα που εκείνος παρουσίαζε καρτέλες που τεκμηριώναν τις σπατάλες. Ωστόσο, πιο καταλυτικός παράγοντας της δημοφιλίας του φαίνεται πως υπήρξε η έντονα θετική ρητορική του, η οποία έρχεται σε αντίθεση με το πολωμένο πολιτικό φάσμα της Τουρκίας και

Ο Εκρέμ Ιμάμογλου μιλάει σε πολυπληθές ακροατήριο στην Κωνσταντινούπολη λίγες ημέρες πριν από τις σημερινές κρίσιμες επαναληπτικές δημοτικές εκλογές. Όλα τα προγνωστικά είναι υπέρ του.

Η αύξηση της δημοτικότητάς του έχει προκαλέσει εκνευρισμό στον Ερντογάν που απειλεί να μην του επιτρέψει να αναλάβει τον δημαρχιακό θώκο.

προσελκύει τους ψηφοφόρους που έχουν κουραστεί από τις επιθέσεις και τις θεωρίες συνωμοσίας.

Εξίσου σημαντικό ρόλο στην άνοδο του πολιτικού άστρου του Ιμάμογλου έπαιξαν και οι αδέξιοι χειρισμοί του κυβερνώντος κόμματος. Το ΑΚΡ εξαπέλυσε ομοβροντία αβάσιμων επιθέσεων προς το πρόσωπό του, κατηγορώντας τον για συμμετοχή στο κύκλωμα του ιεροκήρυκα Γκιουλέν και συνεργασία με Κούρδους τρομοκράτες. Όταν το αφήγη-

μα αυτό δεν απέδωσε, η κυβέρνηση αναφέρθηκε στην ποινική καταγωγή του Ιμάμογλου και ισχυρίστηκε πως εξυπηρετεί κρυφά ελληνικά συμφέροντα. Οι αντιφάσεις των επιθέσεων δεν πέρασαν απαρατήρητες από το τουρκικό εκλογικό σώμα, ενώ ταυτόχρονα προσέβαλαν ένα μεγάλο τμήμα της τουρκικής κοινωνίας που κατ'άγεται από τον Πόντο και τις ακτές της Μαύρης Θάλασσας.

Τις τελευταίες μέρες, η αυξανόμενη δυναμική της καμπάνιας του Ιμάμογλου ανάγκασε τον Ερντογάν να συμμετέχει ακόμα πιο ενεργά στην προεκλογική εκστρατεία της Κωνσταντινούπολης. Την Τετάρτη, ο Τούρκος πρόεδρος συγκρίνει τον υποψήφιο του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος με τον πρόεδρο της Αιθιοπίας, ο οποίος ήρθε στην εξουσία μέσω πραξικοπήματος το 2013, ενώ πρόσθεσε πως δεν θα του επιτρέψει να αναλάβει τη δημαρχία αν δεν απολογηθεί για την αγένειά του,

αναφερόμενος σε ένα υποτιθέμενο περιστατικό σύμφωνα με το οποίο ο Ιμάμογλου έβρισε ένα στέλεχος της κυβέρνησης. Η παρεμβατικότητα του Ερντογάν από τη μια φανερώνει τη νευρική κατάσταση του ΑΚΡ για το σημερινό αποτέλεσμα, από την άλλη εντείνει και τις αμφιβολίες για το αν ο Τούρκος πρόεδρος θα δεχθεί μια πιθανή εκλογική νίκη του υποψηφίου της αντιπολίτευσης.

Παρά τις τεράστιες διαφορές τους, ο Ιμάμογλου και ο Ερντογάν έχουν και μερικά κοινά. Διπλώνουν και οι δύο ευσεβείς μουσουλμάνοι, ενώ πριν από την πολιτική τους καριέρα, ήταν και οι δύο μέλη τοπικών ποδοσφαιρικών ομάδων της Τουρκίας. Η σημερινή μέρα ενδέχεται να προσθέσει μια ακόμη ομοιότητα: το γεγονός πως και οι δύο εκτοξεύθηκαν στην καρδιά της τουρκικής πολιτικής σκηνής, αφού πρώτα κέρδισαν τη δημαρχία της Κωνσταντινούπολης.

Το ντιμπέιτ

Η διαδικασία επανάληψης των εκλογών για τον δήμο της Κωνσταντινούπολης μπορεί να αμφισβητήθηκε από δεκάδες διεθνείς οργανισμούς, παράλληλα όμως χάρισε στους Τούρκους πολίτες μια σπάνια για τη χώρα δημοκρατική διαδικασία. Την περασμένη Κυριακή, ο υποψήφιος του κυβερνώντος κόμματος και πρώην πρωθυπουργός Μπινάλι Γιλντιρίμ αντιμετώπισε τον Εκρέμ Ιμάμογλου στο πρώτο τηλεοπτικό ντιμπέιτ που φιλοξένησε η χώρα εδώ και 17 χρόνια, το οποίο μεταδόθηκε από κάθε μεγάλο κανάλι της Τουρκίας. Η διαμάχη χαρακτηρίστηκε από διάφορες παρατηρίες, καθώς κράτησε μία ώρα πέρα από τον προγραμματισμένο χρόνο, ενώ επικεντρώθηκε κυρίως γύρω από το ζήτημα ακύρωσης των προηγούμενων εκλογών, με μόλις το τελευταίο μισάωρο να αφιερώνεται στις προτάσεις των υποψηφίων για την πόλη. «Δεν νομίζω το ντιμπέιτ να αλλάξει την ψήφο κανενός», ανέφερε στους New York Times η Ασιλ Αϊντίντασμπας, αναλυτής στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Εξωτερικών Σχέσεων, προσθετώντας ωστόσο πως η απόφαση του ΑΚΡ να συμμετάσχει ξανά σε τηλεοπτικό ντιμπέιτ έχει μεγάλη σημασία για τη δημοκρατία στην Τουρκία.

Ψάχνουν... αουτσάιντερ για διάδοχο Γιούνκερ

Ο Βέμπερ οριστικά εκτός μάχης – Ανίσχυροι και οι Τίμερμανς, Βεστάγκερ – Ακούγονται ονόματα-εκπλήξεις, όπως της Λαγκάρντ

Της ανταποκρίτριάς μας
στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ

«Δεν υπάρχει πλειοψηφία για κανέναν υποψήφιο», δήλωσε λίγο μετά τις 2 π.μ. της Παρασκευής ο πρόεδρος του Συμβουλίου Ντόναλντ Τουσκ. Ήταν η δεύτερη άκαρπη Σύνοδος Κορυφής στην οποία δεν βρέθηκε ποιος θα αντικαταστήσει τον Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ στο πηδάλιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Οι ηγέτες μπορεί να μην κατέληξαν σε νέο πρόεδρο της Επιτροπής, αλλά συμφώνησαν σε αυτόν που δεν θέλουν. Ετσι, πλέον αυτό που ξεκαθάρισε στο τοπίο είναι ότι ο επικεφαλής υποψήφιος από το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα, Μάνφρεντ Βέμπερ, δεν έχει την απαιτούμενη πλειοψηφία στους 28 ηγέτες της Ε.Ε. με κράτη-μέλη όπως Γαλλία, Ισπανία, Ελλάδα, Ιταλία, Πορτογαλία, Πολωνία, Ουγγαρία, Ολλανδία, Βέλγιο και Λουξεμβούργο να τάσσονται εναντίον του.

Όλη η προσοχή τώρα πέφτει στη σύνοδο του G20 που θα εξελιχθεί στην Οσάκα της Ιαπωνίας στις 29 Ιουνίου. Εκεί θα βρεθούν οι πιο ισχυροί ηγέτες των χωρών της Ε.Ε. και δεν αποκλείεται να υπάρξουν συζητήσεις για το θέμα των ευρωπαϊκών θέσεων στο περιθώριο της συνόδου. Αλλωστε, μετά το αδιέξοδο της Πέμπτης ο κ. Τουσκ ανακοίνωσε ότι θα γίνει έκτακτη σύνοδος στις 30 Ιουνίου, όπου εκεί αναμένεται να υπάρξει τουλάχιστον συμφωνία ως προς τον επόμενο πρόεδρο της Επιτροπής. Η ημερομηνία δεν είναι τυχαία, καθώς στις 2 Ιουλίου θα συγκληθεί για πρώτη φορά η Ολομέλεια του νέου Ευρωκοινοβουλίου και εκεί θα εκλεγεί και ο πρόεδρος του. Γι' αυτό θα πρέπει να έχει προηγηθεί η απόφαση για

την προεδρία της Επιτροπής, έτσι ώστε να κατανεμηθεί ανάλογα και η θέση της προεδρίας της Βουλής.

Οι ελπίδες ότι θα έφταναν σε συμφωνία οι «28» την περασμένη Πέμπτη είχαν διαλυθεί πριν ακόμα οι ηγέτες καθίσουν στο τραπέζι. Από το πρωί οι φιλελεύθεροι και οι σοσιαλιστές στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είχαν δηλώσει ότι δεν θα στηρίξουν την υποψηφιότητα του Μάνφρεντ Βέμπερ και χωρίς τη στήριξη και των υπόλοιπων πολιτικών ομάδων ο κεντροδεξιός Βανσρόνς ήταν ξεκάθαρο ότι δεν είχε την απαιτούμενη πλειοψηφία.

Οι ηγέτες βρέθηκαν στην αίθουσα του 8ου ορόφου του κτιρίου Justus Lipsius όπως κάθε φορά, αλλά την περασμένη Πέμπτη τους ζητήθηκε να κλείσουν και τα κινητά τους, έτσι ώστε να μη διαρρεύσουν οποιεσδήποτε πληροφορίες

Πηγαδάκια, ζιμώσεις, πιέσεις, παρασκήνιο, αλλά τελικά λευκός καπνός στο θέμα του νέου προέδρου της Κομισιόν δεν βγήκε.

ες, ακολουθώντας μια διαδικασία απόλυτης μυστικότητας για περίπου τέσσερις ώρες. Πέρα από τον Βέμπερ, κανένας από τους τρεις Spritzenkandidaten, τους υποψηφίους που «έτρεξαν» στις ευρωεκλογές, δεν κατάφεραν να έχουν την πλειοψηφία των ηγετών. Ετσι, πρέπει πλέον να θεωρούνται εκτός μάχης και ο σοσιαλιστής Φρανς Τίμερμανς αλλά και η φιλελεύθερη Μαργκρέτε Βεστάγκερ.

Και ενώ οι ηγέτες του ΕΛΚ φαι-

Εκτός από το αδιέξοδο στο θέμα της διαδοχής του Γιούνκερ στη σύνοδο της Πέμπτης οι ηγέτες δεν κατέληξαν σε συμφωνία που θα υποχρέωνε τα κράτη-μέλη να πιάσουν τους στόχους για τους ρύπους.

νεται να έχουν πάρει απόφαση ότι δεν θα είναι ο Βέμπερ τελικά ο επικεφαλής της Επιτροπής, αυτό που δεν είναι διατεθειμένοι να αφήσουν είναι την προεδρία της Επιτροπής, καθώς επιμένουν ότι πρέπει να δοθεί σε εκπρόσωπο του κόμματός τους. Στους διαδρόμους των Βρυξελλών έχουν αρχίσει να μιλάνε για κάποιο νέο άτομο «εκπληξ» όπως την επικεφαλής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου Κριστίν Λαγκάρντ –γυναίκα, Γαλλί-

δα, κεντροδεξιά–, τον αντιπρόεδρο της Επιτροπής και πρώην πρωθυπουργό της Λετονίας Β. Ντομπρόβσκις, αλλά και για υποψήφιο του οποίου το όνομα δεν έχει συζητηθεί καθόλου.

«Στο ημίχρονο»

Στο τέλος της συνόδου, ο πρωθυπουργός της Ολλανδίας Μαρκ Ρούτε είπε ότι η εκλογή του νέου προέδρου «βρίσκεται στο ημίχρονο». Οι αισιόδοξοι πιστεύουν ότι

μετά το G20 η επόμενη σύνοδος θα βγάλει λευκό καπνό. Άλλοι θεωρούν ότι η διαδικασία μπορεί να τραβήξει περισσότερο, αλλά ό,τι και να γίνει μέχρι το τέλος Ιουλίου θα πρέπει να έχει οριστεί ο νέος πρόεδρος της Επιτροπής, έτσι ώστε να αρχίσει να διαμορφώνει το Κολέγιο που θα αναλάβει τα νήια τον Νοέμβριο.

Εκτός από το αδιέξοδο στο θέμα της διαδοχής του Γιούνκερ στη σύνοδο της Πέμπτης οι ηγέτες δεν

κατέληξαν σε συμφωνία που θα υποχρέωνε τα κράτη-μέλη να πιάσουν τους στόχους για τους ρύπους έτσι ώστε μέχρι το 2050 η Ε.Ε. να έχει ουδέτερο ισοζύγιο άνθρακα.

Το αδιέξοδο οδήγησε η στάση των χωρών του Βίσεγκραντ –Πολωνία, Ουγγαρία και Τσεχία–, που μπλόκαραν την απόφαση με αποτέλεσμα η δέσμευση αυτή από κοινή δήλωση των ηγετών να καταλήξει να είναι μία υποσημείωση που ανέφερε ότι η απόφαση αυτή «στηρίζεται από μία μεγάλη πλειοψηφία κρατών-μελών».

«Στηρίζουμε τα συμφέροντά μας», δήλωσε ο Πολωνός πρωθυπουργός Μ. Μοραβιέτσκι μετά τη λήξη της συνόδου και τόνισε ότι για να συμφωνήσει η Πολωνία σε ένα τέτοιο μέτρο χρειάζεται πρώτα ένα πακέτο αποζημίωσης που θα επιτρέψει στη χώρα να εκμοντερνιστεί ενεργειακά.

Η Ε.Ε. έχει ήδη συμφωνήσει να μειώσει τους ρύπους κατά 40% μέχρι το 2030 από τα επίπεδα που βρισκόταν τη δεκαετία του 1990. Η περαιτέρω μείωση όμως που ζητούν η Γαλλία, η Σουηδία, η Ισπανία, και η Ολλανδία χρειαζόταν ομοφωνία που δεν έγινε εφικτή, καθώς οι ανατολικές χώρες που έβαλαν το βέτο θεωρούν ότι ο στόχος αυτός θα πλήξει τις επιχειρήσεις τους και θα έχει επιπτώση στον ανταγωνισμό των χωρών τους.

Οι ηγέτες υπέρ της αύξησης των στόχων ήθελαν να φτάσουν σε συμφωνία σε αυτή την συνάντηση, ώστε στη σύνοδο για το κλίμα που θα γίνει σε επίπεδο Ηνωμένων Εθνών τον Σεπτέμβριο, η Ε.Ε. να εμφανιστεί με μία κοινή και φιλόδοξη θέση. Κάτι τέτοιο δεν μοιάζει εφικτό, καθώς το θέμα μεταφέρεται στη Σύνοδο Κορυφής του Οκτωβρίου.

ΠΑΜΕ ΓΗΠΕΔΟ

ΛΕΠΤΟ ΠΡΟΣ ΛΕΠΤΟ ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

ΣΑΒΒΑΤΟ-ΚΥΡΙΑΚΗ 15:00 - 22:00

ΣΧΟΛΙΑΖΟΥΝ ΤΟΝ ΑΠΟΗΧΟ ΤΩΝ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ ΟΙ

ΜΑΡΙΟΣ ΑΒΡΑΑΜΙΔΗΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΖΑΒΟΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΑΒΒΙΔΗΣ

ΣΑΒΒΑΣ ΚΟΣΙΑΡΗΣ

GET IT ON Google play

Download on the App Store

LISTEN LIVE

24sports.com.cy

Στο Wimbledon η Ραλούκα Σερμπάν!

Η πρωταθλήτρια Masters Tennis Academy συμμετέχει στα προκριματικά του φημισμένου τουρνουά

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΧΗ

Η πρωταθλήτρια Κύπρου στο Τένις Ραλούκα Σερμπάν θα συμμετάσχει στα προκριματικά του Wimbledon 2019. Το τουρνουά του Wimbledon (Γουίμπλεντον) αποτελεί το τρίτο κατά σειρά τουρνουά του Grand Slam (μετά το Australian Open και το French Open) και διοργανώνεται κάθε χρόνο στην Αγγλία. Αποτελεί το αρχαιότερο τουρνουά τένις, καθώς διεξάγεται από το 1877, αλλά και το Major με το περισσότερο γόπτρο.

Την πρωταθλήτριά μας συνοδεύει ο προπονητής της και διευθυντής της Masters Tennis Academy Γιάννος Χατζηγεωργίου. Η Ραλούκα με τον προπονητή της βρίσκονται στο Λονδίνο από χθες, Σάββατο 22 Ιουνίου. Από

Στους αγώνες Μικρών Κρατών Ευρώπης, που έγιναν πρόσφατα στο Μαυροβούνιο, η πρωταθλήτριά μας κατέκτησε δύο χρυσά μετάλλια και ένα χάλκινο.

σήμερα Κυριακή, η πρωταθλήτριά μας θα έχει την ευκαιρία να προπονητεί στα γήπεδα του Wimbledon, η επιφάνεια των οποίων είναι με γρασίδι, κάτι που τα κάνει πολύ πιο δύσκολα καθώς η μπάλα φεύγει με περισσότερη ταχύτητα και με μικρή αναπήδηση.

Η Ραλούκα θα έχει σίγουρα πολύ δύσκολο έργο αφού θα κληρωθεί με αντίπαλο που βρίσκεται σε καλύτερη θέση στην παγκόσμια κατάταξη. Ωστόσο, θα έχει την ευκαιρία να αποκομίσει πολύ σημαντικές εμπειρίες σε ένα από τα πιο φημισμένα τουρνουά τένις στον κόσμο. «Ο,τι καταφέρει θα είναι κέρδος...», μας είπε χαρακτηριστικά και ο προπονητής της Γιάννος Χατζηγεωργίου. Η πρωταθλήτρια της Masters Tennis Academy θα μάθει την αντίπαλό της αύριο, Δευτέρα 24 Ιουνίου. Οι αγώνες θ' αρχίσουν την Τετάρτη 26 Ιουνίου.

Η Ραλούκα θα έχει σίγουρα πολύ δύσκολο έργο αφού θα κληρωθεί με αντίπαλο που βρίσκεται σε καλύτερη θέση στην παγκόσμια κατάταξη, ωστόσο, θα έχει την ευκαιρία να αποκομίσει πολύ σημαντικές εμπειρίες σε ένα από τα σπουδαιότερα τουρνουά τένις.

Η Ραλούκα Σερμπάν βρίσκεται σε καλή κατάσταση, ωστόσο την περασμένη Πέμπτη είχε ένα τραυματισμό (διάστρεμμα Α' βαθμού) που την ταλαιπώρησε για λίγες ημέρες. Έκανε αποθεραπεία και ξεκίνησε από χθες

τις προπονήσεις. Στους αγώνες Μικρών Κρατών Ευρώπης, που έγιναν πρόσφατα στο Μαυροβούνιο, η Ραλούκα κατέκτησε δύο χρυσά μετάλλια και ένα χάλκινο. Το τρίτο χρυσό το έχασε από καθαρή ατυχία!

Το αρχαιότερο Major του Grand Slam

Το Wimbledon διεξάγεται κάθε καλοκαίρι, από τα τέλη Ιουνίου μέχρι τις αρχές Ιουλίου, και όπως και τα υπόλοιπα Majors του Grand Slam, διαρκεί δύο εβδομάδες. Είναι το μοναδικό τουρνουά του Grand Slam που διεξάγεται σε γήπεδο με γρασίδι. Οι κατηγορίες αγώνων είναι πέντε (μόνο ανδρών, μόνο γυναικών, διπλό ανδρών, διπλό γυναικών και διπλό μεικτό), όπως και στα υπόλοιπα τουρνουά. Επιπλέον, στο Wimbledon, τα tie-breaks καλούνται να αναδείξουν τον νικητή σε περίπτωση ισοπαλίας, ωστόσο, στο τελευταίο σετ, δηλαδή το πέμπτο, δεν χρησιμοποιούνται. Σε εκείνη την περίπτωση, ο νικητής θα πρέπει να κερδίσει δύο games για να πάρει τη νίκη. Ο συγκεκριμένος κανόνας ισχύει σε όλα τα Majors, εκτός από το US Open. Οι παίκτες που συμμετέχουν στο Wimbledon επιλέγονται με βάση τη βαθμολογία τους στην παγκόσμια κατάταξη, καθώς και τις συνολικές ετήσιες επιδόσεις τους σε γήπεδα με γρασίδι. Έτσι, διαγωνίζονται οι καλύτεροι αθλητές της χρονιάς, όχι μόνο για το πρεστίτζ της νίκης και την ευκαιρία να διεκδικήσουν το Grand Slam, αλλά και για τους πολύτιμους βαθμούς και δύο πολύ σημαντικά έπαθλα. Το πρώτο δεν είναι άλλο από το βαρύτιμο τρόπαιο της διοργάνωσης - ένα για κάθε κατηγορία - και το δεύτερο το διόλου ευκαταφρόνητο χρηματικό ποσό. Στη φετινή διοργάνωση του Wimbledon, για παράδειγμα, το ποσό αυτό ξεπερνά το 1,5 εκατομμύριο λίρες για τον νικητή κάθε κατηγορίας (το συνολικό ποσό που μοιράζονται οι νικητές ξεπερνά τα 22,5 εκατομμύρια και αποτελεί ρεκόρ για το θεσμό). Η επίσημη σελίδα του τουρνουά είναι: www.wimbledon.com

ΑΠΟΨΕΙΣ

Ανύπαρκτο σκάουτινγκ

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Θα το 'χεις παρατηρήσει. Άμα ασχολείσαι κιόλας, διαφορετικά μάλλον θα σου πέρασε στο ντούκου. Η φετινή καλοκαιρινή μεταγραφική περίοδος, εν μέρει αποδεικνύει και τις λιγοστές διασυνδέσεις που διαθέτουν οι ομάδες στο μεταγραφικό παζάρι. Με λίγα λόγια την ανεπάρκεια που έχουν σ' αυτό που λέμε σκάουτινγκ.

Βασισμένες κυρίως σε κάποιους μάνατζερ, που κάποιιο μάλιστα ελέγχουν ομάδες, οι ομάδες διαβαίνουν το μεταγραφικό παζάρι από τους ίδιους δρόμους και κατευθύνσεις. Γι' αυτό και ακούμε τα ίδια και τα ίδια ονόματα παικτών και τις ίδιες αγορές.

Παλαιότερα ομολογουμένως η πορτογαλική αγορά και ακολούθως η ισπανική διοχέτευαν το μεγαλύτερο ποσοστό παικτών στο κυπριακό ποδόσφαιρο. Η οικονομική όμως στενότητα που υπάρχει πια σ' όλες τις ομάδες μας, τις αναγκάζει να απομονωθούν ακόμη περισσότερο.

Οι περισσότερες μάλιστα εξ αυτών, έχουν στρέψει την προσοχή τους στην κυπριακή αγορά, με παίκτες δηλαδή που έχουν δείξει την αγωνιστική τους αξία την προηγούμενη ή τις περασμένες σεζόν. Απόδλωνας και Ομόνοια, δείχνουν να έχουν μια τέτοια τάση, ενώ και οι υπόλοιποι δεν αγνοούν το υλικό που υπάρχει στο κυπριακό πρωτάθλημα.

Στον ΑΠΟΕΛ παρατηρείται ένας συνδυασμός των δύο, αφού πέραν των γνωστών παικτών, η παρουσία του Τέτι διευρύνει κάπως τα μεταγραφικά δίκτυα που θα απλώσει η ομάδα. Στην δε Ανόρθωση, ο Τιμούρ Κετσπάγια είναι αυτός που επικέντρωσε την προσοχή του, στην αγορά της πατρίδας του, Γεωργία, αλλά και σ' αυτές που γνωρίζει καλά, όπως η κυπριακή και η ελληνική. Όσον αφορά δε την ΑΕΛ, προς το παρόν έχει ολοκληρώσει μια μόνο μεταγραφή και αυτή από την Κύπρο.

Γενικώς, η εξάρτηση των ομάδων από την πραγματεία των μάνατζερ είναι εμφανής. Χρόνια τώρα, ακόμη και οι μεγάλες ομάδες δεν μπόρεσαν να δημιουργήσουν ένα δίκτυο σκάουτινγκ που θα ωφελεί την ομάδα ούτως ώστε να αποφύγει τις κακοτοπιές που υπάρχουν στο παζάρι. Και εξ όσων φαίνεται δύσκολα θα καταφέρουν ν' ανατρέψουν την κατάσταση στο εγγύς μέλλον. Έτσι και αλλιώς, ο εξαρτώμενος από την όποια κατάσταση δύσκολα απαλλάσσεται. Εκτός και αν πραγματικά το θέλει και δουλέψει ανάλογα...

Παίκτες - σημαίες

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΗ**

Υπάρχουν ακόμη παίκτες - σημαίες ή λάβαρα στο σύγχρονο κυπριακό ποδόσφαιρο; Με αφορμή την υπόθεση Νοϊνό Μοράις και ανεξάρτητα από την όποια κατάληξη του, η περίπτωση του πορτογάλου ποδοσφαιριστή Ξανάφερε στην επικαιρότητα θέματα προσέγγισης του σύγχρονου ποδοσφαίρου. Επανάφερε στο προσκήνιο την «κόντρα» ρομαντικού και τυπικά επαγγελματικού ποδοσφαίρου. Τι σημαίνει πολύχρονη προσφορά ενός ποδοσφαιριστή σε μία ομάδα; Τι πάει να πει προσφορά, από τη στιγμή που ένας επαγγελματίας πληρώνεται και στις μεγάλες κυπριακές ομάδες πληρώνεται αδρά για να κάνει τη δουλειά του; Το ποδόσφαιρο, βέβαια, δεν είναι ένα επάγγελμα όπου όλοι μπορούν να κάνουν την ίδια δουλειά, την ίδια διαδικασία για την διεκπεραίωση των καθηκόντων τους. Δεν είναι εμπορική τράπεζα όπου οι υπάλληλοι στα ταμεία, λίγο πολύ, με τον ίδιο τρόπο θα εξυπηρετήσουν το κοινό. Μην ξεχνάμε όμως, πως γι' αυτό υπάρχουν στα συμβόλαια κάποιων παικτών, πρόνοιες για μπόνους ή πριμ, για ομαδικές επιτυχίες (τίτλοι, προκρίσεις κλ.η) ή και προσωπικές επιδόσεις, είτε σε αριθμό συμμετοχών, είτε σε αριθμό γκολ.

Στο σύγχρονο ή επαγγελματικό ποδόσφαιρο, η αναγνώριση και ο σεβασμός στην πολύχρονη παρουσία ενός ποδοσφαιριστή, δεν θα πρέπει απαραίτητα να συνδέεται με την ανανέωση του συμβολαίου του, για όσο μπορεί ή θέλει να παίζει ποδόσφαιρο. Στην προκειμένη περίπτωση, αναγνώριση μπορεί να θεωρηθεί και το γεγονός της ανανέωσης ενός συμβολαίου δύο ή τρεις φορές, σχεδόν πάντα με καλύτερους οικονομικούς όρους για την πλευρά του ποδοσφαιριστή. Ούτε απαραίτητα πρέπει να θεωρείται η εργοδότησή του, μετά το τέλος της καριέρας του, σε άλλο πόστο, απλά και μόνο επειδή φόρεσε με επιτυχία και για πολλά χρόνια τη φανέλα της ομάδας, εκτός βέβαια και αν πληροί τις προϋποθέσεις για κάτι τέτοιο. Σεβασμός σαφώς και πρέπει να υπάρχει, πολλές φορές κόντρα και στην «ψυχρή» λογική του σύγχρονου ποδοσφαίρου. Όσο και αν τη δουλειά του κάνει ένας ποδοσφαιριστής, η παρουσία του για χρόνια σε μια ομάδα, αναπόφευκτα τον συνδέει με την ιστορία της, πολύ περισσότερο όταν μιλάμε για παρουσία πρωταγωνιστική.

Σεβασμός εκateρωθεν όμως και πάνω απ' όλα σωστή αξιολόγηση δεδομένων και κυρίως δυνατότητων, αγωνιστικών για τον ποδοσφαιριστή και οικονομικών για τον εργοδότη του, την ομάδα δηλαδή. Και όταν το τέλος κάποτε (αναπόφευκτα) θα προκύψει, έχει μεγάλη σημασία ο τρόπος χειρισμού και από τις δύο πλευρές...

Η UEFA επαναφέρει την Κύπρο στα... δύσκολα

Οι κληρώσεις στα κύπελλα Ευρώπης δείχνουν πως ο δρόμος για τους ομίλους γέμισε αγκάθια

Όταν κάπου στο 2007 είχε ανακοινωθεί η απόφαση του Μισέλ Πλατινί να αλλάξει ο τρόπος εισαγωγής των ομάδων στα κύπελλα Ευρώπης, η αλήθεια είναι πως δεν είχαμε υπολογίσει καν πόσο ευεργετική θα ήταν η αλλαγή για το ποδόσφαιρό μας. Ζήσαμε πολλά και κάποια από αυτά ούτε στη φαντασία μας δεν υπήρχαν. Για εννιά χρόνια (2009-2018), ζήσαμε με αυτά τα δεδομένα και η Κύπρος έφτασε να βγάλει μέχρι και δεύτερη ομάδα στο Champions League. Όμως η τριετία που διανύουμε μας δυσκόλεψε το έργο και η επόμενη, 2021-2024, θα τα κάνει χειρότερα.

Η κλήρωση του ΑΠΟΕΛ με τη Σλόβαν, ομάδα που αντιμετώπισε παλαιότερα σε τρίτο γύρο, για το δεύτερο

αποδεικνύει πως τα πράγματα ζορίσαν για τους πρωταθλητές μας. Αυτό έχει την εξήγησή του, αφού η διανομή των 32 θέσεων στους ομίλους του Champions League άλλαξε.

Μέχρι και τη σεζόν 2017-18, υπήρχαν πέντε θέσεις στο μονοπάτι των πρωταθλητών και στη διαδικασία συμμετείχαν ομάδες από τη 13η θέση και κάτω. Δηλαδή στον τελευταίο προκριματικό (play offs) ήταν 10 ομάδες και στον τρίτο γύρο 20. Καμιά ομάδα δεν προκρινόταν απευθείας στον τελευταίο γύρο. Πλέον τα νούμερα αυτά έπесαν γιατί οι θέσεις είναι τέσσερις, στα play offs είναι οκτώ ομάδες και μόλις έξι θέσεις διαθέσιμες σε αυτά αφού δυο (πρωταθλήτριες χωρών 11 και 12 στην

κατάταξη) παίζουν απευθείας εκεί. Αυτόματα μειώνονται οι ομάδες του Β' γύρου και από 34 που ήταν έγιναν 20. Προφανώς στις 34 έβρισκες στο δεύτερο γύρο και πολύ αδύνατες ομάδες, ενώ στις 20 δύσκολα θα σου προκύψουν τέ-

Η κλήρωση του ΑΠΟΕΛ με τη Σλόβαν, ομάδα που αντιμετώπισε παλαιότερα σε τρίτο γύρο, για τον δεύτερο αποδεικνύει πως τα πράγματα ζορίσαν για τους πρωταθλητές μας.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Ο Σόφο

Όντως ο προγραμματισμός της ΑΕΛ κόλλησε για εβδομάδες, αφού ο Ανδρέας Σοφοκλέους για ένα ακόμη καλοκαίρι δηλώνει κουρασμένος. Όσοι όμως βρίσκονται κοντά στην ομάδα έχουν να λένε ότι ο πρόεδρος θ' ανακάμψει και θα κάνει αυτό που κάνει όλα αυτά τα χρόνια. Να βοηθήσει δηλαδή την ομάδα. Ήδη η κλήρωση με τον Άρη Θεσσαλονίκης κινητοποίησε τις αντιδράσεις του, σήκωσε το τηλέφωνο και έδωσε διαταγή να ξεκινήσουν φουλ οι μηχανές του προγραμματισμού.

* * * * *

Φαβορί και παγίδες

Εξακολουθούν οι κυπριακές ομάδες να έχουν τον τίτλο του φαβορί, τουλάχιστον οι περισσότερες, στους πρώτους προκριματικούς γύρους των δύο ευρωπαϊκών διοργανώσεων. Θα πρέπει, ωστόσο, να το αποδείξουν στον αγωνιστικό χώρο. Σαφώς και αντίπαλοι από Μολδαβία ή Λιθουανία, ομάδες που πρώτη φορά αγωνίζονται σε ευρωπαϊ-

Κίνδυνος για την ΑΕΛ

Δεν είναι η πρώτη φορά που προκύπτει αβεβαιότητα στα διοικητικά της ΑΕΛ. Η παραμονή Ανδρέα Σοφοκλέους στην προεδρία μπορεί να μην τίθεται σε αμφιβολία, η στασιμότητα, ωστόσο, που προκύπτει στον προγραμματισμό, όσο παραμένει σε εκκρεμότητα το θέμα οικονομικής στήριξης από επιφανείς

Αελίστες, ο κίνδυνος για αγωνιστικές συνέπειες μεγαλώνει. Μπορεί για την ώρα οι πρώτες επίσημες αγωνιστικές υποχρεώσεις να αργούν, οι προπονήσεις, ωστόσο, σε λίγες ημέρες αρχίζουν και είναι σε όλους γνωστή η σημασία για μια ομάδα, να πραγματοποιήσει το βασικό στάδιο προετοιμασίας της με όσο το δυνατό λιγότερα τα κενά στο ρόστερ της επόμενης περιόδου.

Τα καμώματα του προπονητή

Είναι προπονητής σε μία από τις πολύ μεγάλες ομάδες του τόπου μας. Στην περσινή αγωνιστική περίοδο η συμπεριφορά του σχολιάστηκε πολλές φορές και από τα ΜΜΕ αλλά και από το φιλάδικο κοινό. Παραδέχτηκε ότι δεν τον ενδιαφέρει καθόλου το τι γράφουν οι αθλητικοί συντάκτες για τον ίδιο και την ομάδα του... Είπε επίσης ότι, ούτε η όποψη των οπαδών της ομάδας που τον εργοδοτεί τον ενδιαφέρει! Δικαίωμά του, το οποίο σεβόμαστε. Καλά όμως θα κάνει ο κύριος

* * * * *

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
0,43%

Χ.Α.
-1,01%

Dow Jones
2,67%

Nasdaq
1,14%

Nikkei
0,65%

Dax
1,53%

FTSE 100
0,76%

ΔΙΕΘΝΗ
Ο Τράμπ
ετοιμάζεται
τώρα για
νομισματικό
πόλεμο
Σελ. 9

Πετρέλαιο
 8,21%

€/ \$
 0,81%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΚΑΤΑΤΑΞΕΙΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ

Τα τέσσερα πιο αξιόπιστα rankings

Οπλα των πανεπιστημίων για προσέλκυση φοιτητών είναι οι λίστες ταξινόμησης. Η κατάταξη είναι σημαντική για να καταστεί η χώρα περιφερειακό εκπαιδευτικό κέντρο. Κορυφαίες λίστες, οι Times Higher Education, US Ranking, QS World University Rankings και Shanghai Ranking Consultancy. **Σελ. 4**

ΑΓΟΡΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Στα ύψη οι τιμές εξοχικών στα νησιά της Ελλάδας

Κατακόρυφη αύξηση καταγράφουν οι τιμές πώλησης των εξοχικών κατοικιών στα νησιά. Η μέση ζητούμενη τιμή πώλησης στη Σαντορίνη διαμορφώνεται σήμερα σε 3.465 ευρώ/τ.μ., αυξημένη κατά 18,2% σε σχέση με το καλοκαίρι του 2018. Το ακριβότερο νησί παραμένει και φέτος η Μύκονος. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	0,63%	-0,20%
Γερμανία	-0,32%	-0,08%
Γαλλία	0,01%	0,10%
Ιταλία	2,14%	-0,16%
Ισπανία	0,39%	-0,15%
Ιρλανδία	0,21%	-0,08%
Ελλάδα	2,53%	-0,14%
Ην. Βασίλειο	0,80%	-0,03%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο-πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ-πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Φλερτ της CNP με την Ελληνική

Διαβουλεύσεις για συνεργασία και μεγιστοποίηση της αξίας από τις ασφαλιστικές υπηρεσίες

Διεργασίες προκειμένου να υπάρξει συμφωνία μεταξύ της CNP Cyprus Insurance Holdings, της θυγατρικής του γαλλικού ασφαλιστικού κολοσσού CNP Assurances, και της Ελληνικής Τράπεζας, βρίσκονται σε εξέλιξη. Πληροφορίες της

«Κ» αναφέρουν ότι η επένδυση των 97,5 εκατομμυρίων ευρώ, που «ξεκλείδωσε» την CNP Cyprus από την Τράπεζα Κύπρου, ξεκαθάρισε το τοπίο και πλέον η εταιρεία φαίνεται να έχει σκοπό να συνάψει συμφωνία με τραπεζικό

ίδρυμα και να γίνει ο στρατηγικός ασφαλιστικός συνεργάτης του. Καμία από τις δύο πλευρές δεν επιβεβαιώνει μέχρι στιγμής τις μεταξύ τους παρασκηνιακές συζητήσεις, ωστόσο είναι βέβαιο πως είναι ανοιχτές σε συνεργασίες.

Η CNP έχει στα πλάνα της συνεργασίες με εγχώριες τράπεζες και ότι η οποία προσέγγιση στην Ελληνική Τράπεζα είναι λογική, λόγω του μεγέθους που έχει αποκτήσει μετά την απορρόφηση του Συνεργατισμού. Εξάλλου, η επίσημη

θέση της Ελληνικής, όπως αναφέρθηκε στην «Κ», είναι πως «η τράπεζα εξετάζει όλες τις πιθανότητες, οι οποίες θα μεγιστοποιήσουν την αξία από τις ασφαλιστικές υπηρεσίες και τις υπηρεσίες τραπεζοασφάλειας. **Σελ. 3**

Ακριβό και αφιλόξενο το νέο αεροδρόμιο της Πόλης

Το νέο αεροδρόμιο της Κωνσταντινούπολης, που κόστισε 11 δισ. δολάρια και εγκαινιάστηκε στις αρχές Απριλίου, υποτίθεται ότι θα ενίσχυε τον εθνικό αερομεταφορέα της Τουρκίας, την Turkish Airlines. Ωστόσο, προς το παρόν έχει ευνοήσει την τουρκική αεροπορική εταιρεία χαμηλού κόστους Pegasus, σύμφωνα με ρεπορτάζ του Bloomberg. Από την αρχή του έτους, η μετοχή της Pegasus στο χρηματιστήριο της Κωνσταντινούπολης εμφανίζει καλύτερη απόδοση από τη μετοχή της Turkish Airlines κατά σχεδόν 1%. **Σελ. 11**

ΑΠΟΨΗ / Του ΠΑΜΠΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Μια καλή ιδέα για τη χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων

Ο περισσότερος κόσμος είναι εξοικειωμένος με τα ονόματα των μεγάλων επιχειρήσεων ή των επιχειρηματικών ομίλων στην Κύπρο. Στην πραγματικότητα όμως, είναι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις που αποτελούν κατά το μεγαλύτερο μέρος την κυπριακή οικονομία. Καλύπτουν το μεγαλύτερο ποσοστό της παραγωγής και απασχολούν τους περισσότερους εργαζόμενους. Οι περισσότερες από τις επιχειρήσεις αυτές είναι μικρές ή πολύ μικρές απασχολώντας στην πρώτη περίπτωση μέχρι 50 άτομα και στη δεύτερη κάτω από 10 άτομα.

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις επιβιώνουν τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό. Δεν είναι χαμένες από χέρι σε ένα κόσμο που γίνεται

πο ανταγωνιστικός. Κι αυτό γιατί έχουν κάποια πλεονεκτήματα. Είναι πιο ευέλικτες και ευπροσάρμοστες, μπορούν πιο εύκολα και πιο αποτελεσματικά να υιοθετήσουν νέες τεχνολογίες και προσφέρονται για την ανάπτυξη καινοτόμων ιδεών. Όμως οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις υποφέρουν συνήθως από έλλειψη χρηματοδοτικών πόρων με αποτέλεσμα να δυσκολεύονται να επεκτείνουν την παρουσία τους σε αγορές και να μην είναι σε θέση να προσελκύουν με ικανοποιητικές αμοιβές εξειδικευμένο προσωπικό. Η χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Κύπρο γίνεται παραδοσιακά είτε από τα ίδια κεφάλαια του ιδιοκτήτη, μια και οι πιο πολλές από αυτές τις επι-

χειρήσεις είναι οικογενειακές, είτε από δανεισμό από τραπεζικά ιδρύματα. Γενικά οι επιχειρήσεις αυτές είναι υπερχρεωμένες. Στην Κύπρο κατάταξη είναι το ότι οι τράπεζες δε δανείζουν ή τουλάχιστον δε δάνειζαν με βάση το επιχειρηματικό σχέδιο αλλά ζητούν εξασφαλίσεις σε ακίνητα και ότι δεν υπάρχουν διαθέσιμα επιχειρηματικά κεφάλαια άλλης μορφής πέρα από τον δανεισμό. Αυτό το δεδομένο κάνει δύσκολη τη χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων από τις τράπεζες παρά τα γεγονότα ότι διάφοροι ευρωπαϊκοί θεσμοί έχουν προσφέρει δανειακά κεφάλαια μέσω των κυπριακών τραπεζών για τον σκοπό αυτό.

Εκείνο που χρειάζονται οι κυπριακές μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι χρηματοδοτήσεις άλλης μορφής πέρα από τον κλασικό δανεισμό. Για τον λόγο αυτό, το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας πήρε αυτήν την βδομάδα την πρωτοβουλία να προτείνει τη δημιουργία ενός ταμείου χρηματοδότησης μέσω της συμμετοχής του σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις (equity fund) από το κράτος αλλά όχι με κρατική διαχείριση. Το ταμείο αυτό θα μπορούσε να αντλήσει χρήματα από ευρωπαϊκά προγράμματα και ιδιώτες επενδυτές και θα λαμβάνει κεφαλαιουχική συμμετοχή σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις που έχουν προοπτικές. Πρόκειται για κάτι που χρειάζεται η κυπριακή οικονομία.

Cyprus Real Estate Market

Our insights and key market highlights

www.pwc.com.cy/real-estate

ΑΠΟΨΗ Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΣΩΚΟΥ

Ελληνικές εκλογές και οικονομία

Έχει επικρατήσει να αναφερόμαστε στο φαινόμενο ως εκλογικό κύκλο: είναι ένας εύσχημος τρόπος για τους διεθνείς οικονομικούς οργανισμούς να εκφράσουν την ανησυχία τους για την πίεση που ασκούν οι εκλογές στα δημόσια οικονομικά. Ενόψει εκλογικών αναμετρήσεων, οι μηχανισμοί συλλογής των φόρων ατονούν, οι δαπάνες πολλαπλασιάζονται, και το αποτέλεσμα είναι ο προϋπολογισμός να εκτροχιάζεται.

Αντί να ανησυχούμε, όμως, φαίνεται σαν να πέφτουμε όλοι σε μία προεκλογική νιρβάνα, καθώς στις εκλογικές αναμετρήσεις η πολιτικά αναλαμβάνει τα νήια από την οικονομία. Συμβάλλει σε αυτό και ότι συνήθως οι εκλογές λαμβάνουν χώρα πριν ή μετά το καλοκαίρι, παρατείνοντας την αίσθηση του ευχάριστου διαλείμματος από τη ρουτίνα.

Τι πειράζει, θα πουν κάποιοι, μία παράταση στην προθεσμία υποβολής των φορολογικών δηλώσεων; Ή ακόμη και ένα μέτρο δεκαπλασιασμού των δόσεων ακόμη και για όσους οφειλότες του Δημοσίου έχουν τη δυνατότητα να εκπληρώνουν κανονικά τις υποχρεώσεις τους;

Πρώτον και αμεσότερο, μπορούν να ρίξουν έξω τον προϋπολογισμό, άρα οι πιστωτές θα είναι πιο σκληροί απέναντι στην επόμενη κυβέρνηση, μέχρι να βεβαιωθούν ότι «πάνε τα νούμερα». Δεύτερον και ίσως πιο προβληματικό μεσοπρόθεσμα, σύμφωνα με τους ξένους αναλυτές: Υπονομεύει τη φορολογική συνειδηση των πολιτών και τελικά δυσκολεύει τις κυβερνήσεις στην άσκηση της πολιτικής τους.

Αν στο παρελθόν μία προεκλογική περίοδος φυγής από την πραγματικότητα φάνταζε ανώδυνη, η κρίση μάς έδειξε ότι μπορεί να είναι επικίνδυνη. Τα δημόσια οικονομικά συχνά εκτροχιάζονται στα εκλογικά έτη, δεν είναι μόνο ελληνικό φαινόμενο αυτό. Ωστόσο, στην Ελλάδα η δημοσιονομική χαλάρωση των απερχόμενων κυβερνήσεων για να μην «κακοκαρδίσουν» τους ψηφοφόρους τους έχει συνδυαστεί με την προσπάθεια των νέων κυβερνήσεων να κάνουν μία καθαρή αρχή, εκ του αποτελέσματος εις βάρος των προηγούμενων. Ακόμη και αν αναγνωρίσει κανείς τις αγνότερες των προθέσεων στις απογραφές Αλγοοσκούφη και Παπακωνσταντίνου, λειτούργησαν τελικά ως μπουμερανγκ όχι μόνον για την αξιοπιστία της μιας ή της άλλης κυβέρνησης, αλλά του ίδιου του ελληνικού κράτους.

Αποτέλεσμα είναι να έχει κυριαρχήσει ως βασικό αφήγημα διεθνώς ότι η Ελλάδα μπήκε στην Ευρωζώνη με πλαστά στοιχεία, αλλά και ότι διαδοχικές κυβερνήσεις έκλεβαν στα νούμερα. Και μπορεί εν τω μεταξύ να έχει γίνει σημαντική πρόοδος στην ανεξαρτησία της ελληνικής στατιστικής αρχής, ωστόσο οι ατελείωτες δικαστικές περιπέτειες ενός Έλληνα τεχνοκράτη από το ΔΝΤ που αγνόησε το εγχώριο κατεστημένο θα έπρεπε να ταράζουν τον ύπνο του δικαίου όσων θεωρούν ότι το πρόβλημα λύθηκε. Αν βέβαια δεν έχουν ξυπνήσει ήδη από την οπισθοχώρηση της κυβέρνησης στις μεταρρυθμίσεις, τη μονομερή αλλαγή του στόχου για το πλεόνασμα και τις προεκλογικές παροχές πέρα από κάθε δημοσιονομική δυνατότητα.

Όπως και το 2014, οι διαπραγματεύσεις με τους πιστωτές έχουν σταματήσει ενόψει εκλογών. Οι Ευρωπαίοι «παγώνουν» την καταβολή πολύτιμων κεφαλαίων για τη στήριξη της ελληνικής οικονομίας.

Παράλληλα, για μία ακόμη φορά καθυστερεί η ελάφρυνση του χρέους – ούτε που τόλμησε τελικά να ζητήσει η κυβέρνηση την επιστροφή μέρους του ακριβού χρέους του ΔΝΤ...

Αλλά εδώ τελειώνουν και οι συγκρίσεις με το 2014. Αυτή τη φορά, η απειλή ότι η επόμενη κυβέρνηση «θα σκίσει τα μνημόνια» και θα απειλήσει με έξοδο από την Ευρωζώνη δεν υπάρχει πια. Με την Ελλάδα να έχει εξέλθει των προγραμμάτων στήριξης και με την προοπτική μιας αλλαγής πολιτικής που θα στηρίζει τις επιχειρήσεις, οι επενδυτές επιστρέφουν στο ελληνικό χρηματιστήριο, ενώ οι αγορές ομολόγων προεξοφλούν ομαλότερες σχέσεις με τους Ευρωπαίους.

Σε αυτή τη συγκυρία, ευτυχώς η οικονομία δεν απειλείται με κατάρρευση. Όμως αυτό δεν μπορεί να μας αρκεί. Όχι μόνο επιβεβαιώνεται για μία ακόμη φορά η παντελής αποτυχία των κομμάτων να διασφαλίσουν μια ελάχιστη συνέχεια στην ελληνική πολιτεία, όχι μόνον τινάζεται στον αέρα ο προϋπολογισμός ενός ακόμη εκλογικού έτους, αλλά με την επιλογή της κυβέρνησης να προχωρήσει σε φοροελαφρύνσεις μόνιμου χαρακτήρα λίγο πριν από τις εκλογές υπονομεύεται το έργο και τα περιθώρια ελιγμών της επόμενης. Η πολιτική σκοπιμότητα θριαμβεύει για μία ακόμη φορά, υπονομεύοντας την οικονομική πρόοδο.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Με κίτρινο χαλί και όχι κόκκινο στρώθηκε το νέο «επικ-ό» όνομα της MTN.

Καλώς να τις δεχτούμε

Τώρα που θα μπουιν οι κάμερες, οι αστυνομικοί της τροχαίας που κρύβονται πίσω από θάμνους και στροφές για να επιβάλλουν την τάξη δικώς διακριτικά και με τα περιπολικά οχήματα κρυμμένα με τι θα ασχολούνται; Είπαμε, έχουμε ανάπτυξη, λευφτά υπάρχουν, αλλά μην κάνουμε και σπατάλες. Τουλάχιστον ας σκεφθούν στο σώμα πως θα αντικατασταθεί αλλιώς αυτό το δύσκολο έργο που επιτελούν. Εντούτοις, σεβασμό στους αστυνομικούς που κάνουν ορθώς την υπηρεσία τους.

• • • •

Το καρτέλ των αεροπορικών

Μέχρι και ο Αβέρωφ έκανε λόγο για καρτέλ στις τιμές των αεροπορικών εισιτηρίων και ζήτησε τον έλεγχο των αεροπορικών εταιρειών, αλλά η Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού δεν έδειξε να συγκινείται. Εξάλλου αυτό το διάστημα στην ΕΠΑ είναι απασχολημένοι με τον Παγκύπριο Σύλλογο Ιατρών και το ΓεΣΥ. Υπάρχουν βέβαια και αυτοί που τρέμουν στην ιδέα να ανταποκριθεί η ΕΠΑ στο κάλεσμα των κομμάτων. Λένε ότι αν δημιουργήσουμε προβλήματα στις αεροπορικές εταιρείες, τότε αυτές δεν το 'χουν σε τίποτα να πάρουν τα μπουγαλίκια τους και να φύγουν. Και αν συμβεί κάτι τέτοιο, συνεχίζουν, τελικά θα επωφεληθεί η κυπριακή αγορά, ή μήπως οι επιλογές μας για αεροπορικά εισιτήρια θα στενέψουν επικίνδυνα; Τροφή για σκέψη.

• • • •

Πολύ νερό τα γκολφ

Τα γήπεδα γκολφ που λειτουργούν είναι τέσσερα και βρίσκονται όλα στην επαρχία Πάφου απαντά ο Κώστας Καδής στον Γιώργο Περδίκη σε σχετική ερώτηση. Οι συνολικές ετήσιες αρδευτι-

κές τους ανάγκες εκτιμούνται στα 1,6 εκατ. κυβικά μέτρα. Για το έτος 2018 έχουν παραχωρηθεί συνολικά για τα τέσσερα γήπεδα γκολφ από το Κυβερνητικό Υδατικό Έργο Πάφου 412 χιλιάδες κυβικά μέτρα νερού και αντλήθηκαν από τους ιδιοκτήτες των αναπτύξεων αυτών 511 χιλιάδες κυβικά μέτρα νερού από τον υδροφορέα Έζου-

σας, με βάση τη σχετική άδεια υδροληψίας. Σε ό,τι αφορά στην ερώτηση για τις ποσότητες νερού που παρέχονται για τη γεωργία στην επαρχία Πάφου και παγκύπρια σημειώνεται ότι η ποσότητα νερού που παραχωρήθηκε στον τομέα της γεωργίας κατά το 2018 απαντά πως είναι: 9,5 εκατομμύρια κυβικά μέτρα (εκ. κ.μ.) και 5,6 εκ. κ.μ. νερού από τα Κυβερνητικά Υδατικά Έργα (ΚΥΕ) Πάφου και Χρυσοκούχς αντίστοιχα και 44,7 εκ. κ.μ. (περιλαμβανομένου του ανακυκλωμένου νερού) από όλα τα ΚΥΕ παγκύπρια.

• • • •

Ακριβό μου... γάλα

Οι καταναλωτές στην Κύπρο και την Ελλάδα καταβάλλουν τις υψηλότερες τιμές στην Ευρώπη για “γάλα, τυρί και αυγά”, σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσε σήμερα η Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τουλάχιστον είναι ωραίο το γάλα της Κύπρου, ας το παραδεχτούμε. Μεγαλώνει πολλά και καλά μυαλά.

• • • •

Με ρέγουλα

Το Συμβούλιο ανταγωνιστικότητας χρειάζεται κεφάλαια 10 – 20 εκατ. για να ξεκινήσει τη λειτουργία του ειδικού ταμείου χρηματοδότησης ιδίων κεφαλαίων (equity fund) που θα χρηματοδοτεί μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Η βασική διαφορά από την παραδοσιακή τραπεζική χρηματοδότηση είναι ότι το επενδυτικό αυτό ταμείο αυτό θα παραχωρεί μετρητά σε μια επιχείρηση συμμετέχοντας στο κεφάλαιό της (equity funding) και θα μπορεί να έχει αποδόσεις. Πρωτοποριακό, καλό, αλλά καλό θα είναι να υπάρχει μεγάλος έλεγχος. Με έλεγχο και με ρέγουλα η χρηματοδότηση σε όσους πραγματικά αξίζουν και έχουν βλέψεις.

Επιταχύνεται η τήξη των πάγων στην Αρκτική

Του **HENRY FOUNTAIN**
THE NEW YORK TIMES

Τήξη-ρεκόρ των πάγων κατεγράφη φέτος στην Αρκτική, με τους πάγους στη Γροιλανδία να έχουν λιώσει ταχύτερα από κάθε άλλη χρονιά. Στατική ζώνη βαρομετρικού υψηλού πάνω από τη νήσο οδήγησε τις θερμοκρασίες 4,4 βαθμούς Κελσίου πάνω από τα κανονικά για την εποχή επίπεδα. Το φαινόμενο αυτό, σε συνδυασμό με την πλιοφάνεια, επέφερε μια πρωτοφανή τήξη πάγων.

Η τήξη αυτή είχε φθάσει την περασμένη εβδομάδα στο 45% της συνολικής επιφάνειας της Γροιλανδίας, σύμφωνα με τον μετεωρολόγο Μάρκο Τεντέσκο του Πανεπιστημίου Κολούμπια. Η πρόωρη τήξη ακολουθεί την τάση στην Αρκτική, με την περιοχή να καταγράφει διπλάσια αύξηση της θερμοκρασίας σε σχέση με τον παγκόσμιο μέσον όρο. Οι συνθήκες στην Αρκτική δεν είναι όμως στατικές, οπότε το Σάββατο ψυχρές μάζες αέρα επιβράδυναν την τήξη των πάγων.

Το 2012, η επάνοδος βαρομετρικού υψηλού τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο είχε οδηγήσει σε τήξη ρεκόρ, με τη Γροιλανδία να χάνει 200 δισ. τόνους πάγου μέσα σε μία χρονιά. Δεν είναι, ωστόσο, δυνατό να γίνει αξιόπιστη εκτίμηση του τι θα συμβεί φέτος. Η πρόωρη και πολύ σημαντική τήξη που καταγράφηκε την άνοιξη «πρέπει να μας προετοιμάσει για ακόμη μεγαλύτερη απώλεια πάγου, καθώς

Οι συνθήκες στην Αρκτική δεν είναι στατικές, οπότε το Σάββατο ψυχρές μάζες αέρα επιβράδυναν την τήξη των πάγων.

μπαίνουμε στο καλοκαίρι», λέει ο Τεντ Σκάμπος, ερευνητής του Πανεπιστημίου του Κολοράντο.

Τη φετινή πρόωρη τήξη ευνόησαν τα χαμηλά επίπεδα χιονόπτωσης τους πρώτους μήνες του 2019, ιδιαίτερα στη βόρεια Γροιλανδία. Το χαμηλότερο στρώμα χιονιού λιώνει ταχύτερα, αποκαλύπτοντας παλαιότερο χιόνι και πάγο, τα οποία είναι πιο σκούρα από ό,τι το φρέσκο

χιόνι, απορροφώντας περισσότερη ηλιακή ακτινοβολία και επιταχύνοντας την τήξη. Το στρώμα πάγου της Γροιλανδίας έχει πάχος 1,6 χλμ. και παρά το γεγονός ότι επιστημονικές μελέτες δείχνουν πως το στρώμα αυτό λιώνει ταχύτερα από όσο είχε εκτιμηθεί αρχικώς, δεν υπάρχει κίνδυνος εξαφάνισής του στο άμεσο μέλλον. Εάν οι πάγοι της Αρκτικής λιώσουν εντελώς, η στάθμη των

Οι μεγάλες θερμοκρασίες στη Σιβηρία φέρνουν να ενισχύουν το φαινόμενο.

θαλασών αναμένεται να σημειώσει άνοδο της τάξεως των 7 μέτρων.

Θα σπάσει το ρεκόρ;

Η πρόωρη τήξη πάγων την άνοιξη δεν συμβάλλει συνήθως στην άμεση άνοδο της στάθμης των θαλάσσιων υδάτων, καθώς ο μεγαλύτερος όγκος υδάτων παραμένει κοντά στην επιφάνεια της παγοκρηπίδας. Καθώς η θερμή περίοδος συνεχίζεται, όμως, η σύσταση της παγοκρηπίδας αλλάζει και το γλυκό νερό –προϊόν τήξης– ρέει προς τη θάλασσα.

Ο δρ Σκάμπος αναφέρει ότι η ραγδαία απώλεια των πάγων της Αρκτικής συνδέεται με τις θερμοκρασίες στη Σιβηρία. «Η φετινή προοπτική είναι δυσοίωνη για τους πάγους της Αρκτικής. Η Σιβηρία είναι ασυνήθιστα θερμή αυτή τη στιγμή», λέει ο ερευνητής. Κανείς, όμως, δεν μπορεί να πει με σιγουριά αν το 2019 θα «σπάσει» το ρεκόρ τήξης του 2012. Μέχρι στιγμής εντός του 2019 έχουν καεί 3,36 εκατ. τετραγωνικά χλμ. πάγου στην Αρκτική, εμβαδόν ίσο με τις απώλειες του 2012. «Ο Ιούλιος και ο Αύγουστος θα είναι πολύ ενδιαφέροντες», σημειώνει ο Σκάμπος.

Deloitte.

Upcoming seminars

Enhance your knowledge

25 June | IFRS 16 Leases - Nicosia
26 June | IFRS 16 Leases - Limassol
3-4 July | Transfer Pricing - Limassol

Register today

Deloitte
Academy

© 2019 Deloitte Limited

Η CNP«καλοβλέπει» την Ελληνική

Η Τράπεζα εξετάζει όλες τις πιθανότητες που θα μεγιστοποιήσουν την αξία από τις ασφαλιστικές υπηρεσίες της

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Σε εξέλιξη βρίσκονται οι παρασκευαστικές προσπάθειες ώστε να βρεθεί η χρυσή τομή για συνεργασία μεταξύ της CNP Cyprus Insurance Holdings, της θυγατρικής του γαλλικού ασφαλιστικού κολοσσού CNP Assurances, και της Ελληνικής Τράπεζας. Όπως είναι εις θέση να γνωρίζει η «Κ», η επένδυση των 97,5 εκατομμυρίων ευρώ, που «ξεκλείδωσε» την CNP Cyprus από την Τράπεζα Κύπρου, ξεκαθάρισε το τοπίο και πλέον η εταιρεία φαίνεται να έχει σκοπό να συνάψει συμφωνία με τραπεζικό ίδρυμα και να γίνει ο στρατηγικός ασφαλιστικός συνεργάτης του. Αν και καμία από τις δύο πλευρές δεν επιβεβαιώνει τις μεταξύ τους παρασκευαστικές συζητήσεις, είναι βέβαιο πως αμφότερες είναι ανοικτές σε συνεργασίες που θα βελτιστοποιήσουν την απόδοσή τους. Από πλευράς της Γαλλικής CNP είναι γνωστό πλέον πως μετά την επένδυση που προχώρησε στην κυπριακή θυγατρική αναζητεί την περαιτέρω ανάπτυξη της στην Κύπρο. Η ανάπτυξη αυτή μπορεί να γίνει με δύο τρόπους. Μέσω του δικτύου των αντιπροσώπων της εταιρείας, είτε με στρατηγική συνεργασία με κάποιο τραπεζικό ίδρυμα της Κύπρου. Ειδικό του ασφαλιστικού κλάδου πάντως σχολιάζουν πως εκείνο που μπορεί να ειπωθεί με σιγουριά είναι πως η CNP έχει στα πλάνα της συνεργασίες με εγκχώριες τράπεζες και ότι η όποια προσέγγιση στην Ελληνική Τράπεζα είναι λογική, λόγω του μεγέθους που έχει αποκτήσει μετά την απορρόφηση του Συνεργατισμού. Το παρελθόν εξάλλου έχει δείξει πως παραδοσιακά επιδιώκει μία τέτοια στρατηγική. Το 2016 είχε προσεγγίσει την Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα ώστε να γίνει ο στρατηγικός της συ-

Η Ελληνική κατέχει το 72,5% της Alico και το υπόλοιπο 27,5% κατέχει η American Life Insurance Group (ALICO AIGLife, σήμερα Metlife, Inc.), μέσω της θυγατρικής της εταιρείας MetLife Services Cyprus

νεργάτης. Οι επιπλοκές με την Τράπεζα Κύπρου και το ποσοστό που κατείχε έφερε ένα τέλμα στις όποιες προσπάθειες συνεργασίας Συνεργατισμού και CNP. Μετά από αξιολόγηση των προσφορών σε ανοικτό διαγωνισμό που είχε προκηρύξει η Τράπεζα, η Universal Life είχε επιλεγεί ως ο στρατηγικός συνεργάτης του Συνεργατισμού στον τομέα των τραπεζοασφαλίσεων. Ωστόσο, όλα πλέον είναι παρελθόν.

Γόνιμο έδαφος

Το έδαφος για συνεργασία μεταξύ των δύο πλευρών είναι γόνιμο. Η Ελληνική Τράπεζα έχει συνεργασία με δύο ασφαλιστικές εταιρείες, την Παγκυπριακή Ασφαλιστική που ασχολείται με τον γενικό κλάδο και την Hellenic Alico Life Insurance που ασχολείται με τις ασφάλειες ζωής. Αν και το συνολικό καθαρό εισόδημα των ασφαλιστικών εργασιών για την εννιαμηνία που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2018 ήταν 9,5 εκατ. (αντιπροσωπεύοντας

το 5,2% του συνολικού καθαρού εισοδήματος του Ομίλου) και 12,9 εκατ. για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017 (5,5% του συνολικού καθαρού εισοδήματος του Ομίλου), το συμβόλαιο συνεργασίας με την Hellenic Alico Life είναι μέχρι το τέλος του 2019. Συγκεκριμένα, η συμφωνία εγκαθίδρυσε με την Hellenic Alico δεν έχει ημερομηνία λήξης και οι δύο συμφωνίες μεταξύ Alico και Ελληνικής συνεχίζουν να υφίστανται εφόσον η συμφωνία εγκαθίδρυσε παραμένει σε ισχύ. Ωστόσο, η τελευταία ανανέωση που έγινε αφορούσε περίοδο τεσσάρων ετών (1 Ιανουαρίου 2016 – 31 Δεκεμβρίου 2019). Η επόμενη ημερομηνία ανανέωσης είναι την 1η Ιανουαρίου 2020, ενώ τα ποσά των αμοιβών κάτω από τις δύο υποστηρικτικές συμφωνίες μεταξύ Alico και Ελληνικής ανανεώνονται κάθε δύο έτη.

Όλες οι πιθανότητες

Η επίσημη θέση της Ελληνικής Τράπεζας που εξέφρασε στην «Κ»,

Η CNP Cyprus Insurance Holdings είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος ασφαλιστικός οργανισμός στην Κύπρο, και προσφέρει όλο το φάσμα ασφαλειών ζωής και γενικού κλάδου. Το μερίδιο αγοράς της είναι στο 21% στις ασφάλειες ζωής και στο 13% στις ασφάλειες γενικού κλάδου.

είναι η εξής: «Η Ελληνική τράπεζα εξετάζει όλες τις πιθανότητες, οι οποίες θα μεγιστοποιήσουν την αξία από τις ασφαλιστικές υπηρεσίες και τις υπηρεσίες τραπεζοασφάλειας (bank insurance)».

Η παραπάνω θέση περιγράφεται και στο «προσπέκτους» της Τράπεζας που είχε ετοιμάσει για να ενημερώσει το επενδυτικό κοινό ενόψει της αύξησης του κεφαλαίου της κατά 150 εκατ. ευρώ για να απορροφήσει τα στοιχεία του «καλού» Συνεργατισμού. Εκεί, αναφέρει πως η Τράπεζα θα συνεχίσει να αναζητά πιθανές επιλογές για το καθεστώς των θυγατρικών ασφαλιστικών εταιρειών προκειμένου να υλοποιήσει και να ενισχύσει τα έσοδα που προέρχονται από τις ασφαλιστικές δραστηριότητες, οι οποίες παραμένουν βασικός τομέας για την Τράπεζα. Στο πλαίσιο αυτό, η Τράπεζα θα επανεξετάζε κατά το πρώτο εξάμηνο του 2019: (α) τη θέση των θυγατρικών ασφαλιστικών εταιρειών της στην αγορά ασφαλιστικών δραστηριοτήτων,

(β) τις συμβάσεις τραπεζοασφαλίσεων (bank insurance) μέσω των οποίων η Τράπεζα διανέμει ασφαλιστικά προϊόντα από τις θυγατρικές ασφαλιστικές της εταιρείες προς τους πελάτες της, και (γ) τη στρατηγική την οποία η Τράπεζα θα πρέπει να ακολουθήσει για να μεγιστοποιήσει την αξία από τις ασφαλιστικές υπηρεσίες και υπηρεσίες τραπεζοασφάλειας.

Όπως κατέγραφε στο «προσπέκτους», η Τράπεζα θα διόριζε διενείς συμβούλους ώστε να προχωρήσει σε συζητήσεις μετά από υπογραφή συμφωνιών εμπιστευτικότητας με τρίτα πρόσωπα που μπορεί να ενδιαφέρονται για πιθανή συνεργασία με την Τράπεζα. Τέτοια τρίτα πρόσωπα θα συμπεριλάμβαναν ασφαλιστικές εταιρείες και χρηματοοικονομικούς επενδυτές.

Τρεις οι επιλογές

Η Ελληνική κατέχει το 72,5% της Alico και το υπόλοιπο 27,5% κατέχει η American Life Insurance

Group (ALICO AIG Life, σήμερα Metlife, Inc.), μέσω της θυγατρικής της εταιρείας MetLife Services Cyprus. Το γεγονός ότι δεν έχει την πλήρη κυριότητα της Alico ίσως περιπλέκει τα δεδομένα, όμως η Ελληνική έχει σχεδόν το 99,96% της Παγκυπριακής. Είτε επιλέξει την CNP για στρατηγικό συνεργάτη η Ελληνική Τράπεζα, είτε όχι, οι επιλογές είναι τρεις για το μέλλον των ασφαλιστικών προϊόντων της τράπεζας όπως το περιγράφει η ίδια.

Πρώτον, είτε θα πωλήσει τις δύο ασφαλιστικές σε μια τρίτη ασφαλιστική εταιρεία ή θα γίνει συγχώνευση των δύο εταιρειών της Τράπεζας με μια τρίτη ασφαλιστική εταιρεία. Όπως και να έχει, σε κάθε περίπτωση τραπεζοασφαλιστικής σύμπραξης με μια τρίτη ασφαλιστική εταιρεία θα είναι μαζί Alico και Παγκυπριακή. Δεύτερον, η Ελληνική ίσως προχωρήσει σε επένδυση στις θυγατρικές της και αναβαθμίσει την προσφορά και τη θέση των προϊόντων τους στην αγορά. Τρίτον, να μην γίνει καμία αλλαγή επιχειρηματικού μοντέλου. Καμία αλλαγή της υφιστάμενης στρατηγικής και του επιχειρηματικού μοντέλου ασφαλιστικών υπηρεσιών.

Η Ελληνική Τράπεζα είναι στη διαδικασία σύνθεσης του νέου της Διοικητικού Συμβουλίου, άρα οι όποιες συζητήσεις, με ή χωρίς τη CNP, θα «εντατικοποιηθούν» στο επόμενο διάστημα.

Η CNP Cyprus Insurance Holdings είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος ασφαλιστικός οργανισμός στην Κύπρο, και προσφέρει όλο το φάσμα ασφαλειών ζωής και γενικού κλάδου. Το μερίδιο αγοράς της είναι στο 21% στις ασφάλειες ζωής και στο 13% στις ασφάλειες γενικού κλάδου.

ΕΙΔΙΚΕΣ
ΤΙΜΕΣ
για τους
ακροατές

Το **KANALI 6,**
σε συνεργασία
με τη **Salamis Tours,**
ετοιμάζει βαλίτσες!
5ήμερη κρουαζιέρα
12-17 Ιουλίου
Σύμη Σπέτσες Σύρος (Τήνος) Ρόδος

Πληροφορίες στο 99 396386

Eliminate Performance Bottlenecks with the SonicWall® WXA Series.

Optimize Your Bandwidth Today

ASBIS KYPROS LTD
26, Spyrou Kyprianou street, 4040, Limassol
Tel: 25257350, Email: info@asbis.com.cy
www.asbis.com.cy

SUCCESS THROUGH FOCUS

Αναδιρθρώσεις 700 εκατ. έκαναν οι servicers

Μεγάλη επίδραση στην μείωση των ΜΕΔ που είναι τώρα στα 10,3 δισ. είχε η πώληση του Συνεργατισμού

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Οι εταιρείες διαχείρισης δανείων στην Κύπρο έχουν μειώσει τα Μν Εξυπηρετούμενα Δάνεια των τραπεζών κατά 700 εκατομμύρια ευρώ από τις αρχές του 2017. «Ποδαρικό» στην εξυπηρέτηση προβληματικών δανείων στην Κύπρο από ειδική εταιρεία διαχείρισης μη εξυπηρετούμενων δανείων έκανε τον Ιανουάριο του 2017 η APS με την Ελληνική Τράπεζα, ως απότοκο της επιθετικής στρατηγικής που επέβαλε ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός να ακολουθήσουν οι τράπεζες. Άλλες συνεργασίες λειτούργησαν πιο αποτελεσματικά και άλλες λιγότερο αποδοτικά, προσμετρώντας πάντοτε και το χρόνο τον οποίο είχαν ενώπιόν τους για να λειτουργήσουν. Όπως δήλωσε την Παρασκευή ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης, στο πλαίσιο σχολιασμού της δράσης της ΚΕΔΙΠΕΣ και της εταιρείας που έχει αναλάβει τα Μν Εξυπηρετούμενά της, την Altamira, γύρω στα 195 εκατ. ευρώ είναι τα έσοδα που έχει φέρει η εταιρεία από την διαχείριση των δανείων και των ακινήτων του πρώην Συνεργατισμού από την 1η Σεπτεμβρίου του 2018. Ακόμα, τα τελευταία δημοσιοποιημένα οικονομικά στοιχεία

της Ελληνικής Τράπεζας δείχνουν πως οι συνολικές αναδιρθρώσεις που έχει προχωρήσει η APS από τον Ιούλιο του 2017 που «έπιασε δουλειά» έφτασαν τα 280 εκατ. ευρώ. Όσον αφορά στην Τράπεζα Κύπρου, αφήνοντας στην άκρη την εσωτερική ομάδα της KPMG Λονδίνου που διαχειρίζονταν μικρομεσαία και καταναλωτικά δάνεια και είχε πετύχει μείωση 1,1 δισ. μέχρι τον Ιούνιο του 2017, τα δάνεια της Τράπεζας εξυπηρετούνταν από δύο εταιρείες, την Resolute και την αυστραλιανή Pepper. Η Pepper, συγκεκριμένα, είχε έρθει για να διαχειριστεί συγκεκριμένο χαρτοφυλάκιο 800 εκατ. ευρώ δανείων μικρομεσαίων πελατών και δανείων καταναλωτικής φύσεως. Από το 2017 οι δύο εταιρείες έχουν αναδιρθρώσει –εκτός της μεθόδου debt for asset περί τα 200 εκατ. ευρώ δανείων. Συνολικά, οι παραπάνω «servicers» έχουν βγάλει από τα «κόκκινα» 700 εκατ. δανείων. Στην εξίσωση θα ήταν και η B2 Kapital που αγόρασε 144 εκατ. ευρώ δάνεια από την APS, ωστόσο αν και η συμφωνία της έγινε αρχές του 2018, έχει αρχίσει προσφάτως τις εργασίες εξυπηρέτησης των δανείων της.

Σύμφωνα με τα τελευταία δημοσιευμένα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, το ποσοστό

των ΜΕΔ επί του συνόλου των δανείων ανήλθε στα τέλη Φεβρουαρίου στο 31,1%, σε σχέση με 30,3% τον Ιανουάριο του 2019. Μιλώντας με απόλυτους αριθμούς, τα συνολικά ΜΕΔ τον Φεβρουάριο 2019 ανήλθαν στα 10,29 δισ. ευρώ σε σχέση με 10,31 δισ. ευρώ τον Ιανουάριο του 2019. Τα ΜΕΔ μετά το 2013 έφτασαν στο ανώτατο σημείο τους, στα 28 δισ. ευρώ. Στα τέλη του 2014 μειώθηκαν ολίγον τι στα 27,3 δισεκατομμύρια ευρώ. Στα τέλη του 2015 μειώθηκαν στα 26,6 δισ. ευρώ, στα τέλη του 2016 έφτασαν τα 23,8 δισ. ευρώ, ενώ στα τέλη του 2017 έφτασαν στα 20,5 δισ. ευρώ. Από τα 28 δισ. ευρώ μέχρι τα 20,5 δισ. ευρώ μειώθηκαν κυρίως τα ΜΕΔ μέσω της μεθόδου ανταλλαγής χρέους προς ακίνητα περιουσία (debt to asset).

Ενώ υπήρχε «μομέντουμ» μείωσης των ΜΕΔ από τα τέλη του 2014 μέχρι και τα τέλη του 2017, σταμάτησε απότομα η σταδιακή μείωση των ΜΕΔ. Ο λόγος ήταν κυρίως ότι ολοκληρώθηκαν σχεδόν όλες οι μεγάλες αναδιρθρώσεις από δανειολήπτες που είχαν μεγάλο δανεισμό (developers). Παράλληλα, μέχρι και τον Ιούλιο του 2018, οι τράπεζες δεν είχαν αποτελεσματικά εργαλεία για μείωση των ΜΕΔ τους, άρα ήταν

Ενώ υπήρχε «μομέντουμ» μείωσης των ΜΕΔ από τα τέλη του 2014 μέχρι και τα τέλη του 2017, σταμάτησε απότομα. Ολοκληρώθηκαν σχεδόν όλες οι μεγάλες αναδιρθρώσεις από δανειολήπτες που είχαν μεγάλο δανεισμό και παρέμειναν δάνεια νοικοκυριών και δάνεια μικρομεσαίων που είναι ομολογουμένως δύσκολες περιπτώσεις.

και ανίκανες για να προχωρήσουν σε δραστικές λύσεις όπως εκποιήσεις και πωλήσεις δανείων πολλών εκατομμυρίων ευρώ.

Εκτός συστήματος

Προκειμένου να μειώσουν περαιτέρω και πιο δραστικά το βουνό των μη εξυπηρετούμενων δανείων οι τράπεζες, κατά το 2018 προχώρησαν σε δραστικές λειτουργίες, ενώ μεγάλη διαφορά έκανε η πώληση της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας. Συνοψίζοντας, σε τέσσερις πράξεις, βγήκαν εκτός τραπεζικού συστήματος της Κύπρου 10 δισ. ευρώ, παραμένοντας ωστόσο στην οικονομία. Όπως καταγράφει και η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου στην ετήσια έκθεσή της, το έτος χαρακτηρίστηκε από την πώληση συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας προς την Ελ-

ληνική Τράπεζα και τη μετατροπή της πρώτης σε εταιρεία εξαγοράς πιστώσεων, αφού έχει να διαχειριστεί μη εξυπηρετούμενα δάνεια (που δεν μεταφέρθηκαν στην Ελληνική Τράπεζα) ύψους 6,8 δισ. ευρώ. Εκτός συστήματος πέρασαν και προβληματικά δάνεια της Τράπεζας Κύπρου ύψους 2,7 δισ. ευρώ τα οποία αγόρασε η Apollo Global Management, γνωστό και ως Project Helix. Ακόμα, η Alpha Bank Κύπρου μετέφερε σε όχημα ειδικού σκοπού Μν Εξυπηρετούμενα ύψους 400 εκατ. το καλοκαίρι του 2018. Τέλος, τα 144 εκατ. δανείων που πούλησε η Ελληνική στην B2 Kapital θεωρούνται επίσης εκτός συστήματος.

Πωλήσεις δανείων

Όσον αφορά στις πωλήσεις μη εξυπηρετούμενων δανείων, έχουν γίνει συνολικά τέσσερις στο κυπριακό τραπεζικό σύστημα. Σε τρεις έχει

προχωρήσει η Τράπεζα Κύπρου και σε μία έχει προχωρήσει η Ελληνική Τράπεζα. Συγκεκριμένα, βάσει των οικονομικών αποτελεσμάτων της Τράπεζας Κύπρου, έχει πωλήσει ΜΕΔ 22 εκατ. ευρώ στην CDB Bank το 2017, έχει πωλήσει 33,7 εκατ. ευρώ στην APS (project velocity) εντός του 2019 και 2,7 δισ. στην Apollo Global Management. Για την πώληση της Ελληνικής Τράπεζας έγινε αναφορά πιο πάνω. Από τα παραπάνω, προκύπτει πως στο κυπριακό τραπεζικό σύστημα έχουν γίνει συνολικά πράξεις πωλήσεων Μν Εξυπηρετούμενων Δανείων ύψους 2,9 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Το πλάνο είναι οι τράπεζες να προχωρήσουν εντός του έτους αλλά και στο επόμενο σε ακόμα περισσότερες πωλήσεις δανείων ώστε να «πιάσουν» το στόχο μείωσης των ΜΕΔ τους σε μονοψήφια πλέον ποσοστά.

Κερδίζουν τις εντυπώσεις μέσω rankings τα πανεπιστήμια

Εργαλεία στα χέρια του ακαδημαϊκού κόσμου και των φοιτητών οι διεθνείς λίστες ταξινόμησης και αξιολόγησης

Ηπρόσφατη διάκριση και αναγνώριση του πανεπιστημίου Κύπρου στο U.S. News Best Global University Rankings ήταν η αφορμή για να αναζητήσουμε τις λίστες ταξινόμησης πανεπιστημίων, να ξεχωρίσουμε τις πιο αξιόπιστες και να δούμε τα κριτήρια με τα οποία αξιολογούνται τα πανεπιστημιακά ιδρύματα. Γεγονός είναι ότι υπάρχει πληθώρα κριτηρίων και επιλογών στις λίστες αξιολόγησης, και συνεπώς αδυναμία σύγκρισης δεδομένων. Είναι επίσης παραδεκτό ότι οι λίστες κατάταξης αποτελούν εργαλεία στα χέρια των πανεπιστημίων για την προώθησή τους στον φοιτητικό κόσμο. Η κατάταξη αποκτά ιδιαίτερη σημασία για τα κυπριακά πανεπιστήμια από την στιγμή που χρόνο με τον χρόνο γίνονται περισσότερο εξωστρεφή και προσπαθούν να προσελκύσουν φοιτητές του εξωτερικού, με γνώμονα την διεθνοποίηση και στόχο να ενισχύσουν το προφίλ της Κύπρου ως ερευνητικός και εκπαιδευτικός κόμβος. Μιλώντας με φορείς από τα κυπριακά πανεπιστήμια, καταλήξαμε σε τέσσερις λίστες ταξινόμησης πανεπιστημίων οι οποίες θεωρούνται ως οι κορυφαίες. Οι Times Higher Education, οι US Ranking, οι QS World University Rankings και οι Shanghai Ranking Consultancy.

Times Higher Education

Στην Ευρώπη οι Times Higher Education θεωρούνται η πλέον δια-

δεδομένη λίστα ταξινόμησης. Η αξιολόγηση των πανεπιστημίων βασίζεται σε 13 πυλώνες οι οποίοι ομαδοποιούνται στους τομείς της διδασκαλίας, της έρευνας, της επίδρασης στην Έρευνα, στα έσοδα από Έρευνα και Καινοτομία και την Διεθνή εικόνα. Τα στοιχεία συλλέγονται από μετρήσιμα δεδομένα και από δεδομένα που προκύπτουν από την ανάλυση ερευνών. Η λίστα των Times, περιλαμβάνει τα 400 κορυφαία πανεπιστήμια του κόσμου. Η αξιολόγηση των πανεπιστημίων γίνεται δύο φορές τον χρόνο, συνήθως Απρίλιο και Σεπτέμβριο. Στην επόμενη αξιολόγηση των Time Higher Education αναμένεται ότι θα συμμετέχουν όλα τα κυπριακά πανεπιστήμια.

Shanghai Ranking Consultancy

Η λίστα της Σαγκάης, είναι το πρώτο μοντέλο που χρησιμοποίησε πολλούς δείκτες για την αξιολόγηση πανεπιστημίων. Το μοντέλο αναπτύχθηκε από το πανεπιστήμιο Shanghai Jiaotong και χρησιμοποιεί έξι δείκτες για την αξιολόγηση των πανεπιστημίων. Συγκεκριμένα, τον αριθμό των αποφοίτων και του διδακτικού προσωπικού που έχουν κερδίσει βραβείο Νόμπελ ή Field Medal, τον αριθμό των ερευνητών που έχουν επιλεγεί από το Thomson Scientific, τον αριθμό των άρθρων που έχουν χρησιμοποιηθεί σε περιοδικά για την φύση και την επιστήμη και

Οι Times Higher Education, οι US Ranking, οι QS World University Rankings και οι Shanghai Ranking Consultancy, θεωρούνται εκ των κορυφαίων λιστών αξιολόγησης των πανεπιστημίων.

την ατομική επίδοση σε σχέση με το μέγεθος του πανεπιστημίου. Η λίστα της Σγκάης αξιολογεί κάθε χρόνο πέραν των 1000 πανεπιστημίων, για να καταλήξει στα 500 κορυφαία πανεπιστήμια.

US Ranking

Το US Ranking αξιολογεί μεγαλύτερα, σε αριθμό φοιτητών, πανεπιστήμια. Στη λίστα του περιλαμβάνονται τα 1250 καλύτερα πανεπιστημιακά ιδρύματα. Η λίστα US News αξιολογεί και κατατάσσει. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην επιστημονική έρευνα, την επιρροή και την φήμη

παρά στη διδασκαλία προπτυχιακών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών. Σύμφωνα με τη μεθοδολογία που ακολουθείται, τα πανεπιστήμια αξιολογούνται σε 13 κατηγορίες οι οποίες περιλαμβάνουν παγκόσμια και περιφερειακή φήμη της έρευνας, Δημοσιεύσεις, Εκδόσεις, Συνέδρια, επιρροή στην έρευνα (normalized) ποιότητα της έρευνας, διεθνείς συνεργασίες και ποιότητα διδακτορικών φοιτητών.

QS World University Rankings

Η QS World University Rankings είναι μια ετήσια έκδοση των πανε-

πιστημιακών κατατάξεων από την Quacquarelli Symonds (QS). Το σύστημα QS περιλαμβάνει τις παγκόσμιες συνολικές και θεματικές κατατάξεις και ταξινομούν τα πανεπιστήμια στη βάση 48 διαφορετικών θεμάτων και πέντε σύνθετων περιοχών διδασκαλίας, μαζί με πέντε ανεξάρτητα περιφερειακά τραπεζία (Ασία, Λατινική Αμερική, Αναδυόμενη Ευρώπη και Κεντρική Ασία, Αραβική Περιφέρεια και BRICS). Όντας η μόνη διεθνής κατάταξη που έλαβε έγκριση από την ομάδα International Expert Group (IREG) [2], η κατάταξη QS θεωρείται ως μία από τις τρεις πιο ευρέως διαδεδομένες πανεπιστημιακές βαθμολογίες στον κόσμο, αν και έχει επικριθεί για την υπερβολική του υπεράσπιση σε υποκειμενικούς δείκτες και έρευνες φήμης, οι οποίες τείνουν να παρουσιάζουν διακυμάνσεις κατά τη διάρκεια των ετών.

Κυπριακές διακρίσεις

Τα κυπριακά πανεπιστήμια φαίνεται ότι κερδίζουν σιγά - σιγά πόντους στις διεθνείς κατατάξεις, αν και οι θέσεις που εξασφαλίζουν δείχνουν ότι υπάρχει σαφώς πολύς δρόμος ακόμα για να διανύσουν. Αναφέρουμε ενδεικτικά τις τελευταίες κατατάξεις, που βρίσκουν το ΤΕΠΑΚ στην πρώτη θέση σε Κύπρο και Ελλάδα. Η κατάταξη αφορά τους Times World Universities Rankings. Για τρίτη συνεχόμενη χρονιά η κατάταξη του τε-

χνοπιστημίου πανεπιστημίου σημειώνει άνοδο στο World University Rankings τερματίζοντας φέτος στη θέση 301-350 παγκοσμίως. Στην περίπτωση του Πανεπιστημίου Κύπρου, κατατάσσεται στην 513η θέση παγκοσμίως από τον U.S. News Best Global University Rankings και ισοβαθεί με το University of Bremen της Γερμανίας. Το Πανεπιστήμιο Κύπρου κατατάσσεται 5ο στην κατηγορία ελληνικά πανεπιστήμια, ενώ όσον αφορά τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια, το πανεπιστημιακό ίδρυμα κατατάσσεται στην 230η θέση. Το πανεπιστήμιο Λευκωσίας συμπεριλήφθηκε φέτος για πρώτη φορά στα QS world university rankings, που το κατέταξαν στην 91η θέση, προσμετρώντας μεταξύ άλλων την ακαδημαϊκή φήμη του ιδρύματος, την φήμη των καθηγητών, τον αριθμό των φοιτητών από το εξωτερικό, τις διεθνείς σχολές και τον αριθμό των καθηγητών του που διαθέτουν PhD. Το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο κατατάσσεται στις πρώτες θέσεις μεταξύ Ευρωπαϊκών πανεπιστημίων για το 2019, βάσει των αποτελεσμάτων του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Αξιολόγησης U-Multirank. Στην κατάταξη από τους Times Higher Education, βάσει των κριτηρίων impact ranking τόσο το Ευρωπαϊκό όσο και το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας κατατάχθηκαν στα 301+ πανεπιστήμια στον κόσμο.

ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

In the Transformative Age, do you compete or collaborate?

ey.com #BetterQuestions

The better the question. The better the answer. The better the world works.

EY
Building a better working world

© 2019 EY LLP, a member firm of the EY network of independent member firms affiliated with the EY network of member firms, each of which is a separate legal entity.

Το μπαλάκι στην ΕΠΑ για τα αεροπορικά ναύλα

Οι τιμές δεν θα φτάσουν στα επίπεδα 2018 ακόμα και αν αυξηθεί η προσφορά επισημαίνει η υπουργός Μεταφορών

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

«**Οι σημερινές** τιμές των αεροπορικών εισιτηρίων παραπέμπουν σε ένα άτυπο καρτέλ μεταξύ εταιρειών», δήλωσε την Τετάρτη ο πρόεδρος του ΚΕΒΕ Χριστόδουλος Αγκαστινιώτης και κάπως έτσι άνοιξε τον ασκό του Αϊόλου μεσοσύψης της καλοκαιρινής περιόδου. Το ζήτημα προσέλαβε πολιτικές διαστάσεις με την εμπλοκή κομμάτων. Ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ ζήτησε με επιστολή του από την Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού να αναλάβει δράση, ενώ ΑΚΕΛ και ΕΔΕΚ έκαναν ταξίδι στον χρόνο, βλέποντας ότι ο λόγος για τον οποίο παρατηρούνται στρεβλώσεις στην διαμόρφωση των τιμών είναι το κλείσιμο των Κυπριακών Αερογραμμών. Στο επίκεντρο των συζητήσεων ήταν για άλλη μια φορά και το κλείσιμο της Cobalt, αφού συγκρατούσε μέσω των διατιμήσεων της, τις τιμές των εισιτηρίων για Αθήνα και Θεσσαλονίκη σε χαμηλά επίπεδα. Το γιατί οι τιμές των αεροπορικών εισιτηρίων για ένα ταξίδι από Λάρνακα προς Αθήνα μπορεί να συγκριθεί με ένα αντίστοιχο του Λονδίνου προς Νέα Υόρκη, είναι ένα ερώτημα που πολλοί κλήθηκαν να απαντήσουν τις προηγούμενες μέρες. Έγινε λόγος για υπερκέρδη εταιρειών και ψηλά τέλη αεροδρομίων. Το μπαλάκι πλέον είναι στα χέρια της Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού που θα πρέπει να δει αν θα ακολουθήσει την παρίνεση των κομμάτων και θα προχωρήσει σε αυτεπάγγελτη έρευνα για τις τιμές των αεροπορικών εισιτηρίων, ή αν θεωρεί ότι το θέμα της διαμόρφωσης των τιμών των αεροπορικών εισιτηρίων δεν επιδέχεται έρευνας.

Αλλαγές στα σχέδια κινήτρων
Το κόστος των εισιτηρίων απο-

δίδεται και στην αυξημένη ζήτηση για τους δύο συγκεκριμένους προορισμούς, η οποία δεν ανταποκρίνεται στον αριθμό των προσφερόμενων θέσεων. Γίνεται λοιπόν προσπάθεια για αύξηση των πτήσεων ή των εταιρειών που εκτελούν τα δρομολόγια προς Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Ενδιαφέρον έχει καταγραφεί από εταιρείες οι οποίες δραστηριοποιούνται ήδη στην Κύπρο, ωστόσο το τμήμα πολιτικής αεροπορίας κρατά τα χαρτιά του κλειστά μέχρι να υπάρξουν επίσημες αποφάσεις. Από την πλευρά της η υπουργός Μεταφορών Βασιλική Αναστασιάδου μιλώντας στην «Κ» ανέφερε ότι προκειμένου να προσελκύσουμε περισσότερες εταιρείες θα πρέπει να επανεξετάσουμε τα σχέδια κινήτρων που προσφέρει η διαχειρίστρια εταιρεία. Επισημαίνει ωστόσο ότι υπάρχει κίνδυνος, οι όποιες αλλαγές να αγγίζουν τα όρια της κρατικής ενίσχυσης και ως εκ τούτου στο θέμα θα πρέπει να εμπλακεί και ο Έφορος Κρατικών Ενισχύσεων.

Τα τέλη αεροδρομίου
Παράγοντες από την αγορά αερομεταφορών έκαναν λόγο και για το κόστος των τελών αεροδρομίων, και τον ρόλο τους στην τελική διαμόρφωση της τιμής του αεροπορικού εισιτηρίου. Επί του θέματος αυτού τοποθετήθηκε και ο επιχειρηματικός σύνδεσμος Κύπρου - Ελλάδας, ο οποίος ζήτησε να μειωθούν οι φόροι στα αεροδρόμια για τα δρομολόγια Κύπρου- Ελλάδας, ως τρόπος μείωσης της τελικής τιμής του εισιτηρίου. «Δεν θεωρούμαστε ακριβό αεροδρόμιο», σχολίασε η υπουργός Μεταφορών και σημειώνει ότι το τέλος αεροδρομίου Λάρνακας και Πάφου αφορά ένα πολύ μικρό ποσοστό της

Και τα πακέτα κινήτρων της ΕΡΜΕΣ επί τάπητος στην προσπάθεια προσέλκυσης νέων αεροπορικών εταιρειών. Κατά την υπουργό Μεταφορών οι όποιες αλλαγές θα πρέπει να περάσουν και από τον Έφορο Κρατικών Ενισχύσεων ώστε να μην θεωρηθεί κρατική ενίσχυση.

τάξης του 5% στο τελικό κόστος του εισιτηρίου και άρα δεν είναι καθοριστικός παράγοντας στην διαμόρφωση της τιμής.

Ακριβός Ιούνιος
Επίσημα στοιχεία από το Υπουργείο Οικονομικών για τις μεταβολές του δείκτη αεροπορικών μεταφορών επιβατών δείχνουν ότι το κόστος των εισιτηρίων προς Αθήνα και Θεσσαλονίκη, πέραν της αναμενόμενης εποχικότητας, παρουσιάζει τον Ιούνιο σημαντική αύξηση. Σύμφωνα με τους πίνακες, το εισιτήριο για Αθήνα πλησιάζει τα 400 ευρώ τον Ιούνιο, σε σχέση

με 230 ευρώ τον προηγούμενο μήνα, ενώ το κόστος είναι σχεδόν διπλάσιο σε σχέση με τον Γενάρη του 2018. Σε επίπεδο των τελευταίων 18 μηνών οι τιμές των αε-

ροπορικών εισιτηρίων ήταν στα χαμηλότερα επίπεδα, Σεπτέμβριο, Οκτώβριο και Νοέμβριο. Στην περίπτωση της Θεσσαλονίκης τα αεροπορικά εισιτήρια κοστίζουν κάπως λιγότερο και φθάνουν μέχρι τα 350 ευρώ τον Ιούνιο του 2019. Το ποσό αυτό είναι κατά 100 ευρώ μεγαλύτερο σε σχέση με τον Μάιο, ενώ είναι ακριβότερα και σε σχέση με την περίοδο αιχμής του περασμένου καλοκαιριού Ιουλίου και Αυγούστου. Και σε αυτήν την περίπτωση τα εισιτήρια είχαν χαμηλότερο κόστος τους μήνες Σεπτέμβριο, Οκτώβριο και Νοέμβριο του 2019.

Επαφές με Lufthansa

Ενώ η συζήτηση για το ψηλό κόστος των εισιτηρίων για Αθήνα και Θεσσαλονίκη συνεχίζεται σε υψηλούς τόνους, ο υφυπουργός Τουρισμού Σάββας Περδίας είναι στην Γερμανία όπου είχε επαφές με αεροπορικές εταιρείες προκειμένου να ενισχυθεί η συνδεσιμότητα μεταξύ των δύο χωρών. Πληροφορίες αναφέρουν ότι ο κ. Περδίας είχε συναντήσεις και με την αεροπορική εταιρεία Lufthansa στην Φρανκφούρτη, για τα αποτελέσματα της οποίας αναμένεται να ενημερώσει με την επιστροφή του το Υπουργείο Μεταφορών. Για το 2019 έχει επιβεβαιωθεί πάντως ότι η εισροή Γερμανών τουριστών έχει μειωθεί κατά 20%. Η προσπάθεια για αύξηση της συνδεσιμότητας της Κύπρου και προσέλκυση νέων αεροπορικών εταιρειών συνεχίζονται και σε επίπεδο Υπουργείου Μεταφορών. Ήδη έχουν συναφθεί διμερείς συμφωνίες με Κίνα και Κουβέιτ, ενώ πέραν της Kuwait Airlines δεν καταγράφηκε εμπορικό ενδιαφέρον για έναρξη δρομολογίων από άλλη εταιρεία. Μείζον θέμα θεωρείται η απευθείας σύνδεση με το αεροδρόμιο του Παρισιού, η οποία δεν αναπληρώθηκε μετά το κλείσιμο της Cobalt. Γίνονται προσπάθειες σε επίπεδο Υπουργείου Μεταφορών ώστε η γραμμή να χαρακτηριστεί ως άγονη, και να τύχει ανάλογης διαχείρισης από την Ε.Ε.

PIK1 | PIK2

ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2018 - 2019

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Στις οκτώ το βράδυ ακριβώς, η ενημέρωση, με εγκυρότητα και αντικειμενικότητα. Με το πιο εκτεταμένο δίκτυο ανταποκριτών στην Κύπρο και το εξωτερικό, σφαιρική πληροφόρηση από την Κύπρο και τον κόσμο.

Παρουσίαση:
Γωγώ Αλεξανδρινού

Υπεύθυνος Σκηνοθέτης Δελτίου Ειδήσεων:
Στέφανος Φαρμάκας

Καθημερινά
8.00 μ.μ.

PIK1 | PIK2

ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2018 - 2019

HAPPY HOUR

Ο γνωστός και αγαπητός δημοσιογράφος - παρουσιαστής Ανδρέας Γιόρτζιας θα μας μεταδίδει όλη του τη θετική ενέργεια κάθε απόγευμα από τις 4.30 μ.μ μέχρι τις 6.00 μ.μ., για ένα «Happy Hour» στο PIK1, μετά τη ρουτίνα και το άγχος της καθημερινότητας. Με γρήγορη εναλλαγή θεμάτων, συνεντεύξεις και παιχνίδια, θα μας καλέι να περάσουμε ευχάριστα το απόγευμά μας, ν' ανακαλύψουμε τη θετική πλευρά της ζωής και να χαμογελάσουμε! Γιατί όπως λέει και ο ίδιος «η ζωή δεν είναι άσπρο και μαύρο, δεν είναι γκριζα αλλή είναι πολύχρωμη. Και το χαμόγελο την κάνει καλύτερη!»

Έρευνα - Παρουσίαση:
Ανδρέας Γιόρτζιας

Επιμέλεια Παραγωγής - Σκηνοθεσία:
Αλεξία Μουταφίδου, Άκης Ορφανίδης

Δευτέρα με Παρασκευή
4.30 μ.μ

Διατήρηση των δημοσιονομικών επιτευγμάτων ζητεί η ΤτΕ

Για να εδραιωθεί η εμπιστοσύνη των αγορών στις προοπτικές της οικονομίας

Των **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**
και **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΣΩΡΤΖΗ**

Ένα ακόμη καμπανάκι χτύπησε ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννης Στουρνάρας, ζητώντας να διαφυλαχθούν το κύρος και η αξιοπιστία της οικονομικής πολιτικής, μέσω της διατήρησης των έως τώρα δημοσιονομικών επιτευγμάτων. Στην έκθεση για την Επισκόπηση του Ελληνικού Χρηματοπιστωτικού Συστήματος, επαναλαμβάνεται η πρόβλεψη της κεντρικής τράπεζας ότι μετά τις παροχές προκύπτει δημοσιονομικό κενό 0,6% του ΑΕΠ, καθώς το πρωτογενές πλεόνασμα προβλέπεται να κλείσει στο 2,9% του ΑΕΠ, έναντι στόχου για 3,5% του ΑΕΠ.

Με το δεδομένο αυτό, η προεξόφηση για την ανάγκη διατήρησης των δημοσιονομικών επιτευγμάτων αποκτά ιδιαίτερη σημασία, ιδίως καθώς –όπως υποστηρίζει η έκθεση αυτή– συναρτάται με την εδραίωση της εμπιστοσύνης των αγορών στις προοπτικές ανάπτυξης της οικονομίας.

Η έκθεση απευθύνει ευθεία κριτική στη δημοσιονομική πολιτική των υπερπλεονασμάτων, λέγοντας ότι δεν έδωσε την απαραίτητη ώθηση στην οικονομική δραστηριότητα, στον βαθμό που θα ήταν επιθυμητό, και ότι η περικοπή των δημοσίων δαπανών έχει συντελέσει αρνητικά στην αναπτυξιακή δυναμική της οικονομίας.

Για τις παροχές του Μαΐου τονίζει, εξάλλου, ότι δημιούργησαν αβεβαιότητα ως προς την επίτευξη του δημοσιονομικού στόχου του 2019, προκαλώντας παροδική αναστροφή της καθοδικής πορείας των αποδόσεων των ομολόγων και, σε συνδυασμό με την αναταραχή στο διεθνές επενδυτικό περιβάλλον, μετρίασαν τη θετική δυναμική του α' τετραμήνου, και έτσι δεν επιχειρήθηκε νέα έξοδος

Στην έκθεση για την επισκόπηση του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος, επαναλαμβάνεται η πρόβλεψη της κεντρικής τράπεζας ότι μετά τις παροχές προκύπτει δημοσιονομικό κενό 0,6% του ΑΕΠ.

Οι παροχές του Μαΐου δημιούργησαν αβεβαιότητα ως προς την επίτευξη του δημοσιονομικού στόχου του 2019.

στις αγορές, ενώ εντάθηκε και η αβεβαιότητα για την πρόωπη αποπληρωμή του δανείου του ΔΝΤ και για την έκβαση της επερχόμενης αξιολόγησης. «Υπό το πρίσμα αυτό», σημειώνει η έκθεση, «επιτακτική κρίνεται η ανάγκη αναδιάρθρωσης του δημοσιονομικού μείγματος προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της οικονομικής δραστηριότητας, με διατηρήσιμα αποτελέσματα. Η ανακατανομή της δημόσιας δαπάνης προς εκείνες τις κατηγορίες που επιφέρουν μόνιμο αναπτυξιακό αποτέλεσμα, όπως είναι οι δημόσιες επενδύσεις, θεωρείται αναγκαία».

Αναγκαία είναι, σύμφωνα με την ΤτΕ, η υιοθέτηση συστημικής λύσης για την ταχύτερη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων (NPEs) των ελληνικών τραπεζών, καθώς, όπως τονίζεται στην έκθεση, παρά τη μείωση που σημειώθηκε το 2018, το ποσοστό τους παραμένει υψηλό και δεν υπάρχουν περιθώρια εφυσασμασμού. Σύμφωνα με τα στοιχεία της έκθεσης, στα τέλη του 2018 το ποσοστό των NPEs μειώθηκε στο 45,4% έναντι 47,2% το 2017. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια μειώθηκαν στα τέλη του 2018 κατά 12,6 δισ. ευρώ και διαμορφώθηκαν στα 81,8 δισ. ευρώ έναντι 94,4 δισ. ευρώ το 2017. Εντούτοις, η μείωση αυτή είναι αποτέλεσμα κυρίως των διαγραφών ύψους 5,9 δισ. ευρώ και των πωλήσεων που ανήλθαν επίσης στα 5,8 δισ. ευρώ. Οι οργανικές λύσεις που εφάρμοσαν οι τράπεζες μείωσαν τα NPEs κατά 6,8 δισ. ευρώ, αλλά την ίδια στιγμή δημιουργήθηκαν νέα μη εξυπηρετού-

μενα δάνεια ύψους 7,7 δισ. ευρώ.

Από την ανάλυση των στοιχείων της ΤτΕ προκύπτει ότι τα δάνεια που έχουν ήδη ρυθμιστεί ανήλθαν στο τέλος του 2018 σε 46,3 δισ. ευρώ και αντιπροσωπεύουν το 25,7% των συνολικών δανείων, έναντι 25,2% στο τέλος του 2017 (50,3 δισ. ευρώ). Ωστόσο, το 19,9% των ήδη ρυθμιζόμενων δανείων εμφανίζει καθυστέρηση άνω των 90 ημερών, έναντι 19,5% στο τέλος του 2017. Το 47,8% των μη εξυπηρετούμενων δανείων άνω των 90 ημερών δεν έχει ρυθμιστεί, έναντι 54,7% στο τέλος του 2017. Με βάση τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην έκθεση, δάνεια ύψους 11,9 δισ. ευρώ, δηλαδή το 14,5% των μη εξυπηρετούμενων δανείων, αφορούν απαιτήσεις που έχουν υπαχθεί σε καθεστώδες νομικής προστασίας και για τις οποίες εκκρεμεί η έκδοση τελεσίδικης δικαστικής απόφασης, ενώ από αυτά τα 6,5 δισ. ευρώ έχουν ήδη καταγγελλθεί από τις τράπεζες.

Πολλές οι «νάρκες» για την επόμενη κυβέρνηση

Η **επόμενη** ελληνική κυβέρνηση θα κληρονομήσει μια οικονομία που αναπτύσσεται βραχυπρόθεσμα με χαμηλό ρυθμό, μια σειρά άλυτων διαρθρωτικών προβλημάτων και αβέβαια δημόσια οικονομικά, όπως τονίζει η Capital Economics σε έκθεσή της, όπου επισημαίνει ουσιαστικά ότι οι «νάρκες» που αφήνει η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ θα δυσκολέψουν σε μεγάλο βαθμό την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων.

Αν και υπάρχουν θετικές εξελίξεις στην ελληνική οικονομία και αρκετά οικονομικά στοιχεία είναι ενθαρρυντικά, η Capital

Economics προειδοποιεί ότι η χώρα δεν έχει ακόμη ξεφύγει από τον κίνδυνο. Όπως προβλέπει, η ανάπτυξη θα κινηθεί στο 1,2% στο σύνολο του 2019, πολύ χαμηλότερα από τις εκτιμήσεις της σημερινής κυβέρνησης. Παράλληλα, και για το επόμενο διάστημα τα πράγματα μόνο ρόδινα δεν είναι, όπως επισημαίνει, καθώς η Ελλάδα έχει μακρύ κατάλογο διαρθρωτικών προβλημάτων που πρέπει να αντιμετωπιστούν, συμπεριλαμβανομένου του αναποτελεσματικού φορολογικού και δικαστικού συστήματος και ενός τραπεζικού

κλάδου που πνίγεται από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Σχετικά με τα NPEs, οι δύο προτάσεις, του ΤΧΣ και της ΤτΕ, δεν έχουν εγκριθεί από την Κομισιόν, ενώ, παρά το γεγονός ότι ψηφίστηκε ο νέος νόμος Κατσέλη, η εφαρμογή του έχει καθυστερήσει, έχοντας συνέπειες στην παροχή νέων στεγαστικών δανείων από τις τράπεζες. Επίσης, στο 181% του ΑΕΠ το 2018, το δημόσιο χρέος της Ελλάδας εξακολουθεί να είναι το δεύτερο υψηλότερο στον κόσμο, ενώ ο πληθυσμός σε ηλικία εργασίας θα συνεχίσει να μειώνεται δρα-

ματικά, «χτυπώντας» την οικονομική ανάπτυξη.

Η Capital Economics, τέλος, επισημαίνει τις υποσχέσεις του Κυριάκου Μητσοτάκη για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και τη μείωση των φόρων και εκτιμά ότι μετά και τις πρόσφατες παροχές που ανακοίνωσε ο ΣΥΡΙΖΑ και οι οποίες ενόχλησαν την Κομισιόν, που εκτιμά ότι θα έχουν κόστος 1,3% του ΑΕΠ σε ετήσια βάση, θα δυσκολευθεί να πιάσει τους δημοσιονομικούς στόχους που έχουν συμφωνηθεί με τους θεσμούς.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Το μαξιλάρι των 657 εκατ. από τα ειδικά μισθολόγια έγινε... 13η σύνταξη

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Το «μαξιλάρι» ύψους 657 εκατ. ευρώ που «περίσσειαν» από τις εφάπαξ πληρωμές των ειδικών μισθολογίων μετατράπηκε, λογιστικά τουλάχιστον, σε 13η σύνταξη, όπως αποκαλύπτουν τα στοιχεία του προϋπολογισμού για το πρώτο πεντάμηνο του έτους. Μάλιστα, το ποσό αυτό δεν έφτασε με αποτέλεσμα να αποδοθούν στον ΕΦΚΑ επιπλέον περίπου 314 εκατ. Η κυβέρνηση τον περασμένο Μάιο λίγες μέρες πριν από τις ευρωεκλογές έδωσε συνολικά 971 εκατ. για να καλυφθεί η προεκλογική παροχή στους συνταξιούχους.

Πάντως, η εικόνα του προϋπολογισμού, παρά το πρωτογενές πλεόνασμα ύψους 918 εκατ. ευρώ, που παρουσιάζει για το διάστημα Ιανουαρίου - Μαΐου είναι άκρως προβληματική, τόσο στον τομέα των εσόδων όσο και των δαπανών. Και αυτό καθώς τα έσοδα του προϋπολογισμού στηρίχθηκαν κατά κύριο λόγο στην εισπραχθείσα ποσότητα ύψους 1,12 δισ. ευρώ από την επέκταση της σύμβασης παραχώρησης του «Ελ. Βενιζέλος», αλλά και από τα ANFAs, ύψους 644 εκατ. ευρώ, ποσό το οποίο δεν είχε προβλεφθεί στον προϋπολογισμό του 2019. Στον τομέα των δαπανών καταγράφεται υπέρβαση ύψους 255 εκατ., ενώ την ίδια στιγμή το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων υποεκτελείται, όπως και τα προηγούμενα χρόνια.

Εάν δεν υπήρχαν τα έκτακτα έσοδα ύψους 1,75 δισ. (από την επέκταση της παραχώρησης και τα ANFAs) ο προϋπολογισμός θα ήταν ελλειμματικός. Αυτό που θα απασχολήσει την επόμενη κυβέρνηση είναι κατά πόσον θα εξελιχθεί θετικά για τον προϋπολογισμό η ρύθμιση των 120 δόσεων καθώς και η πληρωμή των φόρων από τους φορολογουμένους.

Σημειώνεται ότι μέχρι χθες είχαν ενταχθεί στη ρύθμιση της εφορίας 132.805 φυσικά και νομικά πρόσωπα, τα οποία έχουν ρυθμίσει οφειλές ύψους 1,2 δισ. ευρώ (κεφάλαιο και πρόστιμα).

Σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιοποίησε το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους:

- Το ύψος των καθαρών εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού ανήλθε σε 20.187 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 2,548 δισ. ευρώ ή 14,4% έναντι του στόχου που έχει περιληφθεί για το 2019 στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού 2019.
- Η σημαντική αυτή αύξηση οφείλεται κυρίως στην:
- Εισπραξη ποσού 1.121 δισ. ευρώ που αφορά το τίμημα (εκτός ΦΠΑ) της επέκτασης της σύμβασης παραχώρησης του διεθνούς αερολιμένα Αθηνών, που είχε αρχικά εκτιμηθεί ότι θα εισπραχθεί το 2018.

Μέχρι χθες είχαν ενταχθεί στη ρύθμιση της εφορίας 132.805 φυσικά και νομικά πρόσωπα, τα οποία έχουν ρυθμίσει οφειλές ύψους 1,2 δισ. ευρώ.

Εάν δεν υπήρχαν τα έκτακτα έσοδα ύψους 1,75 δισ. από την παραχώρηση του ΔΑΑ και τα ANFAs, ο προϋπολογισμός θα ήταν ελλειμματικός.

- Εισπραξη ποσού 644 εκατ. ευρώ από ANFAs τον Μάιο 2019 που δεν είχε προβλεφθεί στον προϋπολογισμό 2019.

Οι δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού για την περίοδο Ιανουαρίου - Μαΐου 2019 ανήλθαν στα 21.945 δισ. ευρώ και παρουσιάζονται αυξημένες κατά 255 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου (21.690 δισ. ευρώ). Όπως τονίζεται στην ανακοίνωση του Γενικού Λογιστηρίου, η διαφορά αυτή οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι μεταβιβάσθηκαν στον ΕΦΚΑ 971 εκατ. ευρώ για τη χορήγηση της 13ης σύνταξης. Με αντίρροπο χαρακτήρα (μειωτικό έναντι του στόχου) λειτούργησε η πίστωση ύψους 982 εκατ. ευρώ που είχε προβλεφθεί προκειμένου να υπάρχει η δυνατότητα πληρωμής, κατά το έτος 2019, των εφάπαξ χρηματικών ποσών στα ειδικά μισθολόγια (είχαν δοθεί μόνο 325 εκατ. ευρώ).

Οι δαπάνες του ΠΔΕ διαμορφώθηκαν σε 1.165 δισ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση έναντι του στόχου κατά 140 εκατ. ευρώ.

Ενδιαφέρον αμερικανικών επιχειρήσεων για αποκρατικοποιήσεις στην Ελλάδα

Το **ενδιαφέρον** αμερικανικών επιχειρήσεων για τις αποκρατικοποιήσεις και ειδικότερα για τα λιμάνια, επισημάνει ο πρέσβης των ΗΠΑ στην Αθήνα, Τζέφρεϊ Πάιατ, μιλώντας σε συνέδριο για τον ορυκτό πλούτο.

«Αμερικανικές επιχειρήσεις ελπίζουν να δραστηριοποιηθούν στην Ελλάδα και να επωφεληθούν από τις ευκαιρίες στις αποκρατικοποιήσεις, όπως για παράδειγμα την αποκρατικοποίηση των λιμανιών, την ενέργεια, καθώς και στους τομείς της γνώσης και της τεχνολογίας», ανέφερε ο πρέσβης.

Ο κ. Πάιατ τόνισε, επίσης, ότι οι επενδυτικές ευκαιρίες που υπάρχουν στην Ελλάδα και κυρίως στη Βόρεια Ελλάδα δεν σχετίζονται μόνο με την εγχώρια αγορά, αλλά και με τον ρόλο της χώρας ως διαύλου για τα Βαλκάνια και ως κόμβου για το εμπόριο, την ενέργεια και τις μεταφορές στη Νοτιοανατολική

Οι ευκαιρίες δεν σχετίζονται μόνο με την εγχώρια αγορά, αλλά και με τον ρόλο της χώρας ως διαύλου για τα Βαλκάνια.

Ευρώπη. Ο Αμερικανός πρέσβης άφησε και κάποιες αιχμές για τις περιπέτειες της επένδυσης της καναδικής Eldorado Gold στη Χαλκιδική, σημειώνοντας πως τέτοιου είδους πρότζεκτ είναι σημαντικά γιατί θα διευκολύνουν τη διαφοροποίηση της οικονομίας πέραν των παραδοσιακών κλάδων του τουρισμού και της ναυτιλίας, αλλά και επειδή η επιτυχία σχεδίων όπως αυτό θα δώσει σήμα στους ξένους επενδυτές ότι το επιχειρηματικό κλίμα στην Ελλάδα αλλάζει.

Ο κ. Πάιατ υπογράμμισε πως οι ΗΠΑ έχουν επενδύσει στις σχέσεις με την Ελλάδα και υποστηρίζουν την πλήρη οικονομική της ανόρθωση, ενώ χαρακτήρισε τη χώρα μας έναν από τους πιο σημαντικούς συμμάχους των ΗΠΑ στην περιοχή, δυναμική ειρήνης και σταθερότητας και μοντέλο για καλές σχέσεις γειτονίας.

Επιδότηση ανέργων με έως 12.000 ευρώ για την έναρξη επιχείρησης

Το **πρόγραμμα** προώθησης της αυτοαπασχόλησης έχει σχεδιάσει να προωθήσει εντός Ιουνίου ο ΟΑΕΔ, με στόχο την οικονομική ενίσχυση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών 10.000 ανέργων, ηλικίας 18 έως 66 ετών. Πρόκειται για το δεύτερο πρόγραμμα στήριξης της αυτοαπασχόλησης, μετά αυτό της δεύτερης επιχειρηματικής ευκαιρίας που «έτρεξε» το προηγούμενο διάστημα, ενώ βάσει του υπάρχοντος σχεδιασμού τον Σεπτέμβριο έχει μπει στη σειρά για να ξεκινήσει και το πρόγραμμα της νεανικής επιχειρηματικότητας.

Το νέο πρόγραμμα που βρίσκεται πρώτο στη σειρά, αφορά τη στήριξη 10.000 ανέργων ηλικίας 18-66 ετών που επιθυμούν να υλοποιήσουν το δικό τους επιχειρηματικό σχέδιο. Για τον λόγο αυτό, θα επιδοτούνται με ποσά έως και 12.000 ευρώ.

Δικαιούχοι του νέου προγράμματος θα είναι άνεργοι

Το νέο πρόγραμμα αφορά τη στήριξη 10.000 ανέργων ηλικίας 18-66 ετών - Τα ποσά των επιχειρηρήσεων θα καταβάλλονται σε 3 δόσεις.

ηλικίας 18-66 ετών, οι οποίοι έχουν ωφεληθεί από τη διαδικασία της εξατομικευμένης προσεγγίσης. Θα πρέπει δε, να προβούν στην έναρξη επιχειρηματικής δραστηριότητας από την ημερομηνία δημοσίευσής του προγράμματος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και μετά. Δικαιούχοι θα είναι επίσης και οι άνεργοι που είχαν προηγούμενη επιχειρηματική δραστηριότητα και τη διέκοψαν έως τις 31/12/2011.

Η ένταξη τους στο πρόγραμμα θα γίνεται είτε ως ατομικοί επιχειρηματίες είτε ως μέλη Ο.Ε., ΕΠΕ, ΙΚΕ και συνεταιρισμών εργαζομένων.

Όπως συμβαίνει σε τέτοια προγράμματα, τα ποσά των επιχειρηρήσεων θα καταβάλλονται σε 3 δόσεις και μπορεί να φθάσουν έως και τις 12.000 ευρώ: • Εως 12.000 ευρώ μπορεί να δοθούν σε ατομικούς επιχειρηματίες ή μέλη εταιρειών με ποσοστό στο εταιρικό κεφάλαιο πάνω από 51%.

• Εως 9.000 θα δίνονται σε μέλη εταιρειών που κατέχουν το ½ του εταιρικού κεφαλαίου. • Εως 8.000 ευρώ θα δίνονται σε μέλη εταιρειών που κατέχουν το 1/3 του εταιρικού κεφαλαίου. Η διαδικασία υπαγωγής στο πρόγραμμα έχει τρία στάδια, την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης, την αξιολόγηση των επιχειρηματικών σχεδίων και τέλος, την υπαγωγή στο πρόγραμμα.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΕΘΝΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ

**Εκσυγχρονισμός και
συντήρηση από
τον 19ο στον 21ο αιώνα**

Η εκδοτική σειρά της «Καθημερινής», που φωτίζει το παρελθόν, με τα μάτια στο παρόν και το μέλλον.

Ο έβδομος τόμος είναι αφιερωμένος στη διαμάχη μεταξύ εκσυγχρονισμού, συντήρησης και λαϊκισμού από τον 19ο έως και τον 20ό αιώνα.

Πώς εκδηλώθηκε κατά την Επανάσταση του 1821 και ποιος ήταν ο ρόλος των κληρικών; Πώς εκφράστηκε στα χρόνια του Όθωνα και συνεχίστηκε με την αντιπαράθεση μεταξύ Χαρίλαου Τρικούπη και Θεόδωρου Δηλιγιάννη; Τι μορφή πήρε αυτή η διαμάχη μεταπολεμικά, στη δεκαετία του 1960 και στα χρόνια της απριλιανής δικτατορίας; Ποια ήταν η παρακαταθήκη του Ανδρέα Παπανδρέου και του Κώστα Σημίτη;

Μια έκδοση από τον καθηγητή Πολιτικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, Θάνο Βερέμη.

Την Κυριακή 30 Ιουνίου μαζί με την Καθημερινή

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Επιμέλεια

ΝΕΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ

105.284 νέες θέσεις εργασίας τον Μάιο με ώθηση από τον τουρισμό

Πάνω από 50% αφορούν μερική και εκ περιτροπής απασχόληση

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Σε κλάδο στρατηγικής σημασίας για την ελληνική οικονομία, και κατά συνέπεια την πορεία της απασχόλησης στην Ελλάδα, αποδεικνύεται ο τουρισμός, καθώς και τον Μάιο, όπως φαίνεται από τα στοιχεία του συστήματος «Εργάνη», συνέβαλε ουσιαστικά στην επικράτηση των προσλήψεων έναντι των απολύσεων - αποχωρήσεων και τη δημιουργία συνολικά 105.284 νέων θέσεων εργασίας.

Την ίδια στιγμή, βέβαια, στην εγκύκρια αγορά επικρατούν οι ευέλικτες μορφές απασχόλησης, με αποτέλεσμα οι νέες θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν, σε ποσοστό σταθερά πάνω από 50%, να αφορούν μερική και εκ περιτροπής απασχόληση. Μάλιστα, αύξηση εμφάνισαν και οι μετατροπές συμβάσεων εργασίας από πλήρη σε μερική απασχόληση. Συγκεκριμένα, καταγράφηκαν 3.285 μετατροπές τον περασμένο Μάιο, έναντι 2.636 τον Μάιο του 2018 και 2.607 τον Απρίλιο του 2019. Επίσης, καταγράφηκαν 1.040 μετατροπές από πλήρη σε εκ περιτροπής.

Οι νέες θέσεις εργασίας που προέκυψαν τον Μάιο, ως αποτέ-

λεσμα της έναρξης της θερινής τουριστικής περιόδου στη χώρα, ήταν 105.284, κατά 3.441 λιγότερες από αυτές που είχαν δημιουργηθεί τον περυσινό Μάιο (108.725).

Από τις ροές απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα προκύπτουν 323.524 προσλήψεις, 15.355 περισσότερες συγκριτικά με τις 308.169 που είχαν καταγραφεί πέρυσι, έναντι 218.244 απολύσεων (περισσότερες κατά 18.796 σε σχέση με τις 199.444 του Μαΐου 2018).

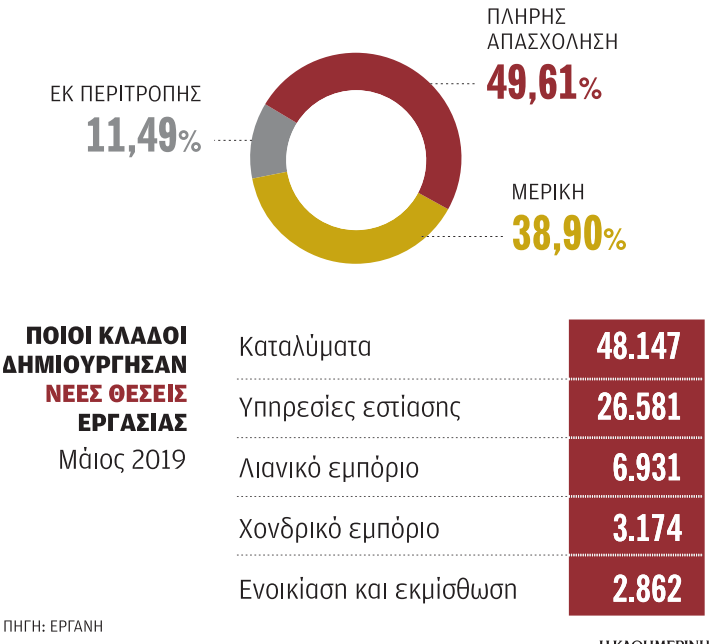
Στο πεντάμηνο Ιανουαρίου - Μαΐου, πάντως, η φετινή επίδοση με τη δημιουργία 265.059 νέων θέσεων εργασίας είναι κατά 508 θέσεις βελτιωμένη σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα.

Μάλιστα, βάσει των στοιχείων του συστήματος, η φετινή επίδοση είναι η καλύτερη που έχει καταγραφεί από το 2001 και μετά. Να σημειωθεί ότι, με εξαίρεση τον Ιανουάριο, οι άλλοι τέσσερις μήνες του τρέχοντος έτους είχαν θετικό πρόσημο στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Ως προς τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των νέων θέσεων εργασίας, ωστόσο, τα στοιχεία παραμένουν εξαιρετικά ανησυ-

Κατανομή νέων προσλήψεων ανά είδος σύμβασης εργασίας

1/1/19-31/5/19

Οι περισσότερες προέκυψαν στους σερβιτόρους, στους τραπεζοκόμους και στους μπάρμαν.

χπτικά, καθώς η πλήρης απασχόληση υπολείπεται των ευέλικτων μορφών εργασίας. Συγκεκριμένα, τον Μάιο υπογράφηκαν 161.247 νέες συμβάσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης (49,84%), έναντι 126.811 νέων συμβάσεων μερικής απασχόλησης (39,2%) και 35.466 εκ περιτροπής εργασίας (10,96%).

Όπως είναι προφανές, ο τουρισμός διαδραμάτισε καταλυτικό ρόλο στην αύξηση των θέσεων εργασίας τον Μάιο. Είναι χαρακτηριστικό ότι 48.147 νέες θέσεις εργασίας δημιουργή-

θηκαν στον τομέα των καταλυμάτων, 26.581 στις υπηρεσίες εστίασης και ακολούθησαν το λιανικό εμπόριο (6.931) και το χονδρικό εμπόριο (3.174). Στον αντίποδα, οι πιο πολλές χαμένες θέσεις εργασίας προήλθαν από τον τομέα της εκπαίδευσης (9.178), εξαιτίας της λήξης της σχολικής χρονιάς.

Ανά ειδικότητα, οι περισσότερες νέες θέσεις εργασίας προέκυψαν στους σερβιτόρους, τους τραπεζοκόμους και τους μπάρμαν (22.014). Ακολουθούν οι μάγειροι ξενοδοχείων και εστιατορίων (15.931) και οι καμαριέρες σε ξενοδοχεία (10.346).

Σε επίπεδο περιφέρειας, οι περισσότερες νέες θέσεις εργασίας εντοπίστηκαν στις άκρες τουριστικές περιοχές. Ακριβέστερα, η πρώτη θέση ανήκει στο Νότιο Αιγαίο (32.216 νέες θέσεις) και έπονται η Κρήτη (21.281) και τα Ιόνια νησιά (20.473).

Αυξήθηκε κατά 5,6% η επιβατική κίνηση στα αεροδρόμια το α΄ 5μηνο

Της **ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΚΑΣΣΙΜΗ**

Ανοδική τροχιά κατέγραψε το α΄ πεντάμηνο του 2019 η αεροπορική κίνηση της χώρας παρουσιάζοντας αύξηση αφίξεων εξωτερικού και σημαντική άνοδο διακίνησης επιβατών.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της ΥΠΑ (Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας), ο συνολικός αριθμός των διακινηθέντων επιβατών μεταξύ Ιανουαρίου και Μαΐου έφθασε τα 17.061.502, παρουσιάζοντας ενίσχυση 5,6% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2018, οπότε είχαν διακινηθεί 16.157.272 επιβάτες.

Συγκεκριμένα, οι διακινούμενοι επιβάτες είναι ενισχυμένοι κατά 904.230 σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα. Ο συνολικός αριθμός των πτήσεων στα ελληνικά αεροδρόμια ανήλθε στις 153.960 (από τις οποίες 73.638 εσωτερικού και 80.322 εξωτερικού), παρουσιάζοντας άνοδο 6,2%, σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2018, οπότε είχαν πραγματοποιηθεί 144.932 πτήσεις.

Κατά τον μήνα Μάιο, παρατηρήθηκε αύξηση 1,2% στη συνολική επιβατική κίνηση (εσωτερικού - εξωτερικού). Πιο συγκεκριμένα, στα ελληνικά αεροδρόμια διακινήθηκαν 6.351.675 επιβάτες και η άνοδος έφθασε μεσοσταθμικά το 1,2%, σύμφωνα με την ΥΠΑ.

Ο συνολικός αριθμός των πτήσεων στα ελληνικά αεροδρόμια ανήλθε στις 51.923, παρουσιάζοντας αύξηση 2,5% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2018, οπότε είχαν πραγματοποιηθεί 50.635 πτήσεις.

Αξίζει να αναφερθεί ότι οι αφί-

ξεις επιβατών εξωτερικού έφθασαν τις 2.594.879, παρουσιάζοντας άνοδο 0,7% σε σχέση με το 2018, οπότε καταγράφηκαν 2.577.111 αφίξεις.

Ενδεικτικά, τα αεροδρόμια Αθηνών, Ηρακλείου, Θεσσαλονίκης, Ρόδου και Κέρκυρας, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της ΥΠΑ, παρουσίασαν τη μεγαλύτερη επιβατική κίνηση τον μήνα Μάιο. Στο αεροδρόμιο της Αθήνας διακινήθηκαν 2.273.809 επιβάτες, του Ηρακλείου 854.783, της Θεσσαλονίκης 605.331, της Ρόδου 593.322 και της Κέρκυρας 346.413 επιβάτες.

Τέλος, σύμφωνα με τα ίδια στατιστικά στοιχεία, για το α΄ πεντάμηνο, το αεροδρόμιο που κατέγραψε το μεγαλύτερο ποσοστό

Ο συνολικός αριθμός των διακινηθέντων επιβατών μεταξύ Ιανουαρίου και Μαΐου 2019 έφθασε τα 17.061.502.

αύξησης διακίνησης επιβατών είναι το αεροδρόμιο Αλεξανδρούπολης με άνοδο 32% (διακίνησε 90.837 επιβάτες το α΄ πεντάμηνο του 2019 έναντι 68.828 το αντίστοιχο διάστημα του 2018). Το αεροδρόμιο Καστελλόριζου κατέγραψε άνοδο επιβατικής κίνησης 28,5% (διακίνησε 1.151 επιβάτες έναντι 896 το αντίστοιχο περυσινό διάστημα) και το αεροδρόμιο του Αράχθου κατέγραψε αύξηση 26,6% επιβατών, καθώς διακίνησε 14.207 επιβάτες το α΄ πεντάμηνο του 2019, έναντι 11.222 επιβατών που είχε διακινήσει το 2018.

HSBC: Θετικές για τις τράπεζες οι εκλογές

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΛΗΗ**

Οι θετικές εξελίξεις γύρω από την Ελλάδα και η αισιοδοξία για τη μείωση των NPEs είναι οι λόγοι πίσω από το ράλι του ελληνικού τραπεζικού κλάδου το τελευταίο διάστημα, όπως σημειώνει η HSBC σε νέα έκθεσή της. Όπως τονίζει, το αποτέλεσμα των τριπλών εκλογών του Μαΐου και η επακόλουθη προκήρυξη πρώρων εθνικών εκλογών αποτελούν θετική εξέλιξη για την αγορά, για τρεις λόγους: 1) η Νέα Δημοκρατία θεωρείται γενικά από την αγορά περισσότερο φιλική προς τις επιχειρήσεις, 2) η μικρή προεκλογική περίοδος περιορίζει την αβεβαιότητα και το περιθώριο δημοσιονομικού εκτροχιασμού και 3) η αγορά βλέπει αυξημένη πιθανότητα αυτοδυναμίας της Ν.Δ., όπως δείχνουν και οι δημοσκοπήσεις, ενισχύοντας έτσι την πολιτική σταθερότητα στην Ελλάδα.

Ετσι, επισημαίνει, η αγορά έχει αποκτήσει το τελευταίο διάστημα πιο θετική στάση για τις ελληνικές τράπεζες, οι οποίες βρήκαν τρόπο να ξεφύγουν από τον λαβύρινθο των χαμηλών επιπέδων που άγγιξαν στα μέσα Ιανουαρίου, με τη συνολική τους κεφαλαιοποίηση να έχει αυξηθεί κατά 122%. Επίσης, τα επιχειρηματικά σχέδια των τραπεζών έχουν αντισταθμίσει τις πιέσεις κερδοφορίας, ενώ η ομαλοποίηση των ισολογισμών παραμένει εντός τροχιάς. Η βρετανική τράπεζα θεωρεί ότι είναι καιρός να λάβει μια πιο εποικοδομητική στάση για τον κλάδο, επανεξετάζοντας τις εκτιμήσεις της και αυξάνοντας τις τιμές-στόχους και για τις τέσσερις συστημικές τράπεζες. Ετσι, αυξάνει την τιμή-στόχο της Alpha Bank στα 2,47 ευρώ από 1,93 ευρώ πριν, για την Eurobank στο 0,94 ευρώ από 0,80 ευρώ πριν, για την Εθνική στα 2,80 ευρώ από 2,29 πριν και για την Πειραιώς στα 3 ευρώ από 1,91 ευρώ πριν, αν και υποβαθμίζει σε «διακράτηση» από «αγορά» τη σύσταση σε όλες τις τράπεζες πλην της Alpha Bank.

Οι τιμές των μετοχών θα μπορούσαν να σημειώσουν περαπέρω ράλι της τάξης του 61% κατά μέσον όρο, δηλαδή 27% η Eurobank, 53% η Εθνική, 81% η Alpha Bank και 96% η Πειραιώς.

Η βρετανική τράπεζα αύξησε τις τιμές-στόχους και για τις τέσσερις συστημικές.

Πάντως, μετά και το πρόσφατο ράλι, το βασικό της σενάριο υποδηλώνει πως το περιθώριο ανόδου για τις ελληνικές τράπεζες είναι πιο περιορισμένο, ενώ τα ρίσκα είναι πιο ισορροπημένα.

Σύμφωνα με την HSBC, αν η Ελλάδα παγιώσει τον δρόμο προς την κανονικότητα, τότε υπάρχει περιθώριο ώστε να περιοριστούν οι όποιες ανησυχίες υπάρχουν γύρω από τον κλάδο. Επίσης, όπως σημειώνει, στις εκτιμήσεις της δεν έχει αποτιμήσει πλήρως την επιτυχή ομαλοποίηση των ισολογισμών των τραπεζών. Το μομέντουμ θα μπορούσε να συ-

νεχίσει να ευνοεί τις τράπεζες, οδηγώντας σε καλύτερες προοπτικές για τον ρυθμό ανάπτυξης των δανείων και τα επίπεδα δραστηριότητας. Σε ένα τέτοιο σενάριο, οι τιμές των τραπεζικών μετοχών θα μπορούσαν να σημειώσουν περαιτέρω ράλι της τάξης του 61% κατά μέσον όρο, και συγκεκριμένα 27% η Eurobank, 53% η Εθνική, 81% η Alpha Bank και 96% η Πειραιώς.

Πάντως, παρά το πρόσφατο ράλι δεν πιστεύει ότι η αγορά προσεξοφλεί μια τόσο θετική εξέλιξη για τις ελληνικές τράπεζες ακόμη.

Η HSBC τέλος προειδοποιεί πως υπάρχουν και σημαντικοί παράγοντες κινδύνου γύρω από τον κλάδο. Πρώτον, το πολιτικό σκηνικό θα μπορούσε να προκαλέσει και πάλι αρνητικές εκπλήξεις εάν η Βουλή περιέλθει σε αδιέξοδο ή εάν η επόμενη κυβέρνηση δεν καταφέρει να ανταπο-

κριθεί στις προσδοκίες της αγοράς. Δεύτερον, η ομαλοποίηση των ισολογισμών των τραπεζών δεν είναι σε καμία περίπτωση εγγυημένη. Ενώ η ορατότητα για τη μείωση των NPEs έχει βελτιωθεί και τα σχέδια των τραπεζών δεν εξαρτώνται από τις συστημικές λύσεις ή τις περαιτέρω μεταρρυθμίσεις, υπάρχουν ακόμη πολλά περιθώρια απογοήτευσης. Το ενδιαφέρον των private equity για τις πωλήσεις χαρτοφυλακίων NPLs θα μπορούσε να υποχωρήσει εάν τα χαρτοφυλάκια που έχουν ήδη πωληθεί κινηθούν χαμηλότερα των προσδοκιών. Τέλος, το ρυθμιστικό πλαίσιο θα μπορούσε επίσης να δημιουργήσει εμπόδια για τις τράπεζες, είτε με τη μορφή επιτάχυνσης των απαιτήσεων ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων, είτε με μέτρα εποπτείας για τη μείωση της εξάρτησης από τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις.

«Καμπανάκι» για πιέσεις στις τουριστικές αφίξεις από τον ΣΕΤΕ

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Η θωράκιση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού μας προϊόντος θα είναι ασπίδα στο επιδεινούμενο κλίμα στην παγκόσμια οικονομία, που απειλεί να επιβραδύνει ή και να μειώσει τις τουριστικές αφίξεις στη χώρα.

Αυτό σημειώνει το Ινστιτούτο του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΙΝΣΕΤΕ) σε προειδοποίηση που εξέδωσε χθες και στην οποία μιλάει για ενδεχόμενη επιβράδυνση ή και αναστροφή της αυξητικής πορείας των τουριστικών μεγεθών του εισερχόμενου τουρισμού. Ειδικότερα, σημειώνεται πως η ζήτηση για ταξίδια αναψυχής και τουρισμό εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από την οικονομική κατάσταση και τις προοπτικές που διαμορφώνονται για τα εισοδήματα των πολιτών.

«Το επιδεινούμενο, όμως, κλίμα στην παγκόσμια οικονομία δημιουργεί αβεβαιότητα που επιδρά αρνητικά, τόσο στις προσδοκίες ανάπτυξης διεθνώς όσο και στην καταναλωτική εμπιστοσύνη».

Ετσι «η μείωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης στις κύριες αγορές προέλευσης του εισερχόμενου τουρισμού στη χώρα μας μπορεί να οδηγήσει σε μείωση των δαπανών τους για διακοπές με επίπτωση και στην επιλογή τους ως προς τους προορισμούς που θα επιλέξουν», αναφέρει το ΙΝΣΕΤΕ. «Σε ένα τέτοιο κλίμα, δεν θα προκαλέσει εκπλήξη να επιβραδυνθεί ή ακόμη και να αντιστραφεί η αυξητική πορεία των τουριστικών μεγεθών του εισερχόμενου τουρισμού προς την Ελλάδα».

Και επισημαίνει πως η μείωση των αφίξεων (-2%), της μέσης κατά κεφαλήν δαπάνης (-4,3%) και των εισπράξεων (-6,2%) από τη Βρετανία το 2018 «ίσως να είναι μια πρώτη ένδειξη του πως η οι-

κονομική αβεβαιότητα, εν προκειμένω του Brexit, σε συνδυασμό με την ασθενέστερη οικονομική δυνατότητα, στην περίπτωση της Βρετανίας λόγω της υποτίμησης της λίρας, μπορεί να οδηγήσει σε μείωση του τουριστικού ρεύματος και των τουριστικών εισπράξεων».

Σε αυτό το πλαίσιο, υπογραμμίζει πως «σε ένα διεθνές περιβάλλον, που ο ανταγωνισμός θα εντείνεται και λόγω των δυσμενέστερων οικονομικών συνθηκών στις αγορές μας, η διατήρηση και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας

Είναι πιθανή η επιβράδυνση ή ακόμη και η αντιστροφή της αυξητικής πορείας.

του τουριστικού προϊόντος πρέπει να αποτελεί διαρκή στόχο, ώστε να μπορεί να εξακολουθήσει να συνεισφέρει στην οικονομία και στην κοινωνία».

«Η ικανοποίηση αυτού του στόχου απαιτεί τη συγκρότηση μιας μακροπρόθεσμης εθνικής στρατηγικής για την αναβάθμιση και ωρίμανση του τουριστικού προϊόντος της χώρας, τη διαχείριση των προορισμών, ένα μείγμα οικονομικών πολιτικών που δεν θα επιβαρύνει την ανταγωνιστικότητα με υψηλή φορολογία επί των τιμών και τη διαμόρφωση ενός επιχειρηματικού περιβάλλοντος, προσθέτει.

Σημειώνεται ότι το ευνοϊκό οικονομικό περιβάλλον στις χώρες από τις οποίες προέρχονται οι τουρίστες στην Ελλάδα εκτιμάται πως συνέδραμε σημαντικά στην ανάπτυξη του εισερχόμενου τουρισμού από το 2012 και μετά (+94% στις αφίξεις, +56% στα έσοδα).

Ο Ντόναλντ Τραμπ ετοιμάζεται και για νομισματικό πόλεμο

Ασυνήθιστη για Αμερικανό πρόεδρο η παρέμβασή του σε άλλη οικονομική ζώνη

Νέα μέτωπο ανοίγει ο Αμερικανός πρόεδρος, ο οποίος αυτή τη φορά στο στόχαστρό του θέτει τις συναλλαγματικές ισοτιμίες και δείχνει να ετοιμάζεται για νομισματικό πόλεμο. Λίγες ημέρες μετά το tweet στο οποίο χαρακτήρισε «υποτιμημένο» το ευρώ, ο Αμερικανός πρόεδρος επέκρινε χθες τον πρόεδρο της ΕΚΤ, Μάριο Ντράγκι, για την πρόθεσή του να μειώσει περαιτέρω τα επιτόκια, βαθύτερα σε αρνητικό έδαφος, για να τονώσει την αναμικτή ανάπτυξη της Ευρωζώνης.

Σε μια ασυνήθιστη για Αμερικανό πρόεδρο παρέμβαση στη νομισματική πολιτική άλλης οικονομικής ζώνης, ο Ντόναλντ Τραμπ επισήμανε πως η δήλωση Ντράγκι περί επικείμενων νέων μέτρων στήριξης της Ευρωζώνης «οδήγησε άμεσα σε υποχώρηση του ευρώ έναντι του δολαρίου και διευκόλυνε, έτσι, την Ευρωζώνη να ανταγωνιστεί τις ΗΠΑ». Προσέθεσε μάλιστα πως η Ευρωζώνη «το κάνει αυτό επί χρόνια μαζί με την Κίνα και άλλες χώρες». Λίγο αργότερα, σε νέο tweet χαρακτήρισε «πολύ άδικο για τις ΗΠΑ» το γεγονός ότι ο δείκτης DAX του χρηματιστηρίου της Φρανκφούρτης σημείωσε άνοδο εξαιτίας της υπόσχεσης Ντράγκι πως θα προχωρήσει σε νέα μέτρα τόνωσης της οικονομίας της Ευρωζώνης. Όπως επισημαίνουν οικονομικοί αναλυτές, ο Ντόναλντ Τραμπ αποτελεί μοναδική περίπτωση ανάμεσα στους προέδρους των ΗΠΑ ως προς το ότι έχει απομακρυνθεί από την πολιτική του «ισχυρού δολαρίου». Τονίζουν, επίσης, ότι οι παρεμβάσεις του Αμερικανού προέδρου συμπίπτουν με τη συνεδρίαση της ομοσπονδιακής τράπεζας των ΗΠΑ και προηγούνται κατά λίγες ημέρες της συνόδου του G20, που συγκαλείται την επόμενη εβδομάδα στην Ιαπωνία.

Όπως σχολίασε σχετικά ο Σέζαρ Ρόχα, οικονομολόγος της Citigroup Global Markets, «προ-

Οι παρεμβάσεις του Αμερικανού προέδρου συμπίπτουν με τη συνεδρίαση της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ και προηγούνται κατά λίγες ημέρες της συνόδου του G20, που συγκαλείται την επόμενη εβδομάδα στην Ιαπωνία.

Δεν αποκλείεται να επιτραπούν κυρώσεις κατά προϊόντων χωρών που χειραγωγούν τα νομίσματά τους.

λειαίνουν το έδαφος, εκθέτουν τα πιθανά εργαλεία που έχουν στη διάθεσή τους, αλλά δεν έχουν με ακόμη νομισματικό πόλεμο». Προ ημερών, υπουργοί Οικονομικών και κεντρικοί τραπεζίτες των μεγαλύτερων οικονομιών συμφώνησαν πως ένας νομισματικός πόλεμος δεν θα ήταν προς το συμφέρον κανενός. Επανάλαβαν, εν ολίγοις, τη δέσμευση που ανέλαβαν τον Μάρτιο του προηγούμενου έτους να μην εμπλακούν σε κανενός είδους ανταγωνιστική υποτίμηση των νομισμάτων τους. Τον περασμένο μήνα, πάντως, το αμερικανικό

υπουργείο Οικονομικών αύξησε από 12 σε 21 τις οικονομίες που εξετάζει διεξοδικά για τυχόν ενδείξεις νομισματικού πολέμου ή άλλων αντίστοιχων κινήσεων. Συμπεριέλαβε, έτσι, την Ιρλανδία, την Ιταλία και τη Σιγκαπούρη. Παραδόξως, όμως, απέφυγε να κατηγορήσει την Κίνα για χειραγώγηση του νομίσματός της.

Εχει, πάντως προηγηθεί, προμνός, πρόταση του αμερικανικού υπουργείου Εμπορίου να επιτραπεί σε αμερικανικές εταιρείες να ζητούν την επιβολή κυρώσεων κατά των προϊόντων χωρών που χειραγωγούν τα νομίσματά τους. Την περασμένη εβδομάδα, άλλωστε, ο Μπραντ Σέτσερ, πρώην στέλεχος του αμερικανικού υπουργείου Οικονομικών και νυν στέλεχος του συμβουλίου εξωτερικών σχέσεων, υποστήριξε πως «πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα της οικονομικής πολιτικής των ΗΠΑ η λήψη μέτρων κατά των χειραγώγησης των νομισμάτων από τις κυβερνήσεις άλλων

χωρών». Σε συνέντευξη που παραχώρησε, όμως, λίγες ημέρες αργότερα ο Σέτσερ χαρακτήρισε άστοχη την παρέμβαση του προέδρου Τραμπ κατά του Μάριο Ντράγκι, καθώς οι δηλώσεις του προέδρου της ΕΚΤ αφορούσαν την εσωτερική κατάσταση της Ευρωζώνης.

Όπως χαρακτηριστικά τόνισε, «ο περισσότερος κόσμος αναγνωρίζει ότι η ΕΚΤ δεν έχει κατορθώσει να επιταχύνει τον πληθωρισμό της Ευρωζώνης και να τον φέρει κοντά στον στόχο και, δεδομένου ότι επιβραδύνεται η οικονομία της, η ΕΚΤ υφίσταται πιέσεις για να χαλαρώσει τη νομισματική της πολιτική». Πηγές της ΕΚΤ που μίλησαν στο Reuters σε καθεστώς ανωνυμίας τόνισαν πως η επιτροπή νομισματικής πολιτικής δεν περίμενε μια τόσο κατηγορηματική δήλωση στήριξης της οικονομίας από πλευράς του Μάριο Ντράγκι, καθώς δεν είχε προηγηθεί ανάλογη συμφωνία στους κόλπους της.

Κλονίζονται οι οικονομικοί δεσμοί Ρωσίας - Βενεζουέλας

Η κατάρρευση της Βενεζουέλας υπονομεύει τους οικονομικούς δεσμούς της με τη Ρωσία, που τελευταία περιορίζεται σε θεαματικές πλιν συμβολικές κινήσεις στήριξης του Καράκας.

Όπως επισημαίνει ρεπορτάζ των New York Times, τον Ιανουάριο, όταν η Ουάσιγκτον επέβαλε εμπάργκο στον ενεργειακό κλάδο της Βενεζουέλας, ο ρωσικός πετρελαϊκός κολοσσός Rosneft μεσολάβησε για να μεταφερθεί πετρέλαιο της λατινοαμερικανικής χώρας και να εξαχθεί σε χώρες της Ασίας. Τον Μάρτιο, όταν φημολογήθηκε πως υπάρχει κίνδυνος ένοπλης παρέμβασης των ΗΠΑ στη Βενεζουέλα, δύο ρωσικά αεροπλάνα με τεχνικούς του ρωσικού στρατού προσγειώθηκαν στο Καράκας δηλώνοντας, έτσι, πως η Ρωσία είναι στο πλευρό της Βενεζουέλας. Και σύμφωνα με ρεπορτάζ της Wall Street Journal, τον Μάρτιο ρωσικό αεροσκάφος μετέφερε τουλάχιστον 7,4 τόνους χρυσού της Βενεζουέλας, αξίας άνω των 300 εκατ. δολαρίων, στην Ουγκάντα.

Υπάρχουν, όμως, πολλές ενδείξεις ότι, πέραν αυτών των θεαματικών κινήσεων, οι οικονομικοί δεσμοί ανάμεσα στη Βενεζουέλα και στη Ρωσία έχουν διαρραγεί. Οι ρωσικές τράπεζες και οι ρωσικές εταιρείες εξαγωγής σιτηρών, ακόμη και οι ρωσικές βιομηχανίες όπλων, έχουν περιορίσει δραστηριότητα τις δραστηριότητές τους στη Βενεζουέλα. Μιλώντας στους New York Times, ο Μαξιμίλιαν Ες, συνεργάτης του Ινστιτούτου Ερευνών Εξωτερικής Πολιτικής του Λονδίνου, τόνισε πως τα τελευταία χρόνια οι οικονομικές σχέσεις της Ρωσίας με τη Βενεζουέλα έχουν πραγματικά περιοριστεί σε κινήσεις χαμηλού κόστους αλλά μεγάλου γεωπολιτικού συμβολισμού.

Τον Ιανουάριο, όταν ο Χουάν Γκουαΐδο αυτοαναγορεύθηκε μεταβλατικός πρόεδρος της χώρας, η Ρωσία εξεδήλωσε δημοσίως τη στήριξή της στον Νικολάς Μαδούρο, δίνοντάς του τη δυνατότητα να διατηρήσει ερεί-

σματα και στις ένοπλες δυνάμεις και στο κυβερνών κόμμα της Βενεζουέλας. Σε ό,τι αφορά, όμως, την οικονομία, δεν συμβαίνει το ίδιο. Οι κρατικές εταιρείες της Ρωσίας έχουν περιορίσει τις δραστηριότητές τους στην πτωχευμένη χώρα, προκειμένου να προστατεύσουν τα συμφέροντά τους. Η ρωσική κυβέρνηση έχει αρνηθεί να εκδώσει νέα πιστωτική γραμμή στη Βενεζουέλα, να δεσμευθεί ότι θα προχωρήσει σε νέες επενδύσεις ή ακόμη και να ελαφρύνει το χρέος του Καράκας. Το σχετικό δημοσίευμα των NYT αποδίδει τη στάση του Κρεμλίνου στα οικονομικά δεινά της ίδιας της Ρωσίας. Η ρωσική οικονομία βρίσκεται σε στασιμότητα εδώ και πέντε χρόνια και τα οικονομικά προβλήματά της έχουν προκαλέσει τις μεγαλύτερες κινητοποιήσεις και εκδηλώσεις διαμαρτυρίας που έχει γνωρίσει η χώρα από το 2013. Η Ρωσία εξήγαγε στη Βενεζουέλα προϊόντα αξίας μόλις 36 εκατ. δολαρίων τους πρώτους τέσσερις μήνες του έτους. Πρόκειται για ποσό μικρότερο και από το 50% των αντίστοιχων εξαγωγών τρία χρόνια νωρίτερα. Έχουν επίσης μειωθεί κατά 60% οι εξαγωγές ρωσικών σιτηρών στη Βενεζουέλα, που, σύμφωνα με τον Μαδούρο, θα αντικαθιστούσαν τα αμερικανικά σιτηρά. Επιπλέον, οι μεγαλύτερες τράπεζες της Ρωσίας έχουν απορρίψει το αίτημα του Μαδούρο να μεταφέρουν λογαριασμούς της κυβέρνησης στη Ρωσία, ώστε να αποφύγουν το αμερικανικό εμπάργκο.

Καμία από τις 15 μεγαλύτερες τράπεζες της Ρωσίας δεν είχε χορηγήσει αξιόλογα δάνεια σε επιχειρήσεις της Βενεζουέλας. Ακόμη και οι πωλήσεις ρωσικών όπλων στη Βενεζουέλα, ακρογωνιαίος λίθος των οικονομικών σχέσεων ανάμεσα στις δύο χώρες, έχουν πληγεί από τα οικονομικά προβλήματα του Καράκας. Το ρωσικό βιομηχανικό συγκρότημα Rostec έχει μειώσει την έκθεσή του στη Βενεζουέλα, επειδή παραμένουν απλήρωτα σειρά από τιμολόγια.

Οι ρωσικές τράπεζες και οι εταιρείες εξαγωγής σιτηρών έχουν περιορίσει τις δραστηριότητές τους.

Επιχείρηση γοντείας από τον Γενς Βάιντμαν

Την προεδρία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θα προσπαθήσει να εξασφαλίσει η Γαλλία στη σημερινή Σύνοδο Κορυφής στις Βρυξέλλες, ανοίγοντας τον δρόμο για τον εκλεκτό της Μέρκελ, Γενς Βάιντμαν, να διεκδικήσει την προεδρία της ΕΚΤ.

Γαλλία και Γερμανία προσπαθούν, ανάλογα με τα συμφέροντά τους, να μοιραστούν τις κορυφαίες θέσεις ισχύος της Ευρώπης, από τις οποίες θα μπορούν να ασκούν μεγαλύτερη επιρροή.

Σε μια προσπάθεια εξιλέωσης του απέναντι στους ηγέτες των –νοτίων κατά κύριο λόγο– ευρωπαϊκών χωρών, ο Γενς Βάιντμαν, κορυφαίος υποψήφιος για την προεδρία της ΕΚΤ, υποστήριξε χθες στη γερμανική εφημερίδα Die Zeit ότι το πρόγραμμα αγοράς κρατικών ομολόγων (OMT) είναι έγκυρο και νόμιμο, όπως άλλωστε έκρινε και το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το «αγκάθι» στην υποψηφιότητά του Βάιντμαν ήταν η έντονη αντίδραση που είχε δείξει κατά το παρελθόν στην οικονομική πολιτική του Μάριο Ντράγκι, ο οποίος είχε δηλώσει το 2012 ότι θα κάνει «ό,τι χρειαστεί» για να σωθεί το ευρώ. Ο Βάιντμαν έφερε το πρόγραμμα αγοράς κρατικών ομολόγων ενώπιον του συνταγματικού δικαστηρίου της Γερμανίας, προκειμένου να κριθεί η νομιμότητά του.

Στη συνέντευξη που παραχώρησε στην εφημερίδα Die Zeit, ο Γερμανός οικονομολόγος ισχυρίστηκε ότι προσέφυγε στη Δικαιοσύνη διότι ανησυχούσε για τη νομισματική πολιτική. «Η επικερήματαλογία μου δεν αποτελούσε κάποια κατευθυντήρια γραμμή, απλώς ανησυχούσα ότι η νομισματική πολιτική θα προσδενό-

Μόνο με τη σύμφωνη γνώμη της Γαλλίας θα ανοίξει ο δρόμος για τον εκλεκτό της Μέρκελ, Γενς Βάιντμαν, να διεκδικήσει την προεδρία της ΕΚΤ.

Από «γεράκι», «περιστέρι» ο Γερμανός κεντρικός τραπεζίτης, για να διεκδικήσει την προεδρία της ΕΚΤ.

ταν στο άρμα της δημοσιονομικής πολιτικής», δήλωσε ο Βάιντμαν. «Φυσικά, μια κεντρική τράπεζα πρέπει να δρα αποφασιστικά όταν πραγματοποιείται το χειρότερο σενάριο, αλλά, δεδομένης της ανεξαρτησίας της, δεν θα έπρεπε να υπάρχει καμία αμφιβολία για το εάν κινείται εντός του πλαισίου της εξουσιοδότησής της», συμπλήρωσε.

Δεδομένου ότι ο απερχόμενος Μάριο Ντράγκι έχει δρομολογήσει για τον επόμενο πρόεδρο της ΕΚΤ τη συνέχιση της χαλαρής νομισματικής πολιτικής, πολλοί δεν

πίσθησαν από τη δικαιολόγηση του Βάιντμαν για τα επανειλημμένα χτυπήματά του στην πολιτική του Ντράγκι. Ο Βάιντμαν «χρησιμοποίησε πάντοτε πολιτικο-οικονομική και οικονομική εξήγηση για τα επιχειρήματά του και δεν έχει ποτέ κρίνει το πρόγραμμα αγοράς κρατικών ομολόγων (OMT) με νομικά επιχειρήματα», δήλωσε στο Bloomberg στέλεχος της γερμανικής κεντρικής τράπεζας. Πάντοτε έλεγε ότι το ζήτημα έπρεπε να λυθεί από τα δικαστήρια και συνεπώς τα σχόλιά του στη γερμανική Die Zeit «δεν εκφράζουν αλλαγή στη στάση του», συμπλήρωσε.

Παρότι η Μέρκελ προωθεί παράλληλα τον Μάνφρεντ Βέμπερ για την προεδρία της Κομισιόν, πολλοί αξιωματούχοι έχουν επιβεβαιώσει ότι η Γερμανία θα προτιμήσει να κερδίσει τη θέση ισχύος στην ΕΚΤ με ισχυρότερο χαρτί τον Βάιντμαν.

Προτεραιότητα του Γάλλου προέδρου Εμανουέλ Μακρόν είναι να εξασφαλίσει την ανάδειξη κάποιου προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που θα έχει κοινές με αυτόν βλέψεις για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Με κάποιο φιλικό πρόσωπο επικεφαλής της Κομισιόν, η Γαλλία ελπίζει ότι θα μπορεί να κινεί με μεγαλύτερη ευκολία τα νήματα σχετικά με καίρια ζητήματα, όπως η κλιματική αλλαγή, η κοινωνική πολιτική και το μεταναστευτικό. Από την άλλη πλευρά, η εξασφάλιση της προεδρίας της ΕΚΤ δεν φαίνεται εξίσου ελκυστική επιλογή για τον Γάλλο πρόεδρο, αφού η κεντρική τράπεζα έχει χρησιμοποιήσει σχεδόν όλα τα μέσα που είχε στη διάθεσή της, όπως δήλωσε στο Bloomberg Ευρωπαίος αξιωματούχος.

Το όνομα της Μαργκρέτε Βεστάγκερ, επιτρόπου Ανταγωνισμού, ακούγεται περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο για την ανάληψη της προεδρίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ενώ ο Γάλλος πρόεδρος την έχει προωθήσει επανειλημμένως.

Πολλοί θεωρούν ότι η Βεστάγκερ πληροί όλες τις προϋποθέσεις για την ανάληψη της προεδρίας της Κομισιόν και επομένως κερδίζει συνεχώς υποστηρικτές.

«Η Μαργκρέτε Βεστάγκερ έχει καλή εμπειρία διοίκησης στην κυβέρνηση της Δανίας και καλή εμπειρία διοίκησης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή», δήλωσε τον περασμένο μήνα ο Αντόνιο Κόστα, πρωθυπουργός της Πορτογαλίας. «Δεν είναι η δική μου υποψήφια, αλλά πιστεύω ότι προφανώς πληροί τα κριτήρια», συμπλήρωσε.

Αγγελία Ιατρού

Ο Δρ Χάρης Κανακάς, Ιατρός Ακτινοδιαγνωστής αναγγέλει την έναρξη του ιατρείου του, στη Λεωφόρο Κυριάκου Μάτση 11, Nikis Center, 2ος όροφος, Λευκωσία. Τηλ.: 22318600.

Κυπριακός Οργανισμός Διαχείρισης Αποθεμάτων Πετρελαιοειδών

ΣΥΓΚΛΗΣΗ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

Ανακοινώνεται ότι η Τακτική Γενική Συνέλευση των μελών του ΚΟΔΑΠ θα πραγματοποιηθεί την Τετάρτη, 17 Ιουλίου 2019, και ώρα 12.00μ., στα γραφεία του Οργανισμού, που βρίσκονται στην οδό Ηρακλέους 27, Μέγαρο Αθηνά, 2ος όροφος, Γραφείο 203, 2040 Στρόβολος, Λευκωσία.

Η ημερήσια διάταξη της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης είναι:
1. Ο διορισμός εγκεκριμένων ελεγκτών
2. Εκλογή τριών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, εκπροσώπων των μελών του ΚΟΔΑΠ.

Τις Βρυξέλλες επιχειρεί να καθησυχάσει ο Τζουζέπε Κόντε

Δηλώνει ότι η Ρώμη δεν θα παρεκκλίνει από τους δημοσιονομικούς κανόνες

Η ανάπτυξη στην Ιταλία ενδεχομένως να υποχωρήσει ξανά το β' τρίμηνο του 2019, σύμφωνα με τη στατιστική υπηρεσία της χώρας, εντείνοντας τις πιέσεις και την κριτική που δέχεται ο κυβερνητικός συνασπισμός για τη διαχείριση του προϋπολογισμού και την κατάσταση της οικονομίας. Ο Ιταλός πρωθυπουργός, Τζουζέπε Κόντε, αποπειράθηκε να αποκλιμακώσει την ένταση της Ρώμης με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ισχυριζόμενος πως βελτιώνεται η κατάσταση του προϋπολογισμού παρά την επιβράδυνση της οικονομίας. Σε επιστολή του προς τους ηγέτες των υπόλοιπων κρατών-μελών της Ε.Ε. πρόσθεσε πως δεν είναι πρόθεση της Ρώμης να παρεκκλίνει από τους δημοσιονομικούς κανόνες της Ε.Ε και έτσι δεν χρειάζεται η επιβολή κυρώσεων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ο Κόντε ξεκαθάρισε πως πρόθεση της ιταλικής κυβέρνησης είναι να αποφυγεί μια κατά μέτωπο σύγκρουση με τις Βρυξέλλες, αλλά παρότρυνε τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις να εξετάσουν μια αναθεώρηση των δημοσιονομικών κανόνων.

Διάθεση γεφύρωσης του χάσματος ανάμεσα στη Ρώμη και στις Βρυξέλλες είχε επίσης εκδηλώσει ο υπουργός Οικονομι-

κών της Ιταλίας, Τζοβάνι Τρία, στις αρχές της εβδομάδας. «Δεν επιθυμούμε να δημιουργήσουμε προβλήματα στην Ευρώπη», είχε δηλώσει ο Τρία την Τρίτη, στο πλαίσιο συνεδρίου που έλαβε χώρα στο Λονδίνο. Τόνισε πως θα επιτευχθεί ο φετινός στόχος για το δημοσιονομικό έλλειμμα της Ιταλίας στο 2,1% του ΑΕΠ, όμως δεν σχολίασε τον προϋπολογισμό του 2020, ούτε το υπέρογκο δημόσιο χρέος της χώρας που βρίσκεται στην καρδιά της σύγκρουσης ανάμεσα στην Ιταλία και στην Κομισιόν.

Η στάση του πρωθυπουργού αλλά και του υπουργού Οικονομικών της χώρας είναι μακράν ηπιότερη συγκριτικά με τους δύο αντιπροέδρους του κυβερνητικού συνασπισμού. Ο Ματέο Σαλβίνι, ηγέτης της Λέγκας του Βορρά, και ο Λουίτζι ντι Μάιο, επικεφαλής του Κινήματος των 5 Αστέρων, έχουν μιλήσει δημοσίως για την ανάγκη να αναθεωρηθούν οι δημοσιονομικοί κανόνες της Ε.Ε., δείχνοντας αποφασισμένοι να τους αψηφήσουν.

Ο Σαλβίνι έγινε ακόμη πιο αδιάλλακτος απέναντι στην Κομισιόν μετά τις ευρωεκλογές, αφού το κόμμα του υπερίσχυσε με ποσοστό 34%.

Σε επιστολή του προς τους ηγέτες των υπολοίπων κρατών-μελών της Ε.Ε., ο Κόντε δεσμεύθηκε ότι η Ρώμη θα πετύχει τους στόχους το 2019.

Οι δύο αντιπρόεδροι της κυβέρνησης, Ματέο Σαλβίνι και Λουίτζι ντι Μάιο, κρατούν πάντως αδιάλλακτη στάση.

Μέλη της Λέγκας του Βορρά έθεσαν δε επί τάπητος την κυκλοφορία «παράλληλου νομίσματος», μια πρόταση που εγκρίθηκε σε μη δεσμευτική ψηφοφορία στο Κοινοβούλιο. Είναι πολλοί που φοβούνται πως η ιδέα για την καθιέρωση των αποκαλούμενων «mini-BOT» (Buoni Ordinari del Tesoro) –είδος χρεογράφων με χαμηλή αξία– ως παράλληλου νομίσματος «είναι ένας τρόπος για να ανοίξει ο δρόμος μιας απο-

χώρησης της Ιταλίας από την Ευρωζώνη», όπως είχε δηλώσει ο Ρικάρντο Πουγκλίσι, επικουρος καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο της Πάβια, στους New York Times. Την ανησυχία του είχε εκφράσει, μεταξύ άλλων, και ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), Μάριο Ντράγκι.

Στο επίκεντρο της διαμάχης Ρώμης και Βρυξελλών είναι το υπέρογκο δημόσιο χρέος της Ιταλίας. Ξεπερνά το 132,2% του ΑΕΠ, φθάνοντας τα 2,4 τρισ. ευρώ. Ο Σαλβίνι μαζί με τον Λουίτζι ντι Μάιο επιμένουν να υλοποιήσουν προεκλογικές δεσμεύσεις για την αύξηση των δημοσίων δαπανών και τη μείωση των φόρων, κλονίζοντας την εμπιστοσύνη στην οικονομία και κορυφώνοντας την αβεβαιότητα για την πορεία του δημόσιου χρέους.

Υφεση και στο β' τρίμηνο

Οι προβλέψεις για την ιταλική οικονομία είναι εξαιρετικά δυσοίωνες, αυξάνοντας τον κίνδυνο να εκτροχιαστεί ο προϋπολογισμός από τους στόχους που έχουν συμφωνηθεί μεταξύ Ρώμης και Ε.Ε. Χθες η στατιστική υπηρεσία της Ιταλίας (Istat) δήλωσε πως είναι πολύ πιθανό να καταγραφεί συρρίκνωση του ΑΕΠ το β' τρίμηνο του 2019, όπως συνέβη το β' εξάμηνο του 2018.

Εάν οι προβλέψεις της Istat επιβεβαιωθούν, τότε θα είναι η 3η φορά που θα έχει παρουσιαστεί συρρίκνωση της ιταλικής οικονομίας μέσα σε ένα 12μηνο.

Από τη μία πλευρά, ο Κόντε δι-αβεβαιώνει στη χθεσινή επιστολή προς τους Ευρωπαίους εταίρους πως η πορεία του προϋπολογι-

σμού θα είναι «αρκετά καλύτερη» από τις προβλέψεις, δεσμευόμενος για μείωση του διαρθρωτικού ελλείμματος κατά 0,2 ποσοστιαίες μονάδες μέσα στο 2020.

Από την άλλη πλευρά, η Κομισιόν ανησυχεί πως το διαρθρωτικό έλλειμμα στην Ιταλία, που θα έπρεπε φέτος να έχει μειωθεί κατά 0,6 ποσοστιαίες μονάδες βάσει των δημοσιονομικών κανόνων της Ε.Ε., θα αυξηθεί περαιτέρω κατά 0,2 ποσοστιαίες μονάδες.

Την ίδια ώρα, ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Fitch διαβλέπει πως η Ρώμη δεν θα καταφέρει να δαμάσει φέτος το δημοσιονομικό έλλειμμα στο 2,1% του ΑΕΠ, παρά τις διαβεβαιώσεις του υπουργού Οικονομικών Τζοβάνι Τρία πως θα το επιτύχει.

Απαίτηση Ερντογάν για μείωση των επιτοκίων

Ο Τούρκος πρόεδρος Ταγίπ Ερντογάν θέλησε να μιμηθεί τον Αμερικανό ομόλογό του Ντόναλντ Τραμπ και επιτέθηκε στην κεντρική τράπεζα της Τουρκίας, απαιτώντας να μειώσει τα επιτόκια δανεισμού. «Ο Τραμπ επέκρινε τη Fed και είπε ότι ζημιώνει την οικονομία. Λέω κάτι παρόμοιο», είπε χθες ο Ερντογάν. Πράγματι, αλλά υπάρχουν και ορισμένες διαφορές, όπως ότι το δολάριο είναι το ισχυρότερο αποθεματικό νόμισμα στον κόσμο και ότι ο πληθωρισμός στις ΗΠΑ βρίσκεται στο 1,5% και όχι κοντά στο 20% όπως στην Τουρκία. Το αποτέλεσμα της παρέμβασης Ερντογάν ήταν η λίρα να εξασθενήσει κατά 1,6% έναντι του δολαρίου, γεγονός που οδηγεί σε ενίσχυση του πληθωρισμού, κάτι που με τη σειρά του δυσχεραίνει εξαιρετικά την προσπάθεια της τουρκικής κεντρικής τράπεζας να μειώσει τα επιτόκια δανεισμού.

Επικρίνοντας το υψηλό κόστος δανεισμού στην Τουρκία, ο Ερντογάν είπε χθες σε συνάντηση που είχε στην Κωνσταντινούπολη με ξένους δημοσιογράφους ότι, ενώ η αμερικανική Ομοσπονδιακή Τράπεζα (Fed) πλησιάζει όλο και περισσότερο στο να μειώσει τα επιτόκια δανεισμού, «το βασικό επιτόκιο δανεισμού στη χώρα μου είναι 24%, αυτό είναι απαράδεκτο. Γι' αυτό θα προτείνουμε σύντομα οριστική λύση, διότι η Τουρκία πρέπει να αντιστρέψει την τρέχουσα πολιτική επιτοκίων πολύ προσεκτικά». Κανείς δεν διαφωνεί ότι τα υψηλά επιτόκια δανεισμού αποτελούν βάρος για την τουρκική οικονομία και επιβραδύνουν

Ο Τούρκος πρόεδρος δήλωσε πως σύντομα θα υπάρξει λύση για να περιοριστεί το κόστος δανεισμού.

Νέες πιέσεις του Ταγίπ Ερντογάν προς την κεντρική τράπεζα της Τουρκίας, για να αλλάξει νομισματική πολιτική.

την ανάπτυξη της. Το πρόβλημα είναι ότι τα επιτόκια δανεισμού είναι τόσο υψηλά εξαιτίας της πολιτικής υπερβολικού δανει-

σμού που ακολουθεί ο Ερντογάν τα τελευταία χρόνια. Με την Τουρκία να εξαρτάται από τον εξωτερικό δανεισμό, κυρίως σε δολάρια, για να συνεχίσει να αναπτύσσεται, κανείς επενδυτής δεν πρόκειται να επενδύσει σε τουρκικά κρατικά ομόλογα με απόδοση χαμηλότερη από τον πληθωρισμό (υποθέτοντας ότι αγνοεί όλα τα υπόλοιπα ρίσκα που σχετίζονται με επένδυση σε τουρκικά περιουσιακά στοιχεία). Η Τουρκία έχει βρεθεί σε φαύλο κύκλο, με τον υψηλό πληθωρισμό να οδηγεί σε εξασθένιση της λίρας, κάτι που με τη σειρά του ενισχύει τον πληθωρισμό, καθώς η Τουρκία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από εισαγωγές ενέργειας και πρώτων υλών οι οποίες τιμολογούνται σε δολάρια. Από την αρχή του έτους, η λίρα έχει υποχωρήσει κατά περίπου 8% έναντι του δολαρίου, ενώ χθες υποχώρησε κατά 1,6% προτού περιορίσει τις απώλειες στο 0,45%.

Μηδενική ανάπτυξη λόγω Brexit στη Βρετανία

Η Τράπεζα της Αγγλίας αναγνώρισε ότι εντείνεται η ανησυχία για αποχώρηση της Βρετανίας από την Ε.Ε. χωρίς συμφωνία, αναθεώρησε την πρόβλεψη για την ανάπτυξη του δεύτερου τριμήνου στο 0% (από 0,2% τον Μάιο) και διατήρησε αμετάβλητο το βασικό επιτόκιο δανεισμού στο 0,75%. Το Δ.Σ. της κεντρικής τράπεζας ψήφισε ομόφωνα υπέρ της διατήρησης των επιτοκίων στο τρέχον επίπεδο, παρά το γεγονός ότι ορισμένοι εξ αυτών είχαν δηλώσει τις προηγούμενες ημέρες ότι το κόστος δανεισμού θα πρέπει να αυξηθεί σύντομα. Η ΤτΑ επανέλαβε χθες ότι τα επιτόκια δανεισμού θα πρέπει να αυξηθούν λίγο και σταδιακά, υπό την προϋπόθεση ότι η χώρα θα αποφύγει μια καταστροφική έξοδο χωρίς συμφωνία από την Ε.Ε. Παράλληλα αναφέρθηκε στην επιδείνωση των προοπτικών για την παγκόσμια οικονομία, που ανάγκασε αυτή την εβδομάδα την

ΕΚΤ, την αμερικανική ομοσπονδιακή τράπεζα και την Τράπεζα της Ιαπωνίας να στείλουν σήμα ότι θα χαλαρώσουν τη νομισματική τους πολιτική αν υπάρξει επιβράδυνση της ανάπτυξης και κλιμάκωση του εμπορικού πολέμου. «Παγκοσμίως έχουν ενισχυθεί οι εμπορικές εντάσεις. Σε τοπικό επίπεδο έχει αυξηθεί η εικαζόμενη πιθανότητα για Brexit χωρίς συμφωνία», αναφέρεται στην ανακοίνωση Τύπου της ΤτΑ. Ωστόσο η στεργλίνα υποχώρησε χθες έναντι του ευρώ και του δολαρίου, καθώς οι επενδυτές στοιχημάτιζαν ότι τα βρετανικά επιτόκια δανεισμού δεν θα αυξηθούν τα επόμενα χρόνια. «Αν δεν υπάρξει συμφωνία (για το Brexit), η επιτροπή νομισματικής πολιτικής πιθανότατα θα αλλάξει μόνο πολύ γρήγορα και θα υποστηρίξει την οικονομία μειώνοντας τα επιτόκια δανεισμού», σχολίασε στο Reuters ο Τόμας Πλου, οικονομολόγος της Capital Economics.

Βαρύ το πλήγμα για την Ισλανδία από την κατάρρευση της Wow Air

Υφεση και ανεργία γνωρίζει και πάλι η Ισλανδία, αφού πρώτα ανέκαμψε με θεαματικά γρήγορους ρυθμούς από την κρίση στην οποία βυθίστηκε η νησιωτική χώρα πριν από μια δεκαετία. Καταλύτης αρνητικών εξελίξεων στάθηκε, τον Μάρτιο, η πτώχευση της Wow Air, του ισλανδικού αερομεταφορέα χαμηλού κόστους, που ήλεγχε το 30% των πτήσεων από και προς τη χώρα. Αναπόφευκτο συνεπώς κόλλυθο ήταν η ραγδαία πτώση της επιβατικής κίνησης στο διεθνές αεροδρόμιο του Ρέικιαβικ, που προχώρησε σε δραστική μείωση του προσωπικού του απολύοντας 315 υπαλλήλους.

Η ανάκαμψη της Ισλανδίας βασίστηκε στον τουρισμό που γνώρισε πρωτοφανή άνοδο στη νησιωτική χώρα επειδή έγιναν στο έδαφός της τα γυρίσματα ιδιαίτερα δημοφιλών ταινιών, όπως, για παράδειγμα, το «Game of Thrones». Οι επισκέπτες στο νησί του βόρειου Ατλαντικού

Η μεγάλη πτώση του τουρισμού μείωσε σημαντικά το ΑΕΠ της χώρας, που οδεύει προς ύφεση.

περιορίστηκαν, όμως, εξαιτίας της επιβράδυνσης της παγκόσμιας οικονομίας, αλλά και των υψηλών τιμών. Τον περασμένο μήνα, ο αριθμός των τουριστών υποχώρησε κατά 24% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους και όλα δείχνουν πως θα είναι απογοητευτική η θερινή περίοδος. Για το σύνολο του έτους αναμένεται μείωση των τουριστών κατά 17%, σύμφωνα με την εταιρεία διαχείρισης του διεθνούς αεροδρομίου. Η ανεργία, που συγκριτικά με άλλες χώρες παραμέ-

Καταλύτης αρνητικών εξελίξεων στάθηκε τον Μάρτιο η πτώχευση της Wow Air, του ισλανδικού αερομεταφορέα χαμηλού κόστους, που ήλεγχε το 30% των πτήσεων από και προς τη χώρα.

νει χαμηλή, έχει αυξηθεί στο 3,6% ενώ ήταν κάτω από 3% μόλις στις αρχές του έτους.

Το πλήγμα έχει ήδη γίνει αισθητό στους ιδιοκτήτες ξενοδοχείων, με την πληρότητα να εμφανίζεται μειωμένη κατά 5% τον Απρίλιο και τον αριθμό των απασχολούμενων στον τουρισμό να υποχωρεί επίσης κατά 5%. Μιλώντας στο Bloomberg, ο εκπρόσωπος της Ενωσης Ταξιδιωτικών Επιχειρήσεων τόνισε πως «τα στοιχεία δείχνουν ότι τον Μάιο η πτώση του τουρισμού θα είναι μεγαλύτερη από όσο περιμέναμε». Η Τράπεζα της Ισλανδίας, η οποία πριν από την πτώχευση της Wow Air προέβλεπε ανάπτυξη 1,8% για το τρέχον έτος, τώρα εκτιμά αντιθέτως μείωση του ισλανδικού ΑΕΠ κατά 0,4%. Οι εκτιμήσεις για το βάθος της ύφεσης που θα πλήξει την ισλανδική οικονομία ποικίλλουν καθώς η Arion Bank υπολογίζει πως θα μειωθεί το ΑΕΠ της

κατά 1,9%. Γενικότερα, πάντως, οι οικονομολόγοι συμφωνούν στο σύνολό τους ότι η Ισλανδία αντιμετωπίζει τη χειρότερη ύφεση μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση.

Τον περασμένο μήνα, η κεντρική τράπεζα προχώρησε σε μείωση των επιτοκίων κατά μισή εκατοστιαία μονάδα. Παράλληλα, η κυβέρνηση υποσχέθηκε να λάβει μέτρα τόνωσης της οικονομίας εάν κριθεί αναγκαίο. Παρά τα ανησυχητικά σημάδια, πάντως, η οικονομία της Ισλανδίας είναι ισχυρότερη από παλιά και ικανότερη να αντιπάρθει την κρίση. Σε αντίθεση με το 2009, όταν κατέρρευσε υπό το βάρος μιας τραπεζικής «φούσκας» δυσανάλογης προς το μέγεθός της, τα ταμεία του κράτους είναι γεμάτα. Εχει μεσολαβήσει μια δεκαετία ισχυρής ανάπτυξης και η κεντρική τράπεζα έχει μεγάλα περιθώρια για μειώσεις των επιτοκίων, ενώ έχουν αρθεί οι έλεγχοι στις κινήσεις κεφαλαίου.

«Σούζα» οι πωλήσεις της αυστριακής KTM

Πέρυσι η αυστριακή KTM έγινε η τέταρτη μεγαλύτερη εταιρεία σε πωλήσεις μεγάλων μοτοσικλετών στον κόσμο πουλώντας 261.000 μοτοσικλές, υπερσκελίζοντας την αμερικανική Harley-Davidson. Τώρα η αυστριακή εταιρεία είναι πλέον η μεγαλύτερη κατασκευάστρια εκτός Ασίας και μάλιστα έχει βάλει στο στόχαστρο την ιαπωνική Kawasaki, την οποία ελπίζει να ξεπεράσει σε αριθμό μοτοσικλετών έως το 2022. Ωστόσο, τίποτε δεν έδειχνε το ότι τόσο μακρινό 1991, ότι τα πράγματα θα εξελίσσονταν έτσι για τη μικρή αυστριακή μάρκα. «Η ποιότητα (των μοτοσικλετών μας) ήταν τόσο κακή τότε, ώστε μας περιγελούσαν, ωστόσο κά-θε κρίση αποτελεί επίσης μια ευκαιρία», λέει στο Bloomberg Businessweek ο Αυστριακός Στέφαν Πίρερ, ο οποίος είχε αναλάβει την ιδιοκτησία της KTM το 1991 προσπαθώντας να ανταγωνιστεί τους πανίσχυρους ανταπάλους από την Ιαπωνία. Στην ηλικία των 35 ετών ο Πίρερ είχε αναλάβει ήδη να αναδιοργανώσει και να πουλήσει εταιρείες που κατασκεύαζαν πέδιλα του σκι και παρήγαν κατασκευαστικά υλικά. Το ίδιο σκόπευε να κάνει και με την KTM, όμως τα πράγματα εξελίχθηκαν διαφορετικά.

Σήμερα η KTM παράγει σε μία εβδομάδα όσες μοτοσικλές παρήγε τον χρόνο το 1991, ενώ ο Πίρερ εξακολουθεί να είναι επικεφαλής της και η περιουσία του υπερβαίνει το 1 δισ. δολάρια χάρη στην επιτυχία της εταιρείας του. Στη διάρκεια της περασμένης δεκαετίας, ο Πίρερ κατάφερε να υπερτετραπλασιάσει τις πωλήσεις της KTM παρά το γεγονός πως οι πωλήσεις μοτοσικλετών στην ευρωπαϊκή αγορά συρρικνώθηκαν κατά 14%. Τώρα λέει πως τα νέα μοντέλα που θα παρουσιάσει και το γεγονός πως η εταιρεία θα επικεντρωθεί ακόμη περισσότερο στις ασιατικές αγορές θα επιτρέψει στην KTM να πουλήσει 400.000 μοτοσικλές μέχρι το 2022, επίδοση που θα φέρει την εταιρεία σε απόσταση βολής από την Kawasaki. Ακόμη και έτσι η KTM παραμένει μικρός σχετικά παίκτης στην αγορά μοτοσικλετών.

Αν και πούλησε πέρυσι 35.000 περισσότερες μοτοσικλές από τη Harley-Davidson, τα έσοδα της αμερικανικής εταιρείας είναι τριπλάσια από αυτά της KTM που ανήλθαν το 2018 σε 1,75 δισ. δολάρια, αφού οι περισσότερες Harley είναι πολύ ακριβότερες από τις KTM. Στην αγορά της Ευρώπης εξακολουθεί να βρίσκεται σε πωλήσεις πίσω από την ιταλική Piaggio Group, αν υπολογίσει κανείς και τις πωλήσεις μικρών μοτοσικλετών. Σε παγκόσμιο επίπε-

Το 2018, η KTM πούλησε 261.000 μοτοσικλές, υπερσκελίζοντας την αμερικανική Harley-Davidson.

Στην τέταρτη θέση της παγκόσμιας κατάταξης και πλέον «κυνηγά» την ιαπωνική Kawasaki.

δο, η KTM έχει ακόμη πολύ δρόμο μπροστά της μέχρι να πλησιάσει τη Honda, που πούλησε πέρυσι 20 εκατομμύρια μοτοσικλές και τη Yamaha, που πούλησε 5,4 εκατ.

Προκλήσεις

Το γεγονός πως η KTM έχει την έδρα της στην Ευρώπη μάλλον δυσκολεύει τα πράγματα. Οι πωλήσεις μοτοσικλετών στην Ευρώπη είναι στάσιμες μετά το 2010 στο 1 εκατομμύριο μοτοσικλές περίπου τον χρόνο. Οι αυστηρότεροι κανονισμοί για εκπομπές αερίων ρύπων και για θόρυβο ενδέχεται να περιορίσουν ακόμη περισσότερο τις πωλήσεις μοτοσικλετών στην Ευρώπη. «Η εξέλιξη μοτοσικλετών που εκπέμπουν λιγότερους ρύπους και είναι πιο αθόρυβες κοστίζει πολλά χρήματα, όπως και η εξέλιξη ηλεκτρικών κινητήρων», λέει στο Businessweek ο Γιούργκεν Πίρερ, αναλυτής της Bankhaus Metzler στη Φρανκφούρτη. Γι' αυτό ο Πίρερ προσπαθεί να επαναλάβει με την ιταλική εταιρεία μοτοσικλετών Ducati και με τη βρετανική Triumph την επιτυχία που είχε εξαγοράζοντας το 2013 τη σουηδική Husqvarna, που επέτρεψε την παραγωγή πολλών διαφορετικών μοντέλων (συννηθισμένη πρακτική στα αυτοκίνητα) με βάση σχεδόν ίδια εξαρτήματα.

Η Volkswagen σκέφτεται να πουλήσει την Ducati και ο Πίρερ θα την ήθελε ώστε «να σταματήσουμε να σφαζόμαστε στην Ευρώπη» και για να μοιράσει το κόστος εξέλιξης σε μεγαλύτερο αριθμό μοτοσικλετών.

Πανάκριβο και «αφιλόξενο» το φαραωνικό αεροδρόμιο της Πόλης

Το κόστος λειτουργίας είναι εξαιρετικά υψηλό και η επιβατική κίνηση μειωμένη

Το νέο αεροδρόμιο της Κωνσταντινούπολης, που κόστισε 11 δισ. δολάρια και εγκαινιάστηκε στις αρχές Απριλίου, υποτίθεται ότι θα ενίσχυε τον εθνικό αερομεταφορέα της Τουρκίας, την Turkish Airlines. Ωστόσο, προς το παρόν έχει ευνοήσει την τουρκική αεροπορική εταιρεία χαμηλού κόστους Pegasus, σύμφωνα με ρεπορτάζ του Bloomberg.

Από την αρχή του έτους, η μετοχή της Pegasus στο χρηματιστήριο της Κωνσταντινούπολης εμφανίζει καλύτερη απόδοση από τη μετοχή της Turkish Airlines κατά σχεδόν 1%. Η διαφορά στην απόδοση της μετοχής των δύο εταιρειών ενισχύεται από επενδυτές που στοιχηματίζουν πως η Pegasus θα έχει πολύ καλύτερη πορεία βραχυπρόθεσμα σε σύγκριση με την Turkish Airlines, που καλείται να αντιμετωπίσει προβλήματα προσαρμογής, αλλά και πολύ υψηλότερο ενοίκιο στο νέο τεράστιο αεροδρόμιο της Κωνσταντινούπολης. Η Pegasus χρησιμοποιεί ως βάση της κυρίως το αεροδρόμιο Sabiha Gokcen στην ασιατική πλευρά της Πόλης. Αντιθέτως, ο ταξιδιώτης που έχει επιλέξει να πετάξει με την Turkish Airlines θα πρέπει να διανύσει 50 χλμ. μέχρι να φθάσει στο νέο αεροδρόμιο της Κωνσταντινούπολης, που ανοίξε επισήμως τις πύλες του στις 6 Απριλίου και προς το παρόν δέχεται κριτική για καθυστερήσεις στις πτήσεις, για μεγάλη ταλαιπωρία στην ουρά για τα ταξί και άλλα «νπηακά» προβλήματα. Βέβαια, αναφορές για προβλήματα σαν αυτά δεν ενθουσιάζουν τους επίδοξους επιβάτες που θέτουν ως προτεραιότητα την άνετη και απρόσκοπτη μετακίνησή τους, με αποτέλεσμα η Pegasus να είναι η μεγάλη κερδισμένη, τουλάχιστον προς το παρόν. Αν και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Turkish Airlines πιθανότατα είναι προσωρινής φύσεως, «έχει ενισχυθεί η στρατηγική πολιτική» του αεροδρομίου Sabiha Gokcen, επειδή βρίσκεται πιο κοντά στο κέντρο της Κωνσταντινούπολης, εξηγεί στο Bloomberg ο Μπελούλ Κατάς, αναλυτής στη χρηματιστηριακή εταιρεία Yatirim Finansman.

Επιβάτες

Η επιβατική κίνηση στα δύο αεροδρόμια εξηγεί για ποιους λόγους οι επενδυτές στοιχηματίζουν στην Pegasus. Τους πρώτους πέντε μήνες του 2019 η επιβατική κίνηση στο αεροδρόμιο Sabiha Gokcen έχει αυξηθεί κατά 2% σε σύγκριση με το ίδιο διάστημα ένα χρόνο πριν. Η κίνηση διεθνών επιβατών έχει αυξηθεί κατά

Το κόστος ενοίκιασης εγκαταστάσεων που πληρώνει η Turkish Airlines είναι σχεδόν πενταπλάσιο σε σύγκριση με εκείνο που είχε στο παλιό αεροδρόμιο «Ατατούρκ».

Ζημίες μετράει η Turkish Airlines, η οποία αναγκάστηκε να περιορίσει τις πτήσεις λόγω της μετεγκατάστασης.

19% το ίδιο διάστημα, σύμφωνα με στοιχεία που επικαλείται το Bloomberg.

Την ίδια στιγμή, η κατάσταση στο νέο αεροδρόμιο της Κωνσταντινούπολης είναι απογορευτική. Η επιβατική κίνηση στο νέο αεροδρόμιο και στο εκτός λειτουργίας πλέον αεροδρόμιο «Ατατούρκ» υποχώρησε κατά 4% την ίδια χρονική περίοδο με την κίνηση διεθνών επιβατών να αυξάνεται μόλις κατά 0,3%. Η τάση αυτή είναι ενθαρρυντική για την Pegasus αλλά δυσόιωνη για την

Turkish Airlines. Το κόστος ενοικίασης εγκαταστάσεων που πληρώνει η Turkish Airlines στο νέο αεροδρόμιο είναι σχεδόν πενταπλάσιο σε σύγκριση με το κόστος που είχε στο παλιό αεροδρόμιο «Ατατούρκ», σύμφωνα με δημοσίευμα της τουρκικής εφημερίδας Cumhuriyet τη Δευτέρα. Το α' τρίμηνο του 2019 το κόστος ενοικίασης ανήλθε στα 25 εκατ. δολάρια από 4,2 εκατ. δολάρια ένα χρόνο νωρίτερα, με την αύξηση να αποδίδεται σε μεγάλο βαθμό στη μετεγκατάσταση της Turkish Airlines στο νέο αεροδρόμιο της Κωνσταντινούπολης. Τον Ιανουάριο, η Turkish Airlines είχε προβλέψει ότι θα έχει έσοδα ύψους 14,1 δισ. δολαρίων και πως θα μεταφέρει 80 εκατομμύρια επιβάτες στη διάρκεια του 2019. Ωστόσο, τα απογορευτικά αποτελέσματα α' τριμήνου αμφισβητούν έντονα τις προβλέψεις της Turkish Airlines, η οποία ανέ-

φερε ζημίες ύψους 210 εκατ. δολαρίων, δηλαδή σχεδόν διπλάσιες από τη μέση πρόβλεψη οικονομολόγων που είχαν πάρει μέρος σε έρευνα του Bloomberg. Οι διεθνείς επενδυτές δεν έχουν διάθεση να περιμένουν την ανάκαμψη της κίνησης και των κερδών της Turkish Airlines.

Τον Μάιο, διεθνείς επενδυτές πούλησαν τη μετοχή της εταιρείας περισσότερο από κάθε άλλη μετοχή του χρηματιστηρίου της Κωνσταντινούπολης. Για τον Οζγκούρ Γιασάρ Γκουγιουλντάρ, επικεφαλής αναδυόμενων αγορών στη Raiffeisen Centrobank, τα προβλήματα της Turkish Airlines δεν σταματούν εδώ, διότι είχε αναγκαστεί να περιορίσει τις πτήσεις της κατά τη διάρκεια της μετεγκατάστασης στο νέο αεροδρόμιο, με αποτέλεσμα να έχουν επηρεαστεί αρνητικά και τα αποτελέσματα του β' τριμήνου.

Ομοσπονδία Συνδέσμων Γονέων Δημοσίων Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης
Επαρκής Αξιοσύνη

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η Ομοσπονδία Συνδέσμων Γονέων Δημοσίων Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης Λεμεσού ανακοινώνει συμφωνία που έχει συνάψει με την εταιρεία Εκπαιδευτικών Συμβούλων Unilink.

Ως προσφορά στην Ομοσπονδία, η εταιρεία Unilink θα παρέχει «ΔΩΡΕΑΝ» προσωπική ενημερωτική συνέντευξη για όσους μαθητές / μαθήτριες ενδιαφέρονται για σπουδές στην Ολλανδία ή το Ηνωμένο Βασίλειο.

Την «ΔΩΡΕΑΝ» συνέντευξη θα επωφελούνται όλοι οι μαθητές, Δημόσιων Σχολείων και Τεχνικών Σχολών, οι οποίοι τον Σεπτέμβριο 2019 ξεκινούν την Γ' Λυκείου.

Η συνέντευξη θα διεξάγεται μόνο στα γραφεία της εταιρείας Εκπαιδευτικών Συμβούλων Unilink στη Λεμεσό και ο κάθε μαθητής / μαθήτρια θα πρέπει να συνοδεύεται από τουλάχιστον ένα γονέα / κηδεμόνα.

Η προσφορά ισχύει για όσες συνεντεύξεις διεξαχθούν μέχρι την Παρασκευή 06 Σεπτεμβρίου 2019.

Για διευθέτηση των προσωπικών συνεντεύξεων, παρακαλούμε όπως επικοινωνήσετε απευθείας με την εταιρεία στο 25388011 ή στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο Limassol@unilink.com.cy.

Παρακαλούνται οι ενδιαφερόμενοι όπως εκμεταλλευτούν την καλοκαιρινή περίοδο.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΣ

Την Πέμπτη 4 Ιουλίου και ώρα 9ημ στη Δημοσιογραφική Εστία (δίπλα από το Αρχηγείο Αστυνομίας) στη Λευκωσία, θα διεξαχθεί Πλειστηριασμός που θα περιλαμβάνει 273 οχήματα της Αστυνομίας Κύπρου όπως HONDA CRV, NISSAN PATHFINDER και ΔΙΠΛΟΚΑΜΠΙΝΑ, MITSUBISHI PANJERO, KIA MAGENTIS, ISUZU TROOPER, FORD MONDEO & FOCUS, διάφορα RENAULT, OPEL & PEUGEOT, AUDI A6, SUZUKI GRAND VITARA και διάφορα άλλα.

Θα περιλαμβάνει επίσης Μοτοσικλές HONDA XL1000VA, CBR1000RR, SUZUKI GSX750PW, GSX-R1000, DL1000K3 και άλλες καθώς και εξοπλισμό νοσοκομείου όπως οξυγονικούς τομογράφους. Για ορισμένα οχήματα επιτρέπεται η εγγραφή και άλλα μόνο για καταστροφή/εξαρτήματα.

Οι ενδιαφερόμενοι αγοραστές μπορούν να εξετάσουν τα οχήματα που βρίσκονται στο Αρχηγείο Αστυνομίας στην Αγλαντζιά, Λευκωσία από τη Πέμπτη 27/6/19 μέχρι και την Τετάρτη 3/7/19 μεταξύ των ωρών 8ημ-2ημ καθώς και το πρωί του πλειστηριασμού μεταξύ 7.30-8.30ημ.

Για περισσότερες πληροφορίες και καταλόγους απευθύνεστε στους Δημοπράτες:

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ ΛΤΔ
Τ. Παπαδόπουλου 6, Άγιος Δομέτιος, Λευκωσία
(Απέναντι από ξενοδοχείο "ΑΣΤΥ")
ΤΗΛ. 99639733, 22778751

ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η Θεολογική Σχολή Εκκλησίας Κύπρου δέχεται αιτήσεις για τα δύο Προγράμματα Σπουδών που προσφέρει μέχρι 15 Ιουλίου 2019. Και τα δύο Π.Σ. είναι αξιολογημένα και πιστοποιημένα από τον Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΔΙΠΑΕ).

Προπτυχιακό Πρόγραμμα «Θεολογία» (4 έτη/240 ECTS, Πτυχίο)

Το Πρόγραμμα προσφέρεται από το 2015 και είναι τετραετές (8 εξάμηνα). Δίδακτρα 3.000€ ετησίως.

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Εφαρμογές Ψυχολογίας και Συμβουλευτικής στην Κοινότητα» (2 έτη/120 ECTS, Μάστερ)

Το Πρόγραμμα προσφέρεται από τον Σεπτέμβριο 2019 για πρώτη φορά και είναι διετές (4 εξάμηνα). Δίδακτρα 3.600€ ετησίως.

Προσφέρονται υποτροφίες αριστείας και διακρίσεων, καθώς και οικονομική βοήθεια σε πολυμελείς ή/και εμπερίστατες οικογένειες.

Περισσότερες πληροφορίες στο τηλ. 22443066, στην ηλεκτρονική διεύθυνση info@theo.ac.cy και στην ιστοσελίδα της Θ.Σ.Ε.Κ. <https://www.theo.ac.cy>

Εκτινάχθηκαν οι τιμές των εξοχικών στα νησιά

Αυξήθηκαν έως και 18,2% –
Ακριβότερο νησί η Μύκονος

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ**

Σε «hotspot» της εγχώριας αγοράς ακινήτων αναμένεται να εξελιχθούν φέτος οι εξοχικές κατοικίες, όπως προκύπτει ήδη με βάση την κατακόρυφη αύξηση των ζητούμενων τιμών πώλησης.

Είναι χαρακτηριστικό ότι σε σύγκριση με το καλοκαίρι του 2018 καταγράφονται αυξήσεις ακόμη και κατά 18,2%, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση της Σαντορίνης, όπου η μέση ζητούμενη τιμή πώλησης διαμορφώνεται σήμερα σε 3.465 ευρώ/τ.μ. Τα παραπάνω συμπεράσματα προκύπτουν με βάση έρευνα της διαδικτυακής πύλης αγγελιών ακινήτων Spitogatos (www.spitogatos.gr).

Σημαντικές αυξήσεις της μέσης ζητούμενης τιμής πώλησης εξοχικών κατοικιών εντοπίζονται επίσης στην Αντίπαρο με 18,1% σε 3.810 ευρώ/τ.μ., στην Αίγινα με 15,8% σε 1.990 ευρώ/τ.μ., στη Σκόπελο με άνοδο της τάξεως του 13,4% και 1.490 ευρώ/τ.μ., αλλά και στην Ιθάκη με 13,1% και 2.465 ευρώ/τ.μ. Επίσης, με διψήφιο ποσοστό αύξησης των τιμών κινούνται φέτος τόσο η Τήνος με 11,6%, σε 1.720 ευρώ/τ.μ., όσο και η Κύθνος με 10,5% σε 2.190 ευρώ/τ.μ. Το ακριβότερο νησί για την αγορά εξοχικής κατοικίας παραμένει –και μάλιστα με αισθητή διαφορά από το δεύτερο– η Μύκονος. Στο Νησί των Ανέμων, η μέση ζητούμενη τιμή πώλησης, με βάση τις καταχωρισμένες αγγελίες του δικτύου Spitogatos, ανέρχεται φέτος σε 5.230 ευρώ/τ.μ., σημειώνοντας ετήσια μεταβολή της τάξεως του

7%. Υπενθυμίζεται πως η αγορά της Μυκόνου, όπως επίσης κι εκείνη της Σαντορίνης (αλλά και άλλων επιλεγμένων νησιών των Κυκλάδων, όπως η Αντίπαρος), έχει εξελιχθεί σε μια διεθνοποιημένη αγορά για την απόκτηση εξοχικών κατοικιών, προσελκύοντας κατά κύριο λόγο ξένους επενδυτές/αγοραστές από χώρες της Μέσης Ανατολής, της Ευρώπης και των ΗΠΑ.

Εξάιρεση το Αν. Αιγαίο

Στον αντίποδα, πτωτικά εξακολουθούν να κινούνται άλλα νησιά, τα οποία δεν έχουν ευνοηθεί ιδιαίτερα από το τουριστικό κύμα των τελευταίων ετών ή παρουσιάζουν άλλες αρνητικές συνθήκες, όπως για παράδειγμα τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, που έχουν υποδεχθεί τον κύριο όγκο των προσφύγων από τη Συρία.

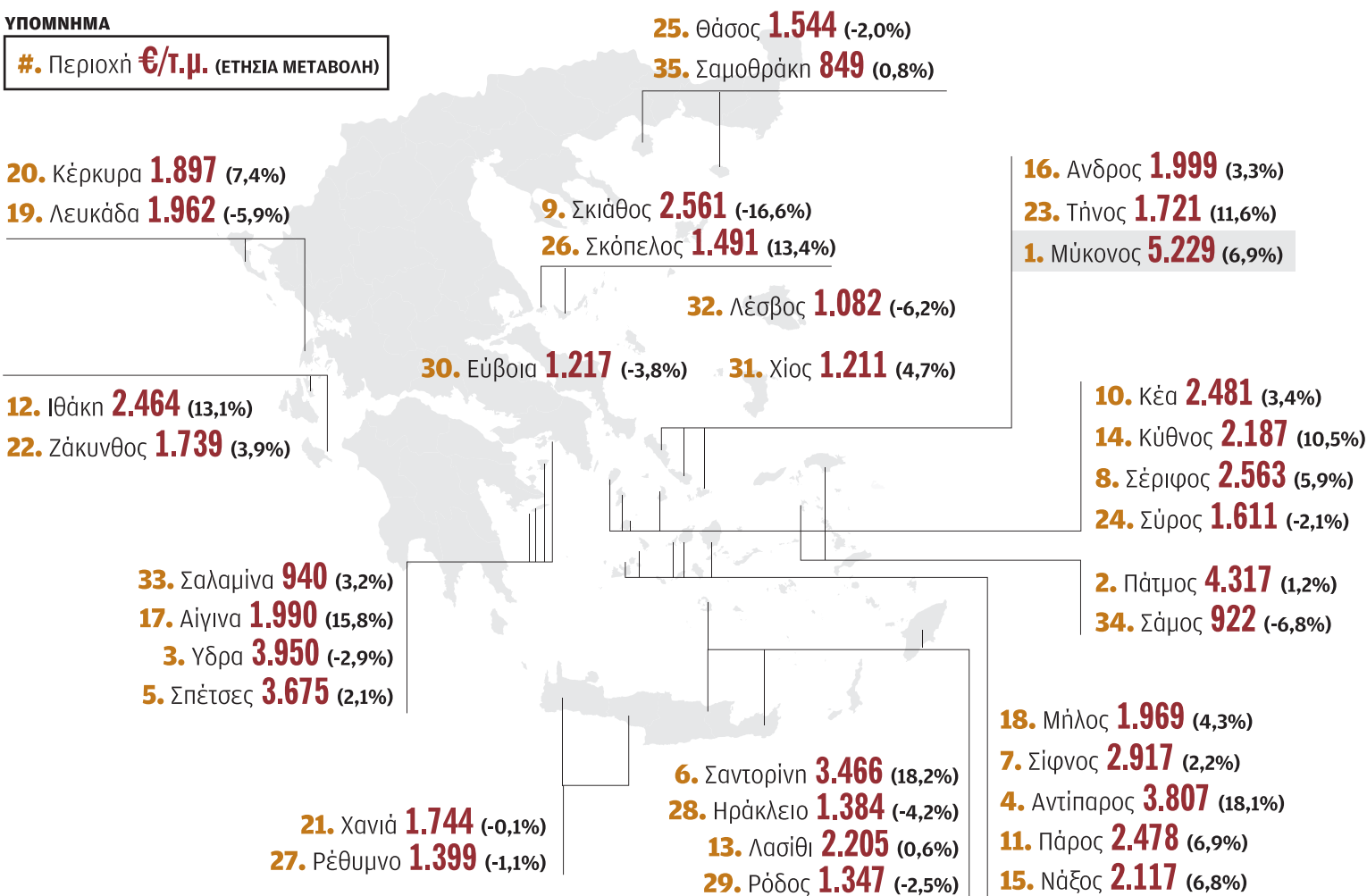
Σύμφωνα με τα σχετικά στοιχεία, στη Σκιάθο, οι τιμές πώλησης υποχώρησαν κατά 16,6% φέτος σε 2.560 ευρώ/τ.μ., σε μια τάση «διόρθωσης» λόγω έλλειψης ζήτησης. Αντίστοιχα, πτώση κατά 6,8% σημειώνουν οι ζητούμενες τιμές πώλησης στη Σάμο σε μόλις 922 ευρώ/τ.μ., ενώ στη Λέσβο, η πτώση των τιμών αγγίζει το 6,2%, με τη μέση τιμή να διαμορφώνεται στα 1.080 ευρώ/τ.μ. Μείωση κατά 4,2% καταγράφεται επίσης στο Ηράκλειο της Κρήτης με τη μέση τιμή να διαμορφώνεται στα 1.385 ευρώ/τ.μ., όπως επίσης και στην Εύβοια, όπου το σχετικό κόστος δεν ξεπερνά τα 1.220 ευρώ/τ.μ. κατά μέσον όρο, υποχωρώντας 3,8% σε ετήσια βάση.

Το «πανόραμα» των ζητούμενων τιμών πώλησης εξοχικών κατοικιών στη νησιωτική Ελλάδα το 2019

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

#. Περιοχή **€/τ.μ.** (ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ)

ΠΗΓΗ: Spitogatos.gr

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, τον φετινό Ιανουάριο καταγράφηκε αύξηση 157,7% συγκριτικά με τον αντίστοιχο μήνα του 2018 στις εισροές κεφαλαίων από το εξωτερικό για την απόκτηση ακινήτων στην Ελλάδα. Ενδεικτικό της δυναμικής που έχει αναπτυχθεί είναι ότι η

Η μέση ζητούμενη τιμή πώλησης στο Νησί των Ανέμων ανέρχεται φέτος σε 5.230 ευρώ/τ.μ.

αντίστοιχη αύξηση τον περυσινό Ιανουάριο (έναντι του Ιανουαρίου του 2017) είχε αγγίξει το 205,5%. Εν ολίγοις, παρά τη μεγάλη αυτή άνοδο το 2018, και το 2019 φαίνεται πως θα κινηθεί σε υψηλό επίπεδο συναλλαγών. Υπενθυμίζεται ότι στο σύνολο του 2018, τα κεφάλαια που εισέρρευσαν στην ελληνική

αγορά ακινήτων από το εξωτερικό αυξήθηκαν κατά 172% σε σύγκριση με το 2017 και διαμορφώθηκαν περίπου του 1,3 δισ. ευρώ. Πρόκειται για ποσό υπερδιπλάσιο του 2017, οπότε εκτιμάται ότι στην Ελλάδα καταγράφηκαν εισροές κεφαλαίων της τάξεως των 500 εκατ. ευρώ για αγορές ακινήτων.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Star System και Real Estate

Σκεφτείτε πως την επόμενη φορά που θα πάτε για κλέφτικο στο Μάμμαρι ή για καφέ στα Λύμψα μπορεί και πάλι να μην βρείτε δέντρο να κρεμαστείτε, αλλά μπορεί να σας χρεώσουν κάποιο premium επειδή στην τάδε καρέκλα κάθισε ο Νίκολας Κέιτζ εν μέσω των γυρισμάτων της ταινίας Jiu Jitsu. Με την ευκαιρία να τον καλωσορίσουμε στη χώρα μας ευχόμενοι πως τόσο αυτός, όσο και ο συνάδελφός του William Baldwin που ήταν εδώ πριν λίγες μέρες θα φέρουν ένα πολύ καλό ποδαρικό στο σχέδιο προώθησης της Κύπρου ως νέου κέντρου οπτικοακουστικών παραγωγών διεθνούς εμβέλειας.

Εδώ που τα λέμε έχουμε κοτζάμ ΕΥΛΟτύμπου και ΕΥΛΟφάγου –έτοιμη μαγιά, δηλαδή, για να μπορούμε ανάμεσα στο HOLLYWOOD και στο BOLLYWOOD. Εγώ πάντα το έλεγα ότι έχουμε τα φόντα σαν χώρος να φιλοξενούμε μεγάλες παραγωγές.

Μακάρι τα φορολογικά κίνητρα που δόθηκαν για ανάπτυξη αυτού του τομέα να αποδώσουν τα μέγιστα και να δούμε και μεγαλύτερες παραγωγές. Σιγά – σιγά άμα ανακαλύψουν πως μπορούν να έχουν και τζάμπα εξογώνους κομπάρσους μπορεί να δούμε και τους νέους Avengers να εκτυλίσσονται κάπου μεταξύ Μονής και Σουνίου - Ζαχατζιάς.

Φυσικά υπάρχουν και άλλες πτυ-

Να ευχαριστούμε όπως ο Νικόλας Κέιτζ όσο και ο συνάδελφός του William Baldwin που ήταν εδώ πριν λίγες μέρες, φέρουν ένα πολύ καλό ποδαρικό στο σχέδιο προώθησης της Κύπρου ως νέου κέντρου οπτικοακουστικών παραγωγών διεθνούς εμβέλειας.

χές. Πριν μερικά χρόνια, για παράδειγμα, έτυχε να γνωρίσω στο εξωτερικό ένα σύμβουλο του τότε Προέδρου Κλίντον.

Ομολογουμένως ήταν πιο ενημερωμένος για το Κυπριακό από το μέσο Κύπριο, μην πω από τον μέσο Κύπριο πολιτικό. Και μου είπε πως μεταξύ άλλων πάσχαμε από έλλειψη διαφώτισης παρόλο που πιστεύουμε πως όλος ο πλανήτης γνωρίζει τα πάντα για το πρόβλημά μας. Σε σχετικό ερώτημά μου για

το τι πιστεύει ο ίδιος για το πώς θα μπορούσαμε να δημιουργήσουμε εκείνες τις συνθήκες για να μας μάθουν, μου είπε επί λέξει, «... I would try and make my country known through Hollywood...», και δεν εννοούσε άμεσα να γίνει μια ταινία για την τουρκική εισβολή. Όπως μου εξήγησε, μέσω μιας ταινίας ή σειράς ταινιών, να αρχίσει να γίνεται γνωστή η Κύπρος στο πλατύ κοινό και μέσω αυτής της διαδικασίας να φτάσει κοντά τους

το πραγματικό μας πρόβλημα της εισβολής και της κατοχής. Και πιστεύω ακόμη πως έχει δίκαιο.

Μια άλλη πτυχή είναι αυτή της προώθησης του real estate μας. Σε τουριστικό επίπεδο έγιναν στο παρελθόν με πλήρη επιτυχία φιλοξενήσεις γνωστών ποδοσφαιριστών και άλλων σημαντικών ατόμων σε συγκεκριμένα θέρετρα μας. Αυτό έβαλε την χώρα μας στον χάρτη φιλοξενίας προσωπικοτήτων γαγκόσμιας εμβέλειας. Και αν αυτό

έγινε κατορθωτό λόγω προσωπικών επαφών ή/και σχέσεων 2-3 ατόμων, σκεφτείτε τι μπορεί να γίνει αν περισσότεροι από εμάς το προσπαθούσαμε με πιο επαγγελματικό τρόπο.

Το real estate μπορεί να τύχει πολύ καλής προώθησης αν καταφέρουμε να μπούμε στους κύκλους του διεθνούς τζετ σετ. Φυσικά το εγχείρημα δεν είναι εύκολο αλλά δεν είναι ακατόρθωτο. Και σίγουρα δεν αρκεί μόνο η πρώτη φορά. Είναι

Το real estate μπορεί να τύχει πολύ καλής προώθησης αν καταφέρουμε να μπούμε στους κύκλους του διεθνούς τζετ σετ. Φυσικά το εγχείρημα δεν είναι εύκολο αλλά δεν είναι ακατόρθωτο.

όπως το αστέρι της Michelin για ένα εστιατόριο: δεν αρκεί να το πάρεις... η μαγκιά είναι να το κρατήσεις.

As πάρουμε παραδείγματα από Ισπανία, Πορτογαλία, Ελβετία, Ιταλία κ.λ.π και as αντιγράψουμε την φόρμουλα επιτυχίας τους, παρά να προσπαθούμε με αλχημείες να πειραματιζόμαστε. Και κάτι τελευταίο: επιτυχία θα ήταν αν άκουγα τον Baldwin να λέει πως έφαγε μακαρόνια του φούρνου ή σουβλά και ξετρελάθηκε παρά αυτό που είπε, ότι δηλαδή έφαγε αστακό κάπου στη Λεμεσό και του άρεσε...

Ο Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS είναι CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Το τηλεοπτικό φαινόμενο «Τσερνόμπιλ»

Αποκρυπτογραφώντας την επιτυχία της σειράς του HBO, που καθηλώνει εκατομμύρια τηλεθεατές σε όλο τον κόσμο

ΑΦΙΕΡΩΜΑ CHERNOBYL

Του **ΝΙΚΟΥ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ**

Ανθρώπινα πρόσωπα που αποσυντίθενται βασανιστικά, νεογέννητα μωρά που πεθαίνουν μόλις τέσσερις ημέρες μετά τη γέννησή τους, δένδρα που λικνίζονται στον αέρα απλώνοντας τριγύρω τους αόρατους, ραδιενεργούς σπόρους του θανάτου. Οι εικόνες της νέας σειράς «Τσερνόμπιλ» του HBO σε καμία περίπτωση δεν φέρνουν στον νου την αναμενόμενη ψυχαγωγία που θα επέλεγε να παρακολουθήσει κανείς από το κρεβάτι του τις ζεστές νύχτες του καλοκαιριού. Παρ' όλα αυτά, δεν χωρά αμφιβολία πως σε λιγότερο από ένα μήνα από την κυκλοφορία της, η σειρά του Κρεγκ Μάζιν που αναπαριστά με βλοσυρό τρόπο το καταστροφικό

«Τι πιο επίκαιρο από την ιδέα πως οι ηγέτες ενός έθνους δεν έχουν τα συμφέροντα των πολιτών στην καρδιά τους», λέει στην «Κ» η κριτικός του **TIME** Τζούντι Μπέρμαν.

πυρηνικό ατύχημα του 1986, κατάφερε να εκτοξευθεί στο πάνθεον της δημοσιότητας.

Μερικοί αριθμοί αρκούν για να αποτυπώσουν το μέγεθος της επιτυχίας του «Τσερνόμπιλ». Ένα σύνολο 6 εκατ. τηλεθεατών συντονίστηκε κάθε Δευτέρα του Μαΐου στην πλατφόρμα του HBO για να παρακολουθήσει τη σοκαριστική σειρά – μέγεθος το οποίο σύμφωνα με μερικές εκτιμήσεις αποτελεί την υψηλότερη τηλεθέαση σειράς στην ιστορία της αμερικανικής τηλεόρασης. Το θέμα «Τσερνόμπιλ» βρέθηκε ανάμεσα στις κορυφαίες τάσεις του Twitter για τρεις συνεχόμενες εβδομάδες, με αναρτήσεις που κυμάνθηκαν από διθυραμβικά σχόλια μέχρι παράπονα των τηλεθεατών πως τα όνειρά τους στοιχειώνουν καθημερινά σενάρια πυρηνικής καταστροφής.

Ισως η πιο περίτρανη απόδειξη της δημοφιλίας της σειράς, ωστόσο, ήταν οι άνευ προηγουμένου υψηλές βαθμολογίες που έλαβε από το κοινό στην ιστοσελίδα του IMDb. Το «Τσερνόμπιλ» αξιολογήθηκε με τη βαθμολογία-ρεκόρ των 9,6 αστέρων από 200.000 χρήστες της πλατφόρμας, εκθρονίζοντας υπερδημοφιλείς σειρές όπως το «Game of Thrones» και το «Breaking Bad» και ανεβαίνοντας στην κορυφή της λίστας των πιο αγαπημένων σειρών στην ιστορία.

Παρότι τα νούμερα αυτά είναι από μόνα τους εντυπωσιακά, η απήχηση της σειράς αποκτά ακόμη μεγαλύτερο ενδιαφέρον αν αναλογιστεί κανείς τη βαριά και πολύπλοκη θεματική του. Το «Τσερνόμπιλ» ισορροπεί ανάμεσα στη φόρμα του δραματοποιημένου ντοκιμαντέρ και του ιστορικού δράματος, και ξετυλίγει την ιστορία της μαζικής έκρηξης του πυρηνικού σταθμού στο Πριπιάτ της Ουκρανίας με μία σειρά από ωμές ανθρώπινες ιστορίες που φανερώνουν την παράλυση και την αποποίηση των ευθυνών του σοβιετικού καθεστώτος. «Τα ντοκιμαντέρ και οι ιστορικές σειρές σπάνια καταφέρνουν να κονταρочтyπhθούν με

Το φωτογραφικό θέμα της αφίσας του «Τσερνόμπιλ» έχει κατακλείσει εδώ και μερικές εβδομάδες τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

την ελαφρά ψυχαγωγία όσον αφορά τη δημοφιλία» αναφέρει σε κείμενό του ο Economist, προσθέτοντας πως ακόμη και σειρές με εκλαϊκευμένες θεματικές όπως η ζωή της Βασίλισσας Ελισάβετ και η θυελλώδης δική του Ο. Τζ. Σίμπσον δεν κατάφεραν ποτέ να βρεθούν στις πρώτες θέσεις της τηλεθέασης. Κατ' επέκταση προκύπτει ένα εύλογο ερώτημα: πώς κατάφερε το «Τσερνόμπιλ» να τοποθετηθεί στην κορυφή της τηλεοπτικής δημοφιλίας;

Ο «καλοήθης μαζοχισμός»

Μια εκδοχή είναι το φαινόμενο που διέκρινε τη δεκαετία του '90 ο διακεκριμένος ψυχολόγος Πολ Ρόζιν, βαφτίζοντάς το «καλοήθης μαζο-

χισμό». Η λογική της θεωρίας είναι απλή: σύμφωνα με τον καθηγητή, ο άνθρωπος απολαμβάνει εκ φύσεως καταστάσεις στις οποίες το σώμα πιστεύει πως βρίσκεται σε κίνδυνο, όμως ο εγκέφαλος γνωρίζει πως στην πραγματικότητα είναι ασφαλής. «Η συνειδητοποίηση πως το σώμα έχει ξεγελαστεί και πως δεν υπάρχει πραγματικός κίνδυνος οδηγεί σε μια μοναδική ευχαρίστηση που προέρχεται από την κυριαρχία του ανθρώπινου νου» ισχυρίζεται ο Ρόζιν, υποστηρίζοντας πως ο καλοήθης μαζοχισμός εξηγεί φαινόμενα όπως την αγάπη για τα rollercoaster και τον φανατισμό για τις ταινίες τρόμου. Σύμφωνα με τη θεωρία, λοιπόν, ένα κομμάτι της

δημοφιλίας της σειράς έγκειται στη γνωστική ασυμφωνία της: ο θεατής ανατριχιάζει παρακολουθώντας το νέφος του ραδιενεργού καπνού να εξαπλώνεται, ωστόσο γνωρίζει πως ο ίδιος επιβίωσε από την πυρηνική καταστροφή και έτσι απολαμβάνει το αίσθημα της φρίκης.

Ο καλοήθης μαζοχισμός του «Τσερνόμπιλ» δεν θα αρκούσε ως μοναδικός παράγοντας της εκθετικής του επιτυχίας αν δεν αποτύπωνε επιτυχώς και ένα κομμάτι του σύγχρονου zeitgeist. Τη χρονιά που η υπερθέρμανση του πλανήτη και η κλιματική αλλαγή αναδείχθηκαν ως παγκόσμιες προτεραιότητες, και που η νεαρή ακτιβίστρια του περιβάλλοντος Γκρέτα Τούνμπεργκ είναι

το απόλυτο φαβορί για το βραβείο του Νομπελ Ειρήνης, δεν προκαλεί εντύπωση που μια σειρά για τη σημασία της αντικειμενικότητας της επιστήμης και της ηθικής της απήλαυσε τέτοια απήχηση.

«Δεν θα περίμενα ποτέ πως το “Τσερνόμπιλ” θα γινόταν τέτοιο φαινόμενο, και μάλιστα νομίζω πως δεν το περίμενε ούτε το HBO, καθώς αποφάσισε να το προβάλει τις Δευτέρες και όχι κάποια πιο ιδανική μέρα όπως η Κυριακή», δηλώνει στην «Κ» η κριτικός τηλεόρασης του περιοδικού TIME, Τζούντι Μπέρμαν. «Ωστόσο, νομίζω πως τελικά υποτίμησα τι παλμό έχει μια ιστορία για την καταστροφική άγνοια, την αμέλεια και τον εγω-

σμό μιας κυβέρνησης εν έτει 2019», συμπληρώνει. «Εν μέσω της καταστροφικής κλιματικής αλλαγής και της ανόδου του αυταρχισμού, τι πιο επίκαιρο από την ιδέα πως οι ηγέτες ενός έθνους δεν έχουν τα συμφέροντα των πολιτών στην καρδιά τους», καταλήγει.

Παρά τους σαφείς παραλληλισμούς με την πρόκληση της κλιματικής αλλαγής, υπάρχει ταυτόχρονα και κάτι το νεφελώδες στο ηθικό μήνυμα της σειράς. Δεν υπάρχει βασικός «κακός» για την πλοκή του «Τσερνόμπιλ» –πέρα ίσως από τη δαιδαλώδη σοβιετική γραφειοκρατία– και ο θεατής είναι ελεύθερος να καταλήξει στα δικά του συμπεράσματα. Τα γεγονότα αποτυπώνονται ωμά και χωρίς ξεκάθαρη καθοδήγηση – κατ' επέκταση η σειρά συνάντησε ιδιαίτερα θερμή υποδοχή και από τους δύο πόλους ενός ιδιαίτερα τεταμένου πολιτικού κλίματος στις ΗΠΑ. Από τη μία, το συντηρητικό κοινό των Ρεπουμπλικανών που ζει ακόμα υπό τη σκιά

Η σειρά αφήνει πίσω τεράστια κληρονομιά: μια ολόκληρη γενιά πρωτοέμαθε για μία εκ των σημαντικότερων στιγμών της ανθρώπινης Ιστορίας από την τηλεόραση.

του Ψυχρού Πολέμου βρίσκεται στη σειρά ένα πηχρό αφήγημα κατά του σοσιαλισμού. Από την άλλη, οι προοδευτικοί Δημοκρατικοί ελκύονται από το μοτίβο της παραπληροφόρησης και της αμφισβήτησης της αλήθειας, που φέρνει στον νου το σημερινό καθεστώς της χώρας.

«Είναι αδύνατο να παρακολουθήσει κανείς το “Τσερνόμπιλ” χωρίς να σκεφθεί τον Ντόναλντ Τραμπ. Όπως ακριβώς και οι υπεύθυνοι του καταδικασμένου ρωσικού αντιδραστήρα, ο Τραμπ είναι ένας άνθρωπος με μέτρια νοημοσύνη που ωστόσο είναι υπεύθυνος για μια τεράστια δύναμη που καλά καλά δεν καταλαβαίνει», ανέφερε στα κοινωνικά δίκτυα ο Στίβεν Κινγκ σχολιάζοντας τη σειρά-φαινόμενο. Λίγα λεπτά μετά την ανάρτησή του, ο δημιουργός της σειράς, Κρεγκ Μάζιν, του απάντησε: «Σε ευχαριστώ θερμά για την έξυπνη θέαση».

Η παρερμηνεία

Είτε πρόκειται για έναν καμβά για τις σύγχρονες ανησυχίες μας είτε για ένα δοχείο καλοήθης μαζοχισμού, η δημοσιότητα του «Τσερνόμπιλ» δεν μπορεί να διαχωριστεί από την εποχή στην οποία κυκλοφόρησε. Η πληροφορία ταξιδεύει πλέον υπερβολικά γρήγορα, ο ενθουσιασμός μοιράζεται ασταμάτητα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και οι τάσεις ενισχύονται τρομακτικά γρήγορα στους αλγόριθμους. Η νέα σειρά του HBO και η εκθετική της δημοφιλία αφήνουν πίσω μια τεράστια κληρονομιά: μια ολόκληρη γενιά πρωτοέμαθε για μία εκ των σημαντικότερων στιγμών της ανθρώπινης Ιστορίας από την τηλεόραση. Ωστόσο, η δημοφιλία φέρνει την παρερμηνεία και η παρερμηνεία την απλούστευση. Το αποτέλεσμα: χιλιάδες τουρίστες που συρρέουν στο μολυσμένο Πριπιάτ, για να τραβήξουν με τη σειρά τους μία σέλφι από το Τσερνόμπιλ.

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

23.6.19 - 29.6.19

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΒΙΒΛΙΟ

«Ο Δράκος ο δικός σου»

Οι εκδόσεις Εν Τύποις και η Μαργαρίτα Βασιλοπούλου διοργανώνουν την παρουσίαση του βιβλίου «Ο Δράκος ο δικός σου». Την παρουσίαση θα κάνει η νηπιαγωγός Χριστιάνα Μελέκου. Χαιρετισμό θα απευθύνει η διευθύντρια των εκδόσεων Εν Τύποις Βούλα Κοκκίνου. Πέμπτη, 27 Ιουνίου, ώρα 7.30 μ.μ. Πολυχώρος Εκδόσεων Εν Τύποις, Χιλής 26 και Λάμπρου Πορφύρα πίσω από το Γυμνάσιο Παλλουριώτισσας.

Πληροφορίες 22452185.

ΔΡΑΜΑ

«Τρωάδες» του Ευριπίδη

Το Διεθνές Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος κάνει την πρεμιέρα του με το Εθνικό Θέατρο Νόβα Γκόρτσι της Σλοβενίας, που παρουσιάζει την πρώτη ολοβενική παραγωγή της ευριπίδειας τραγωδίας Τρωάδες. Η οικογενειακή επίκαιρη αντιπολεμική τραγωδία, με την εξαιρετική σκηνοθεσία του Jasa Koceli και τη Marjuta Slamic στο ρόλο της Εκάβης, απέσπασε διθυραμβικές κριτικές από τον ολοβενικό τύπο και κοινό χαρίζοντας στην Marjuta Slamic το βραβείο Tantadruj, ως διάκριση για την ερμηνευτική της δεινότητα (Θεατρική περίοδος 2017/2018). Σημειώνει ο σκηνοθέτης: «Προσπαθήσαμε να δημιουργήσουμε έναν κόσμο ο οποίος μέσα από τη σφοδρότητα του θα απευθυνθεί στις καρδιές και τις συνειδήσεις μας. Η Τροία συνεχίζει να

υπάρχει. Η Τροία είναι η Συρία, το Ιράκ, η Παλαιστίνη. [...] Κάθε τρία δευτερόλεπτα κάποιος γίνεται πρόσφυγας. Ο Τρωικός πόλεμος έλαβε τέλος, οι ήρωες της Τροίας έπεσαν, η βασιλική γενιά ξεκληρίστηκε, η άλλοτε δοξασμένη πόλη λεηλατήθηκε. Σε ένα τοπίο ολέθρου, κάτω από τα ερειπωμένα τείχη, η Εκάβη -η μόνα, η γυναίκα, η βασίλισσα- θρηνεί με τις άμακες Τρωαδίσσες γυναίκες, αιχμάλωτες των Αχαιών, για τα δεινά τους και τη μοίρα τους να οδηγηθούν ως σκλάβες στα σπίτια των νικητών. Με ελληνικούς και αγγλικούς υπέρτιτλους. Παρασκευή 28 Ιουνίου, Αρχαίο Ωδείο Πάφου, Κυριακή 30 Ιουνίου, Αμφιθέατρο «το σκαλί», Αγλανθιά.

Πληροφορίες 70002414, www.greekdramafest.com

ΘΕΑΤΡΟ

«Δείπνο με φίλους» του Donald Margulies

Το «Δείπνο με φίλους» του Αμερικανού θεατρικού συγγραφέα Ντόναλντ Μάργκιουλις θα ανέβει σε όλη την Κύπρο από τις 2 μέχρι τις 9 Ιουλίου σε σκηνοθεσία Γρηγόρη Βαλτινού, με πρωταγωνιστές τους Εβελίνα Παπούλια, Φάνη Μουρατίδη, Άννα-Μαρία Παπακαράλμπους και Λευτέρη Ζαμπετάκν. Δύο γυναίκες, δύο άντρες, δύο ζευγάρια, τέσσερις φίλοι. Τέσσερις άνθρωποι προστατευμένοι μέσα στο κέλυφος της οικογενειακής

ζωής, ζουν την κοινή τους καθημερινότητα ως ερωτευμένοι, ως αντιπαλοί, ως εκθροί και σύντροφοι. Ο ένας αποφασίζει να σπάσει τον σύνδεσμο. Οι συνέπειες αλλάζουν τη ζωή τους για πάντα. Παραστάσεις Τρίτη 2 Ιουλίου Λευκωσία - Σχολή Τυφλών 9 μ.μ. Παραστάσεις: Τέταρτη 3 Ιουλίου Πάφο - Αρχαίο Ωδείο Πάφου 9 μ.μ. Πέμπτη 4 Ιουλίου Λάρνακα - Παττίκειο Αμφιθέατρο 9 μ.μ. Παρασκευή 5 Ιουλίου - Λεμεσός - Κηποθέα-

τρο 9 μ.μ. Σάββατο 6 Ιουλίου Παραλίμνι - Ανοικτό Αμφιθέατρο Παραλιμνίου 9 μ.μ. Κυριακή 7 Ιουλίου Δερύνεια - Αμφιθέατρο Δήμου Δερύνειας 9 μ.μ. Δευτέρα 8 Ιουλίου - Ανοικτό Δημοτικό Αμφιθέατρο Λακατάμιας 9 μ.μ. Τρίτη 9 Ιουλίου Δάλι - Ανοικτό Δημοτικό Αμφιθέατρο Ιδαίου 9 μ.μ. **Πληροφορίες τηλεφωνο 22472472, εισιτήρια tickethour.com.cy και όλα τα ACS COURIER. Μέρος των καθαρών εσόδων θα διατεθεί για τις «Αλκυονίδες».**

ΠΕΡΦΟΡΜΑΝΣ

Άδωνης Αρχοντίδης: Παιχνίδι με τις Λέξεις

Ο Ολλανδός ιστορικός Γίochαν Χουζίνγκα θεωρεί το παιχνίδι ένα από τα αρχαιότερα ένστικτα του ζωικού βασιλείου, και την ποίηση μια λειτουργία του παίζουν, που λαμβάνει μέρος στον παιχνιδόποτο του νου, σε ένα κόσμο που έχει φτιάξει αποκλειστικά για αυτήν. Το «Παιχνίδι με τις Λέξεις» είναι ένας παραλληλισμός για την πράξη του ποιείν, μια περφόρμανς που παρουσιάζεται υπό τη μορφή ενός ομαδικού παιχνιδιού μνήμης. Το παιχνίδι τελειώνει όταν κανένας από τους παίκτες δεν μπορεί να θυμηθεί την επόμενη λέξη. Με αυτόν τον τρόπο, το παιχνίδι είναι επίσης μια ομαδική προσπάθεια διατήρησης της μνήμης. Συντελεστές Καλλιτέχνης/Συντονιστής - Άδωνης Αρχοντίδης, Παλιό Ξυδάδικο, Γενεθλίου Μπέλλα 34, Λεμεσός, Σάββατο 29 Ιουνίου, ώρα 7:00 μ.μ. **Πληροφορίες τηλεφωνο 99686704.**

πίانو, η Eleni Era δούλεψε σαν σολίστ και σαν μαέστρος χορωδίας, έχοντας εμφανιστεί σε χώρους όπως τα Konzerthaus Berlin και Kammeraal der Philharmonie Berline, ενώ από μικρή ηλικία γράφει ανελλιπώς τραγούδια στα αγγλικά και στα ελληνικά. Πολιτιστικό Κέντρο Πανεπιστημίου Κύπρου, Αρχοντικό Οδού Αξιοθέας, παλιά Λευκωσία. Τετάρτη, 26 Ιουνίου, ώρα 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες τηλεφωνο 22894531-2, culture@ucy.ac.cy**

ΕΚΘΕΣΗ

Πικάσο στο Κυπριακό Μουσείο - Έργα σε Πηλό

Στην έκθεση «Ο Πικάσο στο Κυπριακό Μουσείο. Έργα σε Πηλό», που διοργανώνεται από το Τμήμα Αρχαιοτήτων, στο πλαίσιο του προγράμματος

PicassoMediterranée, που ηγείται το Εθνικό Μουσείο Πικάσο στο Παρίσι, παρουσιάζεται ένα μικρό μεν, αλλά απόλυτα αντιπροσωπευτικό μέρος της κεραμικής του δημιουργίας, με πρωτότυπα και μοναδικά έργα. Παράλληλα, η έκθεση περιλαμβάνει κυπριακές αρχαιότητες, ομαδοποιημένες με τέτοιο τρόπο, ώστε να διακρίνονται συγκεκριμένες θεματικές, σχήματα και μοτίβα της αρχαιότητας, απόηχους των οποίων οι αρχαιολόγοι διακρίνουν σε έργα του Πικάσο. Το ενδιαφέρον των επιμελητριών της έκθεσης εστιάστηκε κυρίως σε θέματα όπως η μεταμίμηση και το παίξιμο με τη φιγούρα του ταύρου, ο ανθρωπομορφισμός και ο ζωομορφισμός των αγγέων, οι περίτεχνες και πολυδιάστατες λαβές, ο γραπτός διάκοσμος, η στάση κάλυψης του σώματος και οι εικονιστικές σκηνές αγγελιών. Η έκθεση θα συνοδεύεται από κατάλογο στην ελληνική και αγγλική γλώσσα. Διάρκεια έκθεσης έως 8 Σεπτεμβρίου. **Κυπριακό Μουσείο, Μουσείου 1, Λευκωσία**

ΜΟΥΣΙΚΗ

«Rise Love», Eleni Era

Η Κύπρια μουσικός Eleni Era, η οποία ζει στο Βερολίνο τα τελευταία 11 χρόνια, έρχεται για πρώτη φορά στη Αξιοθέα για να παρουσιάσει τον καρπό της πολυχρόνης εργασίας της ως συνθέτρια που συγκεντρώνεται στον πρώτο της δίσκο Rise Love (Μάρτιος 2019, Louvana Records). Οι ζωντανές της εμφανίσεις είναι μαγευτικές. Συχνά χρησιμοποιεί loop station, όπου ντουμπλάροντας τη φωνή της δημιουργεί την αίσθηση και τον ήχο της χορωδίας. Στη συναυλία της στην Αξιοθέα, η Eleni Era συμπράττει επί σκηνής με τον Λευτέρη Μουμιτζή (Freedom Candlemaker) στην κιθάρα, φωνητικά και synthesizer και τον Αντρέα Τραχωνίτη στα τύμπανα και τα samples. Με σπουδές στο

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Habemus Theatrum!

Την περασμένη εβδομάδα έγιναν τα εγκαίνια του ανακαινισμένου Δημοτικού Θεάτρου, το οποίο, μετά από σχεδόν δέκα χρόνια βουβό, υποδέχθηκε κόσμο και κοσμάκη. Παρακολουθώντας την τελετή έκανα σε δεύτερο χρόνο διάφορες σκέψεις για το νέο κόσμημα της πρωτεύουσας, διότι περί κοσμήματος πρόκειται, και τον νου μας όλοι, Δήμος και δήμος, Πολιτεία και πολίτες. Γεμάτο, λοιπόν, το θέατρο, πολὺς ο κόσμος που είχε προσκληθεί από τον χώρο του πολιτισμού, της πολιτικής, επιχειρηματίες δεν ξέρω, γιατί δεν τους γνωρίζω, και φυσικά δημοσιογράφοι. Ναι, μας κάλεσαν, δεν μπορώ να πω, καλά είμαστε και λίγοι εμείς του πολιτιστικού ρεπορτάζ, δεν είναι να πεις ότι πάνουμε και τόπο όσοι ασχολούμαστε ή τέλος πάντων όσοι νομίζουμε ότι το κάνουμε. Ναι, παράπονο δεν έχω, μας είχαν φυλάξει μια ολόκληρη σειρά στο τέλος της αίθουσας, που όμως έπρεπε να καθίσουμε πριν οι τηλεοπτικοί συνάδελφοι στήσουν τις κάμερές τους και τα λοιπά σύνεργά τους, και φυσικά θα έπρεπε να παραινέσουμε σε εκείνες τις θέσεις καθ' όλη

τη διάρκεια της τελετής. Επειδή ως επαγγελματίες του χώρου της δημοσιογραφίας έπρεπε να κάνουμε και άλλα πράγματα και τα απρόοπτα πολλά, όσοι δεν καταφέραμε να περάσουμε σαν καλά παιδιά στις θέσεις μας, όσο γέμιζε η αίθουσα, άδικος κόπος μετά, φυσικά, στο όρθιο και στον διάδρομο καθιστοί στο πάτωμα χώρος άπλετος. Είμαι σίγουρος ότι οι προθέσεις των ιθυνόντων ήταν καλές, μας είχαν προσκαλέσει, αλλά τα πάντα μετράνε με το αποτέλεσμα τους. Ξέρετε, δεν είναι θέμα κακομαθησιδής δικής μας, ούτε λέω ότι έπρεπε να είμαστε πρώτη σειρά, γιατί είμαστε κάποιοι, αλλά να έχει προβλεφθεί από τους υπεύθυνους του Δήμου Λευκωσίας ένας χώρος όπου οι δημοσιογράφοι του πολιτιστικού και μη ρεπορτάζ θα έκαναν όμορφα και τακτοποιημένα τη δουλειά τους.

Θα έπρεπε να είχαν σκεφτεί ένα δημοσιογραφικό ντοστέ, με τις λεπτομέρειες της εκδήλωσης, με στοιχεία που θα έκαναν τη δουλειά μας πιο εύκολη. Γενικά, θα έπρεπε να μας είχαν λίγη έννοια, διότι είμαστε λίγοι και άρα πιο διακερίσιμοι. Ομολογουμένως,

εκφράζω ένα παράπονο, όχι από έπαρση, αλλά από την αίσθηση που έχω ότι δεν δίνεται η απαραίτητη σημασία σε αυτό που λέγεται πολιτιστικό ρεπορτάζ, δεν θέλω να πιστεύω ότι είναι πιο σημαντικοί οι επίσημοι και οι διάσημοι και η περιποίησή τους από όλα τα υπόλοιπα.

Όσο για την τελετή αυτή καθ' εαυτή έχω να πω ότι ναι είναι ωραίες οι τελετές, αλλά δεν είναι απλώς για να κόβουμε κορδέλες και να περιχαρίζουν δήμαρχοι και πολιτικοί τα εγκαίνια. Στα εγκαίνια του Δημοτικού Θεάτρου, πέραν της σύντομης ιστορικής αναδρομής, του συντομότατου θεατρικού δράσμενου και της πολύ ωραίας συναυλίας από τη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου, την παράσταση έκλεψε ο πρόεδρος της Δημοκρατίας με την περιτονιτιδία του. Τάμα το έχει ο κ. Αναστασιάδης σε κάτι τέτοιες περιπτώσεις να λέει τα πιο άκυρα και να μας διασκεδάξει. Ωστόσο, πέραν της ιατρικής περιπέτειας του προέδρου, έχω να παρατηρήσω ότι η τελετή εγκαίνιων ήταν κάπως επιπεδη και άνευρη. Όταν εγκαίνιαζεται ένα έργο όπως αυτό του Δημοτικού Θεάτρου,

θα έπρεπε, κατά την ταπεινή μου άποψη, να φεύγαμε όλοι με την αίσθηση του μεγαλείου, και όχι λόγω προσκεκλημένων ή δεξίωσης και κόκκινου χαλιού, αλλά με την αίσθηση ότι στο θέατρο αυτό θα δείτε πολλά και θαυμαστά, διότι το όραμά μας είναι να το καταστήσουμε πολιτιστικό πόλο έλξης. Δεν χρειάζονται πυροτεχνήματα για να δηλώσεις μεγαλείο, προς Θεού, δεν ισχυρίζομαι κάτι τέτοιο, αλλά ήθελα κάτι που να δίνει το σήμερα, το θεατρικό αύριο, όπως το οραματίζονται οι πολιτιστικές υπηρεσίες του Δήμου, της Πολιτείας. Αυτό ήθελα, όσο και αν με ακούμπισαν οι εμφανίσεις των στυλοβατών του κυπριακού θεάτρου, όσο και αν οι μουσικές του Σόλωνα Μιχαηλίδη με έτερψαν.

Αλλά για να επιστρέψω στην ιατρική περιπέτεια του κ. Αναστασιάδη, έχω να πω ένα πράγμα. Κύριε πρόεδρε, χαίρομαι που ανανήψατε εντός εκπομπής, και όλα ήταν μετά μια ανάνηψη θαμπή... όσο καθυστερεί μια πολιτεία να χτίζει πολιτισμό, τόσο περισσότερο νοσούν οι πολίτες της και μετά δεν γιατρεύονται με τίποτα.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Ο αφηγητής και ακροατής Φράνκο Τζεφινέλι

Συνδιαμόρφωσε ο Φράνκο Τζεφινέλι την εποχή του; Συνέβαλε με την αισθητική των κινηματογραφικών και θεατρικών - οπερατικών παραγωγών του σε μια διαφορετική ανάγνωση, για παράδειγμα, του Σαίξπηρ («Ρωμαίος και Ιουλιέτα», 1968) ή σε μια περισσότερο «γρήνη» αποτύπωση του Ιησού («Ιησούς από τη Ναζαρέτ», 1977) ή όχι; Ο Ιταλός δημιουργός, ο οποίος πέθανε σε ηλικία 96 ετών στις 15 Ιουνίου, άφησε εκτός από πλούσιο έργο και μια αυτοβιογραφία 550 σελίδων (κυκλοφόρησε το 1986, στα ελληνικά εκδ. Αστάρτη), η οποία είναι λεπτομερής, ελκυστική και αποκαλυπτική για τον τρόπο που μεγάλωσε, έζησε και δημιούργησε.

Ξεφυλλίζοντας την και πάλι, τρεις δεκαετίες αργότερα, διαπιστώνεις ότι ο χρόνος έχει προσθέσει, μάλλον, παρά αφαιρέσει το ενδιαφέρον. «Η δημόσια φιγούρα του καθηνός είναι ένα μικρό φανταστικό κατασκευασμα», γράφει στον πρόλογο. «Ο καθένας διαμορφώνει το παρελθόν του έτσι που να ταιριάζει στις ανάγκες του παρόντος: όσο πιο πνευματώδης είσαι, τόσο πιο γρήγορα αυτά τα κοσμικά ανέκδοτα θα χτίσουν τον κοραλλιογενή βράχο της φαντασίας γύρω από τον μικροσκοπικό κεντρικό πυρήνα της πραγματικότητας, μέχρι που κανείς να μην μπορεί πια να διακρίνει την αρχική μορφή του». Γνωρίζοντας εκ των προτέρων τις παραμορφώσεις, λοιπόν, κάνει μια διαδρομή αυτογνωσίας, συμφυλιωμένος με τις απορρίψεις, την απρόθυμη πλευρά, καμιά φορά εξαιρετικά δυσάρεστη συμπεριφορά των ανθρώπων. Κοιτά με επιεικεία ζώντες και τεθνεώτες. Ενα πάνθενος καλλιτεχνικής δημιουργίας (που περιλαμβάνει από τον Βισκόντι και την Κάλλας ως την Κοκό Σανέλ, την Γκρέτα Γκάρμπο, τον Ρίτσαρντ Μπάρτον και την Ελίζαμπεθ Τέιλορ, τον Τούλιου Σεραφίν), δεκάδες προσωπικότητες, που έχουν συνδιαμορφώσει, ο καθένας με την προσφορά του, τον 20ό αιώνα. Συμπεριετίθηκα μαζί τους για μεγαλύτερα ή μικρότερα διαστήματα, τον επηρέασαν και τους επηρέασε, έδωσαν από κοινού σχήμα, εικόνα και ήχο σε επιθυμίες, αισθήματα, διαθέσεις και σκέψεις.

Μύθοι που φτιάχτηκαν όχι μόνο για τις ανάγκες του (εκάστοτε) σταρ σίστεμ, αλλά και για την υπαρξιακή αποσυμπύεση του κοινού και, ευρύτερα, της κοινωνίας.

Η ζωή, εξάλλου, όπως φαίνεται και από τις σελίδες της αυτοβιογραφίας του Τζεφινέλι δεν είναι αποσπασματική, χωρισμένη στους λίγους γνωστούς και διάσημους, από τη μια πλευρά, και στους πολλούς «ανώνυμους» από την άλλη. Ο καθένας έχει τη θέση του, τη συνεισφορά του σε ό,τι αποκαλούμε εποχή. Λείγμα αυτής της συνέχειας, του ανακατεμένου ανθρώπων και ιστοριών, δίνει ο Τζεφινέλι μιλάοντας για τις ρίζες του στην ύπαιθρο της Τοσκάνης: «Μέσα σε αυτά τα καλοκαίρια με τους χωρικούς ανακάλυψα για πρώτη φορά το θέατρο. Κάποιοι περιέργοι τύποι, πολύ γνωστοί και αγαπητοί στους χωρικούς, έρχονταν τακτικά να μας επισκεφθούν. Καθισμένοι κοντά στο τζάκι έλεγαν ιστορίες-φανταστικές, τραγικές, κλασικές, ανακατεμένες με ειδήσεις και πραγματικά γεγονότα. (...) Ήταν μαέστροι του δραματικού εφέ και θυμάμαι καλά πως ένας τους τοποθετούσε ένα φανάρι στο πάτωμα δίπλα του, για να φτιάχνει διαβολικές σκιές επάνω στους τοίχους – ένα πράγμα που το έχω χρησιμοποιήσει πολλές φορές στις δικές μου παραγωγές».

Κάπως έτσι ο σπόρος της αφήγησης άρχισε να καλλιεργείται στον μικρό Φράνκο, να τροφοδοτεί τη φαντασία του, να τον στέλνει με γέλια και με κλάματα στο κρεβάτι του, ανακουφισμένο. Ίσως να είναι και αυτή η λέξη-κλειδί: ανακούφιση. Η θεραπευτική ιδιότητα της τέχνης αλλά και της αρχετυπικής τέχνης της αφήγησης. Πώς συνθέτει ο καθένας μας τα πολλά κεφάλαια της δικής του «αυτοβιογραφίας»; Δεν φτάνει μόνο ο ένας που αφηγείται! Πρέπει να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υποκαθιστά την απουσία του παρόντος άλλου. Ούτε να είναι και ο άλλος που ακούει. Που γίνεται μάρτυρας περιστατικών, μικρών ή που μοιάζουν μικρά αλλά εν τέλει, στην πορεία, αποδεικνύονται καθοριστικά. Αυτός «που ακούει» σπανίζει ολοένα και περισσότερο σήμερα. Το παραμιλητό μοιάζει να υπο

Δεν είναι μια παράσταση νοσταλγίας

Ο Παναγιώτης Λάρκου σκηνοθετεί τον «Βαφτιστικό» του ΘΟΚ και μιλάει στην «Κ» για τον τρόπο που επέλεξε να δει το έργο

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο Παναγιώτης Λάρκου σκηνοθετεί την οπερέτα του Θεόφραστου Σακελλαρίδη «Ο Βαφτιστικός» που ανεβάζει ο ΘΟΚ για τη θερινή περίοδο. Όπως λέει ο Παναγιώτης σε αυτή την παραγωγή ο ίδιος θέλησε να μετατοπίσει το βάρος της παράστασης από τη μουσική στην πρόζα. Σημειώνει ότι είναι σημαντικό να μιλιέται το έργο και ότι ο ΘΟΚ θα πρέπει να ανεβάζει παρόμοιες παραστάσεις, αφού είναι ο μόνος που έχει τη δυνατότητα να αντεπεξέλθει στις ανάγκες ενός τέτοιου θεατρικού εγχειρήματος.

—Ποιο ήταν για σένα το κύριο δικαίωμα, αν θες, της παράστασης ο «Βαφτιστικός» Θεόφραστου Σακελλαρίδη;
—Εμένα με αφορά στο να επικοινωνήσω την πρόζα του έργου. Συνήθως το βάρος πέφτει στη μουσική, ανεβαίνουν από λυρικούς θιάσους και όσο ταλέντο κι αν έχει ένας λυρικός τραγουδιστής στο υποκριτικό κομμάτι η πρόζα ήταν σε δεύτερη μοίρα. Σε αυτή την παράσταση κινούμαστε κάπως ανάποδα, μετατοπίζουμε το βάρος στα λόγια.
—Σήμερα τι προσφέρει μία τέτοια ιστορία έρωτα, η υπόθεση δεν είναι κάπως απλοϊκή;
—Το έργο να μεν είναι απλό, αλλά ακριβώς γι' αυτό είναι και όμορφο. Ξέρεις, μπορεί να θεωρείται εύκολο, αλλά ο έρωτας, η αγάπη, δεν είναι τόσο. Πολλές φορές ξεχνάμε να αφιερώνουμε τη ζωή μας σε κάποιον/α. Ό,τι έργο

Δεν πειράξαμε εικαστικά το έργο, δεν το ενοχλήσαμε... έχω μόνο προσαρμόσει το κείμενο σύμφωνα με τους 11 ηθοποιούς.

κι αν κάνω άλλωστε, προσπαθώ να εντάξω αυτή τη διάσταση, διότι νομίζω ότι είναι κάτι που κινεί τα πράγματα.
—Η όλη πλοκή και το τέλος του έργου ταιριάζει με την εποχή μας; Δεν είναι κάπως ηθικοπλαστικό;
—Δεν θα έλεγα ότι είναι ηθικοπλαστικό. Μάλιστα, όταν πρωτοανέβηκε το 1918 στην Αθήνα, το Γενικό Επιτελείο Στρατού απαιτούσε να κατέβει η παράσταση, διότι έθιγε το στράτευμα, και όταν αυτό δεν έγινε, τότε η Αστυνομία Αθηνών επενέβη διότι είπαν ότι έξαπτε τα ήθη. Ήταν αναρχικό για την εποχή του και είναι κάτι που σεβαστήκαμε κι εμείς. Είναι αναρχικό θεατρικά, βέβαια...
—Γιατί;
—Σκέψου ότι ο θιάσος είναι υβριδικός. Δεν φτιάξαμε ούτε ένα θιάσο λυρικό, ούτε όμως και αμιγώς θεατρικό. Η Τζίνα Πούλου, στον ρόλο της Βιβίκας, από τη Λυρική είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτού του πειράματος. Στήσαμε έναν θιάσο με γνώμονα και το τραγούδι, ενώ η μουσική θα παίζεται ζωντανά, από ορχήστρα, χωρίς ενίσχυση (συνεργάζεται η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου). Άρα το τραγούδι έχει πολλή μεγάλη σημασία και οι ηθοποιοί

«Ήταν αναρχικό για την εποχή του και είναι κάτι που σεβαστήκαμε κι εμείς.», λέει ο Παναγιώτης Λάρκου.

επελέγησαν βάσει αυτού, να μπορούν να αντεπεξέλθουν σε αυτό το κομμάτι.
—Και πώς κατάφερε να συνυπάρξει ένας τέτοιος θιάσος;
—Σχεδόν ακροβατώντας και βουτώντας στα ψηλά... καταφέραμε να κερδίσουμε μ' έναν μαγικό τρόπο ύψος και φόρα.
—Ποια ήταν η μεγαλύτερη δυσκολία που αντιμετώπισες;
—Δεν είχα κάποια δυσκολία με τη δημιουργία του ως πούμε υβριδικού θιάσου. Η έννοια που είχα, ως μην το πω δυσκολία, να μην ανεβάσουμε, να μην υπογράψω ακόμη μία νοσταλγική παράσταση για τον καιρό που πέρασε, και τα νιάτα που έφυγαν και παρόμοια. Αυτή η νοσταλγία είναι, νομίζω, μια ασθένεια ανθρώπων που δεν έχουν μέλλον. Κοιτάς πίσω, όταν δεν έχεις κάτι να κερδίσεις μπρο-

στά. Αυτή την εποχή, αν το σκεφτείς, δεν είναι παράλογο, έχει κλείσει ένας κύκλος, οικονομικός, κοινωνικός... και ο άνθρωπος κοιτάζει πίσω για να δει ότι ήταν καλύτερα τα πράγματα. Εμένα αυτό μου προκαλεί αλλεργία, το θεωρώ ήττα να είσαι νοσταλγικός και πόσω μάλλον θεατρικά, που οφείλεις να σπρώχνεις τα πράγματα μπροστά.
—Ένα έργο, όπως είναι ο «Βαφτιστικός», όμως, ενδεικνύεται για κάτι τέτοιο;
—Κι όμως δουλεύει, και δεν είναι κανένα δύσκολο τρικ το να το φέρεις στο σήμερα. Δεν το πειράξαμε εικαστικά το έργο, δεν το ενοχλήσαμε... έχω μόνο προσαρμόσει το κείμενο σύμφωνα με τους 11 ηθοποιούς. Όπως σου είπα το έργο πάνω απ' όλα πρέπει να μιλιέται, άρα και οι ατάκες προ-

σαρμόστηκαν στον κάθε ηθοποιό. Δεν χρειάστηκε βέβαια να αλλάξω πολλά πράγματα. Ωστόσο, κάποια πράγματα που νιώθω ότι σήμερα δεν προσφέρουν, είναι μηνύματα ή αστεία (η φιγούρα του «Βλάχου» π.χ.) που περνούσε τότε το έργο, τα οποία σήμερα εγώ δεν θα ήθελα να δώσω, όπως ο πόλεμος. Από το φινάλε του έργου αφαιρέσαμε χειρουργικά τις αναφορές που εμένα σήμερα δεν με εκφράζουν.
—Στο τρέιλερ του έργου φαίνεται κάτι αλλιώς από αυτό που ίσως κάποιος να έχουν υπόψη τους, ένα τσίρκο...
—Αυτή είναι η λέξη κλειδί. Όταν μιλούσα με τον Εδουάρδο Γεωργίου για τα κοστουμάκια και τον Παναγιώτη Τοφή για τις χορογραφίες ψάχναμε να βρούμε τη φόρμουλα που θα έφερνε την παράσταση στο σήμερα, χωρίς να προδίδει

τα εκατό χρόνια που κουβαλάει το έργο. Σκεφτήκαμε, λοιπόν, ότι μια τέτοια μούρλα θα τη φανταζόμουν σε ένα τσίρκο, μια Κυριακή απόγευμα που είναι έτοιμο να φύγει. Ένας χαμός, μεταξύ ανθρώπων, διαφορετικών προσωπικοτήτων, που πια δεν έχουν ρόλους. Στο τσίρκο βρήκαμε τη λύση, λοιπόν.
—Για να είμαι ειλικρινής, όταν άκουσα ότι ο ΘΟΚ ανεβάζει τον «Βαφτιστικό» σκέφτηκα ότι είναι κάπως ριψοκίνδυνο... όταν ανεβαίνουν από την Καμεράτα ή τη Λυρική Σκηνή.
—Θεωρώ ότι ο ΘΟΚ είναι αυτός που πρέπει να ανεβάζει τέτοιου είδους έργα. Ο ΘΟΚ είναι νομίζω ο μόνος που μπορεί να το κάνει. Ο θιάσός μας, με τους 11 ηθοποιούς και τους 16 μουσικούς, για μία ιδιωτική παραγωγή θα ήταν αδύνατον να συντηρηθεί. Ακόμα, όμως, κι ανέβαινε το προϊόν δεν θα ήταν αντάξιο του έργου. Ίσως, αν αυτά τα έργα ανέβουν στην γκράντε τους μορφή, ίσως μετά να ανοίξουν και δρόμοι κάποιος να τα ανεβάσει πιο πειραματικά, προσοχή, όχι πιο φτηνά, αλλά να τα μικρύνει σε έκταση π.χ. Μην ξεχνάς, βέβαια, ότι ο ΘΟΚ ανεβάζει τον «Βαφτιστικό» με όρους θεατρικούς και αυτό είναι πολύ σημαντικό, αφού είναι μια πρωτογενώς θεατρική παράσταση και όλο το πείραμα που έγινε ήταν να ανακαλύψουμε τις θεατρικές αρετές αυτού του έργου.

«Ο Βαφτιστικός», του Θεόφραστου Σακελλαρίδη, σκηνοθεσία Παναγιώτης Λάρκου, Λευκωσία, Λεμεσός, Λάρνακα, Πάφος

ΣΑΒΒΑΤΟ
29
ΙΟΥΝΙΟΥ

Για Προκρατήσεις
99147086 - 99297345

Η Σχολή χορού Just Dance Academy διοργανώνει

ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΗ ΣΥΝΑΓΩΓΗ
Ζω και Εξημενω!

στο Κοινοτικό Γήπεδο Πυργών
π ώρα 21:00

**ΔΑΝΤΗΣ
LIVE**

ΑΠΟ ΤΟ ΡΟΚΚ ΣΤΟ ΛΑΙΚΟ ΕΝΑ ΤΣΙΓΑΡΟ ΔΡΟΜΟΣ

Όλα τα καθαρά έσοδα των εισιτηρίων θα διατεθούν στην πρωτοβουλία του Λευκά Φουρνά για τους ΜΙΚΡΟΥΣ ΗΡΩΕΣ του Παίδων-Κολονητικού Τέφυκα Ελλάδας

ΧΡΥΣΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ
SKYRA LIMA

ΧΟΡΗΓΟΣ
ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

ΧΟΡΗΓΟΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΧΟΡΗΓΟΣ
ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

ΧΟΡΗΓΟΙ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΧΟΡΗΓΟΙ

P. CH
ALUKIT LTD

LORDOS
LEACH HOTEL

LOVE
100.7 FM

JUST DANCE

RCB

MAX

SEA
Dream

Επικοινωνία στο: 99147086 & 99297345

Ο ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΝΙΚΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ

Αγροτικό

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ 2019

5-6&7
ΙΟΥΛΙΟΥ 2019
19:00 - 24:00
ΠΑΛΙΟ ΛΙΜΑΝΙ
ΛΕΜΕΣΟΥ

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΟΙ ΚΑΛΑΙΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΑ ΣΧΗΜΑΤΑ
ΦΡΟΣΩ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ, ΓΕΩΡΓΙΑ ΝΤΑΓΑΚΗ, ΒΑΣΙΛΗΣ ΣΚΟΥΛΑΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΔΟΥΛΟΥ, ΜΙΧΑΗΛ ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΗΛ, ΚΟΥΛΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ
ΠΑΡΗΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ, ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΚΑΙ ΧΟΡΕΥΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ
και ο ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΗΤΣΙΑΣ ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΔΜΗΤΟΣ ΠΙΤΣΙΛΛΙΔΗΣ

ΕΙΣΟΔΟΣ
ΕΛΕΥΘΕΡΗ

22557788
25878744

ΕΠΙΧΕΙΡΟΥΝ
Αρχή
Λιμένων Κύπρου

ΔΗΜΟΣ
ΛΕΜΕΣΟΥ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
PIK

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ γαστρονόμος

KANALI

Όσα μου είπαν οι πρωταγωνιστές

Το 2006 ο Τάσος Τέλλογλου ταξίδεψε στο Τσερνόμπιλ και συνάντησε επιζώντες της καταστροφής – Αυτές είναι οι ιστορίες τους

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
CHERNOBYL

Πήγα στο Τσερνόμπιλ τον Απρίλιο του 2006. Ήταν μια αποστολή που είχε οργανώσει για την εκπομπή «Φάκελοι» η Greenpeace της Ρωσίας. Την Ουκρανία τη γνώριζα, την είχα επισκεφθεί δύο φορές κατά τη διάρκεια της «πορτοκαλί επανάστασης», αλλά το ταξίδι αυτό ήταν διαφορετικό. Αφορμή ήταν τα 20 χρόνια από το πυρηνικό ατύχημα τον Απρίλιο του 1986. Κοιτάζω τις σημειώσεις από την αποστολή, είναι μαζεμένες σε δύο μαύρα σημειωματάρια. Στο εξώφυλλο, έχω γράψει με μολύβι «Τσερνόμπιλ Ι» και «Τσερνόμπιλ ΙΙ».

Θα αρχίσω όμως ανάποδα. Από την τελευταία συνάντηση που είχα στη διάρκεια του ταξιδιού...

Ο Ιβάν Ζαχάροβιτς Κερίμοφ με υποδέχεται σε αναπηρικό αμαξίδιο. Το πρόσωπο είναι χαλαγμένο από την πάρεση και με δυσκολία μιλάει, με τη βοήθεια ενός μηχανήματος που είναι στερεωμένο στο ύψος του θωροειδούς του. Δούλευε πριν από το ατύχημα για το specrosta, μου λέει. Τι είναι το specrosta; τον ρωτάω. «Το ειδικό κομματικό ταχυδρομείο για την ευαίσθητη αλληλογραφία ανάμεσα στην τοπική κομματική ηγεσία και στη Μόσχα», μου απάντησε. Και έπειτα: «Όλοι αντιλαμβάνομασταν μετά την έκρηξη ότι κάτι άλλαζε στον οργανισμό μας. Η θερμοκρασία στην ατμόσφαιρα επί πέντε συνεχόμενες ημέρες ήταν 30 βαθμοί, τα σύννεφα έμοιαζαν να κρέμονται χαμηλότερα και είχαμε όλοι ροζ πρόσωπα... Οι εθελοντές έρχονταν από ολόκληρη τη Σοβιετική Ένωση. Στην αρχή δεν φορούσαν ειδικά ρούχα, τους τα έδωσαν ύστερα από ένα διήμερο. Τα σχολεία σταμάτησαν στις 26 Μαΐου, η παρέλαση της Πρωτομαγιάς του 1986 στο Κίεβο και αλλού έγινε κανονικά, με εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπους στον δρόμο εκτεθειμένους στη ραδιενέργεια.

«Στη διάρκεια των πρώτων μηνών παράτησα δύο αυτοκίνητα επειδή η ραδιενέργεια σε αυτά που μετρήσαμε ήταν πολύ υψηλότερη από τα όρια... Δεν θεωρούσα ότι ήταν απλά μια δουλειά αυτό που έκανα. Ουδείς απ' όσους ήταν εκεί το θεωρούσε, θέλαμε να το σταματήσουμε αλλά δεν ξέραμε πώς».

Τον Λιγκατσόφ –τον αντιπρόεδρο της επιτροπής ατομικής ενέργειας της ΕΣΣΔ (που παίζει κεντρικό ρόλο στη σειρά του HBO)– τον γνώρισε σχεδόν αμέσως. «Γι' αυτό γνώριζα και το μέγεθος της καταστροφής». Ο αντιδραστήρας RBMK που καταστράφηκε ήταν ένας αντιδραστήρας νερού που δεν είχε “γροαμηή άμυνας” σε περίπτωση ατυχήματος, «αυτό ήταν το πρόβλημά

Επειτα από χρόνια, τα εγκαταλελειμμένα κτίρια έχουν χορταριάσει. Η φύση δείχνει να θριεύει εν τη απουσία του ανθρώπου. Παρ' όλα αυτά, ο τελευταίος άφησε το στίγμα του: χρόνια μετά, ακόμη ανιχνεύονται υψηλά μεγέθη ραδιενέργειας.

«Όταν ρωτούσα τον Λιγκατσόφ πώς θα καθαρίσουμε τη ραδιενεργό μόλυνση, μου έλεγε “με τις οδοντόβουρτσες”».

του. Όταν ρωτούσα τον Λιγκατσόφ πώς θα καθαρίσουμε τη ραδιενεργό μόλυνση, μου έλεγε “με τις οδοντόβουρτσες”».

Ο Κερίμοφ ουδέποτε είχε αρρωστήσει πριν από το ατύχημα. Του έγινε μεταμόσχευση στον μυελό των οστών, αλλά αργότερα μου είπε ότι αρρώστησε με πολύποδα, ενώ ραδιονουκλidia κατέστρεψαν το κεντρικό νευρικό του σύστημα μία δεκαετία μετά το ατύχημα. Όμως ο γιατρός που τον «κούραρε» στη Μόσχα, ο Αμερικανός Ρόμπερτ Γκέιλ, λέει ότι εκτός από τα 31 αρχικά θύματα που πέθαναν από την έκρηξη, οι υπόλοιποι κάτοφεραν να ξεπεράσουν τις συνέπει-

ες της ακτινοβολίας. Ο Γκέιλ κατηγορεί επίσης τους συντελεστές της σειράς του HBO πως «σπέρνουν τον πανικό» (Top UCLA Doctor Denounces HBO's «Chernobyl» As Wrong And «Dangerous», www.forbes.com). Από εκείνους που από αυτούς τελικώς;

Καθώς διάβαζα τις παρατηρήσεις του Γκέιλ σκεφτόμουν τον Κερίμοφ, που με αποχαιρέτησε κλαίγοντας. Μπορούσα να ελέγξω όσα μου είχε πει ο ειδικός ταχυδρόμος (πάντως, ο Γκέιλ μετέφερε αμέσως την οικογένειά του στο Κίεβο μετά την άφιξη του στην ΕΣΣΔ –τον είχε καλέσει ο Γκορμπατσόφ– για να δείξει στον ντόπιο πληθυσμό ότι δεν πρέπει να φοβάται).

«Ο Φόμιν τρελάθηκε»

Στο Κίεβο συναντήθηκα με τον μηχανικό και κατασκευαστή της σαρκοφάγου (τσιμεντένιο περίβλημα) του αντιδραστήρα 4. Ο Βολοντίμρ Ουσάτενκο, που είχε εκλεγεί βουλευτής μετά τη διάλυση της ΕΣΣΔ, είχε αποφοιτήσει από το Πολυτεχνείο στο Χάρκοβο. Όταν έμα-

θε ότι είχε γίνει το ατύχημα έφθασε στο Τσερνόμπιλ και επικύρησε με συναδέλφους του να απομονώσει τον αντιδραστήρα 3 από τον αντιδραστήρα 4. «Όταν υπήρχε έντονη ακτινοβολία Γ αισθανόμασταν ναυτία, ο μεταβολισμός μας έδειχνε σημάδια επιτάχυνσης, οι περισσότεροι όμως από τους συναδέλφους μου που ζουν στο Κίεβο αρρώστησαν από άλλες αιτίες... Το ατύχημα ήταν πυρηνική έκρηξη, το ξέραμε από την πρώτη στιγμή αλλά δεν το λέγαμε. Ο αντιδραστήρας βγήκε εκτός ελέγχου, είχαμε κατασκευάσει ένα σύστημα με το οποίο χάσαμε τον έλεγχό του. Αυτό που δεν είπαμε ποτέ είναι ότι τον χάσαμε στη διάρκεια ενός πειράματος που είχε αποτύχει άλλες δύο φορές πιο πριν. «Όταν φτάσαμε στον σταθμό, η κατάσταση απείχε από την επίσημη εκδοχή. Η έκρηξη οφειλόταν σε ανθρώπινη βλακεία: το πείραμα γινόταν με βάση μηχανικά και άλλα δεδομένα που υπήρχαν στα χαρτιά αλλά όχι στον κατασκευασμένο αντιδραστήρα. Ο αρχιμηχανικός Νικολάι Φόμιν, ο οποίος –στη σειρά όπως και στην πραγματικότητα– δεν πίστευε ότι

«Αυτό που δεν είπαμε ποτέ είναι ότι χάσαμε τον αντιδραστήρα στη διάρκεια ενός πειράματος που είχε αποτύχει άλλες δύο φορές πιο πριν».

έχει καταστραφεί ο αντιδραστήρας, συνέχιζε να κατευθύνει νερό στο μπλοκ νούμερο 4, ενώ ο αντιδραστήρας είχε καταστραφεί. Έτσι βγήκε η φράση “ο Φόμιν τρελάθηκε”» (σ.σ. ο Φόμιν εξέτισε ποινή δεκατούς καθήρηξης σε στρατόπεδο καταναγκαστικής εργασίας).

Ο «τοίχος της άγνοιας»

Το ραδιενεργό καύσιμο εξαερώθηκε σε μια απόσταση 13 χιλιομέτρων και απλώθηκε οριζόντια και κάθετα, όμως ο μηχανισμός της επίδρασης στον ανθρώπινο οργανισμό ήταν διαφορετικός από εκείνον στη Χιροσίμα και στο Ναγκασάκι. Ο μηχανισμός της διαμόρφωσης της δόσης ήταν άλλος και οι περισσό-

τερες έρευνες –και του δόκτορος Γκέιλ– προσέκρουσαν σε αυτόν τον «τοίχο της άγνοιας...».

Ο Ουσάτενκο λέει ότι μόνο από τη ραδιενεργό σκόνη υπήρχε προστασία. «Για την ακτινοβολία Γ χρειάζονταν στολές πάχους... δύο μέτρων. Για τα μέλη της ομάδας μου πίστευα ότι θα πεθαίναμε πιο γρήγορα, όμως τα καταφέραμε και ζούμε ακόμη παρόλο που αισθανόμασταν την ακτινοβολία στο δέρμα μας, ακόμη και στο στόμα μας – πόση “φάγαμε” δεν γνωρίζω... Ξέρω 50 ανθρώπους που οι γιατροί τους είπαν ότι θα πάθουν καρκίνο αλλά πέθαναν τελικά από κίρρωση του ήπατος».

«Αν με ρωτήσετε τι καλό έκανε το Τσερνόμπιλ, θα σας πω ότι μάθαμε να μιλάμε ανοικτά, να μην ανεχόμαστε μετά το ατύχημα αυτό που λέγαμε “συμβατικές αλήθειες”, έναν ευφημισμό για το ψέμα, το επίσημο και το ανεπίσημο ψέμα. Εγώ προσωπικά άρχισα να λέω τι σκέφτομαι. Το πρόβλημα με τις παλιές ελίτ ήταν ότι δεν ήξεραν τι έκαναν και ότι αποφάσιζαν για πράγματα εξαιρετικά πολύπλοκα χωρίς γνώση...».

«Μερικές εβδομάδες μετά, άρχισαν να μου πέφτουν τα μαλλιά»

Ο Γιούρι Αντρέεφ ήταν 55 χρόνων όταν τον συνάντησα για μία ώρα σε ένα παγκάκι της κεντρικής πλατείας Κρεσάτικ στο Κίεβο. Μιλήσαμε για τη δουλειά του στους αντιδραστήρες, που κινδύνευαν εξαιτίας της υπερθέρμανσης του νερού να εκραγούν και αυτοί. «Όταν έγινε η έκρηξη κοιμόμουν στο Πρίπιατ, 1.800 μέτρα απόσταση από τον πυρηνικό σταθμό. Δούλευα στη βάρδια που τελείωνε τα μεσάνυχτα και είχα πέσει να κοιμηθώ, όταν λίγη ώρα μετά με ξύπνησε η γυναικά μου και μου είπε πως είχε γίνει ατύχημα. Πήγα στον σταθμό και είδα μια τρύπα πάνω από τον αντιδραστήρα 4.

Το νερό διέρρεε από τον 4ο αντιδραστήρα στον 2ο, ενώ είχε καταρρεύσει το εφεδρικό σύστημα που έψυχε τον 2ο αντιδραστήρα σε περίπτωση υπερθέρμανσης. Πώς μπορούσαμε να σταματήσουμε την επόμενη έκρηξη; (σ.σ. κεντρικό θέμα του

«Μπήκαμε μέσα στο νερό με το κεφάλι, για να φτάσουμε μια ώρα αρχύτερα στην παροχή του συστήματος νερού».

δεύτερου επεισοδίου της σειράς του HBO.) Μπήκαμε μέσα στο νερό με το κεφάλι, για να φτάσουμε μια ώρα αρχύτερα στην παροχή του συστήματος νερού. Κλείσαμε το σύστημα παροχής και έτσι το νερό σταμάτησε να τρέχει και συνεπώς να διαρρέει. Υστερα από μερικές εβδομάδες άρχισαν να μου πέφτουν τα μαλλιά. Δεν μπορούσα να κοιμηθώ περισσότερο από 15 λεπτά. Ξυπνούσα κάθε φορά που έβλεπα στον ύπνο μου ότι δεν μπορούσα να κλείσω την παροχή

Μνημείο στους εργάτες, στους πυροσβέστες και σε όλους όσους πάλεψαν με αυτοθυσία στο Τσερνόμπιλ.

του νερού. Αρχισα να πίνω βότκα για να κοιμηθώ». Ο Αντρέεφ λέει ότι το ατύχημα ήταν αναπόφευκτο. «Απελευθερώθηκε μια μεγάλη ποσότητα ραδιονουκλιδίων. Αυτά που ζουν πολύ είχαν ακτινοβολία 150 εκατομμυρίων Κιουρί, αυτά που ζουν λίγο και μοιάζουν με τις ατομικές βόμβες έχουν ακτινοβολία 4 δισ. Κιουρί. Οι συνέπειες για την υγεία μας, πάντως, είναι λιγότερο σημαντικές από εκείνες που περιγράφουν οι συνοδοί σας» (σ.σ. του είχα πει ότι πήγα στην Ουκρανία με πρόσκληση της Greenpeace).

Ο Αντρέεφ όπως και ο Ουσάτενκο είναι μηχανικοί. Δεν αρρώστησαν. Στη σειρά του HBO γίνεται λόγος για τους τρεις πρώτους “δύτες” στα νερά του αντιδραστήρα 4. Οι δύο από τους τρεις ζουν ακόμη σήμερα.

Συνέχεια αφιερώματος στις σελίδες 5 και 6

Πόση ακτινοβολία δεχθήκαμε τελικά;

Ο Τζων Καλέφ-Εζρά, καθηγητής Ιατρικής Φυσικής στο Ιατρικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, μιλάει στην «Κ»

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
CHERNOBYL

Της ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ

Στις 16 Ιουλίου 1945 οι ΗΠΑ πραγματοποίησαν την πρώτη πυρηνική δοκιμή στην Ιστορία. Η τελευταία έγινε από την Κίνα, το 1980. «Στο χώμα της Ευρώπης –και της Ελλάδας– υπάρχει ακόμα ραδιενεργό ισότοπο του καϊσίου (καϊσιο-137) από το Τσερνόμπιλ. Οι ποσότητες, όμως, είναι τέτοιες που δεν απειλούν την υγεία μας. Οι δοκιμές πυρηνικών όπλων έχουν συνολικά απελευθερώσει στην ατμόσφαιρα της Γης ποσότητες ιωδίου-131 και καϊσίου-137 τετρακόσιες και δέκα φορές μεγαλύτερες, αντίστοιχα, από όσες απελευθερώθηκαν στο ατύχημα του 1986», λέει ο Τζων Καλέφ-Εζρά, καθηγητής Ιατρικής Φυσικής στο Ιατρικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Τι συμβαίνει σε ανθρώπους που το σώμα τους απορροφάει μεγάλη ποσότητα ενέργειας λόγω έκθεσής τους σε ιοντίζουσες ακτινοβολίες; «Στον αιμοποιητικό μυελό των οστών τους ενδέχεται να προκληθεί αιμοποιητικό σύνδρομο, με συνέπεια την αδυναμία παραγωγής ικανής ποσότητας κυττάρων του αίματος – βλάβη που μπορεί να οδηγήσει στον θάνατο σε διάστημα δύο μηνών. Σε μεγαλύτερες ποσότητες ακτινοβολίας προκαλούνται βλάβες στους πνεύμονες και στο γαστρεντερικό σύστημα, συχνά θανατηφόρες ή στο νευρικό σύστημα, επίσης

μοιραίες», εξηγεί ο κ. Καλέφ-Εζρά. Στο Τσερνόμπιλ σύνδρομο αυτών των τριών κατηγοριών εμφανίστηκαν μόνο σε όσους βρέθηκαν την πρώτη ημέρα κοντά στη μονάδα 4 του σταθμού ηλεκτροπαραγωγής. Σε ορισμένους, οι άμεσες ακτινικές βλάβες συνδυάστηκαν με σοβαρές βλάβες στο δέρμα τους, κυρίως λόγω ακτινοβόλησής του με ακτινοβολία βήτα. Η συνύπαρξη αιμοποιητικού συνδρόμου και δερματικών βλαβών συνέβαλε στην αποτυχία των μεταμοσχεύσεων μυελού των οστών που έγιναν σε κάποιους από αυτούς από τον Αμερικανό ειδικό Ρόμπερτ Γκέιλ – το ανοσοποιητικό τους σύστημα ήταν πολύ εξασθενημένο.

«Άμεσα μετακινικά συμπτώματα εμφανίστηκαν σε 134 πυρο-

«Αυτά τα 2.500 παιδιά που δεν γεννήθηκαν είναι τα αληθινά θύματα του Τσερνόμπιλ στη χώρα μας».

σβέστες και διασώστες που εισήλθαν στον χώρο του ατυχήματος το πρώτο 24ωρο. Οι 28 πέθαναν μέσα σε εκατό μέρες. Άλλοι δύο, που σκοτώθηκαν όταν τους καταπλάκωσε μέρος του κτιρίου, θα είχαν πιθανότατα το ίδιο τέλος. Η υγεία των υπολοίπων μελετάται έκτοτε ενδελεχώς: εμφάνισαν κυρίως αυξημένη συχνότητα καταρράκτη, που αποδίδεται στην ακτινοβόληση των ματιών τους. Μελέτες γίνονται σε βάθος χρόνου για τις

Οι πρώτες δραματικές στιγμές της έκρηξης του πυρηνικού αντιδραστήρα όπως αποτυπώθηκαν στη μίνι τηλεοπτική σειρά «Τσερνόμπιλ» του καναλιού HBO.

επιπτώσεις στην υγεία, σωματική και ψυχική, και των 620.000 ατόμων που μπήκαν στο πυρηνικό εργοστάσιο ως και το 1990, για να εκτελέσουν διάφορες εργασίες (για περιορισμένο χρόνο, ώστε οι δόσεις ακτινοβολίας που θα δέχονταν να μη θέσουν σε άμεσο κίνδυνο τη ζωή τους). Τα αποτελέσματα των συγκεκριμένων μελετών μέχρι σήμερα παραμένουν αντικρουόμενα».

Το ατύχημα έγινε στις 26 Απρι-

λίου 1986. Την επόμενη μέρα, σχεδόν 50.000 κάτοικοι των γύρω περιοχών εγκατέλειψαν με οργανωμένο τρόπο τα σπίτια τους. Μέχρι τον Σεπτέμβριο είχαν μετακινηθεί άλλοι 66.700 και μέσα σε έναν χρόνο επιπλέον 220.000 άνθρωποι από περιοχές στις οποίες βρέθηκε υψηλή εναπόθεση ραδιενεργών υλικών. «Και σε αυτούς που αναγκάστηκαν να αφήσουν τις εστίες τους έγιναν πολλές ιατρικές μελέτες. Με εξαίρεση τα ψυχικά προβλήματα

τα που προκάλεσε αυτή η περιπέτεια σε ορισμένους –ο ξεριζωμός από τον τόπο τους και ο φόβος για το μέλλον–, δεν έχει τεκμηριωθεί επιστημονικά η πρόκληση άλλων προβλημάτων στην υγεία τους».

Και στην Ελλάδα; Πόσο μας επηρέασε το Τσερνόμπιλ; «Κάθε άνθρωπος δέχεται ετησίως μια ποσότητα φυσικής ακτινοβολίας, που διαφέρει από περιοχή σε περιοχή – μεταξύ άλλων ανάλογα με τα πετρώματα του εδάφους και τα υλι-

κά από τα οποία είναι φτιαγμένα τα σπίτια μας. Η εισποή των θυγατρικών του αερίου ραδόνιο-222 που βρίσκεται στο εσωτερικό των κτιρίων είναι ο σημαντικότερος παράγοντας ακτινοβόλησής μας από πηγές φυσικής προέλευσης – από τις οποίες ο μέσος Έλληνας επιβαρύνεται με 2,7 μονάδες ενεργής δόσης (μιλισίμπερτ) κάθε χρόνο. Σύμφωνα με τις μετρήσεις και τους υπολογισμούς του εργαστηρίου μας, η ποσότητα που θα έχει δεχθεί ο μέσος Έλληνας που ζούσε στη χώρα τον Απρίλιο του 1986 τα πρώτα πενήντα χρόνια μετά το ατύχημα, δηλαδή μέχρι το 2036, θα είναι συνολικά περίπου 1,5 μιλισίμπερτ – ποσότητα που αντιστοιχεί στην ακτινοβόλησή του επί μισό χρόνο από το φυσικό περιβάλλον».

Ο πανικός

Για τον κ. Τζων Καλέφ-Εζρά, σε περίπτωση πυρηνικού ατυχήματος ο πανικός είναι πιο επικίνδυνος από τη ραδιενέργεια – για όσους δεν βρεθούν στον χώρο του ατυχήματος ή πολύ κοντά σε αυτόν. «Λόγω του εντελώς αδικαιολόγητου και επιστημονικά αβάσιμου φόβου για τερατογενέσεις, έγιναν στην Ελλάδα περίπου 2.500 εκτρώσεις μετά το ατύχημα, δηλαδή τον Μάιο και τον Ιούνιο του 1986. Αυτό τεκμηριώνεται και από την κατά 23% μείωση στις γεννήσεις τον Ιανουάριο του 1987. Αυτά τα 2.500 παιδιά που δεν γεννήθηκαν είναι τα αληθινά θύματα του Τσερνόμπιλ στη χώρα μας».

Συνέχεια αφιερώματος στη σελίδα 6

Its a
deejay €935
summer!

Που θα θέλατε να πάτε διακοπές και με ποιόν μαζί σας;
935 ευρώ είναι δικά σας για να πραγματοποιήσετε την επιθυμία σας!

Follow @deejay935, like & tag
#deejaysummer

DEEJAY
93.5
FEELS GOOD

ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΟ
www.mydeejay.com.cy

LOVE
100.7 FM
98.1 & 105.7

www.lovefm.com.cy

ΑΝΔΡΕΑΣ
ΦΥΛΑΚΤΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΕ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
10:00 - 13:00

Τουριστική ατραξιόν το Τσερνόμπιλ

Ο Κώστας Ονισένκο μίλησε με «Στάλκερ» και «Σαμοσιόλι» στη ζώνη αποκλεισμού

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
CHERNOBYL

ΚΙΕΒΟ. Μου τείνει το ποτήρι γεμάτο με υγρό, το χρώμα του οποίου θυμίζει νερωμένο γάλα. Με κοιτάει απευθείας στα μάτια. «Εδώ έχω βότκα σπιτίσια, τη φτιάχνω εγώ. Μην φανταστείς ότι είναι κάτι φοβερό, αλλά ό,τι έχουμε προσφέρουμε». Πίνω. Αλλάζει το ύψος του.

Ο παππούς που κάθεται απέναντί μου είναι ένας από τους 250 ανθρώπους που επέστρεψαν στη ζώνη αποκλεισμού του Τσερνόμπιλ μετά το πυρηνικό ατύχημα το 1986, σε σύνολο 115.000 κατοίκων που απομάκρυναν οι σοβιετικές αρχές. Οι περισσότεροι είναι ηλικιωμένοι και μένουν στα διάσπαρτα χωριά γύρω από τις πόλεις Τσερνόμπιλ και Πρίπιατ. Τους αποκαλούν «σαμοσιόλι», δηλαδή εκείνοι που επέστρεψαν αυτοβούλα. Οι δύο πόλεις και όλα τα χωριά σε ακτίνα 30 χιλιομέτρων από τον πυρηνικό αντιδραστήρα Νο 4 μέχρι και σήμερα είναι άδεια. Εκτός από τους σαμοσιόλι, μερικές χιλιάδες εργαζόμενοι και τουρίστες πηγαίνουν εκεί καθημερινά στο Τσερνόμπιλ. Όλοι τους είναι τα ζωντανά φαντάσματα που θυμίζουν στην Ουκρανία και την ανθρωπότητα ότι η ένδοξη μοίρα του Προμηθέα είναι γεμάτη θυσίες και πόνο.

«Ημασταν παρίες. Το κράτος μάς έδωσε σπίτι, αλλού αλλά δεν μπορέσαμε να στεριώσουμε. Ο κόσμος τότε δεν ήξερε τι είναι

η ραδιενέργεια, όσο περισσότερο το ράδιο έλεγε ότι δεν χρειάζεται ανησυχία, τόσο ο κόσμος ανησυχούσε. Ήξεραν ότι το ράδιο λέει μόνο ψέματα. Εμάς μας αποκαλούσαν “τσερνόμπιλτσι” (ο.σ. αυτοί που προέρχονται από το Τσερνόμπιλ) και ήταν συνώνυμο του μιάσματος. Απαγόρευαν στα παιδιά τους να παίζουν με τα δικά μας, δεν μας έδιναν το χέρι τους. Η άγνοια γεννάει φόβο και

«*Ημασταν παρίες. Το κράτος μάς έδωσε σπίτι αλλού, αλλά δεν μπορέσαμε να στεριώσουμε. Ο κόσμος τότε δεν ήξερε τι είναι η ραδιενέργεια.*»

ο φόβος κακία. Εμείς γυρίσαμε, αυτοί που δεν επέστρεψαν δεν ξέρω αν είναι σε πολύ καλύτερη μοίρα από εμάς. Ελπίζω να είχαν τα παιδιά τους», συνεχίζει να διηγείται, γεμίζοντας ακόμη ένα ποτήρι.

Όταν γύρισαν, οι Αρχές τους έδιωξαν ξανά και ξανά, μέχρι που τους άφησαν στην πουχία τους. Και έμειναν εκεί μέχρι σήμερα. Σήμερα, η συνηθισμένη παρέα τους είναι οι Στάλκερ – έτσι αποκαλούνται όσοι μπαίνουν παράνομα στη ζώνη αποκλεισμού και οι επίσημοι ξεναγοί. Για τον παππού που με κερνάει σπιτική βότκα, η επαφή με τους τουρίστες είναι ένα μέσον βιοπορισμού. Οι Στάλκερ πάντα

Τουρίστες βγάζουν φωτογραφίες σε εγκαταλελειμμένο σχολείο στην πόλη-φάντασμα Πρίπιατ, στην απαγορευμένη περιοχή του Τσερνόμπιλ.

του φέρνουν κάτι σε φαΐ, μπαταρίες, λάμπες, κάποια ρούχα, ενώ οι επίσημοι οδηγοί του αφήνουν λίγα χρήματα για να πει την ιστορία του στους τουρίστες. Λέει την ίδια ιστορία ξανά και ξανά, ξέρει τι θέλουν να ακούσουν. Ενίοτε τους καθίζει στο τραπέζι και τους προτείνει να πουν παρέα. Αν δεχθούν τη σπιτική βότκα και τα λαχανικά του μπακτσέ, τους ανοίγει για λίγο την καρδιά του. Έχει έναν κήπο που καλλιεργεί, οικόσιτα ζώα και μια μικρή σύνταξη.

«Έρχονται κάποιοι που μας κοιτάνε λες και είμαστε εξωγήινοι, φοβούνται μέχρι και στην καρέκλα να καθίσουν. Στην αρχή με πονούσε αυτό, αλλά έπειτα συ-

νήθισα. Είδα τόσα και τόσα μετά το 1986. Οι στρατιώτες μάς έδιωχναν, μετά έρχονταν άλλοι και προσπαθούσαν να μας πείσουν να φύγουμε οικειοθελώς. Μετά ήρθαν τα πλάτσικα, έκλεβαν τα πάντα μέσα από τα σπίτια, ένας Θεός ξέρει σε ποιους τα πούλησαν. Όταν άδειασαν τα σπίτια, έκλεβαν σίδερα και έκοβαν ξύλα. Τώρα δεν έχει πολλά πράγματα να κλέψεις και έρχονται κυρίως τουρίστες. Νέα παιδιά, ευγενικά. Με συμπόνια». Οι σαμοσιόλι δεν θέλουν να γίνουν ατραξιόν. Πολλοί αρνούνται να έχουν επαφές με επισκέπτες. Σήμερα, αυτοί οι επισκέπτες αυξάνονται κατακόρυφα λόγω της βρετανικής τηλεοπτικής

σειράς «Τσερνόμπιλ».

Περίπου 71.000 άτομα επισκέφθηκαν πέρυσι την περιοχή, ανάμεσά τους και 81 Έλληνες, μου λέει ο Κιρίλο Γάρνικ, επικεφαλής του τμήματος εισόδου και συνοδείας της ζώνης αποκλεισμού.

Αύξηση λόγω HBO

Κάθε χρόνο οι επισκέπτες αυξάνονται κατά 15%-20%, αν και φέτος η αύξηση αναμένεται μεγαλύτερη λόγω της τηλεοπτικής σειράς του HBO. «Ακόμη δεν έχει φανεί στα στατιστικά, όμως προβλέπεται να είναι μεγάλη», σημειώνει ο Γάρνικ. «Η σειρά είχε ορισμένες ανακρίβειες, αλλά κατά βάση περιγράφει τα γεγονότα

έτσι όπως τα έχω διαβάσει στα βιβλία», σχολιάζει ο Κιρίλ Στεπανέντς, Στάλκερ, που πηγαίνει παράνομα στη ζώνη αποκλεισμού. Ο Στεπανέντς και τα άλλα άτομα που μίλησα στο Τσερνόμπιλ είναι ιδιαίτερα χαρούμενοι με την τεράστια επιτυχία της σειράς.

Εκείνο που οι ίδιοι για χρόνια προσπαθούν να εξηγήσουν στους επισκέπτες της ζώνης αποκλεισμού, μια τηλεοπτική σειρά τους εξήγησε μέσα σε λιγότερο από πέντε ώρες. «Ελπίζουμε όλο και περισσότεροι άνθρωποι να έρχονται για να δουν ένα ζωντανό κομμάτι της ανθρώπινης ιστορίας και όχι απλώς για να βγάλουν μια σέλφι», συμπληρώνει ο Στεπανέντς.

Το συγκλονιστικό, το πικρό ευαγγέλιο της ανέλπιδης αγάπης

Του ΘΑΝΑΣΗ ΤΡΙΑΡΙΔΗ

Εκείνον τον Φεβρουάριο του 2000, σε τρεις διαδοχικές νύχτες που είχα έτσι κι αλλιώς λόγους να μη με πιάνει ύπνος, διάβασα, ολωσδιόλου απρόσμενα, το σημαντικότερο βιβλίο της ζωής μου: «Voices from Chernobyl» ήταν ο (τότε) αγγλικός τίτλος – και συγγραφέας του η απολύτως άγνωστή μου Λευκορωσίδα δημοσιογράφος Σβετλάνα Αλεξιεβίτς.

Όντας μέλος του Συλλόγου Υποστήριξης Ερευνών κατά της Λευκαϊμίας και Αλλων Παθήσεων (που ουσιαστικά προσπαθούσε να υποστηρίξει τους λευχαιμικούς ασθενείς που υποβάλλονταν σε μεταμόσχευση μυελού των οστών στην αιματολογική κλινική του νοσοκομείου Παπανικολάου της Θεσσαλονίκης) είχα διαβάσει σε αγγλικές εφημερίδες γι' αυτό και το είχα παραγγείλει έχοντας στον νου πως μια ενδεχόμενη έκδοσή του στα ελληνικά θα μπορούσε να βοηθήσει στην ευαισθητοποίηση του κοινού γύρω από τα θέματα της παιδικής λευχαιμίας.

Φυσικά, η ανάγνωση του βιβλίου με σάρωσε και, επί της ουσίας, χώρισε τη ζωή μου στα δύο: πριν και μετά αυτήν. Δεν έχω ξαναδιαβάσει βιβλίο που με έκανε κυριολεκτικά να πέσω στα γόνατα κλαίγοντας με σπασμούς. Δεν πιστεύω στον Θεό και σε όλη την ενήλικη ζωή μου γράφω κείμενα ενάντια στις θρησκείες – και όμως, θυμάμαι πως όταν τέλειωσα την αφήγηση της Λουντμίλας Ιγκνatasένκο (την πρώτη από τις εκατό μαρτυρίες του βιβλίου) ένιωσα μέσα σε ασταμάτητα δάκρυα πως ήθελα να

προσευχηθώ. Ηθελα, δηλαδή, να ενωθώ με κάτι. Όχι με κάποιον θεό (στον νου μου έστεκε τόσο εξοργιστικά στέρεος – άρα, και εντέλει, πολύ λίγος γι' αυτό που μόλις είχα διαβάσει). Ηθελα να ενωθώ με τα δάκρυα εκείνης της γυναίκας – με την αδιανόητη ανέλπιδη αγάπη της. Το βιβλίο «Τσερνόμπιλ, ένα χρονικό του μέλλοντος» (σε μετάφραση του Ορέστη Γεωργιάδη και με πρόλογο δικό μου) βγήκε τον Φεβρουάριο του 2001 πληρωμένο από την ομάδα (σωστότερα: από την παρέα) του ΣΥΠΕΛ, καθώς όλοι οι τότε Έλληνες εκδότες (παρά τη λυσσαλέα προσπάθειά μου) αρνήθηκαν να αναλάβουν την έκδοσή του. Στον πρόλογο της δεύτερης έκδοσης (Πατάκης 2015) γράφω αναλυτικά τις ελληνικές εκδοτικές περιπέτειες του βιβλίου.

Η απογοήτευση του 2001

Κοντά σε αυτές, as προσέσω και την απογοητευτική υποδοχή της πρώτης επίσκεψης της ίδιας της Αλεξιεβίτς στην Ελλάδα (την φέραμε με δικά μας έξοδα σε Θεσσαλονίκη και Αθήνα τον Απρίλιο του 2001, ακριβώς με τη συμπλήρωση των δεκαπέντε χρόνων από το έγκλημα του Τσερνόμπιλ). Οι Έλληνες δημοσιογράφοι αρνήθηκαν να της πάρουν οποιαδήποτε συνέντευξη (κι έτσι αναγκάστηκε να επιστρατεύσω φίλους μη δημοσιογράφους προκειμένου να μη νιώσει η Αλεξιεβίτς πως ήρθε άσκοπα στην Ελλάδα), στις δύο συνεντεύξεις Τύπου κουβαλούσαμε συγγενείς για να μη δείχνουν άδειες, οι εφημερίδες αγνόησαν παντελώς την ύπαρξή της. Και επιπλέον, το σημείο του προλό-

Στο βιβλίο της (στα ελληνικά κυκλοφορεί με τίτλο «Τσερνόμπιλ, ένα χρονικό του μέλλοντος» από τις εκδόσεις Πατάκη) η Σβετλάνα Αλεξιεβίτς έχει συγκεντρώσει εκατό συγκλονιστικές μαρτυρίες για το πυρηνικό δυστύχημα του 1986.

Η ανάγνωση του βιβλίου με σάρωσε και, επί της ουσίας, χώρισε τη ζωή μου στα δύο: πριν και μετά αυτήν.

γου όπου ένα «δημοσιογραφικό» (κατά την άποψη των πολλών) βιβλίο χαρακτηριζόταν «όμορο και ανάλογο του «Ημερολογίου» της Άννας Φρανκ και του «Εάν αυτό είναι ο άνθρωπος» του Πρίμο Λέβι», αντιμετώπιστηκε (με κλεψύη ή και με αγανάκτηση) ως μια αμετροεπής υπερβολή.

Όταν η Αλεξιεβίτς πήρε το βραβείο Νομπέλ Λογοτεχνίας το 2015 (για μένα το σημαντικότερο Νομπέλ Λογοτεχνίας από τη βράβευση του Μάρκες, το 1982) ακούστηκαν (σε παγκόσμιο επίπεδο αυτή

τη φορά) οι ίδιες περίπου ενστάσεις δυσπιστίας (από ανθρώπους που, κατά το πλείστον, δεν είχαν διαβάσει τα βιβλία της): Πώς είναι δυνατόν, είπαν, να λογαριάζεται ως συγγραφέας λογοτεχνίας κάποιος που συλλέγει και καταγράφει μαρτυρίες τρίτων χωρίς να δημιουργεί ούτε μια δική του λέξη; Δεν καταλάβαιναν (ή δεν αξιολογούσαν) ότι η Αλεξιεβίτς ουσιαστικά δημιούργησε ένα νέο γραμματολογικό είδος (και επειδή το έχω συζητήσει μαζί της, από το δεύτερο βιβλίο της και μετά το έκανε απολύτως συνειδητό): τη λογοτεχνία της πολυφωνικής μαρτυρίας. Σε αυτήν ο συγγραφέας μοιάζει με ένα συλλέκτη πολύχρωμων χαλκιών ή και ήλων από το φυσικό περιβάλλον. Στη συνέχεια τοποθετεί το συλλεγμένο υλικό του και σχηματίζει ένα ψηφιδωτό ή μια μουσική συμφωνία. Στην περίπτωση του «Τσερνόμπιλ»

της Αλεξιεβίτς (και στο μέτρο της αξιολόγησής που μπορώ να κάνω με τα όποια διαβάσματά μου) σχηματίστηκε το πιο σημαντικό βιβλίο των τελευταίων 50 χρόνων και ένα από τα τρία σημαντικότερα βιβλία του μεταπολεμικού κόσμου – μαζί με το «Εάν αυτό είναι ο άνθρωπος» και τα «Εκατό χρόνια μοναξιάς». Γνωρίζω πως αυτό μπορεί να ακουστεί ως μία ακόμη υπερβολή – μάς αναλάβω την ευθύνη της.

Μόνο τα δάκρυα

Ωστόσο, η μυστική διάπυρη καρδιά του συγκεκριμένου βιβλίου ξεπερνάει κατά πολύ τις βραβεύσεις ή την κύρωση ενός νέου γραμματολογικού είδους – ή ακόμη και την ίδια τη συζήτηση περί λογοτεχνίας. Το βιβλίο της Αλεξιεβίτς πετυχαίνει στο κέντρο του αυτό που, έτσι κι αλλιώς, γυρεύουν όλα τα βιβλία της: μια κοινότητα απελπισίας προσπα-

θεί να βρει το νόημα τού να συνεχίσει να υπάρχει. Στο συγκεκριμένο βιβλίο το κακό είναι απρόσωπο, αόρατο και ακαταλόγιστο – άρα η έκκληση για δικαίωση ή και δικαιოსύνη, ή ακόμη και για εκδίκηση, μοιάζει να πέφτει στο κενό. Στον κόσμο μετά το Τσερνόμπιλ ο Θεός ράβει το στόμα του, η Ιστορία βυθίζεται σε νάρκη, η πληγωμένη φύση γίνεται εξακολουθητική απειλή. Το μόνο που απομένει στους μάρτυρες του βιβλίου είναι τα δάκρυα των ανθρώπων. Τα δάκρυα που ενώνουν τη μουργή απελπισία τους και την κάνουν αγάπη.

Αυτό είναι περισσότερο από κάθε άλλο το βιβλίο της Αλεξιεβίτς: ένα ευαγγέλιο – δηλαδή ένα βιβλίο που αναγγέλλει ένα καλό νέο. Εν προκειμένω, έχουμε το ευαγγέλιο της ανέλπιδης αγάπης. Μιας αγάπης ανθρώπινης δίχως έναν Σωτήρα-Θεό που θα τη διανέμει, δίχως θρησκείες, δίχως εκκλησίες, δίχως καθαγιασμένα σύμβολα της μεταφυσικής, δίχως κανένα σχήμα σωτηρίας – δηλαδή μεταφυσικής ανταμοιβής. Μέσα στον όλεθρο μιας πραγματωμένης Αποκάλυψης το ολόπικρο βιβλίο της Αλεξιεβίτς αναγγέλλει και αποκαλύπτει με τρόπο ανεπανάλπητο τα δάκρυα των ανθρώπων. Και το ότι μπορούμε να ενωθούμε με αυτά, εδώ και τώρα, μέσα στον πόνο, μέσα στο σκοτάδι, μέσα στο δυσερμίνευτο χάος, δίχως να γυρέψουμε μιαν προσημειωμένη έξοδο, δίχως να παραδοθούμε σε μια φενακισμένη λύτρωση. Όχι πα στο όνομα του Θεού, αλλά στο ασυνήθιστο όνομα της αγάπης.

Ο κ. Θανάσης Τριαρίδης είναι συγγραφέας.

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΜΑΔΡΙΤΗ
Μπαλενσιάγκα και Γκόγια
Ενα εντυπωσιακό λευκό φόρεμα σχεδιασμένο από τον Κριστομπάλ Μπαλενσιάγκα έχει τοποθετηθεί δίπλα στα βασιλικά πορτρέτα του Φρανθίσκο ντε Γκόγια, στο Μουσείο Thyssen-Bornemisza της Μαδρίτης. Είναι μέρος της νέας έκθεσης με τίτλο «Ο Μπαλενσιάγκα και η ισπανική ζωγραφική», που εγκαινιάστηκε στις 18 Ιουνίου και θα διαρκέσει έως τις 22 Σεπτεμβρίου. Αποτελεί φόρο τιμής στον μεγάλο Ισπανό σχεδιαστή, που συνδιαλέγεται με την παράδοση από τον 16ο έως τον 20ό αιώνα.

ΜΑΛΑΓΑ
Η τέχνη του Μπρους Νάουμαν
Επισκέπτες στο Μουσείο Πικάσο της Μάλαγα έχουν την ευκαιρία να δουν την περιοδική έκθεση με έργα του 78χρονου Αμερικανού καλλιτέχνη Μπρους Νάουμαν. Περιεργάζονται το έργο «Σεξ και θάνατος από τον φόνο και την αυτοκτονία» (1985), μία από τις πολλές ιδιосυγκρασιακές δημιουργίες που συνθέτουν αυτήν την αναδρομική. Η έκθεση έχει τίτλο «Δωμάτια, σώματα, λέξεις» και θα διαρκέσει έως την 1η Σεπτεμβρίου. Ο Νάουμαν είναι γνωστός από τον συνδυασμό διαφόρων μέσων έκφρασης.

ΠΑΡΙΣΙ
Η ομορφιά της Μπερτ Μορισό
Στο Μουσείο Ορσέ, στο Παρίσι, μια νέα έκθεση φέρνει στο φως την τέχνη της ιμπερσιονίστριας Μπερτ Μορισό (1841-1895). Πρωτοπόρος και η Μορισό στην καταγραφή της νέας αστικής ζωής μετά το 1860, προσέγγιζε εσωτερικά σπιτιών και στιγμές οικειότητας ανάμεσα στους αστούς του Παρισιού. Η έκθεση φιλοδοξεί να τη γνωρίσει σε ένα ευρύτερο, διεθνές κοινό και να την τοποθετήσει επαξίως δίπλα στους φίλους της, τον Μονέ, τον Ντεγκά και τον Ρενουάρ.

ΓΚΟΥΑΝΤΑΛΑΧΑΡΑ
Ο λαϊκός πολιτισμός στο Μεξικό
Η ομορφιά και η λάμψη των χρωμάτων που συναντά κανείς στην τέχνη των αυτόχθονων κατοίκων στο Μεξικό δεσπόζουν στην έκθεση που παρουσιάζεται αυτήν την περίοδο στο Μουσείο Καμπάνας της Γκουανταλαχάρα. Εμφαση δίνεται στην τέχνη και στον πολιτισμό της αυτόχθονης κοινότητας των Wixarika. Είναι μια ευκαιρία για διεθνή δημοσιότητα και αναγνώριση της αξίας που έχει η γνήσια έκφραση του πολύμορφου λαϊκού πολιτισμού της Κεντρικής Αμερικής.

ΤΟΚΙΟ
Η τέχνη του Κριστιάν Μπολτανσκι
Η αναδρομική έκθεση έργων του Γάλλου εικαστικού καλλιτέχνη Κριστιάν Μπολτανσκι στην Ιαπωνία είναι ένα από τα γεγονότα του φετινού καλοκαιριού για τον κόσμο της τέχνης στην Απω Ανατολή. Η έκθεση με τίτλο «Κριστιάν Μπολτανσκι - μια ζωή» παρουσιάζεται στο Εθνικό Κέντρο Τέχνης του Τόκιο και περιλαμβάνει περίπου 50 έργα του καλλιτέχνη, συνοψίζοντας έτσι τη μακρά πορεία του στη δημιουργία. Η έκθεση θα διαρκέσει όλο το καλοκαίρι, έως τις 2 Σεπτεμβρίου.

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

Η δόξα της παλιάς Βουδαπέστης στην υπηρεσία του τουρισμού

ΟΥΓΓΑΡΙΑ
Η σύνδεση πολιτισμού και τουρισμού θεωρείται αυτονόητη, αλλά κάθε φορά ένα λαμπρό παράδειγμα διάσωσης και αναβίωσης ενός αρχιτεκτονικού ορόσημου εντυπωσιάζει και εξάπτει τη φαντασία. Στη Βουδαπέστη, που τα τελευταία είκοσι χρόνια έχει αναδειχθεί σε μεγάλο τουριστικό προορισμό με εύκολη πρόσβαση από πολλές χώρες της Κεντρικής Ευρώπης, η περίπτωση του νέου ξενοδοχείου Hyatt με την επωνυμία Parisi Udvar Hotel ξαναφέρει μνήμες από

την αστική λάμψη της πόλης πριν από το 1940. Είναι ένα αρχιτεκτονικό έμβλημα της ουγγρικής μπελ επόχης από τα χρόνια της Διπλής Μοναρχίας, από τα χρόνια δηλαδή της Αυστροουγγαρίας, όταν η Βουδαπέστη ήταν, μετά τη Βιέννη, η δεύτερη πρωτεύουσα της αχανούς αυτοκρατορίας των Αψβούργων. Το κτίριο, που λειτουργεί εσχάτως ως ξενοδοχείο πέντε αστέρων με κυριότερο πλεονέκτημα την αυτοκρατορική ατμόσφαιρα, είναι ένα εντυπωσιακό οικοδόμημα του 1912 χτισμένο σε ύψος αρ νουβό

με στοιχεία γοτθικά και αραμπέσκ. Η πλεονεκτική θέση του, σε μεγάλη γωνία προβολής, του χαρίζει μεγαλοπρέπεια και είναι αδύνατον να περάσει κανείς από κοντά του χωρίς να υψώσει το βλέμμα με θαυμασμό. Αλλωστε, η Βουδαπέστη είναι γεμάτη από τα κατάλοιπα της ακμής της. Γνώρισε τεράστια ανάπτυξη μετά το 1867, όταν απέκτησε αναβαθμισμένη παρουσία στην αυτοκρατορία και αυτή η ακμή αποκρυσταλλώθηκε σε πλήθος έργων υποδομών αλλά και αίγλης. Η Βουδαπέστη έχει ένα από τα

αρχαιότερα δίκτυα υπόγειου σιδηροδρόμου στον κόσμο. Μεγάλος αριθμός επιβλητικών κτιρίων δεσπόζουν ακόμη στους δρόμους της και μαρτυρούν την ανοδική πορεία της την περίοδο 1870-1910. Αλλωστε, το Κοινοβούλιό της, στην όχθη του Δούναβη, θεωρείται το κομψότερο νεογοτθικό κτίριο του κόσμου. Μέσα σε αυτό το ευρύτερο περιβάλλον γεννήθηκε και το ξενοδοχείο, που κοσμεί πλέον την τουριστική υποδομή της σύγχρονης Βουδαπέστης. Η νέα λειτουργία αξιοποιεί το ονομαστό αίθριο και τη στοά

στο εσωτερικό του κτιρίου, το οποίο στη διάρκεια της ιστορίας του πέρασε διαδοχικές φάσεις ακμής και παρακμής. Όταν χτίστηκε οι πάνω όροφοι ήταν διαμερίσματα και γραφεία. Υπέστη σημαντικές ζημιές στη διάρκεια της Ουγγρικής Επανάστασης το 1956 κατά της κομμουνιστικής δικτατορίας και το 1976 κηρύχθηκε εθνικό διατηρητέο μνημείο. Η στοά με τα κατστήματα σε ύψος αρ νουβό λειτουργούσε έως το 2014, όταν άρχισαν οι εργασίες μετατροπής του κτιρίου σε πολυτελές ξενοδοχείο.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Κάποτε στην Αμερική...

Στις 27 Ιανουαρίου του 1951, στις 5.45 το πρωί, αμερικανικό βομβαρδιστικό B-50D έριξε την πρώτη ατομική βόμβα σε αμερικανικό έδαφος, στην έρημο της Νεβάδας. Έως τότε, οι Αμερικανοί προτιμούσαν για τις ατομικές δοκιμές τους τις νήσους Μάρσαλ, στον Ειρηνικό: έτσι κατέκαιψαν έναν επίγειο παράδεισο. Αλλά ο Ειρηνικός ήταν πολύ μακριά· οι σύμβουλοι του προέδρου Τρούμαν υπέδειξαν ως ιδανικό τόπο τη λιγότερο κατοικημένη περιοχή σε όλες τις Ηνωμένες Πολιτείες: τη Νεβάδα. Έτσι, από τον Ιανουάριο του 1951 έως τον Ιανουάριο του 1956, εκεί έπεσαν συνολικά σαράντα εννέα ατομικές βόμβες, ενώ μέσα στο 1957 ήρθε το μεγαλύτερο και πιο φιλόδοξο (εντός του αμερικανικού εδάφους) πρόγραμμα δοκιμών, η επιχείρηση Plumbbob, η οποία περιλάμβανε τριάντα διαδοχικές πυρηνικές εκρήξεις. Όλες αυτές οι δοκιμές απέ-

Το «Only You» των Platters συνοδεύει εικόνες εποχής: τους στρατιώτες-πειραματόζωα κάτω από τα θεόρατα, εκτυφλωτικά «μανιτάρια».

φεραν χιλιάδες δολάρια στο κοντινό χωριό που λεγόταν Λας Βέγκας. Απέφερε επίσης και πλούτιο. Αφθονο. Ο κύριος Γκρι μου παραδίδει μικρά, άτυπα μαθήματα Ιστορίας. «Αφού έχεις αφιερώσει σχεδόν όλο το σπιμηνό ένθετο στην τραγωδία του Τσερνόμπιλ με αφορμή τη σειρά», μου είπε, «να σου θυμίσω τι ωραία πράγματα είχαν γίνει με τη ραδιενέργεια και στην Αμερική των υπέροχων '50s».

Ατομική δοκιμή στην έρημο της Νεβάδας τη δεκαετία του '50 με τη συμμετοχή στρατιωτών, οι οποίοι διατάσσονταν αργότερα να περπατήσουν προς το σημείο μηδέν της έκρηξης. Πολλοί νόσπασαν και πέθαναν μέσα στα επόμενα χρόνια.

Την εποχή εκείνη, η επιστημονική κοινότητα αγνοούσε τις επιπτώσεις της διάχυσης πλουτωνίου στην ατμόσφαιρα. Ήξεραν, βέβαια, ότι θα χρειαζόνταν 24.100 χρόνια για να πέσουν οι δεικτές στο μισό. Αλλά δεν ήξεραν τι κάνει στους ζώντες οργανισμούς σε βάθος χρόνου. Και όχι μόνον το πλουτώνιο. «Μεταξύ 1945 και 1962, κάπου 250.000 Αμερικανοί στρατιώτες, αλλά και γυναίκες, πήραν μέρος σε αυτές τις δοκιμές», λέει ο κύριος Γκρι. «Τα μαγνητοσκοπημένα στιγμιότυπα της εποχής δείχνουν τους ανυποψίαστους φαντάρους να ξετρυπώνουν από τα ορύγματα και να περπατούν, κατόπιν διαταγής, προς το σημείο μηδέν της έκρηξης. Ήταν ο Ψυχρός Πόλεμος· οι στρατιώτες έπρεπε να προετοιμαστούν τους στρατιώτες για το ενδεχόμενο θερμοπυρηνικού πολέμου».

Κάπως έτσι, η ραδιενέργεια που πήρε μαζί της ο άνεμος προς τη νό-

τια Γιούτα φέρεται να προκάλεσε διαφόρων λογίων καρκίνους στους κατοίκους. Και, βέβαια, κάποιοι από τους στρατιώτες (οι λεγόμενοι «ατομικοί βετεράνοι») προσβλήθηκαν από καρκίνο, γέννησαν παραμορφωμένα παιδιά ή απλώς πέθαναν πρόωρα. «Εως σήμερα, η αμερικανική κυβέρνηση πληρώνει αποζημιώσεις στις οικογένειές τους», σχολιάζει ο κύριος Γκρι. «Ψάξε βρες μια ωραία ταινία του 1989, το “Nightbreaker”, με τον Μάρτιν Σιν».

Την είδα· υπήρχε ολόκληρη στο YouTube. Είναι καλή ταινία. Δύο σκηνές: τα πραγματικά πλάνα εποχής με τα δεμένα γουρούνια που σκούζουν καθώς τσουρουφλίζονται από το ωστικό κύμα. Και το φινάλε του φιλμ, με το “Only You” των Platters να συνοδεύει επίσης εικόνες εποχής: τους στρατιώτες-πειραματόζωα κάτω από τα θεόρατα, εκτυφλωτικά «μανιτάρια».

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του **ΑΚΗ ΠΑΠΑΝΤΩΝΗ***

Το μνημείο στο Σλάβουτιτς της Ουκρανίας προς τιμήν των εργατών και των πυροσβεστών που έχασαν τη ζωή τους στο Τσερνόμπιλ.

ΕΡΩΤΟΤΡΟΠΟΥ

Στα ρηχά νερά και στις σκιές της μνήμης του '86

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
CHERNOBYL

Πάσχα του 1986: Είμαι 8 ετών, είμαι μαζί με την αδελφή μου στο χωριό, στο σπίτι του παππού και της γιαγιάς μου, των γονιών του πατέρα μου· οι γονείς μου είναι στην Αθήνα, είναι Μεγάλη Πέμπτη και παίζουμε κρυφτό στη γειτονιά, ο ουρανός γεμάτος σκούρα σύννεφα, το τηλέφωνο στο σπίτι χτυπάει, η γιαγιά το σηκώνει, οι πρώτες ψιχάλες αρχίζουν να πέφτουν, στο τηλέφωνο η μητέρα μου και η φωνή της τρέμει, το τηλέφωνο κλείνει, η αδελφή μου τα φυλάει μαζί με ένα άλλο κοριτσάκι, η γιαγιά βγαίνει στη βεράντα και μας φωνάζει επιτακτικά, εγώ έχω κρυφτεί πίσω από το μεγάλο φορτηγό που είναι παρκαρισμένο στο αδιέξοδο και δεν θέλω να βγω, η γιαγιά επιμένει, η αδελφή μου σταματάει το παιχνίδι, παραξενευμένη που η γιαγιά της λέει να ανέβει γρήγορα σπίτι από την «καλή» σκάλα, τη σκάλα που μόνο τις Κυριακές και τις γιορτές επιτρεπόταν να πατήσουμε.

Η μητέρα μου είχε πει στη γιαγιά μου πως στις ειδήσεις μιλούσαν για το δυστύχημα στον πυρηνικό σταθμό του Τσερνόμπιλ, πως η βροχή μπορεί να είναι ραδιενεργή, πως πρέπει να μείνουμε σπίτι μέχρι να έρθουν από την Αθήνα να μας πάρουν, πως σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να βγούμε έξω –ούτε καν για τον αυριανό Επιτάφιο– και πως ο παππούς πρέπει να φροντίσει να έχουμε προμήθειες στο σπίτι.

Όλα αυτά που τόσο έντονα θυμάμαι είναι αδύνατον να τα έχω βιώσει με αυτό τον τρόπο: η μητέρα μου ορκίζεται πως ήμασταν στην Αθήνα εκείνο το Πάσχα, η αδελφή μου πως δεν έπαιξα ποτέ κρυφτό μαζί με τα άλλα παιδιά· επιπλέον, δεν θα μπορούσα να κρύβομαι πίσω από το μεγάλο φορτηγό και ταυτόχρονα να κρυφακούω την από τηλεφώνου κουβέντα ανάμεσα στη μητέρα και τη γιαγιά μου. Μνήμη όμως δεν είναι αυτό που έχει συμβεί· μνήμη είναι οι αφηγήσεις με τις οποίες έχουμε επιλέξει να ζούμε. Και εκείνο το δυστύχημα στον πυρηνικό σταθμό «Β. Ι. Λένιν» του Τσερνόμπιλ είναι μια ισχυρή, προσωπική και συλλογική, μνήμη κι ας έφτασαν

Μνήμη όμως δεν είναι αυτό που έχει συμβεί· μνήμη είναι οι αφηγήσεις με τις οποίες έχουμε επιλέξει να ζούμε.

σε εμάς με τόση καθυστέρηση τα άσχημα νέα.

Με αυτή την έντονη (αληθινή ή επιπλαστική) μνήμη οδηγό, με το συγκλονιστικό «Voices from Chernobyl» της Αλεξέγιεβιτς διαβασμένο ξανά και ξανά, και με ντοκιμαντέρ και φωτογραφικές μαρτυρίες αποθηκευμένες στον υπολογιστή μου, ξεκίνησα να γράφω το δεύτερο βιβλίο μου, «Ρηχό νερό, σκιές» (Κίχλη, 2019). Συνειδητά δεν χρησιμοποίησα την έκρηξη του αντιδραστήρα Νο 4 στο προσκήνιο της αφήγησης, αλλά την άφησα να αιωρείται ημιδιάφανη στο φόντο. Έτσι, αυτό το ερωτηματικό γεγονός του 1986 – καθοριστικό για την Ευρώπη και τον κόσμο– βρίσκει τους κατοίκους του Πρίπιατ, της πόλης-δορυφόρου του πυρηνικού σταθμού, να κοιμούνται, να λογομαχούν, να

ερωτοτροπούν ή να παλεύουν με τους εαυτούς και τους δαίμονές τους. Και η αφήγηση τους ακολουθεί για τέσσερα ακόμη 24ωρα. Λειτουργώντας ως τομή στον χώρο και στον χρόνο για τον αναγνώστη, ως το πέτασμα που διαχώρισε ανεπιστρεπτή το πριν από το μετά της ζωής των πρώτων του βιβλίου, η καταστροφή στο Τσερνόμπιλ συνομιλεί με το «Ο, τι είναι παρελθόν, είναι πρόλογος» του Σαίξπηρ στην προμετωπίδα του βιβλίου. Και καθώς η λογοτεχνία είναι εδώ για να μας θυμίζει κρίσιμα ερωτήματα (και όχι για να τα απαντά), το ερώτημα που διαπερνά το βιβλίο είναι το εξής: πώς συνομιλεί το βιωμένο παρελθόν με το παρόν και πως, εν τέλει, το προσικονομεί;

* Ο κ. Ακης Παπαντώνης είναι μοριακός βιολόγος, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Goettingen. Το δεύτερο βιβλίο του, το σπονδυλωτό μυθιστόρημα «Ρηχό νερό, σκιές» (Κίχλη, 2019), κυκλοφόρησε πρόσφατα, ενώ για το πρώτο του βιβλίο, τη νουβέλα «Καρυότυπος» (Κίχλη, 2014), τιμήθηκε με το βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου Πεζογράφου του ηλεκτρονικού περιοδικού «Διαβάζω» (2015).

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ**

«Προσχέδιο αυτοκτονίας μιας διανοούμενης»

ΑΝΤΖΕΛΑ ΔΗΜΗΤΡΑΚΑΚΗ
Τίνα. Η ιστορία μιας ευθυγράμμισης
εκδ. Εστία, σελ. 184

Αν κάποιος διαθέτουν αρκετή εφευρετικότητα ώστε να διατηρούν μια θετική άποψη για τη ζωή, η Τίνα διατηρεί πεισματικά τη θετική της άποψη για τον θάνατο. Σε κάθε σελίδα απεργάζεται μεθοδικά τις λεπτομέρειες της επικείμενης αυτοχειρίας της. Γράφει αποκαίρετιστήρια σημειώματα, δίνοντας άρεση αμαρτιών στους οικείους της, σκέφτεται τρόπους αφανισμού, αποζητεί μέσα της το απαιτούμενο θανατηφόρο θάρρος, αλλά πρωτίστως φιλοσοφεί ενδελεχώς την απονενομένη της ύπαρξη, παραδομένη σε μια εξαντλητική αυτοανάλυση. Ως πανεπιστημιακός, αλλά και drama queen, διερευνά την απόκλιση ανάμεσα στην κοινότοπη επιθυμία της ανυπαρξίας και στην ιδιόζουσα περίπτωση που συνιστά η ίδια. Η απόπειρα εξορθολογισμού της απόφασης να αυτοκτονήσει, κατατείνει στη διατύπωση μιας ιδιόχειρης υπαρχικής λογικής. Η Τίνα παραμένει «θεωρητική» μέχρι το τέλος.

Η ηρωίδα της Δημητρακάκη βρίσκεται υπό την επήρεια του εγωκεντρισμού της απελπισίας. Ζει στον δικό της κόσμο, όπου το κυρίαρχο αίσθημα είναι το εγώ της. Χωρίς να

παραθεωρεί τα ευτράπελα του ναρκισσισμού της, έχει την αίσθηση πως η έλξη του θανάτου την τοποθετεί σε άλλη κλίμακα, «την κλίμακα της εξαιρέσης». Γύρω της περιφέρονται άλλες μορφές ζωής, θολά περιγράμματα, ανίκανα να αντικρίσουν με τη μοναδικότητά της. Η παραθεωρεί τα ευτράπελα του ναρκισσισμού της, έχει την αίσθηση πως η έλξη του θανάτου την τοποθετεί σε άλλη κλίμακα, «την κλίμακα της εξαιρέσης». Γύρω της περιφέρονται άλλες μορφές ζωής, θολά περιγράμματα, ανίκανα να αντικρίσουν με τη μοναδικότητά της. Η

Κάθε δευτερόλεπτο στο οποίο συνεχίζει να αναπνέει, επιδεινώνει τη βεβαιότητα της ξενότητας. Η Τίνα ζει κομμένη στο «νεφέλωμα της αυτοενασχόλησης», μέσα σε ένα σύννεφο που σκιάζει τις άλλες μορφές ζωής από κάτω. Μεσ στο σύννεφό της «ίππεται υπεράνω, ελεύθερη, μουντή», ενόσω οι υπόλοιποι υποκύπτουν στην απροσμάχητη βαρύτητα. Εκείνη, αιχμάλωτη «της προοδευτικά

συσσωρευόμενης απελπισίας της», αποσύρεται από την επίγεια τύρβη και γίνεται ακραία αυτοαναφορική, μέχρι αυτοελοιοποίησης, συνεπαρμένη από το διανοητικό βάθος της απόγνωσης της, του περιπαθούς πόθου της απάρνησης. Όπως διατείνεται, είναι «πλήρης ερμηνευτικών προσπαθειών, άρα και πλήρης ημερών».

Το τρίτο πρόσωπο της αφήγησης υποδηλώνει εξαρχής την αποστασιοποίηση της συγγραφέως απέναντί στην ηρωίδα. Την έκτυπη αποστασιοποίηση εντείνει ο σαρκασμός με τον οποίο η Δημητρακάκη επιτίθεται στις αερολογίες

της Τίνας. Η διαφαινόμενη αντιπάθεια της Δημητρακάκη για τα ναρκισσιστικά σκέρτσα της ηρωίδας, υποδηλώνει συγγραφική προνοητικότητα. Η Τίνα θα ήταν ανυπόφορη, αν δεν την αντιπαθούσε η συγγραφέας. «Η αλαζονεία της Τίνας είναι πέρα από κάθε όριο», γράφει σε κάποιο σημείο, ενώ αλλού επισημαίνει πως «η ασθενής,

η Τίνα, το 'χε παραχέσει με την ομφαλοσκοπήση».

Μπορεί η Δημητρακάκη να περιπαίζει τη φιλοσοφημένη σκοτεινιά της ηρωίδας, αλλά σε καμία περίπτωση δεν υποτιμά την πολυσύνθετη, αδιέξοδη ιδιοσυστασία της. Ο αυτοκτονικός ιδεασμός που οιστρηλατεί την Τίνα, δεν απομειώνει την πνευματική της ικμάδα. Περισσότερο ίσως απ' ό,τι θα έπρεπε, η συγγραφέας της επιτρέπει να εκδηλώνει με διανοουμενίστικη αδολεσχία την πολυσιχιά της ευφυΐας. Αλλωστε, προτού εγκαταλείψει τα εγκόσμια, η Τίνα επιθυμεί να γράψει ένα τέλειο κείμενο, να τελειοποιήσει, δηλαδή, την κύκνεια ακαδημαϊκή της μελέτη. Είναι διατεθειμένη να χάσει τη ζωή της, όχι όμως και τον υπολογιστή της.

Γιαρή και μελαγχολική, στοχαστική και ανάλαφρη, πένθιμη και παρωδιακή, ευρηματικά αυτοϊπονομευτική, η νουβέλα της Δημητρακάκη μετατρέπεται σε μείζον προτέρημα της αφήγησης, το βασικό μειονέκτημα της γραφής, την άκρατη φιλαρέσκεια που συχνά εκτρέπεται σε διανοητική επιδειξιμανία. Αρκετά ώριμη πλέον συγγραφικά, η Δημητρακάκη μεταστρέφει την οίηση της αυτοανάδειξης σε σπαρταριστό αυτοσαρκασμό, παραμορφώνοντας το δράμα της ύπαρξης σε φάρσα και φιάσκο.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΕΝΗ ΠΟΡΤΑΛΙΟΥ

Η Ελένη Πορτάλιου γεννήθηκε και έζησε στο Ρέθυμνο. Σπούδασε στην Αρχιτεκτονική Σχολή της Αθήνας, όπου και δίδαξε μέχρι το 2014. Η κοινωνική και πολιτική δράση της έχει σταθερή αναφορά στις ιδέες της αναγνωστικής κομμουνιστικής Αριστεράς. Έχει εκδώσει την ποιητική συλλογή «Ιχνη ζωής», Μικρή Αρκτος, 2014.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;

Εχοντας πρόσφατα διαβάσει το βιβλίο «Μία Πράγα για τον καθένα» του Αλέξη Πάρνη, έφερα πλάι μου το ξεχασμένο έργο του Μίλαν Κούντερα «Το βιβλίο του γέλιου και της λήθης». Διαβάζοντάς τα μαζί, θυμήθηκα την πτώση της Ιστορίας: «Ο αγώνας του ανθρώπου ενάντια στην εξουσία είναι ο αγώνας της μνήμης ενάντια στη λήθη».

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;

Δεν φαντάστηκα ποτέ τον εαυτό μου (ή άλλα πρόσωπα) σε μια τέτοια θέση. Μπορεί να κάνουμε παραληλισμούς και να βρίσκουμε κοινές ιδιότητες και στοιχεία χαρακτήρων μεταξύ πραγματικών και προσώπων μυθοπλασίας, αλλά οι ταυτίσεις αποκαθλώνουν τη μοναδικότητα των λογοτεχνικών ηρώων, που αντλούν τη δύναμή τους και ζουν μέσα από την αύρα τους.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους ποιητές καλείτε, ζώντας και θενόντες;

Με αλφαριθμητική σειρά: Κατερίνα Αγγελάκη - Ρουκ, Μανόλη Αναγνωστάκη, Νίκο Εγγονόπουλο, Ηλία Λάγιο, Τάσο Λειβαδίτη, Βύρωνα

«Η μνήμη επιστρέφει στα χαλάσματα της ιστορίας». Σας εμπνέει το βίωμα, η ιστορία, η συλλογική ή η ατομική μνήμη;

Ζω πολύ με τις αναμνήσεις. Πατρίδα μου είναι ο κατοικημένος κόσμος της μνήμης, ατομικής και συλλογικής. Όλα που αναφέρετε με εμπνέουν, αλλά εργάζομαι και πιο συστηματικά μέσω του θεωρητικού μου έργου σε θέματα μνήμης και ιστορίας. Σύντομα θα δημοσιευθούν τα e-books «Πόλη και μνήμη», «Ο δημόσιος χώρος της πόλης/Μετασχηματισμοί της δημόσιας σε σχέση με την ιδιωτική σφαίρα», που βασίζονται στα μεταπτυχιακά μου μαθήματα στην αρχιτεκτονική σχολή.

Έχετε Facebook, Twitter κτλ.;
Οχι. Επιτρέπω στον εαυτό μου αυτό τον «αναχρονισμό».

Πρώτα σε πωλήσεις

Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

1 «Το δώρο»
του Στέφανου Ξενάκη (Key Books)

2 «Αλλάζει ο άνθρωπος;»
του Δημήτρη Καραγιάννη (Αρμός)

3 «Αιχμάλωτοι της γεωγραφίας»
του Τιμ Μάρσαλ (Διόπτρα)

4 «Ο πλούτος της Ελλάδας»
του Κώστα Κωστή (Πατάκης)

5 «Κάπταιν»
του Στέφανου Ξενάκη (Key Books)

Λογοτεχνία

1 «Ταξίδι στη Βενετία»
της Λένας Μαντά (Ψυχογιός)

2 «Τα τάπερ της Αλίκης»
της Ελένας Ακρίτα (Διόπτρα)

3 «Η εποχή της υποκρισίας»
του Πέτρου Μάρκαρη (Γαβριηλίδης)

4 «Μαχαίρι»
του Τζο Νέσμπο (Μεταίχμιο)

5 «Μέση Αγγλία»
του Τζόνθαν Κόου (Πόλις)

* Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από τα βιβλιοπωλεία «Ευριπιδής» (Α. Παπανδρέου 11, Χαλάνδρι και Κηφισίας 310, Κηφισιά)

Ας γνωρίσουμε τον πραγματικό μας εαυτό

Το βιβλίο της Αντριάνας Σεργίδου θέλει να σιγήσει τη φλυαρία του μυαλού και να αναδείξει την προσωπικότητά μας

ΑΝΤΡΙΑΝΑ ΣΕΡΓΙΔΟΥ
Ο πραγματικός μας εαυτός
εκδ. Μικρόκυκλος, σελ. 95

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Πόσο καλά γνωρίζουμε τον εαυτό μας; Ποιος είναι άραγε ο πραγματικός μας εαυτός; Είναι μία ερώτηση που πολλοί έχουμε αναρωτηθεί, αλλά άγνωστο πόσοι την έχουμε απαντήσει ή έχουμε προσπαθήσει να απαντήσουμε με ειλικρίνεια. Η Αντριάνα Σεργίδου, αναζητώντας τον δικό της πραγματικό εαυτό προσπάθησε να απαντήσει στα ερωτήματα με ένα βιβλίο. Ο τίτλος του βιβλίου είναι «Ο πραγματικός εαυτός μας» και θέτει επί τάπητος τα στοιχεία εκείνα που μας διαμόρφωσαν και έκτισαν όσα θεωρούμε εμείς δεδομένο ότι είναι ο εαυτό μας. Ουσιαστικά, η Σεργίδου μιλάει για ένα είδος δυαδικότητας του ανθρώπου, που το ένα μέρος διαρκώς φλυαρεί. Μία από τις βασικές παραμέτρους που θέτει η συγγραφέας είναι ότι η ψυχή του κάθε ανθρώπου έχει οριστεί εξ απαλών ονύχων ερήμην του. Οι ιδέες της οικογένειας, η κοινωνία και οι συμβάσεις της, στιδήποτε σχεδόν μας περιβάλλει παίζει κατά κάποιον τρόπο τον ρόλο του υποβολέα, ο οποίος ασύνειδα μάς υπαγορεύει τι πρέπει να κάνουμε και πώς να λειτουργούμε σε συγκεκριμένες καταστάσεις. Αυτός ο υποβολέας διαμορφώθηκε στο υποσυνείδητό μας μέχρι την ηλικία των πέντε ετών, και αυτή η διαδικασία σχεδόν όρισε την προσωπικότητά του κάθε ανθρώπου και πώς ο άνθρωπος πορεύτηκε διαχρονικά. Αφού δεχόμαστε ότι στον καθένα μας υπάρχει ένας υποβολέας,

οπωσδήποτε όχι μόνο θα συναντήσουμε κάποιον, αλλά είναι πιθανόν και να έλθουμε σε αντιπαράθεση με αυτόν ή σε ταύτιση. Ωστόσο, όπως σημειώνει η Σεργίδου, μόνο όταν αντιληφθούμε τον ρόλο του δικού μας υποβολέα και τον αποδεχθούμε θα είμαστε σε θέση να θέσουμε τα πράγματα στη δική μας τροχιά. Σε αυτό το παιχνίδι η αυτογνωσία και η δική μας ηρεμία διαδραματίζουν τον δικό τους ρόλο, «Μερικές φορές είναι πολύ πιο σημαντικό να διατηρήσουμε την ηρεμία μας παρά να πείσουμε τους οποιονδήποτε για στιδήποτε» και «η καλλιέργεια της αυτοεκτίμησης μπορείς να μας θωρακίσει και να ελαχιστοποιήσει τις εξωγενείς επιδράσεις πάνω μας», γράφει η συγγραφέας.

Η αυτοεκτίμηση, αλλά και η αποδοχή των άλλων φέρνει μεταξύ άλλων και αγάπη. Τι συναίσθημα περίεργο είναι όμως η αγάπη; Αγαπάμε άνευ όρων, αγαπάμε έμπυκα όντα και άψυχα αντικείμενα, νιώθουμε ενίοτε και την ίδια ένταση, αλλά τελικά πώς μετράται η αγάπη, ή για να ξεκινήσουμε... πώς ορίζεται η αγάπη; Η Αντριάνα Σεργίδου διακινδυνεύει και δίνει τον δικό της ορισμό, «Αγάπη είναι η σχέση μας με οποιονδήποτε ή στιδήποτε χωρίς την (ή ρεαλιστικότερα με την ελάχιστη) παρέμβαση του υποβολέα. Μια σχέση που πηγάζει κυρίως από τον πραγματικό μας εαυτό». Έτσι ορίζει η συγγραφέας την αγάπη και αναφέρει μεταξύ άλλων πολλών τη σχέση των λέξεων, που δεν είναι απλές λέξεις φυσικά, αγάπη – αποδοχή. Είναι σημαντικό να υπάρχει αγάπη, λέει η Σεργίδου γιατί αυτό το συναίσθημα φέρνει τελικά την ευτυχία και βέβαια την προσωπική

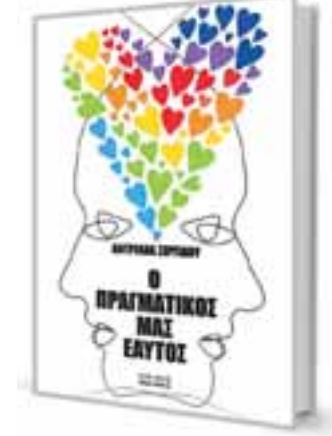
Το βιβλίο «Ο πραγματικός εαυτός μας» θέτει επί τάπητος τα στοιχεία εκείνα που μας διαμόρφωσαν και έκτισαν όσα θεωρούμε εμείς δεδομένο ότι είναι ο εαυτό μας.

εξέλιξη του κάθε ανθρώπου.

Είναι σημαντική παράμετρος η αγάπη για τον εαυτό μας, για εμάς ως προσωπικότητες, όπως είναι και αγάπη για το σώμα μας, το οποίο πολλές φορές λειτουργεί και ως πομπός ή προπομπός μιας κακής ψυχοσωματικής κατάστασης. Και πάλι επανέρχεται η Σεργίδου στην αυτοεκτίμηση, μα και στα κοινωνικά πρότυπα, που μας έχουν ορίσει άθελά μας, στο υποσυνείδητό μας έχει αποτυπωθεί ένα εσφαλμένο μήνυμα, ότι δεν είμαστε αξιγάπητοι μέσα από τη μοναδικότητά μας και όπως ακριβώς φαινόμαστε

την κάθε δεδομένη στιγμή. Η αγάπη για το σώμα μας είναι εκ των ων ουκ άνευ για να αγαπήσουμε όχι μόνο τον εαυτό μας, αλλά και να παραμερίσουμε τον υποβολέα που μας «επιβάλλει» πώς να είμαστε και πώς πρέπει να φαινόμαστε στους άλλους. Ταυτόχρονα, αγαπάμε και τους άλλους, και το σώμα των άλλων.

Για το τέλος του βιβλίου η Σεργίδου αφήνει το χρήμα και το πώς το προσλαμβάνουμε ως μέσο πραγμάτωσης και πώς τα υλικά αγαθά δίνουν τον τόνο στη ζωή μας και γράφει, «η σχέση μας με το χρή-

μα, κατά παράδοξο τρόπο, αντικατοπτρίζει τη σχέση μας με τον εαυτό μας» και σε άλλο σημείο τονίζει: «Γι' αυτό εθιζόμαστε και στο χρήμα. Ουσιαστικά επιζητούμε την εκτίμηση και την αγάπη μέσα από αυτό, όπως ακριβώς την επιζητούμε και μέσα από την εμφάνισή μας.»

Τελικά, για την ανακάλυψη του πραγματικού μας εαυτού η Αντριάνα Σεργίδου δίνει καθοδηγητικά κάποια βήματα, που θα μας οδηγήσουν στην αποκάλυψη: α) Παρατήρηση, β) Χαλάρωση, και γ) Επαναπρογραμματισμός και όπως χαρακτηριστικά κλείνει το βιβλίο «Η αποδέσμευση από τον υποβολέα και από τα τραύματα του παρελθόντος είναι ο μόνος τρόπος για να το κατορθώσουμε, ούτως ώστε να προχωρήσουμε και να εξελιχθούμε ως άτομα και ως κοινωνίες, γενικότερα».

Η συγγραφέας

Η Αντριάνα Σεργίδου σπούδασε Μουσική στο πανεπιστήμιο Lancaster του Ηνωμένου Βασιλείου και έλαβε από το ίδιο πανεπι-

στήμιο τον τίτλο Masters of Music in Conducting and Analysis. Από το 1995, εργάζεται ως καθηγήτρια Μουσικής σε σχολεία της Μέσης εκπαίδευσης. Το 2018 άρχισε να πειραματίζεται με τη στιχουργική και τη σύνθεση κυκλοφορώντας τα πρώτα της τραγούδια. Από το 2000, μελετά, παρατηρεί και ερευνά συστηματικά την ανθρώπινη συμπεριφορά και ψυχοσύνθεση μέσα από τη σχετική βιβλιογραφία και παρακολουθώντας τακτά συναφή σεμινάρια, μαθήματα και συνεδρίες. Το βιβλίο «Ο Πραγματικός μας Εαυτός» είναι η πρώτη της προσπάθεια έκφρασης και μεθοδικής καταγραφής των προσωπικών της απόψεων και συμπερασμάτων, αναφορικά με την πορεία ανάπτυξης της προσωπικότητας του κάθε ατόμου και τον τρόπο με τον οποίο αυτή μπορεί να αναθεωρηθεί και να ανασυγκροτηθεί.

Η παρουσίαση

Το βιβλίο της Αντριάνας Σεργίδου «Ο πραγματικός μας εαυτός» θα παρουσιαστεί σε μία πρωτότυπη εκδήλωση που θα περιλαμβάνει μουσικά, θεατρικά και χορευτικά δρώμενα. Το βιβλίο θα παρουσιάσει ο εκδότης – βιβλιοπώλης Κυριάκος Π. Κυριάκος. Στην εκδήλωση θα συμμετέχουν οι Δέσποινα Ολυμπίου, Στέφανος Γεωργιάδης, Θεόδωρος Κρασίδης, Μαργαρίτα Ζαχαρίου, Ιλάρια Λάρκου, Βαλέρια Σολέα, Μάγια Κικκίδου και η Άντρια Νικολάου

Θέατρο Ριάλτο, Δευτέρα 24 Ιουνίου, ώρα 8:30 μ.μ.
Πληροφορίες / Κρατήσεις θέσεων: 77 77 77 45. Είσοδος Ελεύθερη.

Η μπύρα **ΚΕΟ** σας προσκαλεί σε ένα...

ΔΕΙΠΝΟ με ΦΙΛΟΥΣ

του Donald Margulies

Σκηνοθεσία Γρηγόρης Βαλτινός

ΚΩΜΩΔΙΑ ΒΡΑΒΕΥΜΕΝΗ ΜΕ ΠΟΥΛΙΤΖΕΡ

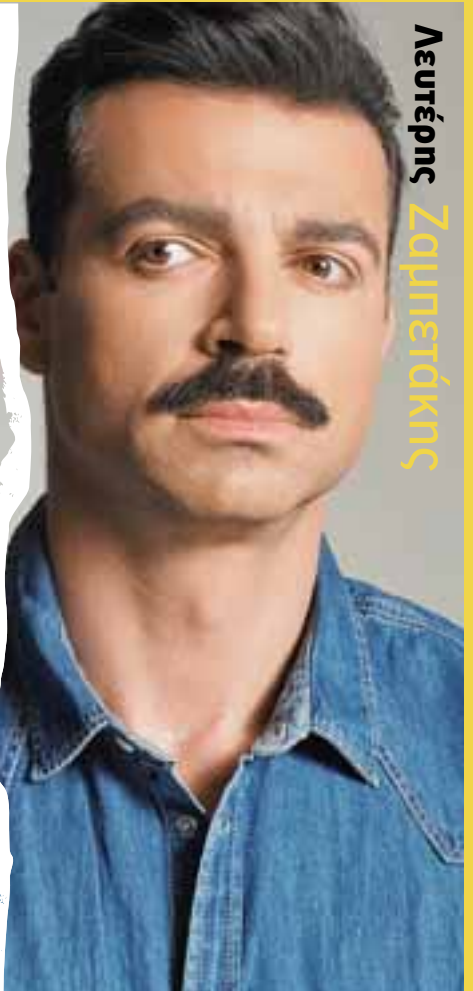
Ειρήνη Παπούλια

Φάνης Μουρατίδης

Άννα-Μαρία Παπαχαράλμπος

Νευτέρης Ζαμετάκης

ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ:
(με σειρά εμφάνισης)

ΔΙΑΣΚΕΥΗ - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ:
ΜΑΡΙΛΕΝΑ ΠΑΝΑΓΙΟΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΒΑΛΤΙΝΟΣ
ΒΟΗΘΟΣ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗ:
ΕΛΕΝΗ ΤΣΙΜΠΡΙΚΙΔΟΥ
ΣΚΗΝΙΚΑ - ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ:
ΛΑΚΗΣ ΓΕΝΕΛΗΣ
ΦΩΤΙΣΜΟΙ:
ALEKSANDAR JOTOVIC
ΠΑΡΑΓΩΓΗ: **SPP MEDIA**

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ: €20 ΚΑΙ €25
tickethour
com.cy
www.tickethour.com.cy
ΚΑΙ ΑΠΟ ΟΛΑ ΤΑ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ACS COURIER
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:
τηλ. 22- 472472

ΜΕΡΟΣ ΤΩΝ ΚΑΘΑΡΩΝ
ΕΣΟΔΩΝ ΤΗΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ
ΘΑ ΔΙΑΤΕΘΕΙ ΣΤΙΣ

ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ:

ΤΡΙΤΗ 2 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00 ΣΧΟΛΗ
ΤΥΦΛΩΝ - ΛΕΥΚΩΣΙΑ
ΤΕΤΑΡΤΗ 3 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00
ΑΡΧΑΙΟ ΘΔΕΙΟ ΠΑΦΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 4 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00
ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ
ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 5 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00
ΚΗΠΟΘΕΑΤΡΟ ΜΑΡΙΟΣ ΤΟΚΑΣ
ΛΕΜΕΣΟΥ
ΣΑΒΒΑΤΟ 6 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ
ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ
ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ
ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ
ΔΕΥΤΕΡΑ 8 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ
ΛΑΚΑΤΑΜΙΑΣ
ΤΡΙΤΗ 9 ΙΟΥΛΙΟΥ 21.00
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ
ΙΔΑΛΙΟΥ

ΧΟΡΗΓΟΙ:
ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΒΑΝΚ Cyprus
SALAMIS
Δ.Κ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ ΑΤΑ.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ: **Andretti** **McDonald's** **DIMCO** **ΚΟΣΜΟΣ ΔΙΑΜΕΤΕΣ** **αλφαμεγα** **WIZARD**
ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΩΝ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΩΝ
ΤΗΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΕ **Orthodoxou**

ΤΟΥΣ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΟΔΗΓΕΙ ΤΟ
ORIGINAL SUV JEEP RENEGADE' **Jeep**
ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: **LOVE 100.7 FM** **WIZARD** **Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ**

Αλληγορία μιας άρρωστης Αργεντινής

Το θρίλερ του Μπένζαμιν Νάιστατ σκιαγραφεί τη σκοτεινή περίοδο των '70s

Κόκκινη έκλειψη ★★ ★
ΘΡΙΛΕΡ (2018)
Σκηνοθεσία: Μπένζαμιν Νάιστατ
Ερμηνείες: Ντάριο Γκραντινέτι, Αντρέα Φιγκέριο, Αλφρέδο Κάστρο

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Ένα ασυνήθιστο αργεντινικό θρίλερ, με καλή πορεία στα διεθνή φεστιβάλ, τραβά αυτή την εβδομάδα τα βλέμματα με την αναπάντεχα ευφυή πολιτική όσο και αφαιρετική ματιά του. Ο δημιουργός του Μπένζαμιν Νάιστατ χρησιμοποιεί την αστυνομική δραματολογία προκειμένου να μιλήσει για τη σκοτεινή περίοδο κατά την οποία η χώρα του περνά στην εξουσία της στρατιωτικής δικτατορίας.

Βρισκόμαστε στα μέσα στις δεκαετίες του 1970. Σε κάποια ανώνυμη επαρχιακή πόλη, ένας μυστηριώδης άνδρας μπαίνει στο τοπικό εστιατόριο και για ασήμαντη αφορμή προσβάλει τον Κλαούντιο, επιφανή δικηγόρο της περιοχής. Οι παριστάμενοι, ωστόσο, τον εκδιώκουν αργότερα τη νύχτα ο άγνωστος θα επιστρέψει για να πάρει εκδίκηση και ο Κλαούντιο θα αντιδράσει σπασμωδικά. Βαφνικά ο φαινομενικά άψογος δικηγόρος βρίσκεται μπλεγμένος σε μια σκοτεινή υπόθεση.

Αποσύνθεση

Από την αρχή ως το τέλος της ταινίας ο Νάιστατ μπλέκει το προσωπικό με το συλλογικό-κοινωνικό, με ένα σενάριο το οποίο συχνά αποκρύπτει περισσότερα από όσα αποκαλύπτει. Σε κάθε περίπτωση, η ταινία, που σε πρώτο επίπεδο

είναι ένα κλασικό θρίλερ –με κάπως αργή μάλιστα εξέλιξη– μπορεί να εκληφθεί και ως αλληγορία μιας κοινωνίας άρρωστης, στα όρια της αποσύνθεσης των συνεκτικών ιστών της. Το ταξικό πρόσημο είναι φανερό, όμως δεν είναι το μόνο. Η ψυχογραφική ανάλυση του δικηγόρου, ειδικά στην αναμέτρησή του με τον ντετέκτιβ-ηλεκπερόνα που αναλαμβάνει την υπόθεση, είναι πολύ ενδιαφέρουσα και κατά τόπους απολαυστική.

Από την άλλη πλευρά, ο ρυθμός που ανεβοκατεβαίνει συνεχώς φέρνει φυσικά τις δικές του ξεχωριστές εντάσεις, προκαλεί ωστόσο και κάποιες στιγμές αμηχανίας. Οι πρώτες, πάντως, είναι σίγουρα περισσότερες από τις τελευταίες, με κορυφαία τη σεκάνς του εστιατορίου που γίνεται και ο καταλύτης των εξελίξεων. Όπως είπαμε, βέβαια, σχεδόν τα πάντα εδώ προεκτείνονται (διακριτικά) στο κοινωνικό πεδίο. Από τους κατοίκους που «εξαφανίζονται» αφήνοντας σπίτια εγκαταλελειμμένα για νέους ιδιοκτήτες, μέχρι τους εισαγόμενους καουμπόηδες που περιοδεύουν και την όλο αυξανόμενη εξοκείωση με τη βία, ο δρόμος είναι προφανής και καταφορικός. Και όπως συμβαίνει συνήθως, τα περισσότερα από τα δεινά ξεκινούν από τα ψηλά –ο χαρακτήρας του δικηγόρου αυτό ακριβώς αντιπροσωπεύει– για να εξαπλωθούν σαν ιός και να εξασθενίσουν και τους υπόλοιπους, οδηγώντας σε μια (γνώριμη) κουρασμένη αδιαφορία και παραίτηση. Η μεγαλειώδης έκλειψη που βάφει τα πάντα σε κόκκινους τόνους μοιάζει με την επισφράγιση της τραγωδίας.

Ο Νάιστατ μπλέκει το προσωπικό με το συλλογικό-κοινωνικό, με ένα σενάριο το οποίο συχνά αποκρύπτει περισσότερα από όσα αποκαλύπτει.

HOME CINEMA

Ο Σκορσέζε φιλοτεχνεί τον μύθο του Ντίλαν

Στο ντοκιμαντέρ εμφανίζεται και ο 78χρονος σήμερα Ντίλαν, ο οποίος μιλάει για το «πυρετώδες» 1975.

Rolling Thunder Revue ★★ ★
ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ (2019)
Σκηνοθεσία: Μάρτιν Σκορσέζε
Ερμηνείες: Μπομπ Ντίλαν, Άλεν Γκίνσπεργκ, Πάτι Σμιθ

Το 1975 και ενώ οι Ηνωμένες Πολιτείες ετοιμάζονται να γιορτάσουν τα 200 χρόνια από την Ανεξαρτησία, ένας εκκεντρικός κατασαρμάλλης τροβαδούρος βγαίνει στον δρόμο για συναυλίες έπειτα από μεγάλο διάστημα αποχής από τις ζωντανές εμφανίσεις. Ο Μπομπ Ντίλαν είναι βέβαια ήδη γνωστός και αγαπητός στο κοινό, όμως η συγκεκριμένη περιοδεία, η οποία κινηματογραφείται κιόλας με σκοπό τη δημιουργία ενός ντοκιμαντέρ, θα θεμελιώσει ακόμα περισσότερο τον μύθο του. Τώρα, πάνω από τέσσερις δεκαετίες μετά, θα εμπνεύσει τον μεγάλο Μάρτιν

Σκορσέζε, ώστε να δημιουργήσει ένα από τα πιο ιδιαίτερα, υβριδικά μουσικά φιλμ που έχουμε δει τελευταία, για λογαριασμό του Netflix.

Φυσικά στο «κόλπο» είναι και ο ίδιος ο 78χρονος σήμερα Ντίλαν, ο οποίος μιλά στην κάμερα για (όσα θυμάται από) εκείνη την πυρετώδη χρονιά. Το βασικό κομμάτι είναι φυσικά οι συναυλίες: όχι σε μεγάλες αρένες αλλά σε σχετικά περιορισμένους χώρους κατά μήκος της Αμερικής, όπου ο τραγουδοποιός εμφανίζεται με το πρόσωπο βαμμένο λευκό και το χαρακτηριστικό καπέλο με τη... χλωρίδα. Μαζί του έχει εκλεκτούς καλλιτέχνες: την επίσης σπουδαία Τζόαν Μπαέζ, την Τζόνι Μίτσελ, την εκπληκτική βιολίστρια Σκάρλετ Ρίβερ. Και μαζί του στο πούλμαν της περιοδείας, το οποίο οδηγεί ο ίδιος σαν άλλος Νιλ Κά-

σαντι, συναντάμε ακόμα πιο αναπάντεχους συντρόφους: τον Άλεν Γκίνσπεργκ, τον Πίτερ Ορλόφσκι και την έφηβη ακόμα Σάρον Στόουν.

Όλοι αυτοί στο δεξιοτεχνικό, σχεδόν αλχημικό μοντάζ του Σκορσέζε, μετατρέπονται σε μυθοπλαστικούς χαρακτήρες: είναι τα μέλη μιας περιφερόμενης μουσικής «commedia dell' arte», όπως την χαρακτηρίζει ο ίδιος ο Ντίλαν. Γύρω τους ξεδιπλώνεται όλη η τρέλα της εποχής, τα ναρκωτικά, η ανοικτή πληγή του Βιετνάμ, το κλίμα μιας κοινωνικής και καλλιτεχνικής πραγματικότητας περίπου απελπισμένης. Όπως συνοψίζει σήμερα ο Ντίλαν αυτό το ιδιόφυές πάντρεμα μύθου και τεκμηρίωσης λέγοντας: «Η ζωή δεν έχει να κάνει με το να βρεις τον εαυτό σου ή τίποτε άλλο. Πρέπει να δημιουργήσεις τον εαυτό σου».

PIK1	THΛ.: 22862000	PIK2	THΛ.: 22862000	OMEGA	THΛ.: 22477777	ANT1	THΛ.: 22200200	ΣΙΓΜΑ	THΛ.: 22580100	ALPHA	THΛ.: 22212400	CAPITAL	THΛ.: 25577577	MOVIES BEST
	22.15 Μια υπέροχη μέρα 07.30 Θεία λειτουργία 10.10 Καμώματα τζι αρώματα Κωμική σειρά 11.10 Road Trip - (Ε) Μουσική εκπομπή. 11.40 Χωρίς αποσκευές - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή. 12.10 Χάλκινα χρόνια - (Ε) Κυριακή σειρά εποχής. 13.30 Αμύνεσθαι περί πάτρης Με τον Π. Κωνσταντίνου. 14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ 14.15 ArtCafe, II - (Ε) Εκπομπή πολιτισμού. 15.15 EU4U - (Ε) Κοινωνική εκπομπή. 16.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε) Chat show «Best of 2» 17.30 Σπίτι στη φύση - (Ε) Κοινωνική εκπομπή. 18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική) 18.20 Ο φταίχτης - (Ε) Κυριώτικο σκετς. 18.50 Χωρίς αποσκευές Ταξιδιωτική εκπομπή. 19.20 Πεταλούδα - (Ε) Δραματική σειρά. 20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ 21.05 Τετ - Α - Τετ - (Ε) Talk show, «Εβελίνα Παπούλια». 22.15 Μια υπέροχη μέρα Κοινωνική ταινία, με τους Πέμυ Σούντ, Βλαδίμηρο Κυριακίδη, κ.ά. 23.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ 23.05 Συνέχεια της ταινίας 00.00 The Graham Norton Show Chat show. 01.00 EU4U - (Ε) 02.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε) 03.00 Τετ - Α - Τετ - (Ε) 04.15 Σπίτι στη φύση - (Ε) 04.45 Αμύνεσθαι Περί Πάτρης	 21.00 The Graham Norton Show 07.30 Παιδική ζώνη α. Ο ταχυδρόμος Πατ β. Ντετέκτιβ Νόντι γ. Ταχυδρομικό τρενάκι δ. Παρέα με τον Ανδρέα ε. Πιμ και Πίμπα στ. Ντράκο ζ. Μπομπ ο μάστορας θ. Οι Σούπερ Γουίνγκς η. Παπούτσια της Φράνι ι. Η Μάρθα μιλά κ. Ο Σούπερ Γουάι 11.00 Στι χώρα του Γιατί - (Ε) 11.30 Παιδική ζώνη α. Παιχνιδούπολη β. Ταχυδρομικό τρενάκι γ. Παρέα με τον Ανδρέα δ. Στι χώρα του Γιατί - (Ε) 15.30 Στι μικρό σπίτι στο λιβάδι Κλασική σειρά. 16.50 Το πλοίο της αγάπης Κλασική σειρά. 17.50 Zoom Art Εκπομπή πολιτισμού. 18.00 Road Trip - (Ε) Μουσική εκπομπή. 18.30 Railway stories - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ. 19.00 Global Ideas - (Ε) Ντοκιμαντέρ. 19.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική) 19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική) 20.00 Quest for Knowledge-(Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ. 20.30 Know it - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ. 21.00 The Graham Norton Show Chat show. 22.00 Smallville, VIII - (Ε) Νεανική σειρά. 23.30 Οι Σειρ - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ. 00.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε) 00.45 ΓΙΟΥΡΝΙΟΥΣ	 21.00 Ο πρίγκιπας της φωτιάς 05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή, με τη Φαίη Μαυραγάνη. 08.45 Stars System Εκπομπή αστρολογίας με την Άση Μπήλιου. 09.45 Έλα, χαμογέλα Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο, με τη Σίσσυ Χρηστίδου. 12.45 Για την παρέα... Best of Ψυχαγωγική εκπομπή, με τον Νίκο Μουσιανό. 13.45 Shopping Star - (Ε) Εκπομπή μόδας. 15.00 Daddy cool - (Ε) Κυριακή κωμική σειρά. 16.00 Money Drop - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τη Βίκυ Σταυροπούλου. 17.00 Χαρούμενος ταξιδιώτης Εκπομπή, με τον Αλέξαν- δρο Παραμουντά. 18.00 OMEGA NEWS 18.10 Τροχές της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέ- τρο Πολυχρονίδη και την Ιωσήφίνα Τζουγανάκη. 19.10 Ευτυχισμένοι μαζί - (Ε) Κωμική σειρά, με τους Γιάννη Μπέζο, Κατερίνα Λέχου, κ.ά. 20.10 OMEGA NEWS 21.00 Ο πρίγκιπας της φωτιάς Δραματική σειρά, με τους Πέγκυ Σταθακοπού- λου, Μάξιμο Μουμούρη. 22.00 Το νησί Δραματική σειρά, με τους Κατερίνα Λέχου, Τάσο Νούσια, κ.ά. 23.05 It's showtime Ψυχαγωγικό show. 01.00 Hannibal - (Ε) 02.00 Ελεύθερη σχέση - (Ε)	 21.20 Armageddon 06.10 Πρωινή ενημέρωση 06.40 7 ζωές - (Ε) Ελληνική σειρά. 07.30 Δείξε μου τον φίλο σου Κωμική σειρά. 08.30 Santa Γιολάντα - (Ε) Κωμική σειρά. 09.20 Your face sounds familiar Ψυχαγωγικό show. 12.00 Thrive Εκπομπή ευεξίας, με τη Ζέτα Δούκα. 12.50 Υγεία πάντα απ' όλα Εκπομπή για την υγεία. 13.20 Καλώς ήρθε το δολάριο Κωμωδία, με τους Γιώρ- γο Κωνσταντίνου, Σωτή- ρη Μουστάκα, κ.ά. 15.00 Κωνσταντίνος και Ελένης Κωμική σειρά. 15.50 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε) Κωμική σειρά. 17.20 Την πάτσα - (Ε) Κωμική σειρά. 18.00 Τα νέα του ANT1 σε 10΄ 18.10 Συνέχεια της σειράς 18.40 La Pasta Pomilwri 2 - (Ε) Κωμική σειρά. 20.20 Τα νέα του ANT1 21.20 Αρμαγεδών (Armageddon). Περίπετσια, με τους Μπρους Γουίλις, Μπεν Άφλεκ, κ.ά. 23.30 Επικίνδυνες υποσχέσεις (Eastern Promises). Θρίλερ μυστηρίου, με τους Βίγκο Μόρτενσεν, Ναόμι Γουάιτ, κ.ά. 00.00 Τίτλοι ειδήσεων 01.10 Τρίχες - (Ε) Ελληνική σειρά. 02.00 Η εκδρομή - (Ε) 02.50 Μαύρος ωκεανός - (Ε)	 21.25 Survivor 05.20 Τα χρυσόψαρα - (Ε) Κωμική σειρά. 06.00 Θα γυρίσει ο τροχός - (Ε) Κωμική σειρά. 06.40 Αλλού ξημερωμένοι - (Ε) Κωμική σειρά. 07.00 Στο χωρόν μας - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή. 08.20 Κόκκινο ποδήλατο - (Ε) Εκπομπή μαγειρικής. 09.00 Προορισμός Ευτυχία - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή. 10.00 Βουράτς γεπόντοι - (Ε) Κυριακή κωμική σειρά. 11.40 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής, με την Αθηνά Λοϊζίδου. 12.20 TELETHON Παραδοσιακή αγκαλιά 14.00 3 Λαλούιν Κυριακή μαγκαζίνο. 16.20 Στην υγεία μας ρε παιδιά! Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Σπύρο Παπαδόπουλο. 18.00 Γεγονότα σε συντομία 18.10 Στην υγεία μας ρε παιδιά! (Συνέχεια) 19.30 Λάθος, κέρδισες! Celebrity edition Ψυχαγωγικό τηλεπαιχνί- δι, με τη Γιώτα Δαμανού. 20.15 Τοιές στα γεγονότα 21.15 Έχεις τη δύναμη Μικρά δεκάλεπτα ντο- κιμαντέρ, με την Κρίστη Παπαδοπούλου. 21.25 Survivor Ψυχαγωγικό τηλεπαιχνίδι επιβίωσης. 01.00 Γεγονότα σε τίτλους 01.10 Λάθος, κέρδισες! - (Ε) 01.50 Scandal 03.00 Καταγίδα - (Ε) 04.20 Ζωή ποδήλατο - (Ε)	 21.15 Παράδοση κατ' οίκον 06.00 60΄ Ελλάδα - (Ε) Με τον Νίκο Μάνεση. 07.30 24 ώρες - (Ε) Ντοκιμαντέρ, με τον Κων/νο Κωνσταντίνου. 08.30 Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά. 10.00 Σ/Κ με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή. 13.00 Το σόι σου - (Ε) Κωμική σειρά. 13.35 Πάμε πακέτο - (Ε) Κωμική σειρά. 14.45 Η φροίλια - (Ε) Κυριακή κωμική σειρά. 16.15 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Κωμική σειρά. 17.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική) 18.00 Έλα στη θέση μου, III Κωμική σειρά. 19.30 Το σόι σου - (Ε) Κωμική σειρά. 20.15 ALPHA NEWS 21.15 Παράδοση κατ' οίκον Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Βασιλική Χατζηδαμόου. 22.15 Μια κυρία στα μουζούκια Ελληνική κωμωδία, με τους Ζωή Λάσκαρη, Κώστα Βουτσά, κ.ά. 23.45 Μετά τα μεσάνυχτα Ψυχαγωγική εκπομπή με την Ελεονώρα Μελέτη. 01.00 Ιστορίες του ασυνήθιστου Μπέκα Αστυνομική σειρά, με τους Ιεροκλή Μιχαηλίδη, Πηγμαλίωνα Δαδακαρίδη. 03.00 Τατουάζ - (Ε) Κοινωνική σειρά. 03.45 10η εντολή - (Ε) Αστυνομική σειρά.	07.50 Τηλεαγορά 09.10 Μικροί ντετέκτιβ 10.40 Διακοπές με τον μπαμπά μου 12.20 Ο μεγάλος ένοχος 14.00 Τηλεαγορά 15.20 Η παικνιδιάρ 17.00 Τηλεαγορά 19.00 Ξένη ταινία 21.00 Ξένη ταινία 23.00 Απόδοση δικαιουσύνης 01.00 Με 5 δολάρια την ημέρα 02.55 The Diamond of Jeru	TV PLUS THΛ.: 22259000 06.30 Παιδική ζώνη 08.30 Άστρα είναι θα περάσουν! 09.30 Cook Eat - (Ε) 11.00 Τηλεαγορά 13.00 Μόνο για σένα - (Ε) 14.00 Press Weekend 16.30 Τηλεαγορά 18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ 18.45 Ταξίδι γεύσεων 19.20 ΕΙΔΗΣΕΙΣ 19.40 ANNITA Airlines 21.30 Το ταξίδι της ζωής 22.30 Ξένη ταινία 00.30 Ξένη σειρά 01.25 Ξένη σειρά	22.00 Μια κυρία στα μουζούκια 06.35 Νόμος 4000 08.15 Τζένη Τζένη 10.00 Σ' αγαπώ 11.50 Συμμορία εραστών 13.35 Παλλκαράκια της παντρείας 15.00 Οι Πόντιοι 16.45 Για ποιον κτυπάει η κουδούνια 18.20 Αγάπη και αίμα 20.00 Και οι 14 ήταν υπέροχοι 22.00 Μια κυρία στα μουζούκια 23.45 Τα νυχτοπερατάματα 01.35 Η ζωή των πόλεων 03.20 Τρελός, παλαβός και... Βέγγος					

Ο ΣΤΟΧΑΣΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ

Επιμέλεια: ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ Κ. ΤΣΟΥΚΑΣ

Εκτός συνόρων

Του ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Α. ΣΤΑΜΟΥΛΗ

Στην ιστορία του πολιτισμού το «εκτός» πάντα βρίσκεται σε διάλογο με το «εντός». Τα δύο, βέβαια, ορίζονται από ένα σύνορο – ένα σημείο μηδέν, που ακουμπά τόσο στο «εντός» όσο και στο «εκτός» χωρίς όμως να αποτελεί μέρος τους. Κρατάει για τον εαυτό του μια ουδετερότητα. Συνιστά ουσιαστικά ένα χώρο ή τρόπο μετάβασης, αναγκαίο για την αλλαγή που το πέρασμά του θα επιφέρει. «Σε αυτή την μίλε γραμμή τελειώνει η Ελλάδα», λέει ο Ηλίας Λογοθέτης στο «Μετέωρο βήμα του πελαργού» του Θόδωρου Αγγελόπουλου. «Αν κάνω ένα βήμα είμαι αλλού».

Η άρνηση διάβασης του συνόρου κρατάει την ύπαρξη εντός του οικείου, δημιουργεί συνθήκες ασφάλειας, αλλά ταυτόχρονα μικραίνει τον κόσμο μας. Επενδύει στη βεβαιότητα. Τη βεβαιότητα που ευαγγελίζεται ο επιστρατευμένος φόβος και την οποία εγγυάται η απόρριψη της έκθεσής μας σε αυτό που δεν ξέρουμε. Παντού και πάντα ο φόβος της αλλαγής. Ο φόβος απώλειας του ήδη διαμορφωμένου και κλειστού εαυτού. «Όταν θα γυρίσω, θα γυρίσω με τα ρούχα και το όνομα ενός άλλου», λέει στο φινάλε της ταινίας του «Το βλέμμα του Οδυσσέα» ο Θόδωρος Αγγελόπουλος, και βάζει φωτιά στη συστημική σκέψη.

Από την άλλη μεριά, η αποδοχή διάβασης του συνόρου εμπειρέχει πάντα τον κίνδυνο ρήξης με το οικείο, εισάγει το αίσθημα της ανασφάλειας, αλλά μαζί γεννάει τη γοητεία του ταξιδιού και το ρίσκο που αυτό πάντα εμπειρέχει. Ρίσκο συνάντησης, πλάτυσης και επέκτασης. Βέβαια, είναι φορές που η κίνηση δεν γίνεται από τα μέσα προς τα έξω, αλλά και από τα έξω προς τα μέσα. Όσο δύσκολο είναι να βγει κανείς από τον οικείο τόπο –εαυτός, χώρα, τρόπος, γλώσσα–, τόσο δύσκολο είναι να εισέλθει στον οικείο τόπο, όντας ευρισκόμενος «εις χώραν μακράν» (Λουκά, 15, 13). «Περάσαμε τα σύνορα και είμαστε ακόμα εδώ», λέει ο

«Όταν θα γυρίσω, θα γυρίσω με τα ρούχα και το όνομα ενός άλλου», λέει στο φινάλε της ταινίας του «Το βλέμμα του Οδυσσέα» (φωτ.) ο Θόδωρος Αγγελόπουλος, και βάζει φωτιά στη συστημική σκέψη.

Η ύπαρξη της ιστορικής πολιτισμικής σάρκας είναι η μόνη ασφαλιστική δικλίδα για μια ουσιαστική επέκταση των συνόρων.

Μαστρογιάνι στο «Μετέωρο βήμα του πελαργού». «Μα πόσα σύνορα πρέπει να περάσουμε, για να πάμε σπίτι μας;».

Πράγμα που σημαίνει πως η μεγάλη δυσκολία βρίσκεται στην απόφαση της αλλαγής, στη διάθεση να εγκαταλειφθεί η ασφάλεια της ακινησίας, η βεβαιότητα της συνήθειας και ο άνθρωπος, καθώς λέγει ο Ν. Γ. Πεντζίκης στη «Μπρέρα Θεσσαλονίκης», διά της κινήσεως, να αφήσει

την ψυχή του «να γίνει παιχνίδι του ανέμου, προκειμένου να δει τη δόξα του πραγματικού». Ζόρικα πράγματα, που απαιτούν γυμνότητα, ευθύνη, επιμονή και υπομονή, τρέλα και, κυρίως, διάθεση συγκρουσής με την αυτοερωτικότητα ενός εαυτού τακτοποιημένου και κλειστού. Απαιτεί βίαιη κίνηση ενάντια σε ότι πιστεύει ότι όλα είναι εδώ.

Το φθινόπωρο του 1990, ο μητροπολίτης Φλώρινας Αυγουστίνος επέκρινε δριμύτητα τον Θόδωρο Αγγελόπουλο, με αφορμή την «αντεθνική και βλάσφημη» ταινία του «Το μετέωρο βήμα του πελαργού». Μία ταινία που ουσιαστικά πραγματεύεται την οντολογία του συνόρου και την αναγκαιότητα διαλόγου με την ετερότητα. Ο κινηματογράφος του Αγγελόπουλου υπήρξε προφητικός, όπως άλλωστε προφητικά για το θέμα του συνόρου υπήρξαν και τα σπουδαία έργα

του Νίκου Καζαντζάκη –και αυτός ταλαιπωρημένος από τα χριστιανικά συστήματα–, με παρασάτη το βιβλίο του «Ο Χριστός ξανασταυρώνεται». Ενδιάμεσα, τη μάχη του «συνόρου» έδωσαν στον χώρο του χριστιανισμού συγγραφείς μιας άλλης αγωνίας, όπως για παράδειγμα ο Paul Tillich, χαρακτηρισμένος ως και θεολόγος του συνόρου, αλλά και ομάδες διανοουμένων στον τόπο μας, κυρίως θεολόγων, που προσπάθησαν να βγάλουν το κάρο από τη λάσπη. Ενδεικτικό παράδειγμα μιας τέτοιας προσπάθειας, μιας τέτοιας διάθεσης ουσιαστικού διαλόγου, το περιοδικό «Σύνορο», με τα εξαιρετικά αφιερώματά του, που εκδίδονταν στην Αθήνα, από το 1964 έως το 1967.

Πολύ εύκολα κάποιος θα έβλεπε σε τούτη την προσέγγιση συγγένειες με έναν άσαρκο διεθνισμό ή με μια χωρίς προϋποθέσεις και

Κάθε αποδομή δεν μπορεί παρά να στοχεύει σε μια καινούργια δομή. Να ονειρεύεται μια καινούργια δομή, η οποία με τη σειρά της θα γκρεμιστεί.

όρους παγκοσμιοποίηση. Οφείλω έτσι να ομολογήσω πως η ύπαρξη της ιστορικής πολιτισμικής σάρκας είναι η μόνη ασφαλιστική δικλίδα για μια ουσιαστική επέκταση των συνόρων. Και είναι αλήθεια πως η πρόκληση των συνόρων έχει να κάνει με τη διαδικασία της λειτουργικής τους επέκτασης. Επέκταση που πολλές φορές πραγματοποιείται με το ολοκληρωτικό σπάσιμό τους και την εξαρχής ανοικοδόμησή τους.

«Τι έκαμε λέει;» γράφει ο Νίκος Καζαντζάκης στον «Τελευταίο πειρασμό», αναφερόμενος στη σχέση Παλαιάς και Καινής Διαθήκης, «Ο νόμος του Μωυσή; Πάει αυτός, γερο-Ζεβεδαίο, πάει περίπατο· τώρα έχουμε τον νόμο του Γίου του ανθρώπου, κατάλαβες; Όλοι αδέρφια! Πλάτυνε η καρδιά μας, πλάτυνε μαζί μας και ο νόμος, αγκαλιάζει τώρα όλους τους ανθρώπους· όλη η γης, Γη της Επαγγελίας! Πάνε τα σύνορα! [...] Ο κόσμος ετούτος πρέπει έρριζα να ξεπατωθεί, να φυτευτεί καινούργιος, ο Νόμος ο παλιός να γκρεμιστεί, κι εγώ θα τον γκρεμίσω· καινούριος Νόμος να χαραχτεί απάνω στις πλάκες της καρδιάς, κι εγώ θα τον χαράξω. Θα φαρδύνω το Νόμο να χωρέσουν οχτροί και φίλοι, Ιουδαίοι κι ειδωλολάτρες, κι οι δέκα εντολές ν’ ανθίσουν!». Πράγμα που σημαίνει πως ο άνθρωπος του συνόρου ζει μέσα σε μια κάψα, εντός της οποίας «όλα τα σύνορα κουνιούνταν και μετατοπιζούνταν – φρονιμάδα και τρέλα, σταυρός και φτέρουγα, Θεός και άνθρωπος».

Βέβαια, κάποιοι τρέμουν στη θέα του γκρεμισματος. Αδίκως. «Τα γκρεμισμένα», σημειώνει ο Μάνος Χατζιδάκις στα «Σχόλια του Τρίτου», «δεν πρέπει να τα κλαίμε». Αποτελούν το υλικό της νέας κατασκευής, της νέας αρχιτεκτονικής της σκόρπιας ζωής. Η ζωή γνωρίζει πως στη φυσιολογία του σώματός της εμπεριέχονται η δομή και η αποδομή, έτσι όπως ζωγραφίστηκαν για παράδειγμα από τον Γιώργο Παράλη στην παραλία της Αφύτου. Κάθε αποδομή δεν μπορεί παρά να στοχεύει σε μια καινούργια δομή. Να ονειρεύεται μια καινούργια δομή, η οποία με τη σειρά της θα γκρεμιστεί, γκρεμιζοντας φράχτες τεχνητούς και προλήψεις, όταν θα ολοκληρώσει τον λόγο της ύπαρξής της και θα διατρέχει τον κίνδυνο της ειδωλοποίησης. Το σύνορο είναι δείκτης της ερωτικής δυνατότητας επέκτασης. Αλίμονο αν μας πλάκώσει ο θάνατος.

Ο κ. Χρυσόστομος Α. Σταμούλης είναι καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας, ΑΠΘ.

Η ουσία του ανθρώπινου εαυτού στην αρχαία Ελλάδα

Μια πραγματεία στα κείμενα ποιητών και φιλοσόφων εξετάζει τις διαφορές στη σύλληψη των φιλοσοφικών «μοντέλων»

ANTHONY A. LONG
Νους, ψυχή και σώμα στον αρχαίο ελληνικό στοχασμό
μτφρ.: Δήμητρα Παπουτσάκη
επιστημονική επιμέλεια: Μυρτώ Δραγώνα - Μονάχου και Χλόη Μπάλλα
εκδ. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης
σελ. 212

Της ΕΥΗΣ ΜΑΛΛΙΑΡΟΥ

Ο διεθνούς φήμης κλασικιστής, με εξειδίκευση στη στωική φιλοσοφία, Αντονι Λονγκ, στην πραγματεία του «Νους, ψυχή, σώμα στον αρχαίο ελληνικό στοχασμό» διερευνά τι συνιστά την ουσία του ανθρώπινου εαυτού για τους ποιητές και φιλοσόφους της αρχαίας Ελλάδας. Ο Λονγκ καλύπτει την περίοδο περίπου μιας χιλιετίας, εξετάζοντας τις απαρχές της ορολογίας και των εννοιών που αναφέρονται στον νου μέσα από τα έπη του Ομήρου, τους διαλόγους του Πλάτωνα, τις ρήσεις των προσωκρατικών, τους μύθους του Ησιόδου, τη διδασκαλία του στωικού Επίκτιππου και άλλων. Ο Λονγκ, για να δείξει τη μεγάλη διαφορά στη σύλληψη φιλοσοφικών «μοντέλων» του εαυτού, συγκρίνει τον νεοπλατωνικό φιλόσοφο Πλωτίνο, για τον οποίο η ταύτιση της ζωής με την αιώνια νόηση σήμαινε την εγκατάλειψη του σώματος ή της ενσώματης συνείδησης, με την Ιλιάδα και την Οδύσσεια του Ομήρου, όπου οι ήρωες έχουν έντονη συνείδηση της ενσώματης και κυβερνώμενης από τον χρόνο ύπαρ-

Στο βιβλίο του, ο διεθνούς φήμης κλασικιστής Αντονι Λονγκ καλύπτει την περίοδο περίπου μιας χιλιετίας.

Ο νους σύμφωνα με το στωικό δόγμα είναι μια φυσική δομή που έρχεται σε αντίθεση με την ασώματη ψυχή του πλατωνισμού.

ξής τους, της κοινωνικής τους ταυτότητας και του υψηλού κύρους που διαθέτουν ως πολέμαρχοι. Ο Αχιλλέας και ο Οδυσσέας δεν έχουν την παραμικρή ιδέα κάποιου δευτέρου υψηλότερου πνευματικού και αθάνατου επιπέδου.

Ο Λονγκ επισημαίνει αυτές τις

Ψυχές πεθαμένων ανθρώπων στις όχθες του ποταμού Αχέροντα. Έργο του Αντολφ Χιρέμι-Χιράλ (1860-1933).

αξιοσημείωτες μεταβάσεις στη φαντασία και στο πνεύμα του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού, που δεν περιορίζεται από μια γραμμική εξέλιξη στον τόπο και στον χρόνο. Για παράδειγμα, η υπόθεση του Γερμανού μελετητή Μπρούνο Σνελ στο βιβλίο του «Η ανακάλυψη του πνεύματος:

Ελληνικές ρίζες της ευρωπαϊκής σκέψης» (1953) ότι ο Όμηρος ήταν πρωτόγονος ως προς την κατανόηση της ανθρώπινης φύσης διότι δεν διέθετε την οξυδερκή πλατωνική διάκριση μεταξύ σώματος και ψυχής θεωρείται πλέον ξεπερασμένη. Ο Λονγκ δείχνει πως η λογοτεχνική

ιδιοφυΐα του Ομήρου χρησιμοποιεί τρεις ψυχοσωματικούς όρους, θυμός, φρην, κραδίη (θυμός, φρένα, καρδιά), για να προσδιορίσει τις φάσεις του πάθους και της εσωτερικής αναταραχής του Οδυσσέα. Ο Οδυσσέας μαλώνει την καρδιά του, το ουσιάδες μέρος του ίδιου του εαυτού του, με τα λόγια «Ελα, βάστα», προκειμένου να κάνει πίσω και να μη σκοτώσει τις γυναίκες που συναναστρέφονταν τους μνηστήρες της Πηνελόπης.

Ανθρωποι και θεοί

Στον Όμηρο, η ψυχή (πνοή) των θνητών αφήνει το σώμα που προηγουμένως ζωογονούσε για πάντα και γίνεται σκιά ή είδωλον χωρίς φρένας. Αντίθετα, στη «Θεογονία» ο ποιητής Ησιόδος οραματίζεται τον μύθο της Χρυσής Εποχής, όταν άνθρωποι και θεοί ζούσαν μαζί. Ο Εμπεδοκλής πίστευε για τον εαυτό του ότι ήταν ένα εξόριστο θείο πνεύμα (δαίμων) καταδικασμένο σε αιώνες διαδοχικές ζωές, αλλάζοντας είδος σε κάθε βίο του. Ο φιλόσοφος ομολογεί ότι ο ίδιος έχει υπάρξει πουλί, ψάρι, αλλά ακόμη και θάμνος! Κατόπιν, ο Ηράκλειτος στην εσκεμμένα αινιγματική φιλοσοφία του κάνει την ακόλουθη μυστηριώδη δήλωση: «Θνητοί αθάνατοι, αθάνατοι θνητοί, ζώντας τον θάνατό τους, πεθαίνοντας τη ζωή τους» εννοώντας ότι η θνητότητα και η αθανασία είναι καταστάσεις αλληλένδετες. Οι νεκροί είναι υπό μία έννοια ζωντανοί και οι ζωντα-

νοί είναι υπό μία έννοια νεκροί. Στην «Πολιτεία» του Πλάτωνα η ψυχή είναι πολιτικοποιημένη, επειδή το ερώτημα που τίθεται είναι ποιος θα πρέπει να κυβερνά, είτε αυτό αφορά εξωτερικά την κοινότητα είτε εσωτερικά τη σύσταση της ατομικής ψυχής. Κατ' επέκταση, ο αρχαίος ελληνικός στοχασμός προσπαθεί να γεφυρώσει το χάσμα ανάμεσα στην ευτυχία των αθάνατων θεών και στα βάσανα των θνητών ανθρώπων όντων. Η ιδέα της επίτευξης του καλύτερου δυνατού ανθρώπινου βίου εκφράζεται με τη λέξη ευδαιμονία, η καλή μοίρα που χορηγεί η θεότητα (ευ-δαιμων). Οι κορυφαίοι αρχαίοι Έλληνες στοχαστές θεώρησαν ισχυρή πηγή ανθρώπινης ευημερίας τον λόγο και του προσέδωσαν θεϊκή ιδιότητα.

Η στωική διδασκαλία του Επίκτιππου στις «Διατριβές» του δίνει στους ανθρώπους ξεχωριστή θέση στο σύμπαν, διότι ως έλλογα όντα έχουν άμεση συγγένεια με τον νου (τις δυνάμεις και τη σκέψη) του θεού Δία, δημιουργού του φυσικού κόσμου και μορφοποιού της υλης. Ο νους σύμφωνα με το στωικό δόγμα είναι μια φυσική δομή που έρχεται σε αντίθεση με την ασώματη ψυχή του πλατωνισμού. Τίποτε στον κόσμο δεν μπορεί να εμποδίσει τον νου να συγκατατεθεί σε αυτό που είναι αληθές, να διαφωνήσει με αυτό που είναι ψευδές και να αναστείλει την κρίση του για ό, τι θεωρεί αβέβαιο.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ LOGICOM

Οι νέες τεχνολογίες με την τεχνητή νοημοσύνη, τη ρομποτική, το Διαδίκτυο των Πραγμάτων και τους αλγόριθμους γίνονται μέρος της ζωής μας και, δρομολογώντας νέες εργασιακές σχέσεις, πολλαπλασιάζουν τις ευκαιρίες και διευρύνουν τις επαγγελματικές προοπτικές.

Η Logicom στηρίζει τους νέους μας στο νέο ψηφιακό κόσμο και προσφέρει 15 υποτροφίες σε άριστους φοιτητές για να αποκτήσουν Μεταπτυχιακό Τίτλο Σπουδών (Master's Degree) στους τομείς:

- Cloud Computing ○
- Artificial Intelligence ○
- Big Data Analytics ○
- Cybersecurity ○
- Internet of Things ○
- Machine Learning ○
- Blockchain ○

Ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων μέχρι:
31 Ιουλίου 2019

Πληροφορίες & αιτήσεις:
logicom.net/scholarships/

#logicomscholars

proud of encouraging excellence